

Nederlands Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen
voor Multinationale ondernemingen
NCP Secretariaat
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Postbus 20061
2500 EB Den Haag
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

	5.1.2e
	5.1.2e
T	5.1.2e
F	

Datum 11 juli 2014

Betreft Brief NCP OESO-richtlijnen n.a.v. kabinetsreactie inzake uitsluiting
Israëlsche banken door PGGM.

Geachte heer 5.1.2e

Met excuses voor de vertraging, antwoorden wij hierbij op uw brief van 28 januari 2014 over de kabinetsreactie inzake uitsluiting Israëlsche banken door PGGM. Zoals u door het adviserend lid van het ministerie in uw NCP –vergadering reeds is medegedeeld, is de strekking van uw brief door de betrokken directies onderzocht. Wij willen u graag als volgt informeren.

Allereerst ter verduidelijking een korte toelichting op het Nederlands ontmoedigingsbeleid. Het ontmoedigingsbeleid houdt in dat de Nederlandse regering Nederlandse bedrijven aanspreekt op het ontplooiën van activiteiten in of ten behoeve van Israëlsche nederzettingen en geen diensten verleent ten behoeve van dergelijke activiteiten. Uiteindelijk is het echter aan bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken.

Het kabinet treedt echter niet in de beslissingen van individuele bedrijven over hun economische activiteiten. Zoals is aangegeven op vragen van de Tweede Kamer dienaangaande, laat dit onverlet dat bedrijven zich op grond van de OESO-richtlijnen dienen te vergewissen van (de risico's op) ongewenste maatschappelijke effecten die voortkomen uit hun bedrijfsvoering of daarmee via hun productie- of inkoopketen samenhangen. Zij dienen op basis van dit inzicht zelf invulling te geven aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. De richtlijnen vragen van bedrijven ook om aan consumenten informatie te verschaffen die hen helpt om een afgewogen keuze tussen producten te kunnen maken.

De OESO-richtlijnen zijn richtinggevend voor het handelen van bedrijven in het buitenland. Dus ook voor Nederlandse bedrijven die activiteiten ontplooiën in Israël en de Palestijnse Gebieden. Het kabinet spoort bedrijven dan ook aan zich te houden aan deze OESO-richtlijnen.

Datum

11 juli 2014

Onze referentie

De communicatie vanuit de overheid over het ontmoedigingsbeleid en het besluit van PGGM is in de visie van het kabinet adequaat geweest. PGGM is onder eigen verantwoordelijkheid tot een afgewogen besluit gekomen, waarover het bereid is publiekelijk verantwoording af te leggen. Het proces dat PGGM met de Israëliische banken heeft doorlopen past binnen de OESO-richtlijnen en sluit daarmee ook aan op de VN principes voor het bedrijfsleven en mensenrechten van 5.1.2e.

In uw brief wijst u op de conceptuele verwantschap tussen het ontmoedigingsbeleid en het MVO beleid dat is gebaseerd op de OESO-richtlijnen. Graag nodigen wij u uit om hierover, na de zomer periode, op ambtelijk niveau op het ministerie nader van gedachten te wisselen.

Hoogachtend,

Frans Timmermans
Minister van Buitenlandse Zaken

Lilianne Ploumen
Minister voor Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M en R
DIO/IMH
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
DIO/IMH, DAM

TER BESLISSING

Datum

1 juli 2014

Onze Referentie

Opgesteld door

5.1.2e

5.1.2e

T

memo

Brief NCP OESO-richtlijnen n.a.v. kabinetsreactie inzake uitsluiting Israëlsche banken door PGGM.

Aanleiding

Uw verzoek om advies naar aanleiding van de brief van het *Netherlands National Contact Point OECD Guidelines* naar aanleiding van kabinetsreactie inzake uitsluiting Israëlsche banken door PGGM.

Gevraagd besluit

Uw akkoord met advies en bijgevoegde concept antwoordbrief.

Kern/samenvatting

- De brief van NCP heeft tussen DIO en DAM geleid tot uitvoerige discussie over de interpretatie en invulling van de OESO-richtlijnen ten opzichte van het ontmoedigingsbeleid.
- De kern van de brief van het NCP is dat PGGM zich voorbeeldig heeft gehouden aan de aanbevelingen die de overheid via de OESO-richtlijnen en de daarop gebaseerde 'jurisprudentie' doet. Het NCP is echter van mening dat de overheidscommunicatie over het besluit van PGGM de toepassing van de OESO-richtlijnen als uitgangspunt zou moeten nemen. Door inhoudelijk in te gaan op het vraagstuk wordt volgens het NCP de indruk gewekt dat er mogelijk afwijkende spelregels voor MVO zijn in het geval van Israël. Het NCP geeft in de brief overigens een niet geheel juiste interpretatie van het NL ontmoedigingsbeleid.
- Met deze brief vraagt het NCP in feite aandacht voor mogelijke incoherentie in het buitenlands beleid ten aanzien van NL bedrijven (ten algemene, maar in dit geval in relatie tot de bezette gebieden). Het NCP is als onafhankelijk geschillenbeslechtsorgaan, bevoegd om in concrete situaties de betekenis van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen te duiden. Doordat het NCP niet betrokken is geweest bij het huidige ontmoedigingsbeleid, is in feite, zonder toelichting, op het aan het NCP gedelegeerde taakgebied begeven. Het is kwetsbaar indien het NCP anders oordeelt over MVO in relatie tot de bezette gebieden dan in het ontmoedigingsbeleid is verwoord.
- 5.1.2e concludeert dat de communicatie vanuit de overheid over het ontmoedigingsbeleid en deze kwestie adequaat is geweest door het besluit van PGGM niet inhoudelijk te betwisten. Wel hadden daarbij de OESO-richtlijnen

expliciter kunnen worden genoemd. PGGM heeft datgene gedaan wat de overheid op het vlak van Internationaal MVO van NL bedrijven verwacht en is onder eigen verantwoordelijkheid tot een afgewogen besluit gekomen waarover het bereid is publiekelijk verantwoording af te leggen. Het proces dat PGGM met de Israëlische banken heeft doorlopen past binnen de OESO-richtlijnen (en sluit daarmee ook aan op de VN Principes voor Bedrijfsleven en Mensenrechten van 5.1.2e).

Datum
1 juli 2014
Onze Referentie

- 5.1.2e adviseert om NCP te antwoorden langs de volgende lijn:
 - Toelichting op het ontmoedigingsbeleid en de OESO-richtlijnen.
 - De communicatie vanuit de overheid over het ontmoedigingsbeleid en het besluit van PGGM is adequaat geweest.
 - Gezien uw verantwoordelijkheid voor zowel het ontmoedigingsbeleid, als voor het MVO-beleid (inclusief het functioneren van het NCP) is het van belang deze onderwerpen aan elkaar te verbinden en adviseert 5.1.2e om op een later moment, najaar 2014, op ambtelijk niveau daarover een gesprek te voeren met het NCP.

Toelichting

- De NL overheid geeft interdepartementaal consequent aan dat zij van NL bedrijven verwacht dat zij bij hun internationale activiteiten de OESO-richtlijnen naleven. Ondersteuning van NL bedrijven in het buitenland in het overheidsbeleid afhankelijk gesteld van naleving van de OESO-richtlijnen.
- De OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen betreffen een set van aanbevelingen aan internationaal opererende bedrijven voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het zijn aanbevelingen omdat nationale overheden geen juridische bevoegdheden hebben over het gedrag van hun bedrijven in het buitenland (Global Governance Gap).
- Zij zijn uniek qua reikwijdte en gaan o.a. over; verslaglegging, mensenrechten, arbeidsomstandigheden, corruptie. En uniek in de zin dat deze richtlijnen door 45 overheden worden onderschreven. Dat betekent dat zij zich verbinden tot het uitdragen van de richtlijnen als referentie voor fatsoenlijk zaken doen in het buitenland en tot het oprichten van een Nationaal Contactpunt (NCP), waar meldingen kunnen worden gedaan over vermeende schendingen door bedrijven van de OESO-richtlijnen.
- In 2011 zijn de OESO-richtlijnen aangepast aan de inzichten van 5.1.2e
5.1.2e Bedrijven zijn verantwoordelijk voor negatieve effecten op het vlak van mensenrechten, milieu, arbeidsomstandigheden en corruptie als zij die veroorzaken, er aan bijdragen of via hun keten daarbij indirect betrokken zijn.
- In veel van de 45 landen is het NCP een taak van een ministerie. NL was het eerste land dat (in 2007) zijn NCP, vanwege gewenste neutraliteit in geschillen, inhoudelijk onafhankelijk maakte van de overheid. Op basis van een Instellingsbesluit van de minister voor BHOS zorgt het voor zorgvuldige behandeling van meldingen en bevordert het naar eigen inzicht in de naleving van de OESO-richtlijnen door NL bedrijven. Later zijn de NCP's van Noorwegen en Denemarken op dezelfde leest geschoeid.

- De eindverklaringen van NCP's over meldingen kunnen worden beschouwd als een vorm van 'jurisprudentie' over de toepassing van de richtlijnen in concrete situaties. Conform Instellingsbesluit geeft de minister voor BHOS haar appreciatie bij iedere eindverklaring van het NCP over een behandelde melding.
- In de door het NCP in zijn brief aangehaalde POSCO –zaak ging het om beleggingen van ABP in het Zuid-Koreaanse bedrijf POSCO, dat in India mogelijk betrokken was bij schendingen van de rechten van inheemse volken. In feite ging het in NL dus om een melding over het gedrag van ABP. Het NCP heeft in zijn eindverklaring over deze casus vastgesteld dat ook bij kleine beleggingen van de belegger mag worden verwacht dat hij probeert invloed uit te oefenen om negatieve maatschappelijke effecten tegen te gaan. Zowel ABP als de melders konden zich in die visie vinden.
- De minister voor BHOS heeft daarbij een appreciatie geschreven, die gepubliceerd is door het NCP. In die appreciatie onderschrijft de minister voor BHOS de door het NCP ontwikkelde zienswijze ten aanzien van internationaal MVO door beleggingsinstellingen.
- In haar ontmoedigingsbeleid geeft de overheid specifiek aan welke activiteiten van NL bedrijven in relatie tot bepaalde, in het buitenland ongewenste ontwikkelingen, zij niet zal ondersteunen (en daarmee wil 'ontmoedigen').
- Aangezien in het algemeen ondersteuning door de overheid van NL bedrijven in het buitenland afhankelijk is gesteld van naleving van de OESO-richtlijnen, lijkt afstemming tussen ontmoedigingsbeleid en het op de OESO-richtlijnen gebaseerde beleid van belang. Immers: indien een ontmoedigingsbeleid afwijkt van (de interpretatie die het NCP zou geven van) wat bedrijven geacht worden te doen op basis van de OESO-richtlijnen, dan heeft de overheid impliciet voor het onderwerp van het ontmoedigingsbeleid afwijkende MVO uitgangspunten vastgesteld.

Datum

1 juli 2014

Onze Referentie

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2a

5.1.2a

5.1.2b

United Nations

A/HRC/RES/31/36

General Assembly

Distr.: General
20 April 2016

Original: English

Human Rights Council
Thirty-first session
Agenda item 7Resolution adopted by the Human Rights Council on 24
March 201631/36. Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory,
including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan*The Human Rights Council,**Guided* by the principles of the Charter of the United Nations, and affirming the inadmissibility of the acquisition of territory by force,*Reaffirming* that all States have an obligation to promote and protect human rights and fundamental freedoms, as stated in the Charter and as elaborated in the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenants on Human Rights and other applicable instruments,*Recalling* relevant resolutions of the Commission on Human Rights, the Human Rights Council, the Security Council and the General Assembly reaffirming, inter alia, the illegality of the Israeli settlements in the occupied territories, including in East Jerusalem,*Recalling also* Human Rights Council resolution 19/17 of 22 March 2012, in which the Council decided to establish an independent international fact-finding mission to investigate the implications of the Israeli settlements on the human rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem,*Reaffirming* the applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan, and recalling the declarations adopted at the Conferences of High Contracting Parties to the Fourth Geneva Convention, held in Geneva on 5 December 2001 and 17 December 2014,*Noting* the recent accession by Palestine to several human rights treaties and the core humanitarian law conventions, and its accession on 2 January 2015 to the Rome Statute of the International Criminal Court,*Affirming* that the transfer by the occupying Power of parts of its own civilian population into the territory it occupies constitutes a breach of the Fourth Geneva Convention and relevant provisions of customary law, including those codified in Additional Protocol I to the four Geneva Conventions,

GE.16-06472(E)

Please recycle

A/HRC/RES/31/36

Recalling the advisory opinion rendered on 9 July 2004 by the International Court of Justice on the legal consequences of the construction of a wall in the Occupied Palestinian Territory, and recalling also General Assembly resolutions ES-10/15 of 20 July 2004 and ES-10/17 of 15 December 2006,

Noting that the International Court of Justice concluded that the Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, had been established in breach of international law;

Taking ~~5.1.2~~ ¹ of the recent relevant reports of the Secretary-General, the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories and the treaty bodies monitoring compliance with the human rights treaties to which Israel is a party, and the recent reports of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967,

Recalling the report of the independent international fact-finding mission to investigate the implications of the Israeli settlements on the civil, political, economic, social and cultural rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem,

Noting that Israel has over the years been planning, implementing, supporting and encouraging the establishment and expansion of settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, through, inter alia, the granting of benefits and incentives to settlements and settlers,

Recalling the Quartet road map to a permanent two-State solution to the Israeli-Palestinian conflict, and emphasizing specifically its call for a freeze on all settlement activity, including so-called natural growth, and the dismantlement of all settlement outposts erected since March 2001, and the need for Israel to uphold its obligations and commitments in this regard,

Taking ~~5.1.2~~ ¹ of General Assembly resolution 67/19 of 29 November 2012, by which, inter alia, Palestine was accorded the status of non-member observer State in the United Nations, and also of the follow-up report thereon of the Secretary-General,²

Aware that Israeli settlement activities involve, inter alia, the transfer of nationals of the occupying Power into the occupied territories, the confiscation of land, the forcible displacement of Palestinian civilians, including Bedouin families, the exploitation of natural resources, the conduct of economic activity for the benefit of the occupying Power, the disruption of the livelihood of protected persons, the de facto annexation of land and other actions against the Palestinian civilian population and the civilian population in the occupied Syrian Golan that are contrary to international law;

Affirming that the Israeli settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, undermine regional and international efforts aimed at the realization of the two-State solution of Israel and Palestine, living side by side in peace and security within recognized borders, on the basis of the pre-1967 borders, and stressing that the continuation of these policies seriously endangers the viability of the two-State solution, undermining the physical possibility of its realization,

¹ A/HRC/22/63.

² A/67/738.

Noting in this regard that the Israeli settlements fragment the West Bank, including East Jerusalem, into isolated geographical units, severely limiting the possibility of a contiguous territory and the ability to dispose freely of natural resources, both of which are required for the meaningful exercise of Palestinian self-determination,

Noting that the settlement enterprise and the impunity associated with its existence, expansion and related violence continue to be a root cause of many violations of the Palestinians' human rights, and constitute the main factors perpetuating Israel's belligerent occupation of the Palestinian Territory, including East Jerusalem, since 1967,

Condemning the continuation by Israel, the occupying Power, of settlement activities in the Occupied Palestinian Territory, including in East Jerusalem, in violation of international humanitarian law, relevant United Nations resolutions, the agreements reached between the parties and obligations under the Quartet road map, and in defiance of the calls by the international community to cease all settlement activities,

Expressing grave concern in particular at the construction and expansion by Israel of settlements in and around occupied East Jerusalem, including its so-called E-1 plan, which aims to connect its illegal settlements around and further isolate occupied East Jerusalem, the continuing demolition of Palestinian homes and eviction of Palestinian families from the city, the revocation of Palestinian residency rights in the city, and ongoing settlement activities in the E-1 Valley,

Expressing grave concern at the continuing construction by Israel of the wall inside the Occupied Palestinian Territory, including in and around East Jerusalem, in violation of international law, and expressing its concern in particular at the route of the wall in departure from the Armistice Line of 1949, which is causing humanitarian hardship and a serious decline in socioeconomic conditions for the Palestinian people, is fragmenting the territorial contiguity of the Territory and undermining its viability, and could prejudice future negotiations by creating a fait accompli on the ground that could be tantamount to de facto annexation in departure from the Armistice Line of 1949, and make the two-State solution physically impossible to implement,

Deeply concerned that the wall's route has been traced in such a way as to include the great majority of the Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem,

Gravely concerned at all acts of violence, destruction, harassment, provocation and incitement by extremist Israeli settlers and groups of armed settlers in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, against Palestinian civilians, including children, and their properties, including homes, agricultural lands and historic and religious sites, and the acts of terror carried out by several extremist Israeli settlers, which are a long-standing phenomenon aimed at, inter alia, displacing the occupied population and facilitating the expansion of settlements,

Expressing concern at ongoing impunity for acts of settler violence against Palestinian civilians and their properties, and stressing the need for Israel to investigate and to ensure accountability for all of these acts,

Aware of the detrimental impact of the Israeli settlements on Palestinian and other Arab natural resources, especially as a result of the confiscation of land and the forced diversion of water resources, including the destruction of orchards and crops and the seizure of water wells by Israeli settlers, and of the dire socioeconomic consequences in this regard, which precludes the Palestinian people from being able to exercise permanent sovereignty over their natural resources,

Noting that the agricultural sector, considered the cornerstone of Palestinian economic development, has not been able to play its strategic role because of the

A/HRC/RES/31/36

dispossession of land and the denial of access for farmers to agricultural areas, water resources and domestic and external markets owing to the construction, consolidation and expansion of Israeli settlements,

Recalling Human Rights Council resolution 22/29 of 22 March 2013, in follow-up to the report of the Independent International fact-finding mission to investigate the implications of Israeli settlements on the civil, political, economic, social and cultural rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem,

Recalling also the Guiding Principles on Business and Human Rights, which place responsibilities on all business enterprises to respect human rights by, inter alia, refraining from contributing to human rights abuses arising from conflict, and call upon States to provide adequate assistance to business enterprises to assess and address the heightened risks of abuses in conflict-affected areas, including by ensuring that their current policies, legislation, regulations and enforcement measures are effective in addressing the risk of business involvement in gross human rights abuses,

Noting that, in situations of armed conflict, business enterprises should respect the standards of international humanitarian law, and concerned that some business enterprises have, directly and indirectly, enabled, facilitated and profited from the construction and growth of the Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory,

Reaffirming the fact that the High Contracting Parties to the Fourth Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, undertook to respect and to ensure respect for the Convention in all circumstances, and that States should not recognize an unlawful situation arising from breaches of peremptory norms of international law,

Calling upon all States not to provide Israel with any assistance to be used specifically in connection with settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan,

Emphasizing the importance for States to act in accordance with their own national legislation on promoting compliance with international humanitarian law with regard to business activities that result in human rights abuses,

Concerned that economic activities facilitate the expansion and entrenchment of settlements, and aware that the conditions of harvesting and production for products made in settlements involve the breach of applicable legal norms, inter alia, the exploitation of the natural resources of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and calling upon all States to respect their legal obligations in this regard,

Aware that products wholly or partially produced in settlements have been labelled as originating from Israel,

Aware also of the role of private individuals, associations and charities in third States that are involved in providing funding to Israeli settlements and settlement-based entities, contributing to the maintenance and expansion of settlements,

Expressing its concern at the failure of Israel, the occupying Power, to cooperate fully with the relevant United Nations mechanisms, in particular the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967,

1. *Reaffirms* that the Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan are illegal and an obstacle to peace and economic and social development;

2. *Calls upon* Israel to accept the de jure applicability of the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to the occupied Syrian Golan, to abide scrupulously by the provisions of the Convention, in particular article 49 thereof, and to comply with all its obligations under international law and cease immediately all actions causing the alteration of the character, status and demographic composition of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the occupied Syrian Golan;

3. *Demands* that Israel, the occupying Power, immediately cease all settlement activities in all the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, and calls in this regard for the full implementation of all relevant resolutions of the Security Council, including, inter alia, resolutions 446 (1979) of 22 March 1979, 452 (1979) of 20 July 1979, 465 (1980) of 1 March 1980, 476 (1980) of 30 June 1980 and 1515 (2003) of 19 November 2003;

4. *Also demands* that Israel, the occupying Power, comply fully with its legal obligations, as mentioned in the advisory opinion rendered on 9 July 2004 by the International Court of Justice;

5. *Condemns* the continuing settlement and related activities by Israel, including the expansion of settlements, the expropriation of land, the demolition of houses, the confiscation and destruction of property, the expulsion and displacement of Palestinians, including entire communities and the construction of bypass roads, which change the physical character and demographic composition of the occupied territories, including East Jerusalem and the Syrian Golan, and constitute a violation of the Fourth Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949, and in particular article 49 thereof;

6. *Also condemns* the construction of new housing units for Israeli settlers in the West Bank and around occupied East Jerusalem, as it seriously undermines the peace process and jeopardizes the ongoing efforts by the international community to reach a final and 12 ~~12~~ peace solution compliant with international law and legitimacy, including relevant United Nations resolutions, and constitutes a threat to the two-State solution;

7. *Expresses its grave concern at*, and calls for the cessation of:

(a) The operation by Israel of a tramway linking the settlements with West Jerusalem, which is in clear violation of international law and relevant United Nations resolutions;

(b) The expropriation of Palestinian land, the demolition of Palestinian homes, demolition orders, forced evictions and "relocation" plans, the obstruction and destruction of humanitarian assistance and the creation of unbearable living conditions by Israel in areas identified for the expansion and construction of settlements, and other practices aimed at the forcible transfer of the Palestinian civilian population, including Bedouin communities and herders, and further settlement activities, including the denial of access to water and other basic services by Israel to Palestinians in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, particularly in areas slated for settlement expansion, and including the appropriation of Palestinian property through, inter alia, declarations of so-called "State lands", closed "military zones", "national parks" and "archaeological" sites to facilitate and advance the expansion or construction of settlements and related infrastructure, in violation of Israel's obligations under international humanitarian law and international human rights law;

(c) Israeli measures in the form of policies, laws and practices that have the effect of preventing Palestinians from full participation in the political, social, economic

A/HRC/RES/31/36

and cultural life of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and prevent their full development in both the West Bank and the Gaza Strip;

8. *Calls upon Israel, the occupying Power:*

(a) To reverse the settlement policy in the occupied territories, including East Jerusalem and the Syrian Golan, and, as a first step towards the dismantlement of the settlement enterprise, to stop immediately the expansion of existing settlements, including so-called natural growth and related activities, to prevent any new installation of settlers in the occupied territories, including in East Jerusalem, and to discard its "E-1" plan;

(b) To put an end to all of the human rights violations linked to the presence of settlements, especially of the right to self-determination, and to fulfil its international obligations to provide effective remedy for victims;

(c) To take immediate measures to prohibit and eradicate all policies and practices that discriminate against and disproportionately affect the Palestinian population in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, by, inter alia, putting an end to the system of separate roads for the exclusive use of Israeli settlers, who reside illegally in the said territory, to the complex combination of movement restrictions consisting of the wall, roadblocks and a permit regime that only affects the Palestinian population, the application of a two-tier legal system that has facilitated the establishment and consolidation of the settlements, and other violations and forms of discrimination;

(d) To cease the requisition and all other forms of unlawful appropriation of Palestinian land, including so-called "State land", and its allocation for the establishment and expansion of settlements, and to halt the granting of benefits and incentives to settlements and settlers;

(e) To put an end to all measures and policies resulting in the territorial fragmentation of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and which are isolating Palestinian communities into separate enclaves and changing the demographic composition of the Occupied Palestinian Territory;

(f) To take and implement serious measures, including confiscation of arms and enforcement of criminal sanctions, with the aim of ensuring full accountability for and preventing all acts of violence by Israeli settlers, and to take other measures to guarantee the safety and protection of Palestinian civilians and Palestinian properties in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem;

(g) To bring to a halt all actions, including those perpetrated by Israeli settlers, harming the environment, including the dumping of all kinds of waste materials in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan, which gravely threaten their natural resources, namely water and land resources, and which pose an environmental, sanitation and health threat to the civilian population;

(h) To cease the exploitation, damage, cause of loss or depletion and endangerment of the natural resources of the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and of the occupied Syrian Golan;

9. *Welcomes* the adoption of the European Union Guidelines on the eligibility of Israeli entities and their activities in the territories occupied by Israel since June 1967 for grants, prizes and financial instruments funded by the European Union since 2014;

10. *Encourages* all States and international organizations to continue to actively pursue policies that ensure respect of their obligations under international law with regard to all illegal Israeli practices and measures in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, particularly Israeli settlements;

11. *Reminds* all States of their legal obligations as mentioned in the advisory opinion of the International Court of Justice of 9 July 2004 on the legal consequences of the construction of a wall in the Occupied Palestinian Territory, including not to recognize the illegal situation resulting from the construction of the wall, not to render aid or assistance in maintaining the situation created by such construction, and to ensure compliance by Israel with international humanitarian law as embodied in the Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949;

12. *Urges* all States:

(a) To ensure that they are not taking actions that either recognize or assist the expansion of settlements or the construction of the wall in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, including with regard to the issue of trading with settlements, consistent with their obligations under international law;

(b) To implement the Guiding Principles on Business and Human Rights in relation to the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and to take appropriate measures to help to ensure that businesses domiciled in their territory and/or under their jurisdiction, including those owned or controlled by them, refrain from committing or contributing to gross human rights abuses of Palestinians, in accordance with the expected standard of conduct in the Guiding Principles and relevant international laws and standards, by taking all necessary steps;

(c) To provide guidance to individuals and businesses on the financial, reputational and legal risks, including the possibility of liability for corporate involvement in gross human rights abuses, and abuses of the rights of individuals; of becoming involved in settlement-related activities, including through financial transactions, investments, purchases, procurements, loans and the provision of services, and other economic and financial activities in or benefiting Israeli settlements, to inform businesses of these risks in the formulation of their national action plans for the implementation of the Guiding Principles on Business and Human Rights, and to ensure that their policies, legislation, regulations and enforcement measures effectively address the heightened risks of operating a business in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem;

(d) To increase monitoring of settler violence with a view to promoting accountability;

13. *Calls upon* business enterprises to take all measures necessary to comply with the Guiding Principles on Business and Human Rights and relevant international laws and standards with respect to their activities in or in relation to the Israeli settlements and the wall in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, to avoid the adverse impact of such activities on human rights and to avoid contributing to the establishment or maintenance of Israeli settlements or the exploitation of natural resources of the Occupied Palestinian Territory;

14. *Requests* that all parties concerned, including United Nations bodies, implement and ensure the implementation of the recommendations contained in the report of the independent international fact-finding mission to investigate the implications of Israeli settlements on the civil, political, economic, social and cultural rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem,¹ and endorsed by the Human Rights Council through its resolution 22/29, in accordance with their respective mandates;

15. *Calls upon* the relevant United Nations bodies to take all necessary measures and actions within their mandates to ensure full respect for and compliance with Human Rights Council resolution 17/4 of 16 June 2011, on the Guiding Principles on Business and Human Rights and other relevant international laws and standards, and to ensure the

A/HRC/RES/31/36

implementation of the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework, which provides a global standard for upholding human rights in relation to business activities that are connected with Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem;

16. *Takes note of* the statement of the Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises in follow-up to Human Rights Council resolution 22/29;

17. *Requests* the United Nations High Commissioner for Human Rights, in close consultation with the Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises; in follow-up to the report of the independent international fact-finding mission to investigate the implications of the Israeli settlements on the civil, political, economic, social and cultural rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem,¹ and as a necessary step for the implementation of the recommendation contained in paragraph 117 thereof, to produce a database of all business enterprises involved in the activities detailed in paragraph 96 of the afore-mentioned report, to be updated annually, and to transmit the data therein in the form of a report to the Council at its thirty-fourth session;

18. *Requests* the Secretary-General to report on the implementation of the present resolution, with particular emphasis on the human rights and international law violations involved in the production of settlement goods and the relationship between trade in these goods and the maintenance and economic growth of settlements, at its thirty-fourth session;

19. *Decides* to remain seized of the matter.

66th meeting
24 March 2016

[Adopted by a recorded vote of 32 to 0, with 15 abstentions. The voting was as follows:

In favour:

Algeria, Bangladesh, Bolivia (Plurinational State of), Botswana, Burundi, China, Congo, Côte d'Ivoire, Cuba, Ecuador, El Salvador, Ethiopia, India, Indonesia, Kenya, Kyrgyzstan, Maldives, Mexico, Mongolia, Morocco, Namibia, Nigeria, Panama, Philippines, Qatar, Russian Federation, Saudi Arabia, South Africa, Switzerland, United Arab Emirates, Venezuela (Bolivarian Republic of), Viet Nam

Abstaining:

Albania, Belgium, France, Georgia, Germany, Ghana, Latvia, Netherlands, Paraguay, Portugal, Republic of Korea, Slovenia, the former Yugoslav Republic of Macedonia, Togo, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland]

Report of the independent international fact-finding mission to investigate the implications of the Israeli settlements on the civil, political, economic, social and cultural rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem (A/HRC/22/63)

96. Information gathered by the mission showed that business enterprises have, directly and indirectly, enabled, facilitated and profited from the construction and growth of the settlements. In addition to the previously mentioned violations of Palestinian worker rights, the mission identified a number of business activities and related issues that raise particular human rights violations concerns. They include:

- The supply of equipment and materials facilitating the construction and the expansion of settlements and the wall, and associated infrastructures
- The supply of surveillance and identification equipment for settlements, the wall and checkpoints directly linked with settlements
- The supply of equipment for the demolition of housing and property, the destruction of agricultural farms, greenhouses, olives groves and crops
- The supply of security services, equipment and materials to enterprises operating in settlements
- The provision of services and utilities supporting the maintenance and existence of settlements, including transport
- Banking and financial operations helping to develop, expand or maintain settlements and their activities, including loans for housing and the development of businesses
- The use of natural resources, in particular water and land, for business purposes
- Pollution, and the dumping of waste in or its transfer to Palestinian villages
- Captivity of the Palestinian financial and economic markets, as well as practices that disadvantage Palestinian enterprises, including through restrictions on movement, administrative and legal constraints
- Use of benefits and reinvestments of enterprises owned totally or partially by settlers for developing, expanding and maintaining the settlements.

Aan M
Van DAM
Via 5.1.2e 5.1.2e
Kopie aan
Afgestemd met RAM, TEL

TER BESLISSING

Datum
2 mei 2013
Onze Referentie

Opgesteld door
5.1.2e
T 5.1.2e

memo

5.1.5 / controversiële opdracht in Palestijnse Gebieden

Aanleiding

- 5.1.5 5.1.2a
5.1.2a 5.1.5
5.1.5 5.1.2a 5.1.5

Gevraagd besluit

- Uw akkoord dat 5.1.2e met een of meer leden uit de top van 5.1.5 een gesprek aanvraagt om het bedrijf ertoe te bewegen deze opdracht in huidige vorm niet uit te voeren.

Kern/samenvatting

- Voorgenomen activiteit van 5.1.5 komt ten goede aan nederzettingen in de bezette gebieden en heeft niet de instemming 5.1.2a 5.1.2a naar evenmin unanimiteit over wenselijkheid van het project in huidige vorm.
- NLse regering ontmoedigt economische banden van NLse bedrijven met nederzettingen. Medewerker RAM heeft dit opgebracht bij vertegenwoordiger 5.1.5 in de Palestijnse Gebieden 5.1.2e 5.1.2e 5.1.5
- Als 5.1.5 maakt dat samenwerking in het kader van de bilaterale fora lastig, omdat het bedrijf niet handelt in de geest van het kabinetsbeleid en vanwege mogelijke blokkades 5.1.2a zal opwerpen aan deelname. 5.1.5 5.1.5
- Kwestie opbrengen bij top 5.1.5 wenselijk om:
 - Goede uitvoering te geven aan ontmoedigingsbeleid ten aanzien van economische banden van Nederlandse bedrijven met nederzettingen.
 - Mogelijkheid open te houden van deelname 5.1.5 aan de bilaterale fora, waar innovatie in de 5.1.5 een thema zal zijn. Deelname van 5.1.5 zou economisch belang dienen, maar ook politiek belang, vanwege de technisch ondersteunende rol die het zou kunnen spelen bij de Israëlische-Palestijnse waterconflict. 5.1.5 5.1.5 die actief is in de Palestijnse Gebieden.
- Hierbij zal 5.1.2e goede diensten RAM en TEL aanbieden om 5.1.5 in contact te brengen met relevante gesprekspartners in Israël en de Palestijnse Gebieden, die streven naar een gezamenlijk overeengekomen installatie op een niet-omstreden locatie.

Toelichting

Datum

2 mei 2013

Onze Referentie

- Project betreft de [5.1.5] uit Oost-Jeruzalem. Het [5.1.5] (deels) bestemd voor landbouwactiviteiten van Israëlische nederzettingen in de Jordaanvallei.
- Omdat er geen overeenstemming was over een gezamenlijke oplossing voor [5.1.2a]
[5.1.2a] is de gemeente Jeruzalem nu begonnen aan een eenzijdige oplossing, zonder toestemming van de Palestijnse Waterautoriteit te vragen (wat wel verplicht is volgens de Oslo-akkoorden).
- Dat er een [5.1.5] moet komen wordt door conflictpartijen niet betwist: het gaat om de locatie en verdeling van het [5.1.5] [5.1.2a]
[5.1.2a]
[5.1.2a]
[5.1.2a]
[5.1.5]
[5.1.5]
buiten verzoek.

Aan M via R
Van DAM
Via 5.1.2e
Kopie aan 5.1.2e
Afgestemd met MinEZ, MinFIN, DJZ, BEB, BPZ en DIE

TER BESLISSING

Datum
27 september 2013

Onze Referentie
2013.273735

Opgesteld door
5.1.15.1.2e

T

memo

Brief nederzettingenproducten

Aanleiding

- Uw toezegging aan Kamer om brief te sturen over NLs beleid t.a.v. nederzettingenproducten (reactie op rapport *Trading away peace*)
- AO over AIV-Advies MOVP op 8 oktober a.s. – aanleiding om openstaande toezeggingen gestand te doen

Gevraagd besluit

- Uw ondertekening van bijgevoegde brief, mede namens MinEZ, R en Stas Fin.

Kern/samenvatting

- Kern brief:
 - Staand beleid t.a.v. nederzettingen wordt kort uiteengezet
 - Etikettering: lidstaten wachten actie op EU-niveau af
 - ANBI-regeling: wijziging ANBI-regeling niet gewenst
 - Economische relaties: ontmoedigingsbeleid toegelicht
 - Richtsnoeren subsidiabiliteit: treden per 1 januari in werking; overleg HV met Israël over implementatie
- Spoedshalve wordt deze brief tegelijkertijd voorgelegd aan MinEZ

Toelichting

- Brief is lang aangehouden omdat besluitvorming over advies over etikettering voor vertraging zorgde. Nu kabinet besloten heeft EU-brede richtsnoeren af te wachten, is er geen reden meer om brief uit te stellen. AO over AIV-advies MOVP biedt goed haakje om brief te versturen, mede gezien de voortdurende verwarring over etikettering en subsidiabiliteit (5.1.2a 5.1.2a 5.1.2e).

Relevante toezeggingen aan Kamer

BZ-begrotingsbehandeling december 2012:

- naar aanleiding van eerdere Kamervragen van Sjoerdsma over het NGO-rapport '*Trading Away Peace*', toezegging M en R om Kamer spoedig te informeren over beleid inzake nederzettingenproducten. Daarbij zullen uitgangspunten zijn:
 - zoveel mogelijk in EU-verband.
 - consumenten hebben recht correct geïnformeerd te worden.
- in antwoord op verzoek lid Van Bommel om ANBI-status van *Christenen voor Israël* in te trekken, toezegging M om onderwerp met MinFin te bespreken (gebeurd; opgenomen in brief)

Datum

27 september 2013

Onze Referentie

2013.118804

De aanbevelingen van het rapport '*Trading away Peace*' (22 Europese NGO's waaronder ICCO en CORDAID):

- Totaal importverbod invoeren voor nederzettingenproducten
- Als dat niet haalbaar, tenminste correcte etikettering van producten bevorderen
- Bedrijven ontmoedigen zaken te doen met nederzettingen
- Lijst opstellen van bedrijven die onterecht label "Israël" op producten zetten
- Verder aanscherpen regeling omtrent invoertarieven
- Nederzettingen uitsluiten van bilaterale overeenkomsten en van publieke aanbestedingen
- Financiële sancties treffen tegen nederzettingen
- Adviseren burgers om geen vastgoed te kopen in nederzettingen
- Richtsnoeren introduceren voor touroperators om activiteiten met nederzettingen te beperken
- Belastingvoordelen ontnemen aan organisaties die actief zijn in nederzettingen (vertaald naar NL-se situatie: trek ANBI-status in)
- In OESO bevorderen dat ISR gesegregeerde data aanlevert (lees: filter nederzettingen uit).

Overzicht communicatie met en over Vitens

4 december 2013

- Besluit Minister Ploumen om geen bezoek te brengen aan Shafdan waterzuiveringsinstallatie (onderdeel van Mekorot), [5.1.2a]

5.1.2a	
5.1.2a	

9 december 2013

14:00 uur Kort telefoongesprek DIO vanuit ISR met Vitens. Uit verslag:

- "aangegeven dat het feit dat [5.1.2e] en ik daar gewoon met de bedrijfsdelegatie waren mede aangaf dat de interpretatie dat Ploumen niet zou gaan omdat geen enkele samenwerking mogelijk is niet klopte;
- dat wij Vitens niet vragen om te stoppen met de samenwerking;
- dat het uiteraard aan het bedrijf zelf is en dat we natuurlijk bereid waren tot telefonisch overleg, waarna conference call in Den Haag is opgezet"

15:00 uur Telcon MinBZ (DAM, DJZ, DIO) met Vitens. Uit verslag:

- [5.1.5]
- [5.1.5]
- Zij worden door media bevraagd en hebben woensdag een aandeelhoudersvergadering: vandaar wens om snel van BZ meer info te krijgen.
- We hebben ontmoedigingsbeleid uitgelegd: gezegd dat alles afhankelijk is van de specifieke voorgenomen activiteit (mag niet ten gunste komen aan nederzettingen); dat in principe zakendoen met Mekorot niet problematisch is, want dat doen we zelf ook; dat het geen probleem leek om kennis en informatie met Mekorot uit te wisselen; dat de uiteindelijke beslissing aan henzelf is.
- [5.1.5]
- [5.1.5]
- Vroegen ook nog naar reden voor Ploumen om bezoek Shafdan af te zeggen. Wij hebben volgens eerder overeen gekomen woordvoeringslijn geantwoord en verteld dat Wientjes en watermissie wel op veldbezoek zijn gegaan."

10 december 2013

's ochtends Persbericht Vitens:

- "Vitens heeft vandaag Mekorot geïnformeerd over haar besluit haar samenwerkingsverband te beëindigen. Vitens hecht groot belang aan integriteit en houdt zich aan (inter)nationale wet- en regelgeving. Na overleg met betrokken partijen, waaronder het ministerie van Buitenlandse Zaken, kwam het bedrijf tot het inzicht dat het uiterst moeilijk wordt mogelijk toekomstige projecten in gezamenlijkheid uit te werken, aangezien deze niet los kunnen worden gezien van de politieke context. Dit heeft ertoe geleid dat het bedrijf heeft besloten haar betrokkenheid in het project te beëindigen."

17:00 uur Telefoongesprek DGIS met CEO van Vitens. Uit verslag:

- "Vanmiddag gesproken met [5] [5.1.2e], [5.1.2e] Vitens. Stelde het op prijs dat ik belde.

5.1.5	
-------	--

- De contacten met BZ, met name de tel.conferentie gisteren, waren zeer behulpzaam geweest. Maar deze hadden geen definitieve invloed gehad op het besluit.
- 5.1.2e bood haar verontschuldiging aan voor het persbericht van Vitens, waarin de suggestie kon worden gelezen dat BZ het bedrijf had geadviseerd met het project te stoppen. Dat was zeker niet het geval geweest, en het persbericht was vanmiddag direct gecorrigeerd. De contacten tussen de woordvoerders van BZ en Vitens vandaag waren goed en snel.

5.1.5

Gecorrigeerd persbericht op site Vitens (verwijzing naar MinBZ is weggehaald):

- "Vitens heeft vandaag Mekorot geïnformeerd over haar besluit haar samenwerkingsverband te beëindigen. Vitens hecht groot belang aan integriteit en houdt zich aan (inter)nationale wet- en regelgeving. Na overleg met betrokken partijen kwam het bedrijf tot het inzicht dat het uiterst moeilijk wordt mogelijk toekomstige projecten in gezamenlijkheid uit te werken, aangezien deze niet los kunnen worden gezien van de politieke context. Dit heeft ertoe geleid dat het bedrijf heeft besloten haar betrokkenheid in het project te beëindigen"

11 december 2013

15:00 uur telefoongesprek RAM met contactpersoon Vitens 5.1.2e Uit verslag:

- "Ik sprak zojuist 5.1.2e, over alle ontwikkelingen. 5.1.5 Amnesty International heeft de aandeelhouders van Vitens (provincies en gemeenten) benaderd om de samenwerking met Mekorot te stoppen 5.1.5 terwijl tegelijkertijd de SGP en andere partijen in de Tweede Kamer Vitens oproepen vooral door te gaan met de samenwerking.
- Omdat Vitens een publiek bedrijf is, kiest het ervoor nu geen statements meer te maken maar te wachten op de uitspraak van de politiek, bijvoorbeeld via de antwoorden op de Kamervragen. (...)

5.1.2a

5.1.2a

- 5.1.2a De Palestijnse Waterautoriteit heeft tijdens het Forum zijn eigen overeenkomst gesloten met Vitens Evides International (= organisatie voor internationale samenwerking van de Nederlandse drinkwaterbedrijven Vitens en Evides)."

12 december 2013

10:00 uur Telefoongesprek 5.1.2e met 5.1.2e Vitens. Uit verslag:

- "Werd zojuist wederom gebeld door 5 5.1.2e van Vitens.
- Zij is bezorgd over de publiciteit die is losgebarsten, over de kritiek van de Israëlische regering en over de vragen die door een aantal partijen in de Kamer is gesteld.
- Hoewel zij benadrukte dat het breken met Mekorot een zelfstandige beslissing van Vitens is geweest, hoopt zij dat het Nederlandse kabinet er 'begrip' voor heeft dat het bedrijf niet in een politieke discussie getrokken wilde worden. 5.1.2e zag een parallel met het afzeggen van het bezoek van minister Ploumen, die evenmin in deze discussie getrokken wilde worden.
- Ik heb 5.1.2e gezegd dat de woordvoering tot nu toe gericht is geweest op het uitleggen van het ontmoedigingsbeleid, en vwb Vitens is gesteld dat dit een beslissing van het bedrijf zelf is geweest.
- 5.1.2e 5.1.5
- 5.1.5
- Ik heb gezegd dit intern te zullen bespreken, en aan de minister voor te leggen."
- 5.1.2e heeft na overleg met de minister laten weten aan Vitens dat niet aan het verzoek zou worden voldaan.

11:00 – 13:00 uur AO RBZ. Uit verslag (termijn M):

- "Laat ik helder zijn: het kabinet heeft geen enkel bezwaar tegen de samenwerking tussen Vitens en Mekorot. Die is niet in strijd met het ontmoedigingsbeleid. Dat hebben wij ook aan Vitens laten weten. Desgevraagd, want Vitens vroeg dat expliciet. Dat Vitens vervolgens zelf een besluit neemt, is geheel aan Vitens. Dat behoort niet op het bordje van het kabinet te worden gelegd."
- "Ik wil nog eens duidelijk herhalen dat het kabinet geen nieuw beleid voert ten aanzien van ontmoediging. Dat is staand beleid. Ik accepteer dus ook niet het verwijt dat dit onduidelijk of mistig zou zijn. Het is al jarenlang staand beleid. Ook hebben wij desgevraagd duidelijk tegen Vitens gezegd dat er wat ons betreft geen probleem is met de samenwerking. De conclusie die Vitens heeft getrokken is voor zijn eigen rekening. Die is niet getrokken op basis van een advies van het kabinet."
- "Ik geloof dat de bijeenkomst waarbij Mekorot deel uitmaakte van de officiële Israëlische delegatie en waarop ook afspraken zijn gemaakt met Vitens, in Nederland plaatsvond. Dat was in november, op Aquatech, de vakbeurs in de RAI tijdens de internationale waterweek. Die bijeenkomst werd gesteund door de rijksoverheid. Daarop is de samenwerking tussen Vitens en Mekorot tot stand gekomen in een overeenkomst. Dat zouden wij toch niet ondersteund hebben als we vonden dat Vitens en Mekorot niet met elkaar mochten spreken of aan een forum mochten deelnemen?"

17:00 uur Beantwoording Kamervragen over Vitens – Mekorot:

- "Het ministerie van Buitenlandse Zaken is door Vitens geconsulteerd over de samenwerking met Mekorot. In een telefoongesprek heeft het ministerie - op verzoek van Vitens - het Nederlandse ontmoedigingsbeleid toegelicht en uitgelegd geen bezwaar te zien in samenwerking met Mekorot, voor zover die samenwerking betrekking heeft op activiteiten binnen de Groene Lijn of op activiteiten buiten Israël die niet ten gunste van nederzettingen komen. Zo was Mekorot aanwezig op de door de overheid gesteunde *International Water Week* afgelopen november, waarbij Vitens desbetreffende samenwerkingsovereenkomst met het bedrijf tekende. Ook werkt Nederland samen met Mekorot in het kader van MEDRC (*Middle-East Desalination Research Center*), op het gebied van training van Jordaanse en Palestijnse watertechnici."

18 december 2013

Telefoongesprek M – Lieberman. Uit verslag:

-
- 5.1.2a
-

Gesprek MP – Netanyahu. Uit verslag:

-
-
- 5.1.2a
-
-

7 januari 2014

Brief Vitens 5.1.1c

5.1.1c

8 januari 2014

Emailconversatie RAM – contactpersoon Vitens 5.1.2e Uit verslag:

5.1.5

ANP bericht:

- “De twee waterbedrijven wilden samenwerken op het gebied van onderzoek en innovatie, bijvoorbeeld door betere controle te krijgen over het distributieproces via zogeheten smart grids. Dat zijn chips die meetgegevens in het leidingnet kunnen verzamelen. Maar die gegevens kunnen worden ingezet op een manier waarbij voordeel te behalen valt voor bepaalde groepen, zegt Vitens.
- Ook wijst Vitens naar rapporten van de Verenigde Naties waarin wordt beschreven dat Mekorot water ont-trekt uit de Palestijnse gebieden en dit inzet voor nederzettingen. „Als we kennis hieromtrent gaan delen, dan dragen wij zelf ook bij aan dit handelen”, legt een woordvoerder uit.”

Artikel NRC Next:

- “Nadat Ploumen op 4 december haar bezoek aan Mekorot had afgezegd, bestudeerde Vitens de voorgenomen samenwerking echter opnieuw. Toen begreep Vitens dat de nederzettingen van zijn technologie zouden profiteren.
- „Onze samenwerking met Mekorot kon niet worden beperkt tot Israël, maar betrof ook de Palestijnen en de nederzettingen”, verklaart een woordvoerder van Vitens tegenover deze krant. Zo zouden Vitens' leiding-systemen Mekorot helpen om bij de distributie van water onderscheid te maken tussen Palestijnen en kolo-nisten. Vitens: „Dat is de reden dat we op 9 december in gesprek zijn gegaan met het ministerie van Bui-tenlandse Zaken.”
- Tijdens uitvoerig overleg vertelde Vitens hoe de samenwerking waarschijnlijk de nederzettingen zou begunstigen. Het verwees daarbij naar een rapport van de VN-Mensenrechtenraad, waarin

staat dat Mekorot inbreuk maakt op het recht op water van Palestijnen. Volgens Vitens heeft het ministerie „op geen enkel moment onze zorg omtrent de samenwerking weggenomen“.

- Buitenlandse Zaken wist dus dat de samenwerking tussen Vitens en Mekorot zich zou uitstrekken tot de nederzettingen - hetgeen moet worden ontraden volgens het ontmoedigingsbeleid. Desondanks heeft het ministerie de samenwerking met Mekorot niet expliciet ontmoedigd. Het herhaalde alleen zijn beleid. Vitens moest zelf zijn conclusies trekken en besloot van de samenwerking af te zien.”

10 januari 2014

Artikel Telegraaf:

- “Volgens minister Timmermans (Buitenlandse Zaken) was de samenwerking zoals Vitens die met Mekorot voor ogen had echter helemaal niet in strijd met dat ontmoedigingsbeleid.
- Vitens stelt dat dit echter wel het geval was. Ambtenaren van Buitenlandse Zaken zouden dat ook gesuggereerd hebben in een gesprek, nadat minister Ploumen (Buitenlandse Handel) een bezoek aan Mekorot op het laatste moment had afgezegd.
- Wij hebben het toen strikt gehad over zaken die in onze ogen vallen onder het ontmoedigingsbeleid, zegt een woordvoerder van Vitens. Zij hebben onze zorgen toen niet weggenomen. Dat Timmermans achteraf publiekelijk zijn zegen gaf aan de nu afgeblazen samenwerking tussen Vitens en Mekorot, voelt voor Vitens als een trap na. Wij zijn erg verbaasd over de politieke krampachtigheid, maar komen niet terug op ons besluit.”

16 januari 2014

Ingezonden artikel door woordvoerder Vitens in Reformatorisch Dagblad:

- “Om tot een weloverwogen besluit te kunnen komen, hebben we gedaan wat iedere neutrale onderneming in een dergelijk geval zou doen, namelijk het inwinnen van advies bij het ministerie van Buitenlandse Zaken.
- Tijdens een gesprek met het ministerie zijn onze zorgen naar aanleiding van het VN-rapport niet weggenomen. Bovendien verschaftte het gesprek meer duidelijkheid over het Nederlandse ontmoedigingsbeleid. De regering ontmoedigt het om zaken te doen met bedrijven die activiteiten ontplooiën in en voor de nederzettingen, zo heeft Timmermans ook onlangs bevestigd in de media.
- Omdat onze projecten ten gunste waren van Joodse nederzettingen, werd het ons duidelijk dat wij, volledig in lijn met het kabinetsbeleid en het internationaal recht, maar één besluit konden nemen: onze intentie-overeenkomst met Mekorot opzeggen.
- Het besluit van Vitens is hiermee in lijn met het Nederlandse beleid in deze regio. Ons besluit is niet pro-Israëliësch en niet contra-Israëliësch, niet pro-Palestijns noch contra-Palestijns, maar enkel volledig in lijn met het regeringsbeleid.”

Antwoord op Kamervragen Voordewind aan M:

- Vraag: “Kunt u aangeven waarom de Nederlandse regering heeft afgezien van het aanwezig zijn bij Mekorot en of zij nog steeds achter dat besluit staat? Herkent u de publiekelijke opmerkingen van Vitens dat ambtenaren van uw ministerie Vitens erop gewezen hebben dat Mekorot investeert in de nederzettingen en dat dit illegaal zou zijn?”
- Antwoord: “Voor de reden voor afzegging van het bezoek van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking aan de Shafdan waterzuiveringsinstallatie verwijs ik u naar de hierboven vermelde brief. Het kabinet herkent zich niet in deze selectieve weergave van de communicatie tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken en Vitens. Daaraan kan worden toegevoegd dat het kabinet geen bezwaar heeft tegen samenwerking met Mekorot, voor zover die samenwerking betrekking heeft op activiteiten binnen de Groene Lijn of buiten Israël die niet ten gunste van nederzettingen komen. Dit is ook aan Vitens gemeld.”

Antwoord op Kamervragen Mulder en Omtzigt aan R:

- Vraag: "Was u zich bij het nemen van het besluit tot afzegging bewust van de mogelijke consequenties voor de samenwerking tussen Vitens en Mekorot, alsook het nadien ontbieden van de Nederlandse ambassadeur door de Israëlische regering?"
- Antwoord: "De door u genoemde gebeurtenissen zijn niet van te voren in overweging genomen bij het vaststellen van mijn programma voor het bezoek aan Israël."
- Vraag: "Bent u bereid toe te geven dat u met het afzeggen van het bezoek aan Mekorot heeft bijgedragen aan het beëindigen van een samenwerkingsovereenkomst tussen Vitens en Mekorot waar de regering geen enkel bezwaar tegen ziet, aan chaos en onduidelijkheid over het ontmoedigingsbeleid van de regering, alsmede aan een diplomatieke rel met Israël?"
- Antwoord: "Ik herken mij niet in het door u geschetste beeld."

Brief R over afzeggen bezoek Shafdan waterzuiveringsinstallatie:

- "In algemene zin merk ik op dat aanpassingen van programma's van ministers regelmatig voorkomen. Ook in het geval van het samenwerkingsforum met Israël zijn er in de programma's van de Nederlandse delegatie wijzigingen doorgevoerd. In het specifieke geval waarop wordt gedoeld, heb ik een bezoek aan het waterzuiveringsbedrijf Shafdan afgezegd en in plaats daarvan "The Library" in Tel Aviv bezocht. Hier heb ik de honneurs waargenomen voor de minister-president die door een wijziging ter plekke in zijn programma het grootste deel van het bezoek aan "The Library" zou missen. Ook sloot het bezoek aan "The Library" inhoudelijk nauw aan bij het centrale thema van het forum met Israël (innovatie) dat mijn bijzondere aandacht heeft. Voorts was de gehele reis erop gericht de dialoog met Israël en de Palestijnse Autoriteit verder te verstevigen. Als een bezoek bij een of meerdere partijen bijzonder gevoelig ligt, draagt dat niet bij aan goede verstandhoudingen die Nederland juist zo belangrijk vindt. Ten overvloede merk ik hierbij op dat het ontmoedigingsbeleid zich richt op activiteiten in nederzettingen, bedrijven in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen. Afsluitend merk ik op dat een delegatie van het Nederlandse bedrijfsleven onder leiding van voorzitter VNO-NCW Wientjes een bezoek aan Shafdan heeft gebracht."

12 februari 2014

ANP bericht

- "Het waterbedrijf Vitens en het ministerie van Buitenlandse Zaken blijven het oneens met elkaar. Minister Frans Timmermans van Buitenlandse Zaken zei woensdag in de Tweede Kamer dat Vitens excuses heeft gemaakt voor de suggestie die het bedrijf had gewekt, dat een gesprek met Buitenlandse Zaken mede aanleiding was geweest om de samenwerking met het Israëlische bedrijf Mekorot af te blazen. Na het Kamerdebat liet Vitens weten dat er helemaal geen excuses zijn gemaakt.
- Timmermans is erop gebrand duidelijk te maken dat zijn ambtenaren geen druk hebben uitgeoefend op Vitens om te stoppen. Dit zou namelijk indruisen tegen het ontmoedigingsbeleid. Het kabinet vindt het onwenselijk als Nederlandse bedrijven activiteiten ontplooiën in of ten behoeve van Joodse nederzettingen in door Israël bezet gebied. Bedrijven wordt echter niets verboden. „Ze mogen het wel en moeten zelf de afweging maken, maar wij bieden geen ondersteuning aan deze bedrijven", aldus Timmermans. Zijn ambtenaren legden het ook op die manier uit aan Vitens, stelde hij. Nederland voert al jaren dit beleid en het is in zijn ogen zo klaar als een klontje.
- Het irriteerde de minister woensdag mateloos dat de ChristenUnie in zijn ogen telkens twijfel zaait over dit beleid. Ook PvdA, SP en D66 vielen Tweede Kamerlid Joël Voordewind van de ChristenUnie hierop aan. Maar Voordewind en ook het CDA wezen ook op het signaal dat minister Lilianne Ploumen (Buitenlandse Handel) in december gaf toen zij een werkbezoek aan Mekorot op het laatste moment afzegde. Voordewind meent dat Vitens mede daardoor destijds op het verkeerde been is gezet. Ook gelooft hij niets van de ex-cuses. Hij heeft nieuwe Kamervragen gesteld.
- Timmermans blijft er volgens zijn woordvoerder bij dat een topbestuurder van Vitens zich in een telefoon-gesprek met een hoge ambtenaar heeft verontschuldigd voor de suggestie dat het besluit van Vitens op advies van Buitenlandse Zaken tot stand is gekomen."

18:00 uur Telefoongesprek 5.1.2e – CEO Vitens. Uit verslag:

- "Op verzoek van M begin van de avond weer contact gehad met 5.1.2e 5.1.2e Vitens. Dit nav de publiciteit van vanmiddag.
- Een nieuwe opmerking van Declercq: tijdens de conferencecall met BZ had Vitens heel nadrukkelijk gemeld dat het ging om activiteiten in of tbv bezette gebieden. (Met de info over het ontmoedigingsbeleid, was de conclusie: we moeten dus breken.) Het is mij niet helemaal duidelijk of zij bezette gebieden verwacht met nederzettingen of niet. Dat is cruciaal."

13 februari 2014

08:30 uur Telefoongesprek 5.1.2e-5.1.2e Vitens. Uit verslag:

- "Net weer kort met 5.1.2e Vitens 5.1.2e gesproken.
- Heb haar verteld dat M akkoord is met gesprek. Was ze blij mee. Liefst in persoon, hoeft niet op hele korte termijn. Heb gezegd dat er contact met haar zal worden opgenomen om een afspraak te maken 5.1.2e graag actie)
- Verder heb ik haar, mede nav berichtgeving in de Telegraaf van vanochtend, andermaal gevraagd naar hun lezing van de conference call en hoe ze daarmee naar buiten treden. Haar respons:
 - We hebben BZ benaderd voor advies;
 - We (Vitus) hebben ons samenwerkingsverband met Mekorot uitgelegd, en daarbij duidelijk gezegd dat het ook activiteiten in en ten behoeve de nederzettingen betrof;
 - BZ heeft het ontmoedigingsbeleid uitgelegd;
 - BZ heeft vervolgens gezegd dat het niet aan BZ, maar aan Vitens zelf was om conclusies te trekken (heb haar daar nog verder over gevraagd, ze zei dat er geen gezamenlijke conclusies waren)
 - Dat heeft Vitens daarna (na afloop van conference call) gedaan.
 - Deze lijn houden ze ook aan naar buiten. 5.1.2e zei dat er gisteren hierover 'een publieke brief' is verzonden. (DAM: kunnen jullie deze achterhalen?)
- Over het punt van 'excuses' hebben we niet gesproken.
- Lijn van Vitens komt dus bijna geheel overeen met onze lijn. Blijft nog 1 punt over: is er door ons tijdens de conference call nu wel of niet geconcludeerd dat er geen problemen zijn met het ontmoedigingsbeleid? Volgens 5.1.2e Vitens is er helemaal niets geconcludeerd en hebben ze zelf een besluit genomen op basis van de verkregen informatie. Is wel relevant, want in de interne BZ-mailwisselingen (en later in publieke uitspraken van M) is steeds gesteld dat er wat ons betreft geen probleem was met de Vitens-Mekorot samenwerking. DAM, DIO: nogmaals graag reactie."

Artikel Nederlands Dagblad:

- "Timmermans meldde gisteren in een debat met de Tweede Kamer onverwacht dat het waterbedrijf excuses heeft aangeboden voor de suggestie dat het besluit op advies van Buitenlandse Zaken was genomen. 'Die suggestie werp ik verre van mij. Ik sta voor mijn ambtenaren. Zij hebben niets anders gedaan dan ons beleid uitdragen.' Met de spijtbetuiging beschouwde de bewindsman de zaak tussen het ministerie en het bedrijf 'als gesloten'.
- Vitens stelt echter helemaal geen excuses te hebben aangeboden. Ook blijft het waterbedrijf bij zijn lezing van het gesprek met het ministerie. Daarin wezen ambtenaren het bedrijf 'uitgebreid' op het ontmoedigings-beleid, waarna Vitens niet anders kon concluderen dat de samenwerking 'zeer lastig, zo niet onmogelijk' zou worden. Dat is opmerkelijk, omdat Timmermans gisteren juist benadrukte dat het ministerie 'geen bezwaar' had tegen de samenwerking van beide bedrijven. Dit zou niet onder het ontmoedigingsbeleid vallen. 'Dat is ook zo gezegd tegen Vitens.'
- 'Ook dat is niet juist', stelt het bedrijf in een verklaring. 'Ons is duidelijk het ontmoedigingsbeleid uitgelegd en wij moesten daaruit zelf onze conclusie trekken. Vitens heeft herhaaldelijk gezegd tijdens het overleg dat de samenwerking wel degelijk de nederzettingen zou bevoordelen.' Dit schreef het bedrijf vorige maand nog in een brief aan de aandeelhouders. 'Die brief is helder, en wij passen hem niet aan.'

Aan M
Van DAM
Via
Kopie aan
Afgestemd met DIO, COM

TER INFORMATIE

Datum
18 februari 2014
Onze Referentie
2014.81670
Opgesteld door

T

memo

Gespreksaantekening M - Vitens

Aanleiding

- Uw gesprek met , Vitens, op 21 februari a.s.

Kern/samenvatting

- 5.1.2i
- Beoogde uitkomst: beeëindiging discussie in media, zonder feiten geweld aan te doen.
- U wordt geadviseerd om met de beantwoording van de vragen van lid Voordewind door te nemen.
- U kunt toezeggen in de door lid Omtzigt aangevraagde brief over deze kwestie (nogmaals) te zullen benadrukken dat individuele bedrijven buiten politieke discussie moeten worden gehouden.

Toelichting

- NB: Vitens Evidens International (Vitens samen met Evidens aandeelhouder) heeft naar aanleiding van de commotie rond Mekorot een

5.1.2a

5.1.2a

Factsheet Ontmoedigingsbeleid

Geschiedenis ontmoedigingsbeleid

5.1.2a
- In 2006 publicatie rapport United Civilians for Peace (UCP) over banden NLse bedrijven met nederzettingen en daaruit voortvloeiende Riwal-zaak (zie hieronder): NL gedwongen zelf beleid te ontwikkelen – aanleiding voor uitspraak Bot in 2006 tijdens begrotingsbehandeling (“...de regering economische relaties met bedrijven in de door Israël bezette gebieden ontmoedigt. Nederlandse bedrijven zullen hier zo nodig op worden aangesproken en er zal dus een dialoog ontstaan.”). Herhaald in antwoord op Kamervragen.
- Dit beleid is meerdere malen herhaald door opeenvolgende kabinetten in communicatie met de Kamer.

Belangrijkste casus tot nu toe

5.1.5	
•	5.1.5
•	
•	
5.1.5	
•	5.1.5
•	
•	
•	

Vitens (2013)

- Vitens heeft zelf besloten samenwerking met Israëlische staatswaterbedrijf Mekorot te stoppen, hoewel MinBZ in gesprek duidelijk maakte geen bezwaren te zien.
- Meerdere fracties in provinciale staten (aandeelhouder Vitens) hebben moties ingediend tegen stopzetting samenwerking; in Overijssel aangenomen; in Friesland en Gelderland afgewezen.

PGGM (2014)

- BZ is begin dit jaar geïnformeerd door PGGM over besluit aandelen in Israelische banken af te stoten. Besluit van PGGM vloeit voort uit MVO-beleid van PGGM. PGGM voerde hierover al een aantal jaar een MVO-dialoog met deze Israëlische banken.

- NB: na besluit PGGM mediaberichten over vergelijkbare besluiten van 5.1.2a
5.1.2a (terugtrekking aandelen ISR bedrijven die in nederzettingen
 bouwen) en 5.1.2a (terugtrekking aandelen ISR bank).

Beleid partnerlanden

- -
 -
 -
 -
- 5.1.2a

Ministerie van Buitenlandse Zaken
T.a.v. de heer drs. F.C.G.M Timmermans
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Leidschendam, 17 juni 2013
Ref: 13.026/MJ/LH/ME

Betreft: uitspraak over verkoop en/of herkomstaanduiding bezette gebieden

bezoekadres
Overgoo 13
2266 JZ Leidschendam
070 337 62 00
info@cbl.nl
www.cbl.nl

postadres
Postbus 262
2260 AG Leidschendam

ABN-Amro 51.35.44.674
KvK V 40412403

Excellentie,

Op 25 januari 2013 stuurden wij u en uw collega's minister Kamp en minister Ploumen bijgaande brief betreffende verkoop en/of herkomstaanduiding van producten uit bezette gebieden (zie bijlage). Tot op heden hebben wij helaas nog geen antwoord gekregen op onze vragen. Via deze brief willen wij u, ook namens de andere partijen die aan deze dialoog deelnemen, nogmaals verzoeken om op korte termijn helderheid te geven over de wettelijke status van importproducten uit bezette gebieden en daarin gevestigde nederzettingen en wat dit vervolgens betekent voor de etikettering. Voor de voortgang van de informele dialoog die wij met elkaar voeren bij het Nationaal Contact Punt voor de OESO-richtlijnen (NCP) is het van belang hier duidelijkheid over te krijgen.

In de media is het onderwerp de afgelopen maanden al verschillende malen onder de aandacht geweest waardoor opheldering over de kwestie, in het bijzonder over de wettelijke status van nederzettingproducten, bijzonder urgent is geworden. Wij zouden het zeer op prijs stellen uiterlijk 12 augustus een antwoord op onze vragen van u te ontvangen.

Een kopie van deze brief is verstuurd naar de Minister van Economische Zaken, de heer H.G.J. Kamp en de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw drs. E.M.J. Ploumen.

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Hoogachtend,

5.1.2e

5.1.2e CBL

5.1.2e Samenwerken voor Palestina (SVP)

5.1.2e Stichting Zelfbeschikking West Sahara

5.1.2e SOMO

5.1.2e Frugi Venta

Bij het CBL zijn aangesloten:

Albert Heijn | Aldi | Boni-Markten | Boon Sliedrecht | C1000 | Coop Supermarkten | Deen Supermarkten | Deli XL | Detailresult | EMTÉ Supermarkten | Hoogvliet | Jan Linders | Jumbo Supermarkten | De Kweker | Kruidenier Foodservices | Lekkerland | Lidl Nederland | Metro Nederland | Nettorama | PLUS Retail | Poiesz Supermarkten | Servex | Sligro | Spar | Vakcentrum | Groothandel in Levensmiddelen Van Tol | Vomar Voordeelmarkt |

BS2014035111 / 20-11-2014

Aan de Minister van Defensie
Mevrouw J. Hennis-Plasschaert

Betreft: samenwerking Nederland-Israel

Den Haag, 20 november 2014

Geachte mevrouw Hennis,

Voor deze brief zijn twee aanleidingen: dezer dagen vindt de begrotingsbehandeling Buitenlandse Zaken plaats in de Tweede Kamer en u opent op 20 november in Rotterdam het NIDV-symposium met tentoonstelling.

Als Minister van Defensie heeft u de verantwoordelijkheid voor onze veiligheid. U oefent deze taak uit conform de Nederlandse wetgeving en in de context van het internationaal recht.

Eind juli heeft een delegatie van de Nederlandse Palestina-beweging de Minister van Buitenlandse Zaken een petitie aangeboden "Burgers voor sancties tegen Israël", ondertekend door ruim 50.000 verontruste Nederlanders. Zij zagen op hun TV schermen hoe het Israëlische leger de Gazastrook met de modernste wapens in een inferno veranderde, en ook onherstelbaar vernietigde¹. Volgens informatie die aan het licht is gekomen tijdens de septembersessie van het Russell Tribunal on Palestine is vrijwel alle landbouwgrond blijvend verwoest, evenals 80% van de bedrijven, het drinkwater is ernstig vervuild, energie is nauwelijks beschikbaar en civiele infrastructuur zoals woningen, ziekenhuizen en scholen zijn op grote schaal weggevaagd². Er zijn ruim 2100 doden te betreuren, onder wie veel burgers en kinderen.

Van de openstelling van de Gazastrook voor humanitaire hulp, goederen voor de wederopbouw en voor personenverkeer is tot op heden niets terecht gekomen. Ook heeft Israël toelating geweigerd van het VN onderzoeksteam voor een onafhankelijk onderzoek naar mensenrechtenschendingen begaan tijdens Israëls "Protective Edge" campagne.

Israëls toenemende kolonisatie-inspanning in de Westelijke Jordaanoever inclusief Oost-Jeruzalem wordt eveneens door militaire steun omgeven. U ben hiervan ongetwijfeld op de hoogte.

Er is groeiende consensus in de EU dat sancties als drukmiddel moeten worden ingezet. Dat langdurig *gedogen van schending van internationaal recht* (ICJ-uitspraak in juli 2004 te Den Haag, Internationaal Gerechtshof, Conventie van Geneve) ook Nederland medeplichtig maakt, dringt steeds meer door. Om deze reden baart het ons des te meer zorgen dat Nederland, met u als Minister van Defensie, toch streeft naar sterkere samenwerking met Israël op militair gebied. Nederland werkte al met Israël samen op het terrein van kennisuitwisseling en trainingfaciliteiten. Dit jaar kende u bovendien een onderhoudscontract toe aan het Israëlische Elbit, dat een werklocatie op de luchtmachtbasis

20 NOV 2014

Registratiekenmerk:

BS2014035111

I.b.b.:

1272533

Woensdrecht heeft. De expertise van deze en andere Israëlische wapenfabrikanten is grotendeels opgebouwd in militaire acties tegen Palestijnen tijdens de jarenlange bezetting.

Elbit levert bovendien bewakingsapparatuur voor de Muur, de nederzettingen en de checkpoints. Die apparatuur maakt onderdeel uit van hetgeen het Internationaal Gerechtshof in Den Haag in haar uitspraak over de Muur *het associated regime* heeft genoemd, waaraan geen steun verleend mag worden. Daarmee is Elbit medeplichtig aan illegale praktijken van de Israëlische regering. Wij beschouwen Elbits expertise dan ook als onrechtmatig verkregen.

Hoe uw samenwerking met Israël “wordt uitgevoerd binnen de internationaal erkende grenzen van beide landen”ⁱⁱⁱ is ons dan ook onduidelijk.

Op de site van het NIDV staat Elbit een van de exposanten is op de wapenbeurs. Het krijgt daarmee de gelegenheid zijn winst uit deze technologie verder te vergroten. Oorlogswinst, mede mogelijk gemaakt door Nederland.

Wij vragen van u, minister, om de samenwerking met Israëlische wapenproducenten te bezien tegen de achtergrond van de door ons geschetste illegaliteit.

Hoogachtend,

5.1.2e

5.1.2e

Namens SP, GroenLinks Rotterdam, NIDA Rotterdam, Nederlands Palestina Komitee, Diensten en Onderzoek Centrum Palestina, Youth for Palestine

ⁱ<https://www.youtube.com/watch?v=k0wB3Chps20&list=PLBDtcbghfMdsKkGO9MFG5MPxC3s8gyGES&index=4>

ⁱⁱ<https://www.youtube.com/watch?v=ZaF8lVbQNG8&list=PLBDtcbghfMdsKkGO9MFG5MPxC3s8gyGES&index=11>

ⁱⁱⁱ <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2014/05/19/minister-hennis-bezoekt-israel.html>

Cases voor bespreking ontmoedigingsbeleid en OESO-richtlijnen

Om bedrijven duidelijkheid te verschaffen wat door de Nederlandse overheid als verantwoordelijk gedrag wordt gezien, is het belangrijk dat verschillende beleidstrajecten op elkaar aansluiten. Op dit moment is er een risico dat dit niet het geval is voor Nederlandse bedrijven die zaken doen in Israël. In algemene zin zijn Nederlandse bedrijven die zaken doen in het buitenland gehouden aan de OESO-richtlijnen. In het specifieke geval van Israël kent Nederland echter ook een ontmoedigingsbeleid dat aangeeft wat de Nederlandse overheid als verantwoordelijk bedrijfsgedrag ziet.

5.1.2a

Om te testen of (en, zo ja, waar) deze ruimte tussen het OESO-richtlijnen en het ontmoedigingsbeleid zit, is het nuttig om door de lens van deze instrumenten naar enkele cases te kijken. Hieronder worden vier van deze cases beschreven. Het gaat om vier zaken die aanhangig gemaakt zijn bij verschillende Nationale Contactpunten (NCP's), te weten het Nederlandse, Engelse, en tweemaal het Noorse NCP.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

Het voorbeeld dient

om de mate aan te geven waarin aan de hand van de OESO-richtlijnen ook indirect betrokken bedrijven verantwoordelijk gehouden worden.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

Factsheet 11a: Ontmoedigingsbeleid

Er is een gedegen juridische basis voor het ontmoedigen economische betrekkingen nederzettingen.

- De basis voor het ontmoedigingsbeleid is gelegen in artikel 49 van het Vierde Verdrag van Genève uit 1949 (“*The Occupying Power shall not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory it occupies*”).
- Het Internationaal Gerechtshof heeft in een advies van 9 juli 2004 bevestigd dat de Israëlische nederzettingen in bezet gebied een schending van het internationaal recht vormen. Dit advies is juridisch niet-bindend, maar vormt wel een gezaghebbende uitleg van het internationaal recht.
- In het advies wordt overigens geen oordeel geveld over de verantwoordelijkheid van staten voor de naleving van het internationaal recht door private partijen, zoals bedrijven.
- Verschillende VN-organen hebben zich uitgesproken over de strijdigheid met het internationale recht van Israëlische nederzettingen, waaronder VNVR (o.a. VNVR Res.446 (1979)).

Het Nederlandse ontmoedigingsbeleid

- NLse overheid voert al jaren ontmoedigingsbeleid. Dit houdt in dat de Nederlandse regering Nederlandse bedrijven aanspreekt op het ontplooien van activiteiten in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen.
- Het ontmoedigingsbeleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren. Met andere woorden: activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen. Activiteiten zijn alleen akkoord als ze binnen de groene lijn van 1967 plaatsvinden en een eventuele Israëlisch partnerbedrijf moet binnen de groene lijn gevestigd zijn.
- Als de Nederlandse ambassade verneemt dat een Nederlands bedrijf activiteiten ontplooit of wil ontplooien in nederzettingen (buiten de groene lijn), informeert zij deze bedrijven over het geldende Nederlandse beleid. Het kabinet kan Nederlandse bedrijven niet dwingen om

Factsheet 11a: Ontmoedigingsbeleid

geen zaken te doen in of ten behoeve van nederzettingen. Dit laat onverlet dat bedrijven ook een eigen verantwoordelijkheid hebben.

- In gevallen waarin op voorhand niet duidelijk is of een activiteit ten gunste komt van nederzettingen raadt het kabinet Nederlandse bedrijven aan het gesprek aan te gaan met het desbetreffende Israëlische bedrijf.
- **N.B.** Het NCP schreef u en minister Timmermans in februari een brief waarin het aangaf dat het ontmoedigingsbeleid vanuit BZ los lijkt te staan van de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en dat dat het risico met zich brengt dat het kabinet specifiek voor Israël afwijkende normen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen formuleert.

5.1.2e

5.1.2a

Géén boycot

- Voor de goede orde: het kabinet is tegen een boycot tegen Israël. Het juicht nauwere economische betrekkingen juist toe; er zijn veel kansen voor het NLse bedrijfsleven in Israël.
- Daarom bilateraal forum georganiseerd; dit jaar verschillende follow-up activiteiten, zoals bilaterale innovatiedag.

Hoe actief wordt dit beleid uitgedragen?

- De overheid controleert niet actief of bedrijven zich onthouden van activiteiten in of ten gunste van nederzettingen. Als de Nederlandse overheid ter kennis komt dat een Nederlands bedrijf activiteiten ontplooit of wil ontplooiën in nederzettingen, informeert zij dit bedrijf over het geldende Nederlandse beleid. Desgevraagd informeert de overheid bedrijven, instellingen en andere geïnteresseerden over het ontmoedigingsbeleid. Daarnaast informeert zij Nederlandse bedrijven actief over het ontmoedigingsbeleid in gevallen waarbij zij zelf betrokken is, zoals de bilaterale fora.

Factsheet 11a: Ontmoedigingsbeleid

Belangrijkste casus tot nu toe

5.1.5

-
-
-

5.1.5

5.1.5

-
-
-

5.1.5

5.1.5

Vitens (2013)

- Vitens heeft zelf besloten samenwerking met Israëlische staatswaterbedrijf Mekorot te stoppen, hoewel MinBZ in gesprek duidelijk maakte geen bezwaren te zien.
- Meerdere fracties in provinciale staten (aandeelhouder Vitens) hebben moties ingediend tegen stopzetting samenwerking; in Overijssel aangenomen; in Friesland en Gelderland afgewezen.

Factsheet 11a: Ontmoedigingsbeleid

PGGM (2014)

- BZ is begin dit jaar geïnformeerd door PGGM over besluit aandelen in Israëlische banken af te stoten. Besluit van PGGM vloeit voort uit MVO-beleid van PGGM. PGGM voerde hierover al een aantal jaar een MVO-dialoog met deze Israëlische banken.
- NB: na besluit PGGM mediaberichten over vergelijkbare besluiten van Noors staatspensioenfonds (terugtrekking aandelen ISR bedrijven die in nederzettingen bouwen) en Deense Danske Bank (terugtrekking aandelen ISR bank).

Factsheet Nederlandse beleid ten aanzien van zaken doen met Israëlische nederzettingen in bezet gebied – oktober 2014

5.1.2i

Juridische basis

- De basis voor het beleid is gelegen in artikel 49 van het Vierde Verdrag van Genève uit 1949 (*"The Occupying Power shall not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory it occupies"*) en het recht op zelfbeschikking van volkeren.
- Verschillende VN-organen hebben zich uitgesproken over de strijdigheid met het internationale recht van ISR nederzettingen in bezet gebied, waaronder VNVR (o.a. VNVR Res.446 (1979)).
- Internationaal Gerechtshof heeft in een advies van 9 juli 2004 bevestigd dat nederzettingen in bezet gebied een schending van het internationaal recht vormen.
- Dit advies juridisch niet-bindend, maar vormt gezaghebbende uitleg van internationaal recht.
- In het advies wordt overigens geen oordeel geveld over de activiteiten van private partijen, zoals bedrijven, in bezet gebied en de verantwoordelijkheid van staten daarvoor.
- Achtereenvolgende NL kabinetten hebben op basis van dit advies het standpunt ingenomen dat ISR nederzettingen in bezet gebied in strijd zijn met internationaal recht.

Het Nederlandse "ontmoedigingsbeleid"

- NLse overheid ontmoedigt al jaren economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet gebied (Westelijke Jordaanoever, met inbegrip van Oost-Jeruzalem, Gazastrook en Golanhoogten).
- Het houdt in dat de Nederlandse ambassade Nederlandse bedrijven die activiteiten ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen geen diensten verleent ten behoeve van dergelijke activiteiten.
- Van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan **direct** faciliteren.
- Met andere woorden: activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen.
- Nederlandse bedrijven die activiteiten ontplooiën in of ten behoeve van nederzettingen krijgen wel ondersteuning voor andere activiteiten die zich beperken tot de grenzen van 1967.
- Kabinet is geen waakhond of politieagent: wij informeren bedrijven. Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor beslissing met wie zij in zee gaan.

[Over toepasselijkheid op activiteiten met een meer indirecte link met nederzettingen, zoals kennisuitwisseling, aandelen/investeringen:]

- In gevallen waarin op voorhand niet duidelijk is of een activiteit ten gunste komt van nederzettingen raadt het kabinet Nederlandse bedrijven aan het gesprek aan te gaan met het desbetreffende Israëlische bedrijf.

Hoe actief wordt dit beleid uitgedragen?

- De overheid controleert niet actief of bedrijven zich onthouden van activiteiten in of ten gunste van nederzettingen.
- Als een Nederlands bedrijf zich meldt bij de Ambassade dat activiteiten ontplooit of wil ontplooiën in nederzettingen, informeert de Ambassade dit bedrijf over het geldende Nederlandse beleid.
- Desgevraagd informeert de overheid bedrijven, instellingen over het beleid.
- Daarnaast informeert zij Nederlandse bedrijven actief over het ontmoedigingsbeleid in gevallen waarbij zij zelf betrokken is, zoals de bilaterale fora.

Boycotsfeer?

- Voor de goede orde: het kabinet is tegen een boycot tegen Israël.
- Juichen versterking van economische relaties met Israël juist toe; er zijn veel kansen voor het NLse bedrijfsleven in Israël. Economische betrekkingen verdiept middels oprichting Nederland-Israël Samenwerkingsforum in december 2013.

Wat doen EU en andere landen?

-
-
-

5.1.2a

5.1.2a

Relatie met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

- Ontmoedigingsbeleid vloeit voort uit bezettingsrecht en zelfbeschikkingsrecht. (buiten verzoek buiten verzoek PG/ISR, Golan/ISR, Golan/ISR, buiten verzoek) Dus andere aanvliegroute dan MVO.
- In VN-verband nog geen overeenstemming bereikt over positie van conflictgebieden onder MVO. Dus internationaal gezien lopen de interpretaties nog uiteen. Binnen OESO daarover evenmin een uitspraak gedaan.
- DJZ ziet ontmoedigingsbeleid als MVO+/casus specialis in relatie tot conflictgebieden, dwz gebieden waarin feitelijk gezag niet bevoegd gezag is.
- Waar mogelijk spanning zit, is op het punt van **direct/indirect**, waar het MVO mogelijk verder gaat. Als indirect ver wordt doorgetrokken (verwevenheid nederzettingen met hele ISR economie is immers groot), zou het de facto bijna een boycot betekenen (rode lijn VVD). Bijna elk ISR bedrijf heeft ergens wel een indirecte link met nederzettingen.
- Spanning tussen MVO en ontmoedigingsbeleid wordt nader uitgezocht door DAM, BEB en DJZ.

Concrete voorvallen

Pensioenfonds PGGM

- BZ werd begin 2014 achteraf geïnformeerd door PGGM over besluit om te stoppen met beleggingen in enkele Israëlische banken.
- Besluit van PGGM vloeide voort uit eigen MVO-beleid. PGGM voerde hierover al enkele jaren een MVO-dialoog met deze Israëlische banken.
- Woordvoeringslijn: 5.1.2i

5.1.2i

- ABP andere afweging en heeft expliciet aangegeven niet te desinvesteren in ISR banken.

Vitens/Mekorot

- December 2013 daags na de bilaterale fora heeft waterbedrijf Vitens halsoverkop samenwerking met het ISR staatswaterbedrijf Mekorot opgezegd.
- Vanuit BZ is niet aangedrongen op beëindiging van deze samenwerking. De keuze om te stoppen werd door Vitens zelf genomen.
- Binnen de kaders van het ontmoedigingsbeleid heeft NL geen bezwaar tegen samenwerking tussen Vitens en Mekorot. Dat is desgevraagd ook aan Vitens gezegd.
- Met Mekorot kan worden samengewerkt voor zover die samenwerking betrekking heeft op activiteiten binnen de Groene Lijn of in derde landen en niet ten goede komt aan nederzettingen. NL, evenals de EU, werkt zelf samen met Mekorot.

5.1.5

-
-
-

5.1.5

Bijlage: overzicht belangrijkste communicatie over ontmoedigingsbeleid richting Tweede Kamer (niet uitputtend)

Verbatim M tijdens AO MOVP 17 juni 2014

In alle helderheid, het ontmoedigingsbeleid omhelst niet meer dan het volgende en ik dank de heer Voordewind dat hij mij de gelegenheid geeft dit nogmaals te uit te leggen. **De Nederlandse overheid ondersteunt geen bedrijven die activiteiten in of ten behoeve van de nederzettingen ondernemen. Meer is het niet.** [Commentaar: ten behoeve van dergelijke activiteit ontbreekt]

Kamerbrief communicatie Vitens (5 maart) en beantwoording KV Voordewind 5 maart.

Het ontmoedigingsbeleid houdt in dat de Nederlandse regering Nederlandse bedrijven aanspreekt op het ontplooiën van activiteiten in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen en geen diensten verleent ten behoeve van dergelijke activiteiten. Uiteindelijk is het echter aan bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken.

Verbatim M tijdens AO 12 februari 2014

‘Gezien het Nederlandse standpunt ten aanzien van nederzettingen acht de regering economische activiteiten van Nederlandse bedrijven in nederzettingen onwenselijk. De overheid ontmoedigt dergelijke economische activiteiten dan ook en **de Nederlandse ambassade in Tel Aviv en de Nederlandse vertegenwoordiging in Ramallah bieden geen ondersteuning aan bedrijven die zich wensen te vestigen of reeds gevestigd zijn in de nederzettingen in de Palestijnse gebieden, dan wel andere economische relaties met de nederzettingen aan willen gaan.** Het is Nederlandse bedrijven overigens niet verboden om dergelijke economische relaties aan te gaan.

‘een ontmoedigingsbeleid hebben waarbij we bedrijven die actief zijn in of ten behoeve van de nederzettingen niet ondersteunen. We zeggen niet: «het mag niet».’

‘De heer Van der Staaij (SGP): (...) Zegt de Minister hiermee in feite: nee, alleen wat rechtstreeks de nederzettingen steunt kan niet? Maar je moet niet gaan denken aan wat er allemaal indirect kan gebeuren, want dan is er geen einde aan.

Minister Timmermans: Nogmaals, er is steeds gezegd: in of ten behoeve van de nederzettingen. Dat is de formulering. Indirect is mij gewoon veel te vaag, want dat kan van alles en nog wat betekenen. Op die lijn zitten we helemaal niet. **Het is dus direct, ten behoeve van of in de nederzettingen, en niet indirect.** Zeker met investeringen van bedrijven zal er altijd een indirect effect zijn.’

Beantwoording 118 kamervragen (7 februari 2014)

Vraag 4: Het ontmoedigingsbeleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren.

Verbatim M AO RBZ 16 januari 2014

Minister Timmermans: Dat is niet veranderd, niet aangescherpt en niet verzwakt wat betreft de ontmoediging. Dat is duidelijk. Het gaat alleen om activiteiten in of ten behoeve van de nederzettingen. Het is ook geen verbod. Bedrijven moeten zelf weten wat ze daar doen. «Ontmoediging» betekent alleen dat als bedrijven dat doen, ze niet meer kunnen rekenen op actieve steun van de Nederlandse overheid bij die activiteiten. (...)

Het ontmoedigingsbeleid houdt in dat als bedrijven activiteiten zouden ontplooiën in of ten behoeve van illegale nederzettingen, de Nederlandse overheid die ontmoedigt. Wat houdt dat in? Die bedrijven krijgen geen steun van de Nederlandse Staat bij bijvoorbeeld het bevorderen van de contacten. De bedrijven worden niet ondersteund in hun activiteiten. Wij leggen nog een keer uit waarom dat zo is en waarop dat gebaseerd is. That's it. Het is niet meer dan dat. Ik zal mijn eigen voorbeelden kiezen. Ik heb al vaker gezegd dat als een bedrijf activiteiten ontplooit met een Israëlisch bedrijf en dat niet

doet buiten de groene lijn in Israël of elders in de wereld, maar in elk geval niet in de nederzettingen, daar geen enkel bezwaar tegen is, ook niet als dat Israëlische bedrijf overigens, maar niet samen met dat Nederlandse bedrijf, in de nederzettingen actief is. Ik kan het niet duidelijker zeggen dan dat. Het gaat dus alleen om activiteiten **direct in of ten behoeve van de nederzetting**. Als je een samenwerking aangaat met een levensmiddelenfabrikant of een winkelketen die bijvoorbeeld tot doel heeft om winkels te bouwen in Israël, Libanon of waar dan ook, terwijl die winkelketen ook winkels heeft in de illegale nederzettingen, dan zal dat niet vallen onder het ontmoedigingsbeleid, tenzij je winkels gaat bouwen in de illegale nederzettingen, want dan valt het er wel onder.

De heer **Ten Broeke** (VVD): Het is eigenlijk al een week heel duidelijk. Zoals alles in dit debat, lijkt het altijd weer op een proxy: we doen het conflict nog eens dunnetjes met elkaar over. Ik heb de Minister heel helder «direct in of ten behoeve van de nederzettingen» horen zeggen. Daarmee geeft hij aan dat het beleid niet is veranderd. (...)

Minister **Timmermans**: Er is geen enkele sanctie. Het enige wat we niet doen, is zo'n bedrijf expliciet ondersteunen bij de activiteiten. We gaan zo'n bedrijf niet helpen als het in of ten behoeve van de nederzettingen opereert. Deze bedrijven komen niet op de zwarte lijst of iets dergelijks. Er zijn geen sancties. Ik zou het alleen buitengewoon onverstandig vinden als bedrijven dit doen, omdat dit het vredesproces niet helpt.

Beantwoording kamervragen Joel Voordewind (15 januari 2014)

Vraag 4: Het ontmoedigingsbeleid richt zich op activiteiten in nederzettingen, bedrijven in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen. Dit is in de visie van het kabinet voldoende duidelijk. Mocht een Nederlands bedrijf in een individueel geval hierover vragen hebben, kan het in contact treden met de ambassade in Tel Aviv of met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Tevens raadt het kabinet het bedrijf aan het gesprek aan te gaan met het desbetreffende Israëlische bedrijf.

Verbatim AO RBZ 12 december 2013

Minister Timmermans: Ik wil nog eens duidelijk herhalen dat het kabinet geen nieuw beleid voert ten aanzien van ontmoediging. Dat is staand beleid. Ik accepteer dus ook niet het verwijt dat dit onduidelijk of mistig zou zijn. Het is al jarenlang staand beleid. Ook hebben wij desgevraagd duidelijk tegen Vitens gezegd dat er wat ons betreft geen probleem is met de samenwerking. De conclusie die Vitens heeft getrokken is voor zijn eigen rekening. Die is niet getrokken op basis van een advies van het kabinet. (...)

Toen (begrotingsdebat) heb ik in ieder geval gezegd dat je niet alle samenwerking kunt uitsluiten met Israëlische bedrijven die op een of andere manier, los van de samenwerking met Nederlandse bedrijven, ook activiteiten in bezet gebied hebben. Stel je voor dat je met een grote supermarktketen een samenwerking zou organiseren om heel ergens anders iets te doen, en die keten winkels zou hebben in bezet gebied. Het zou dan toch veel te ver gaan als je zou zeggen dat er met dat bedrijf niet samengewerkt mag worden? Dat is toch heel iets anders dan tegen een Nederlands bedrijf dat zelf plannen heeft om in de bezette gebieden te gaan werken, te zeggen dat de overheid dat ontmoedigt?

Beantwoording kamervragen Van der Staaij (SGP), Ten Broeke (VVD), De Roon (PVV) en Voordewind (CU) (12 december 2013)

Vraag 2: In een telefoongesprek heeft het ministerie – op verzoek van Vitens – het Nederlandse ontmoedigingsbeleid toegelicht en uitgelegd geen bezwaar te zien in samenwerking met Mekorot, voor zover die samenwerking betrekking heeft op activiteiten binnen de Groene Lijn of op activiteiten buiten Israël die niet ten gunste van nederzettingen komen.

Beantwoording schriftelijke vragen gesteld door de leden Sjoerdsma, Servaes, Van Bommel, Van Ojik (4 december 2013)

Vraag 6: Door zowel Nederlandse bedrijven als de relevante Israëlische autoriteiten van tevoren op de hoogte te stellen van de toepasselijkheid van het Nederlandse ontmoedigingsbeleid op het samenwerkingsforum heeft het kabinet duidelijk gemaakt dat het forum geen faciliteiten of voordelen biedt die ten goede komen aan bedrijven of instellingen uit nederzettingen.

Publicatie website agentschap.nl – inschrijving bilaterale fora (november 2013)

Voor de goede orde wijzen wij u op het staande beleid van het kabinet om Nederlandse bedrijven te ontmoedigen investeringen te doen of andere activiteiten te ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in de bezette Palestijnse Gebieden. Het gaat om activiteiten die bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of die de aanleg of instandhouding ervan faciliteren. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv en andere onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid vallende instellingen verlenen geen diensten aan bedrijven die in Israëlische nederzettingen zijn gevestigd of daar zakelijke activiteiten ontplooiën. Mocht u hierover vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met [...].”

Schriftelijke vragen AIV advies oktober 2013

Antwoord op vraag 94: Als de Nederlandse ambassade ter kennis komt dat een bedrijf activiteiten ontplooit of wil ontplooiën in nederzettingen, informeert zij deze bedrijven over het geldende Nederlandse beleid.

En vraag 98, 110, 124: Het kabinet ontmoedigt activiteiten die bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of die de aanleg of instandhouding ervan faciliteren. Indien het kabinet kennis heeft dat een dergelijke situatie zich voordoet, worden betrokken bedrijven daarop aangesproken.

En vraag 100: De manier waarop bedrijven worden aangesproken hangt af van de omstandigheden van het concrete geval. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv informeert Nederlandse bedrijven daarnaast preventief over de internationaalrechtelijke aspecten van ondernemen in bezet gebied. Er is geen meldplicht voor bedrijven.

Vraag 101: Het is aan bedrijven zelf te bepalen in hoeverre zij economische relaties onderhouden met nederzettingen in de bezette gebieden.

Vraag 103: Het ministerie, de Nederlandse ambassade in Tel Aviv en de Nederlandse Vertegenwoordiging in Ramallah beperken zich tot het ontraden van economische relaties met (bedrijven in) nederzettingen.

Vraag 107: Nee, er geldt geen verbod voor Israëlische investeerders die banden hebben met nederzettingen activiteiten te ontplooiën in Nederland. In het advies over de muur oordeelt het Internationaal Gerechtshof dat staten verplicht zijn af te zien van erkenning van, dan wel bij te dragen aan de onrechtmatige situatie die het gevolg is van de muur. In het advies wordt echter geen oordeel geveld over de verantwoordelijkheid van staten voor de naleving van het internationaal recht door private partijen, zoals bedrijven.

Nederzettingenbrief 7 okt 2013

Nederland zet zijn beleid voort om bedrijven te ontmoedigen economische relaties te onderhouden met bedrijven in de bezette gebieden. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv en andere onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid vallende instellingen verlenen niet actief diensten aan bedrijven die gevestigd zijn in Israëlische nederzettingen. Desgevraagd zullen dergelijke diensten worden geweigerd. Daarnaast informeert de Nederlandse ambassade in Tel Aviv Nederlandse bedrijven over de internationaalrechtelijke aspecten van ondernemen in bezet gebied.

Kamerbrief 28 mei 2013

De Nlse ambassade verleent geen diensten aan bedrijven die gevestigd zijn in Israelische nederzettingen en Nederlandse bedrijven die aldaar zaken willen doen. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv informeert Nederlandse bedrijven over internationaalrechtelijke aspecten van ondernemen in bezet gebied. Betrokken Nederlandse bedrijven zullen waar nodig aangesproken worden op hun optreden.

Begrotingsbehandeling 19 oktober 2006

Minister Bot: "...de regering economische relaties met bedrijven in de door Israël bezette gebieden ontmoedigt. Nederlandse bedrijven zullen hier zo nodig op worden aangesproken en er zal dus een dialoog ontstaan." [Commentaar: onzorgvuldige formulering, want zou dan ook gelden voor Palestijnse bedrijven]

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

5.1.2 5.1.2e
p/a Postbus 28139
3003 KC Rotterdam

Hoofddirectie Beleid

5.1.2e

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Contactpersoon

5.1.2e

5.1.2e

T 070 5.1.2e

MDTN *06 5.1.2e

5.1.2e @mindef.nl

Datum

Onderwerp Samenwerking Nederland-Israël

Onze referentie

BS201500XXX

Uw referentie

Uw brief van 20 november
2014

Door tussenkomst

5.1.2e

Geachte 5 5.1.2e

Dank voor uw brief van 20 november jl. die u namens enkele organisaties hebt geschreven over de samenwerking tussen Nederland en Israël.

Zoals bekend werken Nederland en Israël op diverse terreinen met elkaar samen, waaronder op het gebied van defensie. Deze samenwerking is in lijn met het kabinetsstreven de relatie met zowel Israël als de Palestijnse Gebieden te verdiepen.

Bij de mogelijke samenwerking met Israëlische partners op defensiegebied geldt als uitgangspunt dat die moet passen binnen het kabinetsbeleid ten aanzien van Israël, met inbegrip van het standpunt ten aanzien van het onrechtmatige karakter van Israëlische nederzettingen en de aanwezigheid van de afscheidingsbarrière op Palestijns grondgebied. In de contacten met Israël wordt dit standpunt consequent uitgedragen.

In uw brief noemt u het Israëlische bedrijf Elbit dat via de Amerikaanse dochter Elbit Systems of America een samenwerkingsverband heeft met het Logistiek Centrum Woensdrecht van Defensie. Het gaat hierbij om samenwerking met een in de Verenigde Staten gevestigd bedrijf waarvan het moederbedrijf is gevestigd binnen de internationaal erkende grenzen van Israël. De bedoelde samenwerking heeft geen betrekking op activiteiten die te maken hebben met de genoemde nederzettingen of de afscheidingsbarrière. Tegen deze achtergrond zie ik geen aanleiding voor een herziening van de samenwerkingsrelatie met dit bedrijf.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

J.A. Hennis-Plasschaert

**Hoofddirectie Algemene
Beleidszaken**

5.1.2e

Datum

30 december 2014

Onze referentie

BS201500XXXX

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e de 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e
5.1.2e Mon 3/30/2015 11:23:33 AM
Subject: INFO: Verslag gesprek M met FNV 12/03/2015
Received: Mon 3/30/2015 11:23:34 AM
2015-03-13 Verslag gesprek M met FNV-delegatie.docx

Beste allen,
Hierbij verslag van gesprek van M met FNV delegatie op 12 maart jl.
Groet,
5.1.2e

Verslag gesprek M met FNV-delegatie, o.l.v. FNV-voorzitter Ton Heerts, 12 maart 2015

Delegatie FNV:

- Ton Heerts, Voorzitter FNV
- Corrie van Brenk, voorzitter Abvakabo FNV

- 5.1.2e
- 5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e

Aanwezig zijdens Ministerie van Buitenlandse Zaken:

- 5.1.2e, 5.1.2e IMH
- 5.1.2e, 5.1.2e Cluster MOVP, DAM
- 5.1.2e, 5.1.2e Cluster MOVP, DAM

1. Dhr. Heerts gaf korte terugkoppeling van werkbezoek van Abvakabo FNV aan Israël en de Palestijnse Gebieden van 24-27 februari 2014. Vervolgens kwamen vier gespreksonderwerpen aan bod.

5.1.2a

Investerings ABP

3. Heerts stelde dat FNV actief werk maakt van maatschappelijk verantwoord ondernemen via geldstromen van pensioenfondsen. In dat kader zal FNV voorzitter worden van een internationale Workers Group waar gesproken zal worden over de vraag waar gelden van werknemersorganisaties naar toe gaan. Het bezoek aan ISR en PG vormde volgens Heerts het begin van een interne FNV-discussie over de vraag waar de gelden van de pensioenfondsen naar toe gaan in ISR en PG. In september jl. organiseerde FNV hierover een bijeenkomst.

4. Volgens Van Brenk legt het Pensioenfonds Zorg en Welzijn, dat onder PGGM valt, veel nadruk op maatschappelijk verantwoord beleggen. Dit pensioenfonds heeft investeringen uit Israëlische banken teruggetrokken na een dialoog, omdat die investeringen indirect via hypotheekverstrekkers ook ten gunste komen van nederzettingen. Volgens FNV kunnen Israëlische banken volgens de wet geen onderscheid maken tussen burgers. 5.1.5

5.1.5

5. Heerts en Van Brenk verzochten M om extra druk op ABP via de werkgeversband om een diepere slag te maken t.a.v. de investeringen in Israëlische banken en indirecte verbanden met nederzettingen. (Heerts wees hierbij, ter vergelijking, ook op de bemoeienis van de Minister van Financiën met ABP aan de premiekant.) Vanuit de werknemersorganisaties zal dat ook gebeuren, hoewel e.e.a. niet evident was gezien het feit dat CNV vanwege de eigen achterban anders in deze discussie zat.

6. M stelde dat ABP niet rechtstreeks is betrokken is bij investeringen in nederzettingen, maar begrepen had dat ABP het gesprek aangaat met betrokken Israëlische banken over mogelijke indirecte verbanden. ABP is zelf verantwoordelijk voor zijn beleggingsbeleid en maakt daarin eigen afwegingen op grond van MVO en OESO-richtlijnen. Als Minister kan hij daar geen positie over innemen. Het kabinet is tegen een boycot tegen Israël. Hij sprak tegelijkertijd begrip uit voor bovengenoemde zorgen en vragen van FNV.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

Aan M
Van DAM
Via 5.1.2e
Kopie aan 5.1.2e R
Afgestemd met DJZ, DVB

TER BESLISSING

Datum
27 januari 2015
Onze Referentie

Opgesteld door
5.1.2e

T 7002

memo

Burgerbrief aan MinDEF over samenwerking met
Israëliisch defensiebedrijf

Aanleiding

Burgerbrief dd. 20 november 2014 van meerdere organisaties (SP, Groenlinks Rotterdam, NIDA Rotterdam, Nederlands Palestina Komitee, Diensten en Onderzoek Centrum Palestina, Youth for Palestine) aan MinDEF over militaire samenwerking tussen het Nederlandse Ministerie van Defensie en het Israëliische defensiebedrijf Elbit.

Gevraagd besluit

Uw akkoord met bijgaande concept-beantwoording, waarover *op werkniveau* overeenstemming is met Defensie (Hoofddirectie Beleid).

Kern/samenvatting

- Op 6 januari jl. heeft Defensie BZ op de hoogte gesteld van deze burgerbrief. Op werkniveau (DVB, DAM, DJZ) is overeenstemming bereikt met Defensie over een concept-antwoord.
- Beantwoording zal uitgaan van MinDEF zelf. Inschatting Defensie is dat brief aan de orde zal komen tijdens AO militaire samenwerking op 11/2, waar o.a. bezoek van MinDEF aan Israël in mei 2014 op de agenda staat.
- Inhoud burgerbrief:
 - Briefschrijvers vragen zich af hoe de samenwerking met Elbit "wordt uitgevoerd binnen de internationaal erkende grenzen van beide landen" [quote uit Kamerbrief met verslag van bezoek Minister Hennis aan Israël in 2014].
 - dit in het licht van (a) de expertise die Elbit heeft opgebouwd in militaire acties tegen Palestijnen tijdens de bezetting en (b) de levering van apparatuur voor nederzettingen, checkpoints en 'de Muur' door Elbit, waarmee het bedrijf volgens de briefschrijvers medeplichtig is aan illegale praktijken van de Israëliische regering.
 - de briefschrijvers vragen MinDef daarom om de samenwerking met Israëliische defensiebedrijven te bezien tegen de achtergrond van de in de brief geschetste illegaliteit.

- Kern beantwoording zijdens MinDEF: *"In uw brief noemt u het Israëlische bedrijf Elbit dat via de Amerikaanse dochter Elbit Systems of America een samenwerkingsverband heeft met het Logistiek Centrum Woensdrecht van Defensie. Het gaat hierbij om samenwerking met een in de Verenigde Staten gevestigd bedrijf waarvan het moederbedrijf is gevestigd binnen de internationaal erkende grenzen van Israël. De bedoelde samenwerking heeft geen betrekking op activiteiten die te maken hebben met de genoemde nederzettingen of de afscheidingsbarrière. Tegen deze achtergrond zie ik geen aanleiding voor een herziening van de samenwerkingsrelatie met dit bedrijf."*
- Onderliggende motivatie:
 - Concept-beantwoording is gebaseerd op de uitgangspunten van staand kabinetsbeleid ter ontmoediging van economische relaties van Nederlandse bedrijven in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied (en op de Golanhoogten).
 - Dit beleid ziet op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren.
 - Het betreft defensiesamenwerking die plaatsvindt in Nederland (Logistiek Centrum Woensdrecht van Defensie) met een Amerikaanse dochter van een Israëlisch defensiebedrijf. Het Israëlische defensiebedrijf ('moederbedrijf') is gevestigd binnen de Groene Lijn. Volgens informatie op website van ISR MinDEF voert het moederbedrijf echter ook activiteiten uit in het kader van de afscheidingsbarrière [d.w.z. deels buiten de Groene Lijn].
 - Het samenwerkingsverband waarvan hier sprake is draagt echter niet direct bij aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of de afscheidingsbarrière in bezet Palestijns gebied en faciliteert de instandhouding ervan ook niet direct.
 - Daarmee is dit samenwerkingsverband in lijn met het staande beleid zoals uitgedragen door het kabinet terzake van activiteiten van Nederlandse bedrijven in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen.
- NB. Het kabinetsbeleid ziet niet op situaties waarin sprake is van indirecte vormen van bijdragen aan of faciliteren van nederzettingen. In gevallen waarin op voorhand niet duidelijk is of een activiteit ten gunste komt van nederzettingen raadt het kabinet Nederlandse bedrijven aan het gesprek aan te gaan met het desbetreffende Israëlische bedrijf. In de beantwoording is hierop dan ook niet verder ingegaan.

Datum

27 januari 2015

Onze Referentie

Toelichting

Samenwerkingsverband tussen Logistiek Centrum Woensdrecht en Amerikaanse bedrijf "Elbit Systems of America"

- Het onderhavige geval betreft een samenwerkingsverband tussen het Logistiek Centrum Woensdrecht van Defensie met het Amerikaanse (en in de VS gevestigde) bedrijf "Elbit Systems of America", een dochteronderneming van het Israëlische defensiebedrijf Elbit.
- De samenwerkingsovereenkomst tussen het Logistiek Centrum Woensdrecht en "Elbit Systems of America" regelt medegebruik van restcapaciteit van F-16 avionica testapparatuur. ESA gebruikt deze restcapaciteit om reparaties uit te voeren voor derden zoals Portugal,

Indonesië, Jordanië en Chili. De overeenkomst is in juni 2013 getekend.

Datum

27 januari 2015

Elbit

Onze Referentie

- Het moederbedrijf Elbit is gevestigd binnen de internationaal erkende grenzen van Israël.
- Op website van Israëliisch Ministerie van Defensie¹ wordt vermeld dat Elbit een van de bedrijven is die een *intrusion detection fence* mag leveren voor de afscheidingsbarrière. Ook heeft Elbit's dochteronderneming "Ortek" (inmiddels "Elbit Security Systems") volgens dezelfde website een IDF-aanbesteding gewonnen voor levering van *electro optical cameras* voor een surveillancesysteem voor de barrière.
- Elbit zelf doet geen uitspraken over politiek gevoelige zaken en/of operationele zaken en/of zaken die de veiligheid van het bedrijf in enigerlei vorm in gevaar zouden kunnen brengen.
- Overigens is het moederbedrijf Elbit betrokken bij de productie van de F-35 helm, waarvoor Rockwell Collins de hoofdaannemer is. Deze helm projecteert vluchtinformatie en beelden van de omgeving op het vizier van de vlieger. De helm is technisch zeer geavanceerd en kampte met problemen bij de ontwikkeling, die inmiddels echter zijn overwonnen. Nederland zal deze helm ook aanschaffen, als integraal onderdeel van de aankoop van de F-35.

"Ontmoedigingsbeleid"

- NLse overheid ontmoedigt al jaren economische relaties met bedrijven in Israëliische nederzettingen in bezet gebied (Westelijke Jordaanoever, met inbegrip van Oost-Jeruzalem, Gazastrook en Golanhoogten).
- Indien bedrijven aankloppen bij de overheid, worden zij over dit beleid geïnformeerd. Op grond van dit beleid verleent de Nederlandse overheid Nederlandse bedrijven die activiteiten ontplooien in of ten behoeve van Israëliische nederzettingen geen diensten ten behoeve van dergelijke activiteiten. Daarnaast informeert de overheid Nederlandse bedrijven actief in gevallen waarbij zij zelf betrokken is, zoals de bilaterale fora.
- Het beleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren.
- Met andere woorden: activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen.
- Nederlandse bedrijven die activiteiten ontplooien in of ten behoeve van nederzettingen krijgen wel ondersteuning voor andere activiteiten die zich beperken tot de grenzen van 1967.

¹ <http://www.securityfence.mod.gov.il/Pages/ENG/execution.htm#2>

Bijlagen:

- Concept-antwoord burgerbrief
- Burgerbrief dhr.

Datum

27 januari 2015

Onze Referentie

Factsheet Nederlandse beleid ten aanzien van zaken doen met Israëlische nederzettingen in bezet gebied – februari 2015

5.1.2i

Woordvoeringslijn

5.1.2i

Achtergrond

Juridische basis

- De basis voor het beleid is gelegen in artikel 49 van het Vierde Verdrag van Genève uit 1949 (*"The Occupying Power shall not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory it occupies"*) en het recht op zelfbeschikking van volkeren.

- Verschillende VN-organen hebben zich uitgesproken over de strijdigheid met het internationale recht van ISR nederzettingen in bezet gebied, waaronder VNVR (o.a. VNVR Res.446 (1979)).
- Internationaal Gerechtshof heeft in een advies van 9 juli 2004 bevestigd dat nederzettingen in bezet gebied een schending van het internationaal recht vormen.
- Dit advies juridisch niet-bindend, maar vormt gezaghebbende uitleg van internationaal recht.
- In het advies wordt overigens geen oordeel geveld over de activiteiten van private partijen, zoals bedrijven, in bezet gebied en de verantwoordelijkheid van staten daarvoor.
- Achtereenvolgende NL kabinetten hebben op basis van dit advies het standpunt ingenomen dat ISR nederzettingen in bezet gebied in strijd zijn met internationaal recht.

Wat doen EU en andere landen?

- EU draagt consequent uit dat de nederzettingen in bezet gebied strijdig zijn met internationaal recht (bijv. RCC's december 2012).
- In de EU zijn 'common messages' opgesteld over zaken doen in nederzettingen vergelijkbaar met het NL beleid. Aantal EU-lidstaten heeft deze in juli 2014 gepubliceerd. 5.1.2a
- Ook andere EU-landen geven voorlichting over zaken doen in nederzettingen:

○

○

5.1.2a

Relatie met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

- Ontmoedigingsbeleid vloeit voort uit bezettingsrecht en zelfbeschikkingsrecht. buiten verzoek.
PG/ISR, Golan/ISR buiten verzoek. dus andere aanvliegroute dan MVO.
- In VN-verband nog geen overeenstemming bereikt over positie van conflictgebieden onder MVO. Dus internationaal gezien lopen de interpretaties nog uiteen. Binnen OESO daarover evenmin een uitspraak gedaan.
- DJZ ziet ontmoedigingsbeleid als MVO+/casus specialis in relatie tot conflictgebieden, dwz gebieden waarin feitelijk gezag niet bevoegd gezag is.
- In het MVO-beleid wordt naleving van de OESO Richtlijnen (ten aanzien van 'responsible business conduct') als generieke voorwaarde gesteld voor eventuele overheidsondersteuning.
- De OESO Richtlijnen vragen van bedrijven dat ze niet rechtstreeks betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen en dat zij zich ook verantwoorden t.a.v. mogelijke verbondenheid met mensenrechtenschendingen via hun productieketen.
- Volgens de OESO Richtlijnen zou de overheid geen steun kunnen verlenen aan bedrijven die deze indirecte verbanden niet goed hebben onderzocht en/of zich er niet voor kunnen verantwoorden.
- Bovendien kan iedere belanghebbende een klacht indienen bij het Nationaal Contactpunt voor de OESO Richtlijnen als hij van mening is dat een bedrijf zich niet aan de richtlijnen houdt.

Concrete voorvallen

Beleggingen NL pensioenfondsen in ISR banken

- BZ werd begin 2014 achteraf geïnformeerd door PGGM over besluit om te stoppen met beleggingen in enkele Israëliische banken per 31 december 2013.
- Besluit van PGGM vloeide voort uit eigen MVO-beleid. PGGM voerde hierover al enkele jaren een MVO-dialoog met deze Israëliische banken.
- Daarin gaven de banken aan geen mogelijkheden te zien nederzettingen uit te sluiten van hun activiteiten o.g.v. ISR wetgeving (non-discriminatie en anti-boycotwetgeving).
- Probleem is aard van de zakelijke relatie. Generiek aandeelhouderschap in de banken (tienden van een procent) is niet mogelijk om af te bakenen en tot ISR binnen de Groene Lijn te beperken. Totale beleggingen in die banken bedroegen EUR 7,5 miljoen (op totale beleggingsportefeuille meer dan EUR 150 miljard).
- ABP maakte andere afweging en heeft expliciet aangegeven niet te desinvesteren in ISR banken (Hapoalim, Leumi Bank en Mizrahi Tefahot Bank). ABP gaf de volgende verklaring uit:

Beleggingen Israëlische banken – Standpunt ABP

Publiciteit over de uitsluiting van Israëlische banken heeft geleid tot veel vragen aan ABP om uit te leggen waarom ABP deze banken niet uitsluit.

Het beleggingsbeleid van ABP is gericht op een goed en betaalbaar pensioen voor alle deelnemers. Onderdeel van het beleggingsbeleid is het zogenaamde ESG-beleid. Dit ESG-beleid is gebaseerd op twee objectieve uitgangspunten, te weten internationale wet- en regelgeving en de uitgangspunten van de UN Global Compact. Elk jaar wordt het ESG-beleid door het bestuur besproken, waarbij alle aspecten, zoals veranderingen in wet- en regelgeving en maatschappelijke signalen, worden meegenomen.

ABP belegt in 3 Israëlische banken. In het kader van het ESG-beleid hebben er eerder gesprekken over verantwoord ondernemen met deze banken plaatsgevonden. Het fonds heeft geconcludeerd dat deze banken niet in strijd handelen met internationale wet- en regelgeving en dat er geen gerechtelijke uitspraken zijn die zouden moeten leiden tot uitsluiting. Ook de bepalingen in de UN Global Compact geven geen aanleiding om een formeel engagementtraject te starten (dat op termijn de mogelijkheid tot uitsluiting zou kunnen geven).

- ABP handhaafde deze afweging in augustus 2014, ten tijde van de Gaza-crisis, toen het pensioenfonds wederom veel reacties ontving op zijn beleggingen in Israëlische banken. In een verklaring stelde ABP: "Volgens de criteria van het huidige beleid [voor verantwoord beleggen] zijn beleggingen in Israëlische banken niet in strijd met nationale of internationale wetgeving of gedragslijnen."
- Bij ABP en PGGM lijkt er op het eerste gezicht geen verschil te zijn ten aanzien van de toepassing van de OESO Richtlijnen. Beiden zijn niet rechtstreeks betrokken bij investeringen in nederzettingen en hebben zich verdiept in hun mogelijke (indirecte) verbondenheid met mensenrechtenschendingen, tonen hun bewustzijn daarvan, maken een keuze en zijn bereid die in maatschappelijke dialoog te verantwoorden.
- Dat die keus bij PGGM anders uitvalt dan bij ABP behoort tot de bandbreedte die eigen morele afwegingen kenmerkt en past bij het wezen van 'eigen verantwoordelijkheid van marktpartijen voor de invulling van MVO'.

•

Vitens/Mekorot

- December 2013 daags na de bilaterale fora heeft waterbedrijf Vitens halsoverkop samenwerking met het ISR staatswaterbedrijf Mekorot opgezegd.
- Vanuit BZ is niet aangedrongen op beëindiging van deze samenwerking. De keuze om te stoppen werd door Vitens zelf genomen.
- Binnen de kaders van het ontmoedigingsbeleid heeft NL geen bezwaar tegen samenwerking tussen Vitens en Mekorot. Dat is desgevraagd ook aan Vitens gezegd.
- Met Mekorot kan worden samengewerkt voor zover die samenwerking betrekking heeft op activiteiten binnen de Groene Liën of in derde landen en niet ten goede komt aan nederzettingen. NL, 5.1.2a, werkt zelf samen met Mekorot.

5.1.5

•
•
•

5.1.5

Bijlage: overzicht belangrijkste communicatie over ontmoedigingsbeleid richting Tweede Kamer (niet uitputtend)

Verbatim M tijdens AO MOVP 17 juni 2014

In alle helderheid, het ontmoedigingsbeleid omhelst niet meer dan het volgende en ik dank de heer Voordewind dat hij mij de gelegenheid geeft dit nogmaals te uit te leggen. **De Nederlandse overheid ondersteunt geen bedrijven die activiteiten in of ten behoeve van de nederzettingen ondernemen. Meer is het niet.** [Commentaar: ten behoeve van dergelijke activiteit ontbreekt]

Kamerbrief communicatie Vitens (5 maart) en beantwoording KV Voordewind 5 maart.

Het ontmoedigingsbeleid houdt in dat de Nederlandse regering Nederlandse bedrijven aanspreekt op het ontplooiën van activiteiten in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen en geen diensten verleent ten behoeve van dergelijke activiteiten. Uiteindelijk is het echter aan bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken.

Verbatim M tijdens AO 12 februari 2014

‘Gezien het Nederlandse standpunt ten aanzien van nederzettingen acht de regering economische activiteiten van Nederlandse bedrijven in nederzettingen onwenselijk. De overheid ontmoedigt dergelijke economische activiteiten dan ook en **de Nederlandse ambassade in Tel Aviv en de Nederlandse vertegenwoordiging in Ramallah bieden geen ondersteuning aan bedrijven die zich wensen te vestigen of reeds gevestigd zijn in de nederzettingen in de Palestijnse gebieden, dan wel andere economische relaties met de nederzettingen aan willen gaan.** Het is Nederlandse bedrijven overigens niet verboden om dergelijke economische relaties aan te gaan.

‘een ontmoedigingsbeleid hebben waarbij we bedrijven die actief zijn in of ten behoeve van de nederzettingen niet ondersteunen. We zeggen niet: «het mag niet».’

‘De heer Van der Staaij (SGP): (...) Zegt de Minister hiermee in feite: nee, alleen wat rechtstreeks de nederzettingen steunt kan niet? Maar je moet niet gaan denken aan wat er allemaal indirect kan gebeuren, want dan is er geen einde aan.

Minister Timmermans: Nogmaals, er is steeds gezegd: in of ten behoeve van de nederzettingen. Dat is de formulering. Indirect is mij gewoon veel te vaag, want dat kan van alles en nog wat betekenen. Op die lijn zitten we helemaal niet. **Het is dus direct, ten behoeve van of in de nederzettingen, en niet indirect.** Zeker met investeringen van bedrijven zal er altijd een indirect effect zijn.’

Beantwoording 118 kamervragen (7 februari 2014)

Vraag 4: Het ontmoedigingsbeleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren.

Verbatim M AO RBZ 16 januari 2014

Minister Timmermans: Dat is niet veranderd, niet aangescherpt en niet verzwakt wat betreft de ontmoediging. Dat is duidelijk. Het gaat alleen om activiteiten in of ten behoeve van de nederzettingen. Het is ook geen verbod. Bedrijven moeten zelf weten wat ze daar doen. «Ontmoediging» betekent alleen dat als bedrijven dat doen, ze niet meer kunnen rekenen op actieve steun van de Nederlandse overheid bij die activiteiten. (...)

Het ontmoedigingsbeleid houdt in dat als bedrijven activiteiten zouden ontplooiën in of ten behoeve van illegale nederzettingen, de Nederlandse overheid die ontmoedigt. Wat houdt dat in? Die bedrijven krijgen geen steun van de Nederlandse Staat bij bijvoorbeeld het bevorderen van de contacten. De bedrijven worden niet ondersteund in hun activiteiten. Wij leggen nog een keer uit waarom dat zo is en waarop dat gebaseerd is. That's it. Het is niet meer dan dat. Ik zal mijn eigen voorbeelden kiezen. Ik heb al vaker gezegd dat als een bedrijf activiteiten ontplooit met een Israëlisch bedrijf en dat niet

doet buiten de groene lijn in Israël of elders in de wereld, maar in elk geval niet in de nederzettingen, daar geen enkel bezwaar tegen is, ook niet als dat Israëlische bedrijf overigens, maar niet samen met dat Nederlandse bedrijf, in de nederzettingen actief is. Ik kan het niet duidelijker zeggen dan dat. Het gaat dus alleen om activiteiten **direct in of ten behoeve van de nederzetting**. Als je een samenwerking aangaat met een levensmiddelenfabrikant of een winkelketen die bijvoorbeeld tot doel heeft om winkels te bouwen in Israël, Libanon of waar dan ook, terwijl die winkelketen ook winkels heeft in de illegale nederzettingen, dan zal dat niet vallen onder het ontmoedigingsbeleid, tenzij je winkels gaat bouwen in de illegale nederzettingen, want dan valt het er wel onder.

De heer **Ten Broeke** (VVD): Het is eigenlijk al een week heel duidelijk. Zoals alles in dit debat, lijkt het altijd weer op een proxy: we doen het conflict nog eens dunnetjes met elkaar over. Ik heb de Minister heel helder «direct in of ten behoeve van de nederzettingen» horen zeggen. Daarmee geeft hij aan dat het beleid niet is veranderd. (...)

Minister **Timmermans**: Er is geen enkele sanctie. Het enige wat we niet doen, is zo'n bedrijf expliciet ondersteunen bij de activiteiten. We gaan zo'n bedrijf niet helpen als het in of ten behoeve van de nederzettingen opereert. Deze bedrijven komen niet op de zwarte lijst of iets dergelijks. Er zijn geen sancties. Ik zou het alleen buitengewoon onverstandig vinden als bedrijven dit doen, omdat dit het vredesproces niet helpt.

Beantwoording kamervragen Joel Voordewind (15 januari 2014)

Vraag 4: Het ontmoedigingsbeleid richt zich op activiteiten in nederzettingen, bedrijven in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen. Dit is in de visie van het kabinet voldoende duidelijk. Mocht een Nederlands bedrijf in een individueel geval hierover vragen hebben, kan het in contact treden met de ambassade in Tel Aviv of met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Tevens raadt het kabinet het bedrijf aan het gesprek aan te gaan met het desbetreffende Israëlische bedrijf.

Verbatim AO RBZ 12 december 2013

Minister Timmermans: Ik wil nog eens duidelijk herhalen dat het kabinet geen nieuw beleid voert ten aanzien van ontmoediging. Dat is staand beleid. Ik accepteer dus ook niet het verwijt dat dit onduidelijk of mistig zou zijn. Het is al jarenlang staand beleid. Ook hebben wij desgevraagd duidelijk tegen Vitens gezegd dat er wat ons betreft geen probleem is met de samenwerking. De conclusie die Vitens heeft getrokken is voor zijn eigen rekening. Die is niet getrokken op basis van een advies van het kabinet. (...)

Toen (begrotingsdebat) heb ik in ieder geval gezegd dat je niet alle samenwerking kunt uitsluiten met Israëlische bedrijven die op een of andere manier, los van de samenwerking met Nederlandse bedrijven, ook activiteiten in bezet gebied hebben. Stel je voor dat je met een grote supermarktketen een samenwerking zou organiseren om heel ergens anders iets te doen, en die keten winkels zou hebben in bezet gebied. Het zou dan toch veel te ver gaan als je zou zeggen dat er met dat bedrijf niet samengewerkt mag worden? Dat is toch heel iets anders dan tegen een Nederlands bedrijf dat zelf plannen heeft om in de bezette gebieden te gaan werken, te zeggen dat de overheid dat ontmoedigt?

Beantwoording kamervragen Van der Staaij (SGP), Ten Broeke (VVD), De Roon (PVV) en Voordewind (CU) (12 december 2013)

Vraag 2: In een telefoongesprek heeft het ministerie – op verzoek van Vitens – het Nederlandse ontmoedigingsbeleid toegelicht en uitgelegd geen bezwaar te zien in samenwerking met Mekorot, voor zover die samenwerking betrekking heeft op activiteiten binnen de Groene Lijn of op activiteiten buiten Israël die niet ten gunste van nederzettingen komen.

Beantwoording schriftelijke vragen gesteld door de leden Sjoerdsma, Servaes, Van Bommel, Van Ojik (4 december 2013)

Vraag 6: Door zowel Nederlandse bedrijven als de relevante Israëlische autoriteiten van tevoren op de hoogte te stellen van de toepasselijkheid van het Nederlandse ontmoedigingsbeleid op het samenwerkingsforum heeft het kabinet duidelijk gemaakt dat het forum geen faciliteiten of voordelen biedt die ten goede komen aan bedrijven of instellingen uit nederzettingen.

Publicatie website agentschap.nl – inschrijving bilaterale fora (november 2013)

Voor de goede orde wijzen wij u op het staande beleid van het kabinet om Nederlandse bedrijven te ontmoedigen investeringen te doen of andere activiteiten te ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in de bezette Palestijnse Gebieden. Het gaat om activiteiten die bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of die de aanleg of instandhouding ervan faciliteren. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv en andere onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid vallende instellingen verlenen geen diensten aan bedrijven die in Israëlische nederzettingen zijn gevestigd of daar zakelijke activiteiten ontplooiën. Mocht u hierover vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met [...].”

Schriftelijke vragen AIV advies oktober 2013

Antwoord op vraag 94: Als de Nederlandse ambassade ter kennis komt dat een bedrijf activiteiten ontplooit of wil ontplooiën in nederzettingen, informeert zij deze bedrijven over het geldende Nederlandse beleid.

En vraag 98, 110, 124: Het kabinet ontmoedigt activiteiten die bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of die de aanleg of instandhouding ervan faciliteren. Indien het kabinet kennis heeft dat een dergelijke situatie zich voordoet, worden betrokken bedrijven daarop aangesproken.

En vraag 100: De manier waarop bedrijven worden aangesproken hangt af van de omstandigheden van het concrete geval. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv informeert Nederlandse bedrijven daarnaast preventief over de internationaalrechtelijke aspecten van ondernemen in bezet gebied. Er is geen meldplicht voor bedrijven.

Vraag 101: Het is aan bedrijven zelf te bepalen in hoeverre zij economische relaties onderhouden met nederzettingen in de bezette gebieden.

Vraag 103: Het ministerie, de Nederlandse ambassade in Tel Aviv en de Nederlandse Vertegenwoordiging in Ramallah beperken zich tot het ontraden van economische relaties met (bedrijven in) nederzettingen.

Vraag 107: Nee, er geldt geen verbod voor Israëlische investeerders die banden hebben met nederzettingen activiteiten te ontplooiën in Nederland. In het advies over de muur oordeelt het Internationaal Gerechtshof dat staten verplicht zijn af te zien van erkenning van, dan wel bij te dragen aan de onrechtmatige situatie die het gevolg is van de muur. In het advies wordt echter geen oordeel geveld over de verantwoordelijkheid van staten voor de naleving van het internationaal recht door private partijen, zoals bedrijven.

Nederzettingenbrief 7 okt 2013

Nederland zet zijn beleid voort om bedrijven te ontmoedigen economische relaties te onderhouden met bedrijven in de bezette gebieden. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv en andere onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid vallende instellingen verlenen niet actief diensten aan bedrijven die gevestigd zijn in Israëlische nederzettingen. Desgevraagd zullen dergelijke diensten worden geweigerd. Daarnaast informeert de Nederlandse ambassade in Tel Aviv Nederlandse bedrijven over de internationaalrechtelijke aspecten van ondernemen in bezet gebied.

Kamerbrief 28 mei 2013

De Nlse ambassade verleent geen diensten aan bedrijven die gevestigd zijn in Israelische nederzettingen en Nederlandse bedrijven die aldaar zaken willen doen. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv informeert Nederlandse bedrijven over internationaalrechtelijke aspecten van ondernemen in bezet gebied. Betrokken Nederlandse bedrijven zullen waar nodig aangesproken worden op hun optreden.

Begrotingsbehandeling 19 oktober 2006

Minister Bot: "...de regering economische relaties met bedrijven in de door Israël bezette gebieden ontmoedigt. Nederlandse bedrijven zullen hier zo nodig op worden aangesproken en er zal dus een dialoog ontstaan." [Commentaar: onzorgvuldige formulering, want zou dan ook gelden voor Palestijnse bedrijven]

Ministerie van Buitenlandse Zaken

United Civilians for Peace

t.a.v. 5.1.2e 5.1.2e

p/a Oxfam Novib

Postbus 30919

2500 GX Den Haag

Postbus 20061

2500 EB Den Haag

Nederland

<http://www.government.nl>

Onze referentie

tbd

Datum april 2015

Betreft Verantwoord beleggingsbeleid ABP en ontmoedigingsbeleid

Geachte heer 5.1.2e

Dank voor uw brief van 20 maart jl. waarin u de Nederlandse regering verzoekt, in lijn met het ontmoedigingsbeleid, het ABP aan te sporen af te zien van verdere investeringen in Israëlische banken.

Het kabinet verwacht van Nederlandse bedrijven dat zij in het buitenland de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen naleven, waarin de verantwoordelijkheid van bedrijven om mensenrechten te respecteren is opgenomen. In het kader van internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt van Nederlandse bedrijven verwacht dat zij op basis van deze eigen verantwoordelijkheid, met inachtneming van de OESO Richtlijnen, tot afgewogen besluiten komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen.

Daarnaast voert de Nederlandse overheid al jaren specifiek beleid om economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in de sinds 1967 door Israël bezette gebieden te ontmoedigen. Nederland en de EU zijn van mening dat deze gebieden niet tot het grondgebied van Israël behoren en beschouwen de aldaar gevestigde nederzettingen dan ook strijdig met internationaal recht (Kamerstuk 23432 nr. 351). Nederlandse bedrijven die aankloppen bij de overheid worden over dit beleid geïnformeerd. De Nederlandse overheid verleent geen diensten aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden. Daarnaast informeert de overheid Nederlandse bedrijven actief in gevallen waarbij zij zelf is betrokken, zoals het bilaterale samenwerkingsforum met Israël.

Het beleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren. Het gaat hierbij om activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen. In gevallen waarin niet duidelijk is of een activiteit ten gunste komt van nederzettingen raadt het kabinet desgevraagd Nederlandse bedrijven aan het gesprek aan te gaan met het desbetreffende Israëlische bedrijf.

Het ABP is een geprivatiseerd pensioenfonds en staat daarmee net als andere pensioenfondsen in Nederland op afstand van het kabinet. Het ABP-bestuur is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. Het ABP heeft specifiek beleid inzake verantwoord beleggen en heeft daartoe ESG-criteria opgesteld, waarbij ESG staat voor *environment, social and governance*. Elk jaar wordt het ESG-beleid door het ABP-bestuur besproken, waarbij alle aspecten, zoals veranderingen in wet- en regelgeving en maatschappelijke signalen, worden meegenomen. Het ABP-bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan, waarin regelmatig met het bestuur wordt gesproken over de vraag of de beleggingen voldoen aan de eigen ESG-criteria en die waaraan Nederland zich ook in internationale context verbonden heeft. Dit orgaan bestaat uit vertegenwoordigers van deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft als sectorwerkgever Rijk zitting in dit orgaan.

Het ABP belegt in drie Israëlische banken. Voor het standpunt van ABP ten aanzien van de beleggingen in Israëlische banken verwijst het kabinet naar de verklaringen die ABP begin 2014¹ en op 28 augustus 2014² uitgaf. Daaruit blijkt dat het ABP, in het kader van het ESG beleid, eigen verbondenheid met mensenrechtenschendingen heeft onderzocht en daarover gesprekken voert met de desbetreffende Israëlische banken. Het ABP toont zijn bewustzijn, maakt een afweging en is bereid die in een maatschappelijke dialoog te verantwoorden.

De benadering van het ABP is daarmee niet in strijd met het staande kabinetsbeleid ter ontmoediging van economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden. Tevens sluit de benadering aan bij de wijze waarop het kabinet verwacht dat Nederlandse bedrijven onder eigen verantwoordelijkheid, met inachtneming van de OESO Richtlijnen, tot afgewogen besluiten komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen. Het kabinet verwacht dat het ABP vanuit de eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid de dialoog met de desbetreffende Israëlische banken zal voortzetten.

Ten aanzien van oproepen van belangenorganisaties en het parlement over beleggingen van pensioenfondsen hanteert het kabinet de uitgangspunten zoals verwoord in de beantwoording door de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Kamervragen « over beleggingen van het ABP in Hospira » (ingezonden 20 maart 2013). Gelet op het bovenstaande ziet het kabinet geen aanleiding, noch in zijn rol als wetgever, noch in zijn rol als sectorwerkgever Rijk, het ABP aan te sporen af te zien van investeringen in Israëlische banken.

5.1.2e

Minister van Buitenlandse Zaken

¹ https://www.abp.nl/images/statement-abp_tcm160-166445.pdf

² <http://www.abp.nl/over-abp/nieuws/2014/reactie-abp-op-signalen-beleggingen-israelische-banken.asp>

To: 5.1.2e 1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 2e
From: 5.1.2e 5.1.2e - BSK
Sent: Tue 10/9/2018 8:17:14 PM
Subject: RE: Vraag m.b.t. Nederlands busbedrijf met Israelische moeder
Received: Tue 10/9/2018 8:17:18 PM

Beste 5.1.2e,

Dank voor deze uitleg. Hier kan ik prima mee verder.

Hartelijke groet,

5.1.2e.

Van: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Datum: dinsdag 09 okt. 2018 7:49 PM
Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minienm.nl>
Kopie: 5.1.2e 2e 5.1.2e @minbuza.nl>, 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>
Onderwerp: RE: Vraag m.b.t. Nederlands busbedrijf met Israelische moeder

Beste 5.1.2e,

Dank voor onderstaande mail, en zoals eerder te kennen gegeven: goed dat jullie e.e.a. bij ons nagaan. Dit kunnen netelige kwesties zijn.

Hieronder schets ik voor de volledigheid eerst het algemene Nederlandse beleid ten aanzien van de door Israël bezette gebieden en het aangaan van economische relaties met daarbij betrokken bedrijven. Daarna ga ik in op de casus van de geweigerde passagiers en het daadwerkelijke advies.

NL beleid

- Het kabinet is tegen een boycot van Israël en spant zich in voor versterking van de (economische) betrekkingen met Israël binnen de grenzen van 1967. Dit soort activiteiten passen hier goed bij. Maar er zijn wel dingen om rekening mee te houden.
- Op grond van het internationaal recht erkennen Nederland en de EU de Israëlische soevereiniteit over de sinds juni 1967 door Israël bezette gebieden niet, en beschouwen zij deze gebieden niet als een onderdeel van het Israëlische grondgebied. Nederland en de EU beschouwen Israëlische nederzettingen in bezet gebied als strijdig met internationaal recht. Dit standpunt is overigens ook vastgelegd in EU-Raadsconclusies en is in lijn met VN Veiligheidsraad-resolutie 2334 (2016).
- Voor wat betreft economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen hanteert het kabinet daartoe, zoals bekend, een ontmoedigingsbeleid. Dit beleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven, als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren. Het gaat hierbij om activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen. Zie ook Kamerbrief over betrokkenheid van de Nederlandse ambassade bij een actiemaand van de Israëlische supermarktketen Shufersal van 4 december 2017 (Kamerstuk 23 432, nr. 443).
- Het is aan bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken. In het kader van internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt van Nederlandse bedrijven verwacht dat zij, met inachtneming van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, tot een afgewogen besluit komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen.
- Daarnaast heeft de Nederlandse overheid een eigen verantwoordelijkheid om niet betrokken te zijn bij dergelijke activiteiten.
- De exploitatie van buslijnen door EBS, een Europese dochter van het Israëlische bedrijf Egged (dat is gevestigd binnen de internationaal erkende grenzen van Israël), in de regio Waterland heeft geen betrekking op bovengenoemde activiteiten.

deze samenwerkingsrelatie is dan ook geen sprake van een (directe) bijdrage aan of facilitering van de aanleg of instandhouding van nederzettingen. Dat staat los van het feit dat moederbedrijf Egged een rol speelt bij het leveren van transportdiensten aan Israëlische nederzettingen.

Casus

Zoals je weet heeft onderhavige kwestie eerder gespeeld in de Rotterdamse gemeenteraad, toen daar vragen zijn gesteld over deze aanbesteding en het in zee gaan met Egged. Daar heeft onze directie – in samenspraak met de ambassade in Tel Aviv – destijds op geadviseerd.

In 2012 is er in Israëlische media inderdaad melding gemaakt van een incident waarbij Palestijnse passagiers door een buschauffeur zouden zijn geweigerd. Het ging in dit geval volgens mijn informatie om een andere busmaatschappij, genaamd Afikim. Hier speelde onder meer mee dat Palestijnen in de regel niet zonder een vergunning Israëlische nederzettingen in bezet gebied mogen betreden. Dat betekent dat bussen die naar nederzettingen rijden, Palestijnen bij de poort van een nederzetting uit de bus mogen zetten. Er is in Israël echter *geen* sprake van het systematisch weigeren van Palestijnse passagiers in bussen.

Advies

De keuze of een werkbezoek door de staatssecretaris wenselijk is, laten we graag bij I&M. Hopelijk kan bovenstaande informatie jullie helpen de afweging te maken. Er is, ook wat ons betreft, niets op tegen. Publicitair gezien is het voor jullie wel belangrijk om te weten dat deelname van de staatssecretaris kan leiden tot vragen over de link van EBS met het Israëlische moederbedrijf.

Laat me gerust weten als er nog vragen zijn.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Ministerie van Buitenlandse Zaken | Ministry of Foreign Affairs
Directie Noord-Afrika en Midden-Oosten | Northern Africa & Middle East Department
Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

5.1.2e

@minbuza.nl

From: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minienm.nl>

Sent: vrijdag 28 september 2018 09:53

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: Vraag m.b.t. Nederlands busbedrijf met Israelische moeder

Beste 5.1.2e,

Ik mail jou even mede op advies van 5. 5.1.2e. Het gaat om een vraag van staatssecretaris Van Veldhoven (zie bijgaande nota) over een in Nederland gevestigd en opererend busbedrijf EBS. Dit is een busbedrijf dat een Israëlisch moederbedrijf heeft (Egged). De staatssecretaris is gevraagd om een nieuwe zero-emissie buslijn te openen van Amsterdam naar Edam waarop wij positief hebben geadviseerd. Omdat er bij de aanbesteding van lijnen aan EBS kritische geluiden kwamen over moederbedrijf Egged (mogelijk weigeren van Palestijnse passagiers), hebben wij de staatssecretaris daar op gewezen, maar het leek ons geen reden om af te zien van de opening. Zij vroeg (zie p 2) van de nota om toch nog eens bij BZ te vragen of er mogelijk een punt is om rekening mee te houden.

Dat doe ik bij deze. Ik zou je erkentelijk zijn indien daarover vanuit BZ nog wat aanvullende informatie kan worden verstrekt.

Alvast dank. Mocht ik aan het verkeerde adres zijn, dan zou ik het op prijs stellen wanneer je me kon doorverwijzen naar de juiste collega bij jullie.

00020

5.1.2e 5.1.2e

1271500

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

5.1.2e

5.1.2l

From: 5.1.2e 5.1.2e @minaz.nl>

Sent: dinsdag 5 februari 2019 09:58

To: 5.1.2e >; 5.1.2e , 5.1.2e @minaz.nl>

Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Ha 5.1.2e (en 5.1.2e),

Wat mij betreft wordt het als hieronder.

Groeten,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2i

Van: 5.1.2e [5.1.2e @minbuza.nl]

Verzonden: maandag 4 februari 2019 17:39

Aan: 5.1.2e, P.

CC: 5.1.2e

Onderwerp: RE: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Ik probeerde je terug te bellen. Morgen anders opnieuw proberen?

5.1.2e

From: 5.1.2e < 5.1.2e @minaz.nl>

Sent: maandag 4 februari 2019 17:31

To: 5.1.2e >; 5.1.2e < 5.1.2e @minaz.nl>

Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Ha 5.1.2e,

Ik wilde even met je sparren, maar je nam niet op. Ik ben bereikbaar op 5.1.2e Bel je nog even? Mag ook morgen aan het begin van de werkdag.

5.1.2e

00021 5.1.2e [5.1.2e @minbuza.nl]

1271501

Verzonden: maandag 4 februari 2019 17:21
Aan: 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: RE: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Beste 5.1.2e,

We hebben het antwoord toch wat aangepast, wat passieve punten meegegeven en wat achtergrond erbij. Ons advies is wegblijven van uitspraken over wet- of regelgeving, en duidelijk maken wat NL denkt over waar ISR ophoudt en wat we van nederzettingen vinden, naast de verantwoordelijkheid van booking.com.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2i

Achtergrond ontmoedigingsbeleid

- Het kabinet spant zich in voor versterking van de (economische) betrekkingen met Israël binnen de grenzen van 1967.
- Op grond van het internationaal recht erkennen Nederland en de EU de Israëlische soevereiniteit over de sinds juni 1967 door Israël bezette gebieden niet, en beschouwen zij deze gebieden niet als een onderdeel van het Israëlische grondgebied. Nederland en de EU beschouwen Israëlische nederzettingen in bezet gebied als strijdig met internationaal recht. Dit standpunt is overigens ook vastgelegd in EU-Raadsconclusies en is in lijn met VN Veiligheidsraad-resolutie 2334 (2016).
- De overheid houdt geen overzicht bij van bedrijven die investeren in, beleggen in of diensten verlenen aan bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied. De Nederlandse overheid ontmoedigt economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied. Indien Nederlandse bedrijven zich melden bij de overheid, worden zij over dit beleid geïnformeerd. De Nederlandse overheid verleent geen diensten aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied. Als de overheid zelf betrokken is bij de organisatie van, bijvoorbeeld, een business-to-business evenement, worden Nederlandse bedrijven actief geïnformeerd over het Nederlandse ontmoedigingsbeleid.

- Het is uiteindelijk aan bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken. In het kader van internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt van Nederlandse bedrijven verwacht dat zij, met inachtneming van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, tot een afgewogen besluit komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen.
- Daarnaast heeft de Nederlandse overheid een eigen verantwoordelijkheid om niet betrokken te zijn bij activiteiten die Nederlandse bedrijven op voornoemde wijze linken aan illegale nederzettingen in bezet gebied.

From: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minaz.nl>

Sent: maandag 4 februari 2019 16:05

To: 5.1.2e >

Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minaz.nl>

Subject: FW: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Dag 5.1.2e,

Zoals net besproken, hierbij de door de RVD voorgestelde, woordvoeringslijn op Booking.com & Israelische nederzettingen.

Ik cc ook 5.1.2e (RVD) die verantwoordelijk is voor de woordvoering.

Veel dank alvast voor jullie advies in dezen.

Groet, 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Kabinet Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken
Binnenhof 19 | 2513 AA | Den Haag

5.1.2e

5.1.2e

Van: 5.1.2e

Verzonden: maandag 4 februari 2019 9:52

Aan: 5.1.2e 5.1.2e

Onderwerp: RE: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Hoi,

5.1.2e

Hieronder wat ik uit mijn duim had gezogen. Hoor graag of het zo kan of anders moet.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2i

Van: 5.1.2e 5.1.2e

Verzonden: vrijdag 1 februari 2019 13:19

Aan: 5.1.2e

Onderwerp: RE: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Dag 5.1.2e,

Ik probeerde je telefonisch te bereiken, maar kreeg geen gehoor.

Het was gisteren en vanmorgen behoorlijk hectisch, maar heb nu wel tijd om onderstaande even uit te zoeken.

Heb bericht NRC gelezen. Heb je nog behoefte aan een woordvoeringslijn hierop? Ik kan contact met BZ leggen hiervoor.

Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e

Verzonden: donderdag 31 januari 2019 13:44

Aan: 5.1.2e 5.1.2e

Onderwerp: RE: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Hoi,

Ik wilde je bellen, maar ik heb alleen je oude nummer. Wil je mij even bellen? Of je nummer even mailen?

5.1.2e

5.1.2e

Van: 5.1.2e

Verzonden: woensdag 30 januari 2019 20:01

Aan: 5.1.2e 5.1.2e

Onderwerp: FW: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

Zie lijn booking.

Van: 5.1.2e 5.1.2e @booking.com>

Datum: woensdag 30 januari 2019 6:50 PM

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minaz.nl>

Kopie: 5.1.2e 5.1.2e @booking.com>, 5.1.2e 5.1.2e @booking.com> 5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e @bookingholdings.com>

Onderwerp: Re: [External] RE: PM Rutte visit to Booking.com

00021
HI 5.1.2e,

1271501

Apologies for not getting back to you sooner. I can connect with you anytime tomorrow morning, so let me know what time works best for you. My office number is in my signature below, but my mobile number is:

5.1.2e

We're broadly fine with the press announcement, but do want to chat through a few of the specifics with you before confirming our additions to the agenda.

With regards to the NRC piece and our position on offering accommodation in Israeli settlements, below is our statement and messaging. I can explain more over the phone tomorrow if you need some additional context from our side.

Looking forward to connecting tomorrow!

Best,
5.1.2e

Booking.com's mission is to empower people to experience the world, and we permit all accommodation providers worldwide to list on our platform as long as they are in compliance with applicable laws. Everything we do in terms of how we display information is always in accordance with local laws to provide transparency to anybody looking for accommodation on our site.

5.1.2e
5.1.2e Manager Global PR & Communications

Booking.com B.V.
Singel 540 Amsterdam 1017AZ Netherlands
Direct +31 5.1.2e

Empowering people to experience the world since 1996
43 languages, 214+ offices worldwide, 141,000+ global destinations, 29 million reported listings
Subsidiary of Booking Holdings Inc. (NASDAQ: BKNG)

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

buiten verzoek.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

buiten verzoek.

5.1.2e

buiten verzoek.

5.1.2	5.1.2e
-------	--------

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2	5.1.2e
-------	--------

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

buiten verzoek.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

buiten verzoek.

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
From: 5.1.2e
5.1.2e Mon 2/11/2019 9:52:46 AM
Subject: RE: [External] RE: Besluit van de VN Mensenrechtenraad / Verzoek Booking.com voor een afspraak
Received: Mon 2/11/2019 9:52:47 AM

Beste 5.1.2e,

Dank hiervoor, erg nuttig om te weten. Ons streven is om de KV die nu voorliggen ook vooral vanuit de IMVO / OESO hoek aan te vliegen. We laten je weten zodra er een schone(re) versie ligt.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: vrijdag 8 februari 2019 20:56
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: RE: [External] RE: Besluit van de VN Mensenrechtenraad / Verzoek Booking.com voor een afspraak

Beste 5.1.2e,

We hebben destijds inderdaad telefonisch overleg gehad met Booking.com. Vanuit BZ waren aanwezig 5.1.2e, 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e

We hebben in het gesprek benadrukt dat bedrijven wettelijke normen dienen na te leven in zowel het land waar zij gevestigd zijn, als landen waar zij activiteiten hebben. Daarnaast dat het kabinet verwacht dat bedrijven internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen en de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen onderschrijven.

Voor zover ik weet hebben we vervolgens geen contact meer gehad met Booking.com.

Ik kijk volgende week graag naar de Kamervragen zodra er een schone versie ligt. Was nu moeilijk door te komen vanwege alle track changes.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: vrijdag 8 februari 2019 03:33
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: FW: [External] RE: Besluit van de VN Mensenrechtenraad / Verzoek Booking.com voor een afspraak

Uit 5.1.2e geplukt. Booking stond op de lijst van 5 bedrijven die mogelijk in de database zouden komen en was met BZ in contact over deze listing. Nu zijn er allerlei Kamervragen over booking.com. Ik weet niet uit mijn hoofd hoe dit geëindigd is in 2017. 5.1.2e, weet jij dat nog?

We moeten zorgen dat wat we nu gaan schrijven in overeenstemming is met wat we toen zeiden.

5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: donderdag 31 augustus 2017 08:28
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: FW: [External] RE: Besluit van de VN Mensenrechtenraad / Verzoek Booking.com voor een afspraak

Beste collega's,

Onderstaand vinden jullie een mail van de heer 5.1.2e voor Booking.com. Hij wil op korte termijn een afspraak inplannen met ons.

00022

1271502

Kunnen jullie aangeven welk tijdstip schikt zodat ik hem een vergaderverzoek kan sturen?

Hartelijke groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e@booking.com]

Sent: woensdag 30 augustus 2017 14:20

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e@booking.com>

Subject: RE: [External] RE: Besluit van de VN Mensenrechtenraad

Geachte heer 5.1.2e,

Helaas ben ik morgen verhinderd om bij u langs te komen. In verband met geplande reizen volgende week, zou ik de week van 11 september willen voorstellen.

Hieronder enige suggesties (in volgorde van voorkeur):

Woensdag 13/9: 1230-1530

Donderdag 14/9: 1200-1300

Dinsdag 12/9: hele dag

Maandag 11/9: hele dag.

Ik zie uw voorkeur met belangstelling tegemoet.

Vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

Booking.com International B.V.

5.1.2e

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e@booking.com
l www.booking.com

From: 5.1.2e 5.1.2e@minbuza.nl]

Sent: Monday, August 28, 2017 9:18 AM

To: 5.1.2e

Cc: 5.1.2e

Subject: RE: [External] RE: Besluit van de VN Mensenrechtenraad

00022

1271502

Geachte heer 5.1.2e

Dank voor uw mail. Ik ben graag bereid u te ontvangen op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Waarschijnlijk nodig ik hiervoor ook een aantal betrokken collega's uit.

Is donderdag 31 augustus een optie om 14.00?

Hartelijke groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e [mailto:5.1.2e@booking.com]

Sent: donderdag 24 augustus 2017 20:37

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@booking.com>

Subject: RE: [External] RE: Besluit van de VN Mensenrechtenraad

Geachte heer 5.1.2e,

Uw email heb ik in goede orde ontvangen. Helaas heb ik door de vakantie periode nog geen kans gezien bij u terug te komen. Ik zou graag een afspraak met u willen maken om de positie van Booking.com nader uit te leggen (indien gewenst ook met betrekking tot ~~het~~ **uiten** verzoek).

Graag verneem ik op welke dagen het u zou schikken.

Vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Booking.com International B.V.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

E 5.1.2e

I www.booking.com

From: 5.1.2e [mailto:5.1.2e@minbuza.nl]

Sent: Thursday, August 24, 2017 4:30 PM

To: 5.1.2e@booking.com

Cc: 5.1.2e@booking.com

Subject: [External] RE: Besluit van de VN Mensenrechtenraad

Geachte 5.1.2e,

Ik hoor graag of onderstaande mail in goede orde is ontvangen.

00022andelijke groet,

1271502

5.1.2e

5.1.2e

Directie Internationaal Ondernemen (DIO)

Ministerie van Buitenlandse Zaken

5.1.2e

5.1.2e @minbuza.nl

From: 5.1.2e, 5.1.2e Of 5.1.2e

Sent: donderdag 10 augustus 2017 09:41

To: 5.1.2e @booking.com

Cc: 5.1.2e @booking.com

Subject: Besluit van de VN Mensenrechtenraad

Geachte 5.1.2e,

hierbij wil ik u informeren over een nota die het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft ontvangen van het Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties (*Office of the High Commissioner for Human Rights*, OHCHR). Deze nota maakt deel uit van de uitvoering door OHCHR van resolutie 31/36 van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties van 24 maart 2016 ([link](#)). Daarin wordt OHCHR verzocht een database op te stellen van bedrijven die betrokken zijn bij zakelijke activiteiten gerelateerd aan Israëlische nederzettingen in de bezette Palestijnse gebieden (Westelijke Jordaanoever met inbegrip van Oost-Jeruzalem, en Gaza).

In de ontvangen nota worden vijf in Nederland gevestigde of onder Nederlandse rechtsmacht vallende bedrijven genoemd. OHCHR heeft informatie ontvangen waarin wordt beweerd dat deze vijf bedrijven betrokken zouden zijn bij zakelijke activiteiten gerelateerd aan nederzettingen. Deze beweringen worden in de nota niet onderbouwd en OHCHR meldt niet vooruit te willen lopen op de juistheid ervan. Booking.com is een van de vijf bedrijven. OHCHR is voornemens om het rapport met de database voor eind dit jaar te publiceren.

Het standpunt van Nederland is als volgt. Het kabinet spant zich in voor versterking van de (economische) betrekkingen met Israël binnen de grenzen van 1967. Het kabinet beschouwt Israëlische nederzettingen in sinds 1967 bezet gebied als strijdig met internationaal recht. Voor wat betreft economische relaties met bedrijven in deze nederzettingen geldt dat de Nederlandse overheid deze relaties al jaren ontmoedigt. Het kabinetsbeleid ter zake is uiteengezet in de Kamerbrief met de beantwoording van de feitelijke vragen van de vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken over de evaluatie van de bilaterale samenwerkingsfora met Israël en de Palestijnse Gebieden van 22 april 2015 (Kamerstuk nr. 23432-396, antwoord op vragen 26, 27, 42, 45, 65, 90, 91 en 94, [link](#)).

In het kader van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt van Nederlandse bedrijven verwacht dat zij onder eigen verantwoordelijkheid, met inachtneming van de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, tot een afgewogen besluit komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen. Het is aan bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken.

In het licht van deze uitgangspunten, en omdat de criteria en insteek van de database verder gaan dan het Nederlandse ontmoedigingsbeleid, was Nederland tegen de instelling van de database. Dat is door Nederland en de andere EU-lidstaten in de Mensenrechtenraad benadrukt in hun reactie op de resolutie.

Nederland heeft in een reactie op de ontvangen nota van OHCHR de eigen positie ten aanzien van de database nogmaals benadrukt. Voorts heeft Nederland bij OHCHR het belang van hoor en wederhoor in dit proces benadrukt, zodat bedrijven de gelegenheid krijgen hun beleid toe te lichten alvorens zij terecht zouden komen in een database.

De Directie Internationaal Ondernemen van het ministerie van Buitenlandse Zaken is graag bereid de reactie aan OHCHR en de Nederlandse positie nader toe te lichten. Dit kan telefonisch of in een gesprek op het ministerie van Buitenlandse Zaken. U kunt hiervoor contact opnemen met de heer 5.1.2e via de volgende contactgegevens (5.1.2e @minbuza.nl of 5.1.2e).

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

5.1.2e

5.1.2e

00022

1271502

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e @atradius.com]; 5.1.2e 5.1.2e @atradius.com]; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minfin.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e
From: 5.1.2e
5.1.2e Mon 9/30/2019 3:04:44 PM
Subject: RE: Tekstvoorstel conclusie telco ekv-aanvraag 5.1.2f
Received: Mon 9/30/2019 3:04:46 PM

Beste collega's,

5.1.2e dank voor je toevoeging.

@Allen: hierbij de definitieve uitgeschreven versie van de besproken lijn, met daarin de suggestie van 5.1.2e verwerkt.

Vriendelijke groet,

5.1.2e

Lijn akkoord van in behandeling nemen exportkredietverzekeringsaanvraag 5.1.2f zoals besproken tijdens de telco (tussen ADSB, FIN en BZ) van 19/9:

Ontmoedigingsbeleid:

- De Nederlandse overheid verleent geen diensten aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in bezet gebied. De volgende twee redenen ondersteunen de conclusie dat dit beleid voor deze verzekeringsaanvraag niet van toepassing is. Ten eerste omdat het in onderhavig geval gaat om activiteiten van de NL dochteronderneming van 5.1.2f in Ivoorkust en voor wat betreft deze specifieke activiteit dus geen link is met activiteiten in de bezette gebieden die ten gunste komen aan Israëlische nederzettingen. Ten tweede omdat het hoofdkantoor van 5.1.2f zich in Israël binnen de grenzen van 1967 bevindt.

Ketenverantwoordelijkheid:

- Hoewel het een te verstrekken verzekering voor een activiteit van een Nederlandse dochteronderneming in Ivoorkust is, is er met deze verzekering voor de dochteronderneming wel een link met het hoofdkantoor.
- Volgens de OESO-richtlijnen is het bij deze vorm van ketenverantwoordelijkheid van belang om te weten (of proberen te achterhalen) of de financiering voor de activiteiten van het hoofdkantoor komen (en dus eventueel gefinancierd worden uit opbrengsten van activiteiten in de bezette gebieden). Voor deze exportkredietverzekeringsaanvraag is dat niet het geval omdat de te verzekeren financiering voor de exporttransactie in de vorm van een koperskrediet wordt verstrekt door een Duitse bank aan de afnemer in Ivoorkust. Hiermee is een directe financieringslink met eventuele opbrengsten van activiteiten van 5.1.2f in bezette gebieden uitgesloten.
- De OESO-richtlijnen schrijven tevens voor om te bekijken in hoeverre in dit geval ADSB invloed kan uitoefenen op de activiteiten van 5.1.2f in de bezette gebieden. Met de regiodirectie (DAM) en de post hebben we besproken in hoeverre ADSB invloed kan uitoefenen op deze activiteiten van 5.1.2f in de bezette gebieden en geconcludeerd dat dit een te vergaand middel is om, in deze casus op Ivoorkust, van overheidswege met 5.1.2f in gesprek te gaan over de activiteiten van 5.1.2f in de bezette gebieden.

Van: 5.1.2e 5.1.2e @atradius.com>

Verzonden: donderdag 26 september 2019 10:26

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @atradius.com>; 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e @minfin.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e

<5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Tekstvoorstel conclusie telco ekv-aanvraag 5.1.2f

Beste 5.1.2e,

Dank voor je bericht.

Dit lijkt mij een adequate samenvatting van onze telefonische bespreking.

Ik heb alleen het adjectief 'Nederlandse' toegevoegd in groen.

Met vriendelijke groet,

00023

1271504

5.1.2e

5.1.2e

Dutch State Business

5.1.2e Ricardostraat 1 | 1066 JS Amsterdam | Netherlands

Phone: 5.1.2e

E-mail: 5.1.2e@atradius.com | Website: www.atradiusdutchstatebusiness.nl

Atradius Dutch State Business N.V. is de uitvoerder van de faciliteiten voor exportkredietverzekering en investeringsgaranties voor rekening en op naam van de Staat der 5.1.2e.

Atradius Dutch State Business N.V. is the Export Credit Agency of the Netherlands.

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: woensdag 25 september 2019 13:54

To: 5.1.2e <5.1.2e@atradius.com>; 5.1.2e <5.1.2e@atradius.com>; 5.1.2e <5.1.2e@minfin.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Tekstvoorstel conclusie telco ekv-aanvraag 5.1.2f

Beste 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e

Hierbij een tekstvoorstel voor de conclusie van de telco van 19/9/19 voor goedkeuring van het uitvoeren van een beoordeling door ADSB van de verzekeringsaanvraag van exporteur 5.1.2f op Ivoorkust. De conclusie luidde dat zowel het ontmoedigingsbeleid als de ketenverantwoordelijkheid geen doorslaggevend argument vormen om anders te beslissen. Mijn collega's bij de post/regiodirectie en dossierhouder OESO-richtlijnen hebben naar het tekstvoorstel gekeken. Graag als jullie hier ook naar kunnen kijken en eventuele opmerkingen/aanvullingen uit de telco van vorige week willen meegeven.

5.1.2i

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
From: 5.1.2e
Subject: RE: 5.1.2a - HRC43: Report of the High Commissioner on Israeli Settlements
Received: Tue 3/31/2020 9:14:46 AM

Beste 5.1.2e,

Betreffende de steunaanvraag van het Nederlandse bedrijf Bolk B.V (transport). Zij zijn op 4 oktober 2019 door ons schriftelijk geïnformeerd over het ontmoedigingsbeleid en wij hebben hen geen verdere dienstverlening aangeboden. Zie onder de mailwisseling hierover. Het bedrijf heeft hierop niet gereageerd en heeft ons niet geïnformeerd over de verdere gang van zaken. Veel succes en gezondheid in deze gekke tijd.

5.1.2e

From: 5.1.2e

Sent: vrijdag 4 oktober 2019 15:06

To: 5.1.2e 5.1.2e @bolk.nl>

Cc: 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Bolk Transport B.V. - FW: Transport to Israël

Geachte heer 5.1.2e,

Zoals toegezegd informeer ik u hierbij over de relatie tussen uw handelsvraag en het Nederlandse ontmoedigingsbeleid.

Het ontmoedigingsbeleid houdt het volgende in.

Op grond van het internationaal recht erkennen Nederland en de EU de Israëlische soevereiniteit over de sinds juni 1967 door Israël bezette gebieden niet, en beschouwen zij deze gebieden niet als een onderdeel van het Israëlische grondgebied. Nederland en de EU beschouwen Israëlische nederzettingen in bezet gebied als strijdig met internationaal recht en vormen een obstakel voor het bereiken van een twee-statenoplossing. Dit standpunt is vastgelegd in EU-Raadsconclusies en is in lijn met VN Veiligheidsraad-resolutie 2334 (2016). De beoogde locatie voor de turbines ligt in het bezette gedeelte van de Golanhoogte.

De Nederlandse overheid ontmoedigt economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet gebied. De Nederlandse overheid verleent geen diensten aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in bezet gebied. Het beleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven, als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren. Het gaat hierbij om activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen.

In uw geval betekent dit concreet dat wij u hierbij over het Nederlandse ontmoedigingsbeleid informeren en wij de door u gewenste dienstverlening niet kunnen aanbieden omdat wij het aannemelijk achten dat de windturbines waarvoor u de onderdelen wilt vervoeren energie zullen leveren aan Israëlische nederzettingen op de bezette Golanhoogtevlakte.

Aanvullend informeren wij u nog graag over het volgende.

Bedrijven hebben een eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid om mensenrechten te respecteren. Het kabinet verwacht van alle Nederlandse bedrijven dat zij internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen door invulling te geven aan internationale normen zoals die zijn neergelegd in de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen), waarvan de UN Guiding Principles on Business and Human Rights onderdeel uitmaken. Het is vervolgens aan u als Nederlands bedrijf zelf om te bepalen welke activiteiten u ontplooit en met welke partners u samenwerkt.

Het kabinet verwacht van Nederlandse bedrijven dat zij in kaart brengen hoe zij via hun bedrijfsactiviteiten en hun ketenpartners verbonden zijn met risico's op mensenrechtenschendingen en deze risico's aanpakken en voorkomen. Hierover moeten bedrijven tot een afgewogen besluit komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen. Het is vervolgens aan u als Nederlands bedrijf zelf om te bepalen welke activiteiten u ontplooit en met welke partners u samenwerkt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

00024andelijke groet,

1271511

5.1.2e
5.1.2e
Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Israel
14 Abba Hillel Street, Ramat Gan 52506, Israel
T 5.1.2e
M 5.1.2e
F 5.1.2e
E 5.1.2e@minbuza.nl
Visit our websites in [Dutch](#) and [English](#)

Please follow us on Facebook and Twitter

From: 5 5.1.2e [Bolk Transport] <5.1.2e>
Sent: maandag 30 september 2019 11:10
To: TEL 5.1.2e@minbuza.nl
Cc: 5.1.2e [Bolk Transport] <5.1.2e>
Subject: Transport to Israël

Dear All,

We are a Dutch transport company and got an order to transport components of wind turbines from Germany to Golan in Israel.

These components must be loaded in Germany and are not allowed to be transshipped before arrival on site because of risk of damage.

Components are transported on air suspended trucks for this reason

We investigated a route for our trucks to arrive in the port of Haifa by RoRo.

We would like to know if we are allowed to drive with our Dutch licensed trucks and trailers, with Dutch drivers, from the port of Haifa to site in Golan after customs clearance.

Thanks in advance for short reply

Met vriendelijke groeten, Mit freundlichen Grüßen, Best regards, Cordialement,

Bolk Transport B.V.

5 5.1.2e | +31 5.1.2e | +31 5.1.2e | 5.1.2e

Plesmanweg 3 | 7602 PD | Almelo | NL

P.O. Box 385 | 7600 AJ | Almelo | NL

+31 5.1.2e 5.1.2e | info@bolk.nl | www.bolk.nl

BOLK

Sent: dinsdag 10 maart 2020 12:31

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: 5.1.2a HRC43: Report of the High Commissioner on Israeli Settlements

5.1.2e

5.1.2a

5.1.2a

5.1.2e

5.1.2e

To: 5.1.2e 1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
From: 5.1.2e
5.1.2e Wed 11/11/2020 4:48:39 PM
Subject: Vraag mbt ontmoedigingsbeleid
Received: Wed 11/11/2020 4:48:41 PM
Infrastructure For Growth 2020.pdf

Beste 5.1.2e, beste 5.1.2e,

Gisteren had ik een gesprek met 5.1.2e 5.1.2e van 5.1.2f Er kwamen enkele punten naar voor voren die ik jullie wil voorleggen.

1. 5.1.2f is door het grote Israëlische bouwbedrijf Shikun & Binu benaderd om onderaannemer te worden van de geplande Blue Line in Jeruzalem (zie bijlage, p. 10). Maar ze hebben vragen over de politieke context en risico's van dit project, dat deels in Oost Jeruzalem gebouwd. Het project zit nu in de pre-kwalificatiefase; de deadline voor inschrijving is 14 januari 2021. Het is een groot project dat goed past bij de expertise van 5.1.2f buiten verzoek. en andere projecten waar het bedrijf aan werkt. Naast Shikun & Binu is het Israëlische busbedrijf 5.1.2f een partner in het consortium dat men wil vormen. De Nederlandse link van 5.1.2f – dat in ons land diverse buslijnen in beheer heeft – is voor 5.1.2f een extra motivatie om in te tekenen op de Blue Line-tender. Tijdens het telefoongesprek dat ik met 5.1.2e had heb ik hem al kort het Nederlandse ontmoedigingsbeleid uitgelegd. Gezien de omvang van dit project en van de betrokken bedrijven heb ik voorgesteld om volgende week een call te organiseren waarin we vragen beantwoorden en de context toelichten. Ik wil vragen of (een van) jullie hieraan deel kan nemen, gezien jullie grote dossierkennis.

3. Extra reden voor jullie betrokkenheid en input is denk ik ook de wat precare positie waarin 5.1.2f momenteel verkeert.

5.1.2e

buiten verzoek.

4. 5.1.2f kwam op het spoor van de Blue Line doordat zij door Shikun & Binu gevraagd waren in te schrijven op de tender voor de Light Rail tussen Nazareth en Haifa (bijlage p. 9). Helaas waren ze volgens 5.1.2e niet snel genoeg buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

Maar in het algemeen kijkt 5.1.2f met grote belangstelling naar de grote infraprojecten in Israël en wordt het bedrijf graag goed voorgelicht en op de hoogte gehouden van de kansen hier. En die zijn er. 5.1.2f is in de kern nog een grote en belangrijke Nederlandse die voor de lange termijn naar Israël lijkt. Het lijkt mij daarom belangrijk om hen tot in behoorlijk detail de situatie hier uit te leggen. Lees graag jullie gedachten en hopelijk tot volgende week. Als 1 van jullie kan deelnemen vraag ik een collega om de call in te plannen. Met de beste groeten uit Tel Aviv, 5.1.2e

Kind Regards,

5.1.2e

5.1.2e

Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Israel

14 Abba Hillel Street, Ramat Gan 52506, Israel

T 5.1.2e

M 5.1.2e

F 5.1.2e

E 5.1.2e @minbuza.nl

Visit our websites in [Dutch](#) and [English](#)

Please follow us on Facebook and Twitter

To: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e, 5.1.2e
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e
Sent: Wed 7/15/2020 10:16:22 AM
Subject: RE: Green 2000 Ltd. - exportkredietverzekering Ivoorkust
Received: Wed 7/15/2020 10:16:23 AM

5.1.2e,

Aangezien jij momenteel diep in een dossier zit, stuur ik even deze mail naar aanleiding van het telefonisch gesprek van ons gister (jou, 5.1.2e en ik) over mijn mail hieronder.

Je gaf aan dat 5.1.2f voor deze ekv-aanvraag wat betreft het ontmoedigingsbeleid oké is. Bovenal is 5.1.2f niet de verzekerde, maar een toeleverancier voor de te verzekeren transactie op Ivoorkust. Zoals hieronder gezegd is 5.1.2f voor zover bij ons bekend niet actief in de bezette gebieden. Jij gaf aan ook geen berichten te hebben gezien die het tegendeel bewijzen.

Laat vooral weten als je aanpassingen/aanvullingen hebt.

Nogmaals dank en groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e

Verzonden: maandag 13 juli 2020 15:54

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Green 2000 Ltd. - exportkredietverzekering Ivoorkust

5.1.2e,

Toch nog een aanvulling op de mail van 5.1.2e (deze verzekeringsaanvraag beoordeling ik samen met hem):

In de verzekeringsaanvraag lees ik dat voor ons oude bekende 5.1.2f (zie bijlage) ook weer van de partij is. Ditmaal niet als exporteur, maar als toeleverancier voor Green 2000. Twee jaar geleden hadden we geen bezwaar met het verstrekken van een ekv voor deze exporteur. Zijn er bij jullie sindsdien berichten binnengekomen m.b.t. activiteiten van 5.1.2f die binnen het ontmoedigingsbeleid vallen? Bij ons (lees: ADSB) zijn dergelijke activiteiten niet bekend. Het moederbedrijf van 5.1.2f is volgens ADSB in de media opgekomen in een 5.1.2f over vermeende activiteiten in bezette gebieden waarin onder andere 5.1.2f wordt genoemd. ADSB heeft niet kunnen vaststellen of deze activiteiten daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. Bij deze te verstrekken ekv is geen directe relatie met 5.1.2f (alleen met 5.1.2f).

Kunnen we met 5.1.2f als toeleverancier akkoord gaan?

Dank en groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: maandag 13 juli 2020 14:22

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Green 2000 Ltd. - exportkredietverzekering Ivoorkust

5.1.2e,

Veel dank voor de snelle reactie!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e, 5.1.2e

5.1.2e

T 5.1.2e
M 5.1.2e
E 5.1.2e@minbuza.nl
W www.rijksoverheid.nl

Van: 5.1.2e >
Verzonden: maandag 13 juli 2020 14:21
Aan: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Onderwerp: RE: Green 2000 Ltd. - exportkredietverzekering Ivoorkust

Beste 5.1.2e,

Dank voor het opnieuw meenemen van ons in de voortgang. 5.1.2e is met welverdiend verlof, ik vang even voor hem achter.

Het afgelopen jaar is dit bedrijf ook bij ons niet meer in beeld geweest met activiteiten die binnen het ontmoedigingsbeleid zouden vallen. Dus wat ons betreft geen bezwaar om door te gaan.

Ik geef 5.1.2e, van EA in Tel Aviv, kopie van de mail. Dan is hij ook op de hoogte.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: maandag 13 juli 2020 14:09
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: RE: Green 2000 Ltd. - exportkredietverzekering Ivoorkust

Beste 5.1.2e,

Eind 2019 spraken we elkaar over het bedrijf Green2000 (zie mail hieronder). Inmiddels is het bedrijf klaar om de transactie officieel te maken. Vanuit ADSB zijn er geen nieuwe inzichten over dit bedrijf die ons doen twijfelen over de 'properheid' van de activiteiten van het bedrijf. Is het bedrijf bij jullie wellicht nog in beeld gekomen vanwege de activiteiten in Israël of de Palestijnse gebieden? Zo niet, dan gaan wij akkoord met de transactie.

Ik hoor graag van je!

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e

Directie Internationaal Ondernemen (DIO)
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

T 5.1.2e
M 5.1.2e
E 5.1.2e@minbuza.nl
W www.minbuza.nl

Verstuurd vanaf mijn iPhone

From: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: woensdag 7 augustus 2019 14:50

To: [redacted] 5.1.2e, [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: [redacted] 5.1.2e >

Subject: Green 2000 Ltd. - exportkredietverzekering Ivoorkust

[redacted] 5.1.2e,

Dank voor het overleg zojuist

Heb even een snelle achtergrond-check gedaan. Ik zie geen misstanden: Green 2000 Ltd. is keurig in Israël 'proper' gevestigd en de activiteiten van het bedrijf in Israël zelf richten zich op projecten binnen de grenzen van voor 1967 (dus niet in bezet gebied). Heb het bedrijf ook door een database gehaald (whoprofits.org – houden een lijst bij van bedrijven die wel actief zijn in nederzettingen), en ook daar komt niets uit. Als Atradius op jullie aanwijzing hier ook nog eens navraag naar heeft gedaan, en Green 2000 zegt niet in bezet gebied te opereren, dan hebben we denk ik wel een juist en compleet beeld.

En zoals gezegd: zelfs als het ISR moederbedrijf wel actief zou zijn in illegale nederzettingen, heeft de activiteit waar de verzekering betrekking op heeft – ook nog eens via een NL dochteronderneming – geen directe link met de bezette gebieden (immers, gaat om activiteiten in Ivoorkust). Dat gezegd hebbende: het is wel fijn om te weten dat ook het moederbedrijf niet in de bezette gebieden opereert.

Hartelijke groet en dank voor nagaan.

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e | [redacted] 1.2 | [redacted] 5.1.2e | Middle-East & North Africa Directorate | [redacted] 5.1.2e
Ministry of Foreign Affairs | T +31 [redacted] 5.1.2e M +31 [redacted] 5.1.2e

To: 5.1.2 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e
From: 5.1.2e
5.1.2e Tue 1/28/2020 11:53:36 AM
Subject: RE: Tender bezet gebied
Received: Tue 1/28/2020 11:53:00 AM

Ha 5.1.2e,

Zie het gearceerde deel van de laatste bullet van ons ontmoedigingsbeleid (hieronder). Antwoord is dus ja. Ik begrijp dat dit lastig is en misschien (weer) een horde opwerpt voor ISR bedrijven om deel te nemen. Maar ik vrees dat we het risico niet kunnen nemen hier niet op te letten. Stel dat tijdens de matchmaking een ISR bedrijf een aantrekkelijk voorstel doet aan een NL bedrijf dat ten goede komt aan nederzettingen – en het NL bedrijf gaat er op in – dan gaan we nat, omdat we er als faciliterende organisatie aan hebben meegewerkt.

Groet,

5.1.2e

+++

Algemeen

- NL streeft naar een intensivering van de (economische) relaties met Israël, binnen de grenzen van 1967.
- Nederland is geen voorstander van de internationale oproep tot BDS (*Boycot, Divestment & Sanctions*) tegen Israël.

Ontmoedigingsbeleid

- NL overheid ontmoedigt economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet gebied.
- Indien NL bedrijven aankloppen bij de overheid met vragen over dit beleid, worden zij hierover geïnformeerd.
- De NL overheid verleent geen diensten aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in bezet gebied.
- Daarnaast informeert de overheid NL bedrijven actief in gevallen waarbij zij zelf is betrokken, zoals matchmaking tussen bedrijven tijdens het samenwerkingsforum.
- Het beleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven, als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren.
- Het gaat hierbij om activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen.
- In gevallen waarin op voorhand niet duidelijk is of een activiteit ten gunste komt van nederzettingen raadt het kabinet desgevraagd NL bedrijven aan het gesprek aan te gaan met het desbetreffende Israëlische bedrijf.
- Het beleid wordt onverkort toegepast bij het samenwerkingsforum met Israël.
- Aan het forum met Israël nemen alleen Israëlische bedrijven deel die gevestigd zijn in Israël (binnen de grenzen van 1967) en wier activiteiten in het kader van het samenwerkingsforum ook binnen die grenzen worden uitgevoerd. Daartoe vindt in het kader van het samenwerkingsforum met Israël een screening plaats van Israëlische bedrijven die zich voor deelname aanmelden.

From: 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: dinsdag 28 januari 2020 11:27

To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e >

Subject: RE: Tender bezet gebied

Hi!

Is dat cf ontmoedigingsbeleid?

5.1.2a

00027

1271514

Vanmiddag tijdens de deelnemersbijeenkomst worden de NL'ers (wederom) over het ontmoedigingsbeleid geïnformeerd en we kunnen dat maandag nog eens herhalen.

Dat is toch voldoende cf ontmoedigingsbeleid?

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Datum: dinsdag 28 jan. 2020 11:28

Aan: 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Kopie: 5.1.2e >

Onderwerp: RE: Tender bezet gebied

Dankje 5.1.2e. Even in kleiner gezelschap: ik lees dat Negev Ecology is geïnformeerd, maar (nog) niet alle deelnemende ISR bedrijven conform de vierde bullet van 5.1.2e?

We moeten dat voor de woordvoering even scherp hebben, mochten er vragen over komen.

Dank weer!

5.1.2e

From: 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: maandag 27 januari 2020 20:51

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rvo.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Tender bezet gebied

Punt 3: gedaan.

Punt 4: Negev Ecology is geïnformeerd. MVRDV lijkt in orde tov ontmoedigingsbeleid (zie separate mail over locatie project in Jlem).

Punt 5: zie punt 4.

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: maandag 27 januari 2020 17:00

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rvo.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Tender bezet gebied

Dank 5.1.2e. Lijkt me juiste lijn.

Punt 1 is afgedaan en punt 2 komt morgen ter sprake tijdens de voorbereidingsbijeenkomst. Punten 3 t/m 5 liggen op terrein van TEL, dus laat antwoord daarop even bij hen.

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: maandag 27 januari 2020 11:05

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rvo.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Tender bezet gebied

Dank 5.1.2e! Helemaal eens met je waarschuwing. We kunnen geen enkele dienst verlenen tbv nederzettingen, dus ook niet in contact brengen. We zullen heel precies moeten kunnen aangeven hoe we het ontmoedigingsbeleid hebben toegepast in deze reis. Daarom graag bevestiging of verbetering van dit lijntje:

- We hebben vooral het ontmoedigingsbeleid expliciet genoemd in de aankondiging
- We hebben geïnteresseerde NL bedrijven het beleid ook mondeling uitgelegd (morgen)
- We hebben alle ISR bedrijven gescreend op aanwezigheid in de nederzettingen
- We hebben alle ISR bedrijven geïnformeerd dat zij geen voorstellen kunnen indienen tbv nederzettingen

00027 Bedrijven waarvan we weten dat zij in nederzettingen zijn gevestigd of samenwerking tbv nederzettingen wilden voorstellen hebben we uitgesloten van deelname aan het forum en ook niet in contact gebracht met NL bedrijven. 1271514

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: maandag 27 januari 2020 10:52

To: 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e

<Margriet.Veenstra@rvo.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Tender bezet gebied

Dank 5.1.2e. Ik blijf graag op de hoogte van ontwikkelingen. Moeten hier 5.1.2a mogelijk annexatie en bezoek R – bijzonder scherp op zijn. We willen liever geen verrassingen.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 24 januari 2020 18:01

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e

<5.1.2e@rvo.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Tender bezet gebied

5.1.2e toegevoegd!

5.1.2e, helder en tnx!

MVRDV moeten we nog checken. NB is helemaal buiten de ambassade om gegaan.

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 24 januari 2020 17:41

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e

Subject: RE: Tender bezet gebied

Dank nog 5.1.2e voor de toelichting.

Even op een rijtje: Negev Ecology heeft de ambassade via de ISR KvK (5.1.2e) benaderd om contact te leggen met mogelijk geïnteresseerde NL kandidaten voor de tender bij Ma'ale Adumim. Begrijp ik goed dat de ambassade Negev Ecology vervolgens in contact gebracht heeft met het AWECT, wetende dat de tender in bezet gebied is?

Als dat zo is, moeten we heel erg uitkijken. Onderdeel van het ontmoedigingsbeleid is dat de NL overheid geen diensten verleent aan bedrijven die handel willen drijven met - cq. dienstel willen leveren aan - (bedrijven in) ISR nederzettingen. Met andere woorden: door ze met elkaar in contact te brengen begeven we ons al in risicovol gebied.

Wij kunnen onder geen beding meewerken aan het vinden van een NL partner voor die tender in bezet gebied. Als de NL bedrijven zelf het initiatief nemen en ervoor kiezen een verbintenis aan te gaan in gezet gebied, is er strikt genomen niets dat ze tegenhoudt. Maar we mogen daar als overheid geen (bemiddelende) rol in spelen.

Dit geldt ook t.a.v. het andere (mogelijke) geval waar het ontmoedigingsbeleid in het geding is. We kunnen hier begin volgende week nog even (telefonisch) verder over praten, indien gewenst.

Goed weekend voor nu,

Groeten,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: donderdag 23 januari 2020 11:28

To: 00027 2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

1271514

Subject: RE: Tender bezet gebied

Hi [5.1.2e], [5.1.2e]
[5.1.2e] is een contact van Isr KvK die betrokken is bij de matchmaking. Ja, ze hebben al contact met AWECT en interesse om te praten met Pastoor Consulting en Van Werven. We zijn door hen benaderd, via deze [5.1.2e] en hebben contact gelegd met AWECT voor ze omdat er haast bij de tender zit. AWECT houdt de boot af vanwege locatie vd plant. Daarover hebben wij ze ook kort geïnformeerd. Maar omdat deze Isr partij meer nederlanders wil spreken vd missie die meekomt met R is het een goed idee om dit tijdens de voorbereidingsbijeenkomst vd missie in NL aan de orde te stellen en het ontmoedigingsbeleid uit te leggen.

From: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>
Sent: woensdag 22 januari 2020 17:26
To: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>
Cc: [5.1.2] [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>; [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>
Subject: RE: Tender bezet gebied

Dankje! En deze mail is gericht aan wie (m.a.w. – wie is [5.1.2e] ? Hebben ze al een specifiek NL bedrijf op het oog en hoe zijn jullie als ambassade op dit moment betrokken? Wat is precies de link met de economische missie die met R meekomt?

Merci,
[5.1.2e]

From: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>
Sent: woensdag 22 januari 2020 16:20
To: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>
Cc: [5.1.2] [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>; [5.1.2e] <[5.1.2e]@minbuza.nl>
Subject: RE: Tender bezet gebied

Hi [5.1.2e],

Dank je. Ja zeker, wilde je net mailen. Zie onder. Gaat om site bij Ma' ale Adumin.

[5.1.2e] [5.1.2e],
As we talk earlier, a Pre-qualification documents for a Waste to Energy Tender was published in Israel.

We, Negev Ecology , one of the largest company in the recycling field and Shikun & Binui, the largest Construction company in Israel, are seeking for an "Experience Provider" (according the PQ definitions) to participate with us in this Tender.

The Experience provider have to be with resume of planning and building WTE plants with capacity of more than 200,000 ton/year. Here is the link for the PQ with all details:
<https://www.mr.gov.il/OfficesTenders/Pages/OfficeTender.aspx?plD=640374>

The Ministry of the Environment of Israel is planning to build nine (9) Waste to Energy plants in the next 10 to 15 years in the country, and this PQ is for the first Tender.

If you know about any company that can be interesting in this Tender and it's followers, and is searching for a local partner, we would like to revise this option with you in details.

Please contact me

Best Regards,

[5.1.2e]

BUSINESS DEVELOPMENT,
MOBILE [5.1.2e]
OFFICE [5.1.2e]
00027

From: [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>

Sent: woensdag 22 januari 2020 17:16

To: [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>

Subject: Tender bezet gebied

Ha [redacted],

Even voortbouwend op jullie opmerking t.a.v. de kwestie waarbij het ontmoedigingsbeleid in het geding komt: hebben jullie kort de casus nog een keer voor me, zodat ik het even scherp heb? Het gaat om ISR interesse om een NL bedrijf te vragen zich in te schrijven voor een tender voor een project voorbij de groene lijn, klopt dat?

Hartelijke groet,

[redacted]

[redacted] Middle-East & North Africa Directorate | [redacted]
Ministry of Foreign Affairs | [redacted]

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; DAM-MOVP 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e
5.1.2e Fri 2/12/2021 4:57:38 PM
Subject: RE: Vraag NRC over anti-BDS-wetgeving Israël
Received: Fri 2/12/2021 4:57:38 PM

Beste 5.1.2e,

Hierbij de antwoorden, afgestemd met DJZ en TEL. Zorg jij voor de afstemming met de DG's?

Overigens heeft SOMO ook gevraagd om een gesprek met BZ, nav [deze oproep](#) aan M en R. Die deden zij mede namens PAX, Amnesty International Nederland, EAJG en The Rights Forum. Vanuit ons cluster is meermaals contact met SOMO gehad over hun werk in de PG en problemen die ze daardoor met ISR kregen, en we zijn met ze in contact over het gevraagde gesprek.

5.1.2e

Vragen NRC

Israël bevestigt dat de eigen anti-BDS-wetgeving van toepassing is op oproepen tot boycot van Israëlische producten zowel binnen als buiten de groene lijn, zonder onderscheid.

- Hoe rijmt dit met het Nederlandse ontmoedigingsbeleid en het Europese differentiatiebeleid?

5.1.2i

- Heeft Nederland zich uitgesproken en/of actie ondernomen tegen de toepassing van deze wetgeving tegen Nederlandse burgers of organisaties - zo ja, waar en wanneer? Zo nee, waarom niet?

5.1.2i

From: 5.1.2e
Sent: vrijdag 12 februari 2021 16:09
To: 5.1.2e
Cc: 5.1.2e 2e; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e DAM-MOVP; 5.1.2e
5.1.2e
500028RE: Vraag NRC over anti-BDS-wetgeving Israël

Over de weigering hebben we in 2018 Kamervragen beantwoord (zonder SOMO specifiek te noemen, want dat werd onbehelpzaam geacht voor hun zaak tegen de weigering).

Politici zouden wellicht in theorie geweigerd kunnen worden. Dat deed ISR in 2019 met de leden van het Amerikaanse congres Omar en Tlaib. Zoiets is NLse politici gelukkig nog niet overkomen. Ook Kamerleden als Kuzu en Karabulut konden afgelopen jaren naar ISR en de bezette gebieden afreizen. Het bezoek van Kuzu leverde wel een flink incident op. Omdat naar dit risico niet gevraagd wordt stel ik voor dat we daar ook niet over gaan speculeren.

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 12 februari 2021 15:46

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e >;
5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; DAM-MOVP <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Vraag NRC over anti-BDS-wetgeving Israël

Ha 5.1.2e,

Aanleiding is bevestiging dat 1. SOMO-onderzoekers inderdaad (o.a.) om hun onderzoek naar producten uit nederzettingen zijn geweigerd, plus dat 2. ook actie tegen producten uit nederzettingen als BDS-activiteit geldt; als je dit doortrekt, zouden in theorie ook bijvoorbeeld Nederlandse politici die zich hard maken voor labeling van settlementproducten, of zelfs bewindslieden die het gevestigde ontmoedigingsbeleid t.o.v. bedrijven actief uitdragen, op grond van de Israëlische wetgeving kunnen worden uitgezet.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e >

Sent: vrijdag 12 februari 2021 14:55

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e >;
5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; DAM-MOVP <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Vraag NRC over anti-BDS-wetgeving Israël

Beste 5.1.2e,

Wat is de aanleiding voor de vragen?

Het inhoudelijk antwoord krijg je later, maar dit is een kwestie die M en R aangaat. Het ISR BDS beleid leidde ertoe dat ISR de directeur van HRW heeft uitgezet (primair M), Nederlandse medewerkers van SOMO heeft geweigerd (R vanwege de OS-hoek, M vanwege het ISR visum-beleid).

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 12 februari 2021 13:03

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e >;
5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; DAM-MOVP <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Vraag NRC over anti-BDS-wetgeving Israël

00028

1271515

Ha 5.1.2e en 5.1.2e,

NRC heeft ons net onderstaande vragen gesteld. Daar weten jullie ongetwijfeld meer van. Kunnen jullie een suggestie voor beantwoording doen? En is dit primair een M- of R-zaak? (woordvoerders M ook in CC).

Veel dank alvast, hartelijke groet,

5.1.2e

Vragen NRC

Israël bevestigt dat de eigen anti-BDS-wetgeving van toepassing is op oproepen tot boycot van Israëlische producten zowel binnen als buiten de groene lijn, zonder onderscheid.

- Hoe rijmt dit met het Nederlandse ontmoedigingsbeleid en het Europese differentiatiebeleid?
- Heeft Nederland zich uitgesproken en/of actie ondernomen tegen de toepassing van deze wetgeving tegen Nederlandse burgers of organisaties - zo ja, waar en wanneer? Zo nee, waarom niet?

DON'T BUY INTO OCCUPATION – Country brief Nederland

29-09-2021

1. INTRODUCTIE

De "**Don't Buy into Occupation**" (DBIO)-coalitie is een gezamenlijk project van 25 Palestijnse, regionale en Europese organisaties gevestigd in België, Frankrijk, Ierland, Nederland, Noorwegen, Spanje en het Verenigd Koninkrijk (VK). De coalitie, die gecoördineerd wordt door 11.11.11, **onderzoekt de financiële relaties tussen Europese financiële instellingen en bedrijven die een rol spelen in de illegale Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied**. De Nederlandse leden van de coalitie zijn BankTrack, PAX en The Rights Forum.

De Israëlische nederzettingen in de bezette Palestijnse gebieden zijn illegaal volgens internationaal recht¹. De bouw en uitbreiding van deze nederzettingen gaan eveneens gepaard met schendingen van het oorlogsrecht en mensenrechten, zoals landonteigening van Palestijnen en de sloop van Palestijnse huizen en bezittingen.

Bedrijven en financiële instellingen die financiële relaties onderhouden met de nederzettingeneconomie, spelen een belangrijke rol in het voortbestaan en de uitbreiding van de nederzettingen. De Verenigde Naties publiceerden daarom in februari 2020 een "**VN-database**" van bedrijven die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingeneconomie.

In dit nieuwe rapport brengt de DBIO-coalitie de financiële relaties tussen dergelijke bedrijven en Europese financiële instellingen in kaart. Hieruit blijkt dat **verschillende Nederlandse bedrijven, pensioenfondsen, banken en verzekeraars betrokken zijn bij de nederzettingeneconomie en daarmee een groot risico lopen bij te dragen aan systematische mensenrechtenschendingen**.

De laatste pagina van deze country brief bevat een tabel met een overzicht van alle investeringen door in het rapport opgenomen Nederlandse financiële instellingen.

2. ALGEMENE BEVINDINGEN

Tussen januari 2018 en mei 2021 onderhielden **672 Europese financiële instellingen** - zoals banken, vermogensbeheerders, verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen- financiële relaties met 50 bedrijven die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingen.

114 miljard dollar werd verstrekt in de vorm van leningen en "underwritings" (het onderschrijven van de uitgifte van obligaties), terwijl Europese investeerders ook **141 miljard dollar** aan aandelen en obligaties bezitten van deze bedrijven.

De **50 bedrijven** die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingen en waarvoor dit onderzoek financiële relaties met Europese financiële instellingen heeft gevonden, zijn ACS Group, Airbnb, Alstom, Altice Europe, Ashtrom Group, Atlas Copco, Bank Hapoalim, Bank Leumi, Bezeq Group, Booking Holdings, Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles (CAF), Caterpillar, Cellcom Israel, Cemex, CETCO Mineral Technology Group, Cisco Systems, CNH Industrial, Delek Group, Delta Galil Industries, DXC Technology, eDreams ODIGEO, Elbit Systems, Electra Group, Energix Renewable Energies, Expedia Group, First International Bank of Israel (FIBI), General Mills, HeidelbergCement, Hewlett Packard Enterprise (HPE), Israel Discount Bank, Magal Security Systems, MAN Group, Manitou Group, Matrix

¹ VNVR Resolutie 2334 (2016)

IT, Mivne Group, Mizrahi Tefahot Bank, Motorola Solutions, Partner Communications Company, Paz Oil Company, Rami Levy Chain Stores Hashikma Marketing 2006, RE/MAX Holdings, Shapir Engineering and Industry, Shikun & Binui, Shufersal, Siemens, Solvay, Terex Corporation, Tripadvisor, Volvo Group, en WSP Global.

3. SPECIFIEKE BEVINDINGEN VOOR NEDERLAND

Bedrijven

Van de 50 bedrijven die in het rapport worden beschreven zijn er vijf in Nederland gevestigd:

- **Altice Europe** is een in Nederland gevestigd telecombedrijf. Volgens Who Profits biedt de Israëlische dochteronderneming van Altice, Hot Telecommunication Systems, telecomdiensten aan in Israëlische nederzettingen. Een andere dochteronderneming, Hot Mobile, beheert volgens Who Profits een groot aantal antennes in de bezette Westelijke Jordaanoever, waarvan er enkele gebouwd zijn op geconfisqueerd particulier Palestijns land. Ook beheren dochterondernemingen meerdere verkoop- en klantcontactcentra in de Israëlische nederzettingen. Zowel Altice als de genoemde dochterondernemingen zijn opgenomen in de VN-Database.
- **Booking.com**, onderdeel van Booking Holdings, is een in Nederland geregistreerd online bedrijf dat accommodaties aanbiedt, waaronder in een aantal Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied. Booking.com is opgenomen in de VN-Database.
- **CNH Industrial** is een in Nederland geregistreerde fabrikant van onder andere landbouwmachines, trucks en commerciële voertuigen. Volgens Who Profits zijn de producten van CNH gebruikt voor de bouw van Israëlische nederzettingen en gerelateerde infrastructuur, voor de bouw van de scheidingsmuur en voor de sloop van Palestijnse huizen in de bezette gebieden.
- **Kardan** is een in Nederland geregistreerde investeringsmaatschappij, actief in de onroerendgoedsector, waterinfrastructuur en financiële diensten. Door middel van haar dochtermaatschappijen Tahal Group International en Tahal Consulting Engineers voert Kardan projecten uit op het gebied van waterzuivering en watervoorziening ten behoeve van diverse nederzettingen en nederzettingenblokken. Kardan is opgenomen in de VN-Database.
- **Tahal Group International** is een in Nederland geregistreerd bedrijf gespecialiseerd in waterzuivering en watervoorziening. Tahal Group International en Tahal Consulting Engineers voeren projecten uit op het gebied van waterzuivering en watervoorziening ten behoeve van diverse nederzettingen en nederzettingenblokken. Tahal Group International is opgenomen in de VN-Database.

Banken

- **ABN AMRO** verstrekke in totaal 342 miljoen USD aan kredieten en was daarmee de 31e grootste kredietverstrekker in het rapport. Het krediet werd uitsluitend verstrekt aan Delek Group. ABN AMRO heeft daarnaast beleggingen ten bedrage van 3 miljoen USD in Delek Group.
- **ING** verstrekke in totaal 4.604 miljoen USD (4,6 miljard USD) aan leningen en onderwritings aan ondernemingen die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingen, waarmee het de 8e grootste crediteur in het rapport is. Het gaat onder meer om financiële relaties met HeidelbergCement, ACS Group, Altice Europe, Caterpillar, Cemex, CNH Industrial, Delek Group, DXC Technology, HPE, Siemens, Solvay en Volvo Group.

Pensioenfondsen

- **Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP)** had in mei 2021 voor bijna 1,1 miljard USD belegd in bedrijven die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingeneconomie. Het betreft onder meer beleggingen in HeidelbergCement, Bezeq Group, Caterpillar, Matrix IT, Motorola, RE/MAX en WSP Global. Daarentegen heeft ABP in 2020 besloten niet langer te investeren in twee banken die Israëlische nederzettingen zouden financieren, Bank Hapoalim en Bank Leumi.
- **Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW)** had in mei 2021 voor 480 miljoen USD belegd in bedrijven die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingeneconomie. Het betreft onder meer

beleggingen in Bank Hapoalim, Bank Leumi, First International Bank of Israel, Israel Discount Bank, Mizrahi Tefahot Bank, Bezeq Group, Energix, Paz Oil Company, Shapir Engineering and Industry en TripAdvisor.

Verzekeraars

- **NN Group** investeerde tussen januari 2018 en mei 2021 **733 miljoen USD** in bedrijven die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingeneconomie. Het betreft onder andere investeringen in Siemens, Atlas Copco en Cisco Systems.
- **Aegon** investeerde tussen januari 2018 en mei 2021 **584 miljoen USD** in bedrijven die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingeneconomie. Het betreft onder andere investeringen in Cisco Systems, Hewlett Packard Enterprise en Booking.com.

4. VERANTWOORDELIJKHEDEN BEDRIJVEN EN FINANCIËLE INSTELLINGEN

Ondernemingen die (in)direct betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingeneconomie lopen een groot risico betrokken te raken bij ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en mensenrechtenschendingen. In de woorden van het VN-mensenrechtenbureau (OHCHR), in januari 2018: "Gezien het gewicht van de internationale juridische consensus over het illegale karakter van de nederzettingen zelf, en het systemische en alomtegenwoordige karakter van de negatieve gevolgen voor de mensenrechten die erdoor worden veroorzaakt, is het moeilijk een scenario voor te stellen waarin een bedrijf activiteiten in de nederzettingen zou kunnen ontplooiën op een manier die in overeenstemming is met de VN-richtlijnen en met het internationaal recht."

Bedrijven hebben - onder de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (UNGPs) en de OESO-richtsnoeren voor Multinationals - een duidelijke verantwoordelijkheid om een grotere zorgvuldigheid aan de dag te leggen om te verzekeren dat hun activiteiten niet bijdragen aan mensenrechtenschendingen. Wanneer de activiteiten, producten of diensten van een bedrijf rechtstreeks verband houden met ernstige mensenrechtenschendingen, wordt verwacht dat het bedrijf in kwestie haar verantwoordelijkheid neemt en dergelijke activiteiten beëindigt.

Internationale financiële instellingen, zoals banken en pensioenfondsen, hebben volgens bovenstaande richtlijnen een verantwoordelijkheid om hun invloed aan te wenden, en er zo voor te zorgen dat de ondernemingen waarin zij investeren het internationaal recht respecteren. Als het bedrijf in kwestie vervolgens weigert haar activiteiten aan te passen of stop te zetten, dienen financiële instellingen te desinvesteren. Zo gaf de Kommunal Landspensjonskasse (**KLP**) in juli 2021 al het goede voorbeeld. De **grootste pensioenmaatschappij van Noorwegen** trok zich terug uit maar liefst 16 bedrijven die banden hebben met de Israëlische nederzettingen. In september 2021 kondigde Norges Bank, dat het Noorse "**Government Pension Fund Global**" beheert - eveneens aan alle investeringen in twee nederzettingenbedrijven te beëindigen.

Sinds 2010 hebben talrijke andere instellingen, banken en bedrijven zoals ABP (Nederland), Dexia Crédit Local (Frankrijk), Deutsche Bank (Duitsland), Barclays (VK), HSBC (VK), AXA IM (Frankrijk), Government Pension Fund Global (Noorwegen), Danske Bank (Denemarken), Sampension (Denemarken), United Methodist Church (Verenigde Staten), Quakers in Britain Church (VK), Storebrand (Noorwegen) en Europcar Groupe (Frankrijk) besloten (deels) te desinvesteren in bedrijven die betrokken zijn bij de Israëlische nederzettingen.

5. AANBEVELINGEN

Het DBIO rapport formuleert een reeks van 26 aanbevelingen aan bedrijven, financiële instellingen, Europese regeringen, en lokale besturen in EU-lidstaten, waaronder:

- **Bedrijven die een rol spelen in de bouw, uitbreiding en/of het functioneren van de Israëlische nederzettingen**, dienen deze activiteiten op korte termijn stop te zetten, en de nodige compensaties te voorzien voor Palestijnse gemeenschappen die schade hebben ondervonden van deze activiteiten.
- **Financiële instellingen die financiële relaties onderhouden met bedrijven die een rol spelen in de nederzettingeneconomie** moeten:

- Een diepgaande mensenrechtentoets (“enhanced human rights due diligence”) uitvoeren op alle financiële relaties met bedrijven die een rol spelen in de Israëlische nederzettingeneconomie.
- Hun invloed aanwenden om dergelijke bedrijven te overtuigen hun betrokkenheid bij de Israëlische nederzettingeneconomie te beëindigen. Als dergelijk beïnvloedingsproces binnen een redelijke termijn geen concreet resultaat oplevert, moet de financiële instelling zelf desinvesteren uit de bedrijven in kwestie.
- De nodige actie ondernemen om toekomstige investeringen in bedrijven betrokken bij de nederzettingen te vermijden, via de ontwikkeling van een duidelijk mensenrechtenbeleid dat “betrokkenheid in de Israëlische nederzettingen” als een uitsluitingscriterium hanteert.
- **De Nederlandse regering** moet:
 - Haar invloed als grootste aandeelhouder aanwenden opdat ABN AMRO haar relaties met bedrijven actief in de nederzettingeneconomie herziet.
 - Politieke en financiële steun verlenen aan een jaarlijkse update van de VN-database van nederzettingenbedrijven.
 - Een actieve rol spelen in de lopende onderhandelingen over een juridisch bindend VN-Verdrag over Bedrijven en Mensenrechten, en er voor ijveren dat activiteiten in bezet gebied worden opgenomen in de inhoudelijke scope van het verdrag.
 - Een nationaal verbod uitvaardigen op handel met illegale nederzettingen in bezet gebied.
 - De toegang tot het bedrijfsleveninstrumentarium onthouden aan bedrijven die actief zijn in de nederzettingeneconomie.
 - Het bestaande advies aan bedrijven m.b.t. financiële en economische activiteiten in de Israëlische nederzettingen verscherpen, en deze op een meer proactieve manier verspreiden onder Nederlandse bedrijven en financiële instellingen.
- **Decentrale overheden** moeten er nauw op toezien dat ze geen contracten afsluiten met bedrijven die actief betrokken zijn in de Israëlische nederzettingeneconomie.

minister Koenders wil bespreken.

- 1) Ontmoedigingsbeleid Nederlandse overheid : niet investeren in bedrijven die profiteren van de bezetting. Welke stappen neemt de minister op dit moment op nationaal als wel op EU-niveau ? De FNV ziet graag dat er juist geïnvesteerd wordt in de Palestijnse economie. In gesprekken met pensioenfondsen proberen wij dit aspect ook te agenderen. PFZW trekt haar investering uit Israëlische banken terug. Wij hebben ABP verzocht hetzelfde te doen. Kan de minister hier iets in betekenen?

buiten verzoek.

- 3) Water problematiek. Het waterbedrijf Jerusalem Water Undertaking in Ramallah heeft ons toen verzocht te helpen bewerkstelligen dat Vitens de voorgenomen technische samenwerking met hen daadwerkelijk zal gaan uitvoeren. Vitens heeft zich inmiddels terug getrokken uit zowel Israël (Mekorot) als uit de Westbank. Kan de minister zijn invloed aanwenden om Vitens weer aan tafel te krijgen met JWU?

buiten verzoek.

Wellicht ten overvloede stuur ik u bijgaand nog het verslag van het FNV werkbezoek aan Palestina en Israël.
Tot morgenmiddag.

Met vriendelijke groet, Kind regards

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

Boerhaavelaan 1, 2713 HA Zoetermeer

T 079 5.1.2e M Mobiele nummer +316 5.1.2e

Aanwezig: ma | di | wo | do | vr

From: "5.1.2e [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] <5.1.2e [REDACTED]>@hotmail.com>,"
To: "M" 5.1.2e [REDACTED]@minbuza.nl>,
To: "R" 5.1.2e [REDACTED]@minbuza.nl>,
Cc: "5.1 5.1.2e [REDACTED]" <5.1.2e [REDACTED]>@minbuza.nl>,
Cc: "5.1.2e [REDACTED]" <5.1.2e [REDACTED]>@minbuza.nl>,
Cc: "5.1.2e [REDACTED]" <5.1.2e [REDACTED]>@minbuza.nl>,
Cc: "5.1.2e [REDACTED]" <5.1.2e [REDACTED]>@minbuza.nl>,
Cc: "5.1.2e [REDACTED]" <5.1.2e [REDACTED]>@minbuza.nl>,
Sent: Fri, 13 Dec 2013 09:30:00 GMT
Subject: Al-Haq: Letter Commending Vitens
[Al-HaqLetter_VitensNV_12Dec2013.pdf](#)
[PHROCLetter_TimmermansPloumen_CooperationForum_5December2013.pdf](#)

Your Excellencies,

Yesterday, Al-Haq provided Vitens with a letter commending their decision to terminate their cooperation with the Israeli water company Mekorot (see attached)

As you are aware of, in 1982 the former Israeli Minister of Defence Ariel Sharon transferred ownership of all West Bank water supply systems to Mekorot. As a result of Mekorot's control over Palestinian water sources, Palestinians have largely been forced to rely on the company to meet their annual water needs. Furthermore, Mekorot extracts water from Palestinian water resources in order to ensure that copious amounts of water reach the settlements and Israel. For example, as of September 2011, all Israeli settlements situated in the West Bank, including East Jerusalem, were connected to a water network and serviced by Mekorot. Mekorot meets water consumption by settlers amounting to an average of 396 litres per capita daily (lpcd), whilst only allowing Palestinians an average of 73 lpcd much below the minimum domestic use recommended by the World Health Organisation (100 lpcd). In effect, more than 500,000 settlers in the Occupied Palestinian Territory (OPT) consume more than six times the amount of water used by the Palestinian population of almost 2.6 million, despite the fact that the water is extracted from occupied Palestinian land. As such, Mekorot has played an instrumental part in furthering the settlement enterprise, ensuring discriminatory allocation of water, and in denying Palestinian control over natural resources in the OPT.

Vitens' decision to terminate its cooperation with Mekorot is in line with international law and international regulations and should serve as a precedent to other companies. It is imperative that Vitens maintains its position and withstands any attempts made to convince the company to retract the decision.

Furthermore, it is paramount that the Dutch Government stands behind Vitens' decision. We respectfully remind you of the Palestinian Human Rights Organisations Council Letter of 5 December 2013 (also attached), in which we call on the Dutch Government to:

Ensure that any cooperation with Israel and Israeli corporations, including on water initiatives, be contingent on Israel's compliance with international law, including the Palestinian right to water and self-determination;

Ensure that Dutch corporations involved in, or suspected of being involved in, violations of international law in the OPT, especially as a result of bilateral relations between Israel and the Netherlands, withdraw their activities. In the same vein, we also request that the Dutch government prevents, discourages and raises awareness about corporate responsibility and complicity in international law violations in the OPT;

Ensure that any State cooperation on innovation of water does not negatively impact, maintain, or otherwise contribute to the current Israeli policy of depriving Palestinians of their natural resources and rights.

In addition, we call on the Dutch Government to adhere to the United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights which provides that "[b]ecause the risk of gross human rights abuses is heightened in conflict-affected areas, States should help ensure that business enterprises operating in those contexts are not involved with such abuses".

5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	

Al-Haq
Europe:
Tel: 5.1.2e
Palestine Headquarters:
P.O Box: 1413
54 Main Street 2nd and 3rd Floor, Saint Andrews Evangelical Church
Palestine - Ramallah - West Bank
Tel: 00970(2) 5.1.2e
Fax: 00970(5.1.2e
Web: www.alhaq.org

To: 5.1.2e @cbl.nl 5.1.2e @cbl.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e
5.1.2e
Thur 9/24/2020 11:56:31 AM
Subject: Antwoordbrief over de wettelijke status van importproducten uit betwiste gebieden
Received: Thur 9/24/2020 11:56:00 AM
Antwoordbrief status importproducten uit betwiste gebieden.pdf

Geachte mevrouw 5.1.2e

Als bijlage bij deze e-mail vindt u een brief van 5.1.2e, 5.1.2e Internationale Marktordening en Handelspolitiek, in reactie op een brief van 5.1.2e 5.1.2e over de 'status van importproducten uit betwiste gebieden'.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om deze antwoordbrief ook te delen met 5.1. 5.1.2e?

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief, neem dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

Ministry of Foreign Affairs
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag
Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

5.1.2e
follow us on @NLwereldhandel
<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bz>

Centraal Bureau Levensmiddelenhandel

5.1.2e
5.1.2e

Overgoo 13
2266 JZ Leidschendam

Postbus 20061
2500 EB Den Haag
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Datum 24 september 2020

Betreft Uw brief over status importproducten uit betwiste gebieden

Geachte 5.1.2e,

Dank voor uw schrijven aan 5.1.2e van 4 juni 2020 waarin u vragen stelt over de wet- en regelgeving die van toepassing is op invoer van producten – in het bijzonder dadels – uit de door Israël bezette gebieden door Nederlandse supermarkten en etikettering van deze producten. Hieronder ga ik nader in op de invoer en etikettering van deze producten en internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO).

In het algemeen geldt dat het kabinet bedrijfsactiviteiten die bijdragen aan de aanleg en de instandhouding van Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden als onwenselijk beschouwt. De Nederlandse overheid ontmoedigt al jaren economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in deze gebieden. Dat beleid houdt onder meer in dat de Nederlandse overheid geen diensten verleent aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden.

Invoer in de EU van producten uit de door Israël bezette gebieden, waaronder dadels, is niet verboden. Hierbij geldt uiteraard wel dat producten moeten voldoen aan Europese kwaliteits- en voedselveiligheidseisen. Voor invoer van producten uit Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden gelden de invoerrechten die de EU heeft vastgesteld voor derde landen onder de Wereldhandelsorganisatie, de zogenaamde *most favored nation* (MFN)-invoerrechten. Producten van oorsprong uit Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden komen echter niet in aanmerking voor verlaagde invoerrechten of nulrechten onder het Associatieakkoord tussen de EU en Israël. Op grond van het Associatieakkoord tussen de EU en Israël kunnen enkel producten van oorsprong uit Israël, binnen de grenzen van 1967, in aanmerking komen voor een preferentiële tariefbehandeling. Producten die zijn geproduceerd in Israëlische nederzettingen in de sinds juni 1967 door Israël bezette gebieden, komen hiervoor niet in aanmerking. Producten van oorsprong uit de Palestijnse Gebieden kunnen op basis van het interim-Associatieakkoord tussen de EU en de Palestijnse Gebieden onder verlaagde invoerrechten of nulrechten worden ingevoerd in de EU, in de gevallen waar deze producten geliberaliseerd zijn.

Importeurs in de EU die een tariefpreferentie claimen op grond van het EU-Israël Associatieakkoord, moeten de postcode en de naam van de stad, het dorp of het industriegebied waaraan de producten hun oorsprong ontleenen vermelden op het vereiste oorsprongsbewijs. Douaneautoriteiten van de EU-lidstaten voeren

controles uit, en maken daarbij gebruik van beschikbare informatie, inclusief een lijst met postcodes zoals gepubliceerd door de Europese Commissie.¹ Bij twijfel over de oorsprong van een product waarvoor een tariefpreferentie wordt geclaimd, kunnen zij overeenkomstig art. 32 van Protocol 4 bij het EU-Israël Associatieakkoord om verificatie van de informatie vragen bij de Israëlische autoriteiten. De Nederlandse douane controleert gedurende deze procedure op basis van bestaande risicoprofilering.

Datum

24 september 2020

Onze referentie

Er bestaat geen wetgeving die verbiedt dat Nederlandse supermarkten om producten uit Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden verkopen. Ook het rapport van de VN Commissaris voor de Mensenrechten "Report on business activities related to settlements in the Occupied Palestinian Territory (A/HRC/43/71)" waar u in uw brief naar verwijst brengt hierin geen verandering.

Dit laat echter onverlet dat het kabinet van alle Nederlandse bedrijven verwacht dat zij internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen door invulling te geven aan internationale normen zoals die zijn neergelegd in de OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen), waar de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's) onderdeel van uitmaken. Het is vervolgens aan Nederlandse bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken. Het kabinet verwacht van Nederlandse bedrijven dat zij in kaart brengen hoe zij via hun bedrijfsactiviteiten en hun ketenpartners verbonden zijn met risico's op mensenrechtenschendingen en deze risico's aanpakken en voorkomen. Om tot een afgewogen besluit te komen behoren bedrijven een brede inventarisatie uit te voeren van alle zakelijke gebieden, activiteiten en relaties, inclusief de toeleveringsketens, om te identificeren waar de kans op mensenrechtenschendingen het grootst en belangrijkst is. Hierbij kunnen zij diverse bronnen gebruiken zoals rapporten van overheden, internationale organisaties en maatschappelijke organisaties.

Bij de import van producten geldt verder dat herkomstaanduiding volgens EU-wetgeving – waaronder verordening (EU) Nr. 1169/2011 over de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten – juist en niet-misleitend moet zijn voor consumenten. Deze wetgeving is algemeen van toepassing, ongeacht het land of gebied waar het product vandaan komt. Het is aan het bedrijfsleven om de herkomst van producten juist en niet-misleitend weer te geven op het etiket van het betreffende goed. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is verantwoordelijk voor toezicht en de handhaving van de geldende etiketteringswetgeving.

Naar aanleiding van vragen van consumenten en bedrijven over hoe EU-wetgeving inzake herkomstaanduiding moet worden toegepast ten aanzien van producten afkomstig uit de door Israël bezette gebieden en Israëlische nederzettingen in die gebieden, heeft de Europese Commissie een toelichting gegeven in de vorm van een interpretatieve mededeling, die op 12 november 2015 is gepubliceerd en in Nederland wordt gebruikt bij de handhaving.² In deze interpretatieve mededeling wordt nader ingegaan op welke mogelijke aanduidingen niet-misleitend zijn.

¹ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/technical_arrangement_postal_codes_2019_en.pdf

² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XC1112\(01\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XC1112(01)&from=NL).

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben over de invoer en etikettering van producten uit Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden, dan ben ik graag bereid om hierover met u in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,

Datum

24 september 2020

Onze referentie

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Bijlage 1a

Palestijnse gebieden (Westelijke Jordaanoever, Oost-Jeruzalem, Gazastrook)

Status Palestijnse gebieden

1. Sinds 1967 bezet Israël gebied dat was voorzien voor de vestiging van een Palestijnse staat (Westelijke Jordaanoever, met inbegrip van het in 1980 door Israël geannexeerde Oost-Jeruzalem, en Gazastrook). Ook in juridische zin is er sprake van bezetting. Als bezettende macht is Israël verplicht, in overeenstemming met de in dit advies geschetste uitgangspunten van het bezettingsrecht, af te zien van handelingen die de status van de Palestijnse bezette gebieden, met inbegrip van Oost-Jeruzalem, zouden kunnen beïnvloeden en is het haar niet toegestaan de economie van de bezette gebieden en zijn natuurlijke hulpbronnen ten voordele van de eigen economie en bevolking te gebruiken.

Onrechtmatigheid Israëlische nederzettingen

2. Het Israëlische nederzettingenbeleid is in strijd met de uitgangspunten van het bezettingsrecht en i.h.b. het verbod op overbrenging van een gedeelte van de eigen burgerbevolking naar het bezette gebied (artikel 49, lid 6, van de 4e Geneefse Conventie), zoals bevestigd door het Internationaal Gerechtshof in zijn advies over de barrière (2004). Onder dit verbod vallen ook maatregelen die een dergelijke overbrenging aanmoedigen of faciliteren.

Schending van het recht op zelfbeschikking van het Palestijnse volk

3. Datzelfde advies uit 2004 bevestigde het recht op zelfbeschikking van het Palestijnse volk en concludeerde dat de bouw van de barrière de uitoefening van het recht op zelfbeschikking van het Palestijnse volk ernstig belemmert ("severely impedes the exercise by the Palestinian people of its right to self-determination") en een schending van dit recht oplevert. Analoog aan dit advies kan hetzelfde worden betoogd ten aanzien van het Israëlische nederzettingenbeleid.

4. E.e.a. geldt ook voor economische activiteiten ontplooid in nederzettingen voor zover die activiteiten het bestaan van die nederzettingen bestendigen en (exclusief) ten voordele komen aan de economie van Israël of die van de nederzettingen en waarbij tevens gebruik wordt gemaakt van de natuurlijke hulpbronnen (zoals water) van de Palestijnse gebieden.

Verplichtingen van derde staten

5. In zijn advies uit 2004 spreekt het Hof zich niet uit over de vraag of de schending van het zelfbeschikkingsrecht van het Palestijnse volk door Israël kan worden gekwalificeerd als een "ernstige schending" in de zin van artikelen 40 en 41 van de Artikelen inzake Staatsaansprakelijkheid. Op goede gronden kan echter worden aangevoerd dat het Israëlische nederzettingenbeleid als zodanig dient te worden beschouwd. In dat geval verbindt het internationaal recht hieraan gevolgen voor derde staten, en dus ook voor Nederland. Zo is Nederland verplicht om de situatie die is veroorzaakt door een schending van het recht op zelfbeschikking niet te erkennen en geen hulp of bijstand te verlenen aan de instandhouding ervan. In concreto omvat deze verplichting o.a. een verbod op het aangaan van verdragsrelaties en/of andere (economische) relaties – zoals commerciële activiteiten of investeringen – met Israël die betrekking hebben op de bezette gebieden voor zover die relaties zouden leiden tot de bestendiging van de onrechtmatige situatie. Daarnaast dient de situatie te worden vermeden waardoor zou kunnen worden betoogd dat Nederland "medeplichtig" is aan Israëlische schendingen van het internationaal recht, i.c. het bezettingsrecht en het zelfbeschikkingsrecht van het Palestijnse volk.

Verdragsrelaties met Israël

6. Wat betreft het verbod op het aangaan van verdragsrelaties met Israël voor zover die verdragen zich mede uitstrekken over de Palestijnse bezette gebieden kan worden vastgesteld dat het voor handel relevante EU-Israël Associatieakkoord (1995) niet van toepassing is op de Westelijke Jordaanoever, zoals bevestigd door het Europees Hof van Justitie in de zaak Brita (C-386/08 Brita). In die zaak oordeelde het Hof dat producten afkomstig uit de Westelijke Jordaanoever, die vanuit Israël

worden geëxporteerd naar de EU, niet in aanmerking komen voor preferentiële behandeling op grond van bovengenoemd akkoord. De douaneautoriteiten van Israël en de EU lidstaten dienen hierop toe te zien, waarbij de douaneautoriteiten van de staat van invoer niet gebonden zijn door het resultaat van de door de douaneautoriteiten van de staat van uitvoer verrichte controle wanneer de producten in kwestie afkomstig zijn uit, in casu, de Westelijke Jordaanoever. Dezelfde redenering gaat op voor de Gazastrook, omdat het EU-PLO Associatieakkoord zich expliciet tot dit gebied uitstrekt. Indien de douaneautoriteiten van de staat van uitvoer niet voldoende gegevens leveren om de werkelijke herkomst van de producten vast te stellen, zijn de douaneautoriteiten van de staat van invoer verplicht zijn om te weigeren de algemene tariefpreferenties voor die producten toe te kennen. In een dergelijk geval kan immers überhaupt niet worden vastgesteld welke tariefpreferenties op grond van welke overeenkomst zouden moeten worden toegekend.

7. Marktdeelnemers in de EU zijn er op 25 januari 2005 op gewezen dat producten, die zijn geproduceerd in de Israëlische nederzettingen binnen het grondgebied dat sinds juni 1967 onder Israëlijs bestuur is gebracht, niet in aanmerking komen voor een preferentiële tariefbehandeling op grond van het EU-Israël Associatieakkoord (zie OJ 2005 C20/2; zie ook eerdere berichten, OJ 2001 C328/4 en OJ 1997 C338/10). Sinds 1 februari 2005 moet op alle door Israël afgegeven certificaten inzake goederenverkeer naar de EU, de postcode en de naam van de stad, het dorp of het industriegebied waaraan de producten hun herkomst ontleen, worden vermeld. In 2012 zijn importeurs ook in kennis gesteld over de beschikbaarheid van de bijgewerkte lijst van plaatsen en hun postcodes die niet in aanmerking komen voor de behandeling voor producten uit Israël (OJ 2012 C232/3).

Economische relaties met Israëlische nederzettingen

8. Wat betreft de verplichting af te zien van economische betrekkingen en andere relaties met Israël voor zover daarmee het Israëlijs gezag over Palestijnse bezette gebieden wordt verstevigd, valt te denken aan een verbod op het verlenen van financiële of een andere vorm van steun of bijstand aan activiteiten, zoals bouwactiviteiten of infrastructurele projecten, die tot gevolg hebben het bestaan van de nederzettingen te bestendigen. Relevant in dit kader zijn ook de richtsnoeren betreffende de mogelijkheid van Israëlische entiteiten en hun activiteiten in de door Israël sinds juni 1967 bezette gebieden om in aanmerking te komen voor subsidies, prijzen en financieringsinstrumenten die na 2014 met EU-middelen worden gefinancierd (PB EU 2013, C 205, blz. 9). Het internationaal recht biedt echter aanknopingspunten om verder te gaan. Zo biedt het steun voor de stelling dat staten ook de import van producten uit nederzettingen (met of zonder preferentiële behandeling) dienen te verbieden, omdat beargumenteerd kan worden dat import op zichzelf genomen reeds een schending van deze verplichting oplevert. Er is in deze situatie immers geen sprake van activiteiten die ten goede komen aan de Palestijnse bevolking, maar veeleer van activiteiten die tot doel of het gevolg hebben de Israëlische economie en bevolking en die van de nederzettingen te bevoordelen en daarmee de onrechtmatigheid van de situatie te bestendigen. Voor deze benadering van het internationaal recht bestaat echter in de praktijk weinig steun.

Etikettering van producten uit Israëlische nederzettingen

9. In toenemende mate lijkt er echter wel steun te bestaan voor stringenter toepassing van de uit EU-regelgeving voortvloeiende verplichting tot correcte etikettering op producten afkomstig uit Israëlische nederzettingen. Dit blijkt uit de beslissing van de EU Ministers van Buitenlandse Zaken van 14 mei 2012 om bestaande EU-wetgeving en bilaterale overeenkomsten die van toepassing zijn op producten uit nederzettingen volledig en effectief te handhaven en de recente aankondigingen van de EU Hoge Vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid om actie te ondernemen op dat terrein. Het EU-Israël Associatieakkoord bevat geen bepalingen aangaande de etikettering van producten. Verplichte etikettering van producten afkomstig uit nederzettingen wordt gebaseerd op het in Richtlijn 2005/29/EG neergelegde recht van consumenten om een geïnformeerde keuze te kunnen

maken bij de aanschaf van producten en dat etikettering daarom niet misleidend mag zijn ten aanzien van o.a. "de voornaamste kenmerken van het product, zoals (...) geografische of commerciële oorsprong" (artikel 6). Het internationaal recht verplicht staten niet een dergelijke maatregel te nemen, maar laat hier uiteraard wel de mogelijkheid toe open.

Verplichtingen van bedrijven t.a.v. import van producten uit Israëlische nederzettingen

10. Bedrijven dienen zich bij de import van producten uit Israëlische nederzettingen te houden aan de geldende Nederlandse en Europese wetgeving terzake. Zolang deze regels de import van nederzettingenproducten toestaan, kunnen bedrijven en andere betrokkenen hier niet voor aansprakelijk worden gesteld, dan wel worden vervolgd. Indien er sprake is van overtreding van deze (Nederlandse en Europese) regels kan dit uiteraard worden gesanctioneerd.

Vervolg van bedrijven die investeren en/of in/exporteren naar nederzettingen

11. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van bedrijven die investeren in of exporteren naar Israëlische nederzettingen of op andere wijze werkzaamheden uitvoeren/actief zijn in nederzettingen kan echter niet worden uitgesloten. Daar waar Nederlandse bedrijven (of personen) betrokken zijn bij of ondersteuning verlenen aan handelingen of activiteiten die verband houden met (het) Israëlische nederzettingen(beleid) en die handelingen of activiteiten als misdrijven in de zin van de WIM kunnen worden gekwalificeerd, lopen zij het risico dat aangifte wordt gedaan en dat strafrechtelijk onderzoek wordt ingesteld. In relatie tot Israëlische nederzettingen geldt dit in het bijzonder ten aanzien van het in artikel 5 lid 5 d van de WIM strafbaar gestelde (oorlogs)misdrijf van rechtstreekse of indirecte verplaatsing door de bezettende mogendheid van delen van haar eigen burgerbevolking naar het bezette grondgebied. De zaak Riwal (2013) toont aan dat het risico op aangifte en daaruit voortvloeiend strafrechtelijk onderzoek reëel is. Tegelijkertijd is niet bij voorbaat gezegd dat een dergelijk onderzoek zal uitmonden in daadwerkelijke vervolging, laat staan veroordeling van een bedrijf. Tot op heden is hiervan geen sprake geweest, maar bedrijven dienen wel rekening te houden met imagoschade als gevolg van (publiciteit rond) een mogelijke aangifte en het instellen van strafrechtelijk onderzoek.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

12. Het feit dat de activiteiten van Nederlandse bedrijven ten aanzien van Israëlische nederzettingen passen binnen geldende Nederlandse en Europese regelgeving, laat echter onverlet dat Nederlandse bedrijven in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) kunnen worden aangesproken op de ethische aspecten van hun werkzaamheden in de Palestijnse bezette gebieden.

Zorgplicht Nederlandse overheid ten aanzien van Nederlandse bedrijven

13. Op basis van de redenering dat staten verplicht zijn geen medewerking te verlenen aan de ondermijning/instandhouding van de schending van het zelfbeschikkingsrecht van het Palestijnse volk, biedt het internationaal recht wel aanknopingspunten voor de stellingname dat het internationaal recht staten zou verplichten verdergaande maatregelen te treffen, zoals het aannemen van wetgeving die het natuurlijke personen en rechtspersonen uitdrukkelijk zou verbieden zaken te doen met Israëlische nederzettingen. Voor deze benadering van het internationaal recht bestaat in de praktijk weinig steun.

14. In eerdere advisering vanuit DJZ/IR ten aanzien van de mogelijke betrokkenheid van Nederlandse bedrijven in Israëlische nederzettingen (Memo DJZ/IR-306/00 van 20 juli 2000; betrokkenheid HTM bij tender tramtraject Jeruzalem) is reeds gewezen op de wenselijkheid invulling te geven aan de zorgplicht voor de staat ten aanzien van onder haar vallende derden, zoals individuen, bedrijven, instellingen etc., en hen, waar nodig, te informeren en te waarschuwen en in elk geval elke vorm van statelijke betrokkenheid bij onwenselijke activiteiten te vermijden.

15. Het huidige standpunt van de Nederlandse regering is conform deze advisering. Gezien het onrechtmatige karakter van het Israëlische nederzettingenbeleid acht de Nederlandse regering

economische relaties van Nederlandse bedrijven met Israëlische nederzettingen onwenselijk en ontmoedigt zij in het algemeen Nederlandse bedrijven dergelijke relaties aan te gaan. Waar nodig spreekt zij betrokken bedrijven daar ook op aan. Omdat het Nederlandse bedrijven strikt genomen niet verboden is economische relaties aan te gaan met Israëlische nederzettingen (omdat de desbetreffende internationaalrechtelijke regels die hier op zien, zich niet tot bedrijven of burgers richten) voert de regering evenwel geen actieve controle uit op dergelijke relaties. De Nederlandse regering staan geen juridische middelen ter beschikking tegen te gaan dat bedrijven uiteindelijk toch relaties aanknopen.

Overzicht relevante kamervragen en –brieven

16.

- Kamervragen Koenders over de betrokkenheid van Riwal bij de bouw van de Israëlische muur van 10 juli 2006, kamerstuk 2068
- Kamervragen Van Dam over de betrokkenheid van het Nederlandse bedrijf Riwal bij de bouw van de Israëlische barrière van 12 juli 2007, kamerstuk 2597
- Kamervragen Van Bommel over de betrokkenheid van de HTM bij de aanleg van een light rail project in Jeruzalem van 4 november 2008, kamerstuk 1042
- Kamervragen Peters over het juridische advies van de Externe Volkenrechtelijke Adviseur (EVA) inzake het risico dat bedrijven of instellingen in nederzettingen bij samenwerkingsactiviteiten betrokken raken die uit de intensivering van de Nederlands-Israëlische betrekkingen voortvloeien van 27 juni 2012, kamerstuk 3250
- Kamervragen Van Bommel over de gevolgen van het faillissement en de herstart van Better Place inzake accu-oplaadstations van 17 juli 2013, kamerstuk 3033
- Kamervragen De Roon over de boycot van Israëlische producten door een aantal supermarkten van 23 juli 2013, kamerstuk 177
- Kamervragen Voordewind en Van der Staaij over het bericht over een negatief Nederlands bouwadvies van 28 augustus 2013, kamerstuk 3223
- Kamervragen Van Oijk over de betrokkenheid van Royal HaskoningDHV bij een illegaal Israëlisch project in Oost-Jeruzalem van 9 september 2013, kamerstuk 206
- Vragen vaste commissie voor Buitenlandse Zaken over de brief van 22 juli inzake de kabinetsreactie op het AIV-advies No. 83 «Tussen woord en daad, perspectieven op duurzame vrede in het Midden-Oosten», kamerstuk 23 432, nr.348
- Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken van 7 oktober 2013, beleid van het kabinet met betrekking tot de invoer van producten afkomstig uit Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied en uit de bezette Golan-hoogvlakte, kamerstuk 23432, nr. 351
- Kamervragen Sjoerdsma, Servaes, Van Bommel en Van Oijk over Nederlandse steun voor bedrijven in nederzettingen van 3 december 2013, kamerstuk 763
- Kamervragen Van der Staaij, Ten Broeke, De Roon en Voordewind over het gegeven dat waterbedrijf Vitens zijn samenwerkingsverband met het Israëlische waterbedrijf Mekorot heeft beëindigd «om neutraal» te blijven van 12 december 2013, kamerstuk 849
- Antwoord op de brief van 13 hoogleraren inzake bilaterale samenwerkingsfora met Israël en de bezette Palestijnse Gebieden van 18 december 2013, kamerstuk 23432, nr. 355
- Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken van 19 december 2013, verslag van de bezoeken aan de Palestijnse Gebieden en Israël in het kader van de lancering van de bilaterale samenwerkingsfora met beide partijen d.d. 7–9 december 2013, kamerstuk 23432, nr. 357
- Kamervragen Voordewind over het ontmoedigingsbeleid van 15 januari 2014, kamerstuk 985
- Kamervragen Mulder en Omtzigt over de verklaring van het bedrijf Vitens over de beëindiging van zijn samenwerking met het Israëlische waterbedrijf Mekorot van 15 januari 2014, kamerstuk 986

Bijlage 1b

Golanhoogte

Status Golanhoogte

1. Naast de Palestijnse gebieden wordt ook de Golanhoogte sinds 1967 door Israël bezet. Dit gebied behoort tot het grondgebied van Syrië. In 1981 is de Golanhoogte in strijd met internationaal recht door Israël geannexeerd (verbod gebied te verwerven door middel van geweld). De verplichtingen van Israël uit hoofde van het bezettingsrecht zijn derhalve van overeenkomstige toepassing op de situatie op de Golanhoogte.

Onrechtmatigheid Israëlische nederzettingen

2. Ook op de Golanhoogte bevinden zich Israëlische nederzettingen, die net als de nederzettingen in de Palestijnse gebieden onrechtmatig zijn op basis van het internationaal recht (artikel 49, lid 6, van de 4e Geneefse Conventie).

Schending van geweldsverbod

3. De situatie die het gevolg is van de Israëlische bezetting en annexatie van de Golanhoogte is een ernstige schending van het recht op zelfbeschikking van het Syrische volk. In de praktijk wordt de situatie ten aanzien van de Golanhoogte echter niet benaderd vanuit het perspectief van het recht op zelfbeschikking, maar wordt veeleer beschouwd als een situatie die het gevolg is van een schending van een andere regel van dwingend internationaal recht, te weten het geweldsverbod en verbod op annexatie.

Verplichtingen van derde staten

4. Gezien het feit dat de situatie op de Golanhoogte is veroorzaakt door een ernstige schending van een regel van dwingend internationaal recht zijn derde staten en dus ook Nederland verplicht om die situatie niet te erkennen en geen hulp of bijstand te verlenen aan de instandhouding ervan. Dit betekent o.a. dat derde staten verplicht zijn het verbod op het sluiten van verdragen met Israël voor zover die mede van toepassing zijn op de Golanhoogte in acht te nemen. Daarnaast dienen derde staten af te zien van het aangaan van economische betrekkingen met Israël voor zover daarmee het Israëlisch gezag over de Golanhoogte wordt bestendigd.

Verdragsrelaties met Israël

4. Zoals gezegd geldt voor de Golanhoogte dat dit gebied erkend wordt als Syrisch grondgebied en uit dien hoofde onder de EU-Syrië Samenwerkingsovereenkomst valt (zie OJ 1978 L279/2). Analoog aan de uitspraak van het Europees Hof van Justitie in de zaak Brita (C-386/08 Brita) kan worden betoogd dat het voor handel relevante EU-Israël Associatieakkoord (1995) niet van toepassing is op de Golanhoogte. De douaneautoriteiten van Israël en de EU dienen hierop toe te zien, waarbij de douaneautoriteiten van de staat van invoer niet gebonden zijn door het resultaat van de door de douaneautoriteiten van de staat van uitvoer verrichte controle, wanneer de producten in kwestie afkomstig zijn uit de Golanhoogte. Indien de douaneautoriteiten van de staat van uitvoer niet voldoende gegevens leveren om de werkelijke herkomst van de producten vast te stellen, zijn de douaneautoriteiten van de staat van invoer verplicht zijn om te weigeren de algemene tariefpreferenties voor die producten toe te kennen. In een dergelijk geval kan immers überhaupt niet worden vastgesteld welke tariefpreferenties op grond van welke overeenkomst zouden moeten worden toegekend.

5. Zoals voor producten uit de bezette Palestijnse gebieden, geldt voor producten afkomstig uit de Golanhoogte dat marktdeelnemers in de EU er op 25 januari 2005 op gewezen zijn dat deze niet in aanmerking komen voor een preferentiële tariefbehandeling op grond van het EU-Israël Associatieakkoord. Ook voor deze producten moet op alle door Israël afgegeven certificaten inzake

goederenverkeer naar de EU, de postcode en de naam van de stad, het dorp of het industriegebied waaraan de producten hun herkomst ontleen, worden vermeld.

Economische relaties met Israëlische nederzettingen op de Golanhoogte

6. Ten aanzien van de verplichting af te zien van economische relaties met Israël voor zover daarmee het Israëlisch gezag over de Golanhoogte wordt bestendigd, gelden dezelfde beperkingen als in relatie tot de Palestijnse bezette gebieden. Met andere woorden ook hier geldt een verbod op het verlenen van financiële of andere vormen van steun of bijstand aan activiteiten, zoals bouw en infrastructurele projecten, die bijdragen aan de instandhouding van de onrechtmatige situatie.

Etikettering van producten uit Israëlische nederzettingen

7. Waar stringenter toepassing van de uit EU-regelgeving voortvloeiende verplichting tot correcte etikettering op producten uit Israëlische nederzettingen in de Palestijnse bezette gebieden wordt overwogen, ligt het voor de hand dit ook te doen ten aanzien van producten afkomstig uit Israëlische nederzettingen op de Golanhoogte.

Verplichtingen van bedrijven

8. Wat betreft de verplichtingen van bedrijven die producten importeren uit Israëlische nederzettingen op de Golanhoogte of bedrijven die investeren in of exporteren naar nederzettingen in dat gebied gelden dezelfde uitgangspunten als ten aanzien van de Palestijnse bezette gebieden: bedrijven dienen zich bij de import van producten te houden aan geldende Nederlandse en Europese wetgeving; strafrechtelijke aansprakelijkheid van bedrijven die investeren in of exporteren naar Israëlische nederzettingen op de Golanhoogte op basis van de WIM kan niet worden uitgesloten, in het bijzonder ten aanzien van het op basis van die wet strafbaar gestelde oorlogsmisdrijf van rechtstreekse of indirecte verplaatsing door de bezettende mogendheid van delen van haar eigen burgerbevolking naar het bezette grondgebied; het feit dat activiteiten van bedrijven passen binnen geldende Nederlandse en Europese regelgeving laat onverlet dat bedrijven in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen worden aangesproken op de ethische aspecten van hun werkzaamheden op de Golanhoogte.

Zorgplicht Nederlandse overheid ten aanzien van Nederlandse bedrijven

9. Gezien het onrechtmatige karakter van de Israëlische aanwezigheid op de Golanhoogte geldt de zorgplicht van de Nederlandse overheid ten aanzien van onder haar rechtsmacht vallende derden, zoals individuen, bedrijven en instellingen evenzeer ten aanzien van hun betrokkenheid in dat gebied. Voor een verdergaande benadering van het internationaal recht in de zin dat staten verplicht zouden zijn activiteiten van derden op de Golanhoogte te verbieden bestaat in de praktijk (nog) onvoldoende steun.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

buiten verzoek.

5.1.2e

buiten verzoek.

5.1.2e

5.1.2e

buiten verzoek.

5.1.2e

buiten verzoek.

buiten verzoek.

Bijlage 3

Cyprus

Volkenrechtelijke status van Cyprus

1. De Republiek van Cyprus is als staat tot stand gekomen in 1960. De Turkse Republiek van Noord-Cyprus is met behulp van het gebruik van geweld (in 1974) en derhalve in strijd met het internationaal recht uitgeroepen (in 1983). Omdat de Turkse Republiek Noord-Cyprus in strijd met het internationaal recht is uitgeroepen, is er geen staat tot stand gekomen. Om diezelfde reden is de entiteit die het feitelijk gezag uitoefent in Noord-Cyprus daartoe onder het internationaal recht niet gerechtigd.

Verplichtingen van derde staten

2. Als gevolg van die onrechtmatige situatie mogen derde staten niet alleen de Turkse Republiek van Noord-Cyprus niet erkennen, maar ook niet publieke handelingen die in naam daarvan worden verricht. Op deze regels bestaan beperkte uitzonderingen om te voorkomen dat de bevolking van het betrokken gebied de voordelen van internationale samenwerking wordt onthouden. Op grond van deze uitzonderingen mogen staten bepaalde publieke handelingen erkennen die in naam van een dergelijk gebied worden verricht, zoals akten met betrekking tot geboorten, overlijden en huwelijk. Publieke handelingen die dienen ter bevordering van de handel met een dergelijk gebied vallen daar echter niet onder.

3. De verplichting tot niet erkenning van de Turkse Republiek van Noord-Cyprus houdt ook in dat geen verdragsrelaties, bijvoorbeeld op het gebied van handel, met die entiteit mogen worden aangegaan. De Turkse Republiek van Noord-Cyprus is immers in de ogen van de internationale gemeenschap (m.u.v. Turkije) geen staat en heeft derhalve geen verdragsluitende bevoegdheid. Het sluiten van verdragen met deze entiteit zou de impliciete erkenning kunnen inhouden van Noord-Cyprus als staat.

Cyprus en de EU

3. De Republiek Cyprus is een lidstaat van de EU. Onder artikel 1 lid 1 van het protocol 10 bij de toetredingsakte van Cyprus is de invoering van het acquis communautaire in de zones van de Republiek Cyprus waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent opgeschort tot het bereiken van een definitieve regeling voor het eiland. Artikel 2 lid 1 bepaalt dat voor de opschorting voorwaarden vastgesteld dienen te worden waaronder de relevante rechtsvoorschriften van de Unie gelden ten aanzien van de lijn met de gebieden waarover de regering van de Republiek Cyprus het gezag niet uitoefent.

4. Verordening 866/2004 van de Raad van 29 april 2004 inzake een regeling op grond van artikel 2 van Protocol nr 10 van de Toetredingsakte ("Groenelijnverordening") (OJ 2004 L206/51) kent specifieke bepalingen inzake het handelsverkeer met het gebied waarover de Republiek Cyprus het gezag niet uitoefent.

Preferentiële invoertarieven en etikettering van producten uit Noord-Cyprus

5. Artikel 4 van de Groenelijnverordening bevat specifieke voorschriften inzake de behandeling van goederen die afkomstig zijn uit gebieden waarover de regering van de Republiek Cyprus niet feitelijk het gezag uitoefent. Dergelijke goederen mogen op grond van artikel 4 lid 1 de gebieden worden binnengebracht waarover de regering van de Republiek Cyprus feitelijk het gezag uitoefent, op voorwaarde dat zij geheel en al zijn verkregen of hun laatste, wezenlijke, economisch gerechtvaardigde be- of verwerking hebben ondergaan in de desbetreffende gebieden van Noord-Cyprus. Op grond van artikel 4 lid 2 hoeven dergelijke goederen niet aan te worden gegeven bij de douane en zijn zij niet onderworpen aan douanerechten of heffingen van gelijke werking.

6. Er vindt wel registratie plaats van de hoeveelheid van de desbetreffende goederen die de lijn overschrijden. Op grond van artikel 4 lid 5 van de Groenelijnverordening dienen de desbetreffende

goederen vergezeld te gaan van een document dat is afgegeven door de Turks-Cypriotische kamer van koophandel, die daartoe door de Europese Commissie in overeenstemming met de Republiek van Cyprus is gemachtigd. De Turks-Cypriotische kamer van koophandel of een ander daartoe gemachtigd orgaan houdt deze documenten bij om de Commissie in staat te stellen na te gaan welke soort en welke hoeveelheden goederen de lijn overschrijden en of dit in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van de Groenelijnerverordening plaatsvindt.

7. De etikettering van producten uit Noord-Cyprus is vergelijkbaar met de situatie in de door Israël bezette gebieden, voor zover in de praktijk voor dergelijke producten het label 'Made in Turkey' wordt gebruikt. In een dergelijk geval wordt niet duidelijk gemaakt dat het product afkomstig is uit een gebied, dat in strijd met het internationaal recht is ingenomen, en ontstaat er verwarring over de werkelijke herkomst van het product.

Activiteiten Nederlandse bedrijven in/met Noord Cyprus

8. Het internationaal recht, het Europees recht en het Nederlands recht verbieden in beginsel niet het zakendoen door (Nederlandse) private actoren (individueel/bedrijven) met Noord Cyprus. Dit sluit echter niet uit dat activiteiten van (Nederlandse) bedrijven in of met Noord Cyprus een verboden gedraging is op basis van het nationaal recht van een andere staat, in het bijzonder het recht van de Republiek van Cyprus.

9. Ten aanzien van het zakendoen met Noord-Cyprus handelt de Nederlandse regering langs de volgende lijnen:

- De Nederlandse regering acht het ongewenst dat Nederlandse bedrijven/private personen e.d. meewerken/bijdragen aan de instandhouding van een onrechtmatige situatie en bevordert dit op geen enkele wijze en verleent er geen steun aan;
- Het is echter de eigen verantwoordelijkheid van Nederlandse bedrijven om al dan niet in zee te gaan met de entiteit die het feitelijk gezag uitoefent over Noord Cyprus;
- Indien nodig brengt de Nederlandse regering de situatie onder de aandacht van het bedrijf en wijst op de risico's, zoals de mogelijke overtreding van Cypriotische wetgeving, en maakt duidelijk dat in het geval van problemen met de entiteit die feitelijk gezag uitoefent in Noord-Cyprus geen consulaire bijstand kan worden verleend.

Bijlage 4

Taiwan

Volkenrechtelijke status van Taiwan

1. De kwestie Taiwan draait om de vraag of Taiwan (Republic of China) als afzonderlijke staat moet worden gezien en de vraag welke regering (die van Taiwan of die van de Volksrepubliek China) aanspraak mag maken "geheel China" te vertegenwoordigen. Op basis van het één China beleid erkennen Nederland en de andere lidstaten van de EU de regering in Peking als wettige regering van China. Nederland "respecteert" daarbij het standpunt van de Volksrepubliek China dat Taiwan een provincie is van die staat. Nederland en de EU erkennen Taiwan niet als staat.

(Verdrags)relaties met Taiwan

2. Het sluiten van een verdrag met Taiwan kan worden uitgelegd als een erkenning van Taiwan als onafhankelijke staat. Om die reden sluiten Nederland en de EU geen verdragen met Taiwan. Van het uitgangspunt dat Nederland geen juridisch verbindende afspraken maakt met Taiwan kan, onder voorwaarden, worden afgeweken, indien een juridisch verbindende afspraak nodig is om de rechten van Nederlandse burgers te waarborgen. In een dergelijk geval worden afspraken uitsluitend gemaakt tussen de Taipei Representative Office in the Netherlands (TRON) en de Netherlands Trade and Investment Office (NTIO). Nederland en de EU kunnen ook niet instemmen met het lidmaatschap van Taiwan van internationale organisaties, zoals de VN, waarvan alléén soevereine staten lid kunnen worden. Dit is anders voor het lidmaatschap van internationale organisaties, zoals de WTO, die ook zijn opengesteld voor niet-statelijke entiteiten. 'De EU erkent Taiwan in beperkte zin als commerciële entiteit: zo zijn er bijvoorbeeld afspraken gemaakt met het 'afzonderlijke douanegebied van Taiwan, Penghu, Kinmen en Matsu' in het kader van het lidmaatschap van Taiwan van de WTO (Pub. L176/102, 30 juni 2006).

3. Het standpunt van de EU en de Nederlandse regering ten aanzien van Taiwan sluit overigens enigerlei vorm van praktische samenwerking niet uit. Zo zijn er om het internationaal verkeer met Taiwan te vergemakkelijken wel internationale beleidsafspraken gemaakt op het terrein van de economie, cultuur en wetenschap. Deze afspraken hebben een publiekrechtelijk karakter (door de aard van de materie die zij regelen), maar zijn niet juridisch bindend. Wat betreft Nederland worden ook deze afspraken in beginsel gemaakt tussen TRON en NTIO. Van geval tot geval kan worden beoordeeld of ook andere entiteiten als ondertekenaar van een MoU kunnen optreden. Uitgangspunt daarbij blijft echter dat contacten met de Taiwanese publieke instellingen zoveel mogelijk dienen te worden beperkt (of te worden verhuld).

4. Evenwel brengt de niet-erkenning van Taiwan als een staat en het één China beleid met zich mee dat terughoudendheid geboden is bij het tot stand brengen van internationale beleidsafspraken met Taiwan die een publiekrechtelijk karakter hebben. Dergelijke afspraken kunnen door de Volksrepubliek China worden beschouwd als inmenging in haar interne aangelegenheden en een inbreuk op haar soevereiniteit.

5. De Nederlandse regering hanteert de volgende richtlijnen bij het maken van afspraken met Taiwan:

- de afspraak is niet in strijd met de internationale verplichtingen van Nederland of het nationaal recht;
- er is een aantoonbare noodzaak de afspraak te maken;
- bij voorkeur hebben andere staten reeds vergelijkbare afspraken gemaakt met Taiwan;
- de autoriteiten van de Volksrepubliek China maken geen bezwaar tegen de afspraak;
- de afspraak wordt gemaakt tussen TRON en NTIO.

Preferentiële invoertarieven en etikettering van producten uit Taiwan

Het toekennen van preferentiële invoertarieven voor producten uit Taiwan levert in de praktijk geen discussie op, omdat de EU geen verdragen met Taiwan heeft afgesloten en er geen sprake is van een onrechtmatige bezetting van Taiwan. Als gevolg kan geen discussie ontstaan over de verplichtingen voor derde staten om een onrechtmatige situatie niet te bestendigen. Ook levert de etikettering van producten uit Taiwan in beginsel geen problemen op. Het label 'Made in Taiwan' is in de praktijk gebruikelijk, als gevolg waarvan er geen verwarring kan ontstaan over de werkelijke herkomst van een product.

United Civilians for Peace
p/a Oxfam Novib
Postbus 30919
2500 GX Den Haag

Aan de minister van Buitenlandse Zaken A. Koenders
Per email 1.7@minbuza.nl

Betreft: Verantwoordbeleggingsbeleid ABP en ontmoedigingsbeleid Nederland

Den Haag, 20 maart 2015,

Geachte heer Koenders,

Naar ik vernomen heb discussieert het Verantwoordingsorgaan van het ABP in de komende weken over verantwoordbeleggingsbeleid van het ABP. UCP zal het ABP in een aparte brief verzoeken te besluiten af te zien van investeringen in Israëlische banken omdat deze diep betrokken zijn bij de bezetting van Palestijns gebied en zich niet kunnen losmaken van de banden die zij hebben met de nederzettingen. Israëlische banken zijn wettelijk verplicht in nederzettingen te werken. Ik wil u verzoeken op basis van twee argumenten uw invloed aan te wenden bij ABP. Dat is naast het ontmoedigingsbeleid dat de Nederlandse regering toepast op investeringen aangaande de illegale Israëlische bezetting ook uw positie als werkgever in ABP.

In 2004 bevestigde het Internationaal Gerechtshof dat de afscheidingsmuur en Israëlische nederzettingen in strijd zijn met internationaal recht, internationaal humanitair recht en internationaal gegarandeerde mensenrechten, waaronder het Palestijnse recht op zelfbeschikking. Op basis hiervan adviseerde het Hof dat staten moeten voorkomen bij te dragen aan deze schendingen en moeten proberen een einde maken aan de onrechtmatige situaties in de bezette Palestijnse gebieden. De Nederlandse regering onderschrijft dit. Het Nederlandse ontmoedigingsbeleid jegens de illegale Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied luidt: 'Voor de goede orde wijzen wij u op het staande beleid van het kabinet om Nederlandse bedrijven te ontmoedigen investeringen te doen of andere activiteiten te ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen. Het gaat om activiteiten die bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of die de aanleg of instandhouding ervan faciliteren.'¹

¹ <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/12/02/toch-nederlandse-steun-voor-bedrijven-in-nederzettingen-israel/>

Israëlische banken spelen een fundamentele rol in de instandhouding, bestendiging en uitbreiding van de Israëlische nederzettingen, door het verstrekken van hypotheek aan kopers van huizen in Israëlische nederzettingen; het verstrekken van leningen voor bouwprojecten in Israëlische nederzettingen; het verstrekken van financiële diensten aan Israëlische lokale autoriteiten in door Israël bezet gebied; het opereren vanuit filialen in Israëlische nederzettingen en het verstrekken van financiële diensten aan bedrijven in Israëlische nederzettingen. Het ABP belegt, zo blijkt uit recente gegevens, een totaal van 71 miljoen euro in vier Israëlische banken.² Beleggingen in Israëlische banken dragen bij aan het voortduren van bovengenoemde schendingen van het recht.

Daarnaast zijn deze beleggingen in strijd met het Nederlandse strafrecht. In 2013, 5.1.5
5.1.5 stelde het Nederlandse Openbaar Ministerie (OM) dat naar Nederlands recht strafbare feiten ook kunnen worden begaan door bedrijven. Volgens het OM wordt zowel van natuurlijke personen als van rechtspersonen binnen de Nederlandse rechtsmacht verlangd “dat zij op geen enkele manier betrokken zijn bij of bijdragen aan schendingen van de Geneefse Conventies of andere regels van internationaal oorlogsrecht”. Het OM stelde ook dat genoemde Advies van het Internationaal Gerechtshof van 2004 duidelijk geconcludeerd heeft dat “de bouw van de nederzettingen en de barrière op de door Israël bezette Westelijke Jordaanoever een schending opleveren van (...) volkenrechtelijke verboden”. 5.1.5
5.1.5 5.1.5 t
5.1.5

In antwoord op Kamervragen in 2013 over beleggingen van het ABP in Hospira, een bedrijf dat executiemiddelen produceert die in de VS werden gebruikt, antwoordt de regering: “Het kabinet verwacht van alle Nederlandse bedrijven dat zij in het buitenland de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen naleven. De in de UN Guiding Principles on Business and Human Rights beschreven verantwoordelijkheid van bedrijven om mensenrechten te respecteren is onder Nederlands voorzitterschap in de herziene OESO Richtlijnen opgenomen in mei 2011.” Het ABP dient de OESO richtlijnen en daarmee de UN Guiding Principles als uitgangspunt te hanteren (in plaats van Global Compact). De UN Guiding Principles stellen dat ‘(...) in situations of armed conflict enterprises should respect the standards of international humanitarian law.’⁴

Verder meldt de regering⁵: “Het Rijk is naast wetgever ook werkgever. Met het ABP-bestuur vinden zoals gezegd in dat kader regelmatig overleggen plaats, waarin ook het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen aan de orde komt. In het geval van de investeringen van het ABP in plantages in Mozambique⁶ heeft de sectorwerkgever Rijk bijvoorbeeld een vraag over de gevolgen van deze investering voor de mensenrechten ingebracht in een

² http://www.abp.nl/images/01%200021%2014%204%20WTK%20aandelenNL_tcm160-173938.pdf

5.1.5

⁴ http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf, commentary principle 12

⁵ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/04/16/antwoorden-kamervragen-over-beleggingen-abp-in-bedrijf-dat-executiemiddelen-produceert.html>

⁶ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/02/01/beantwoording-kamervragen-over-de-betrokkenheid-van-het-abp-bij-landroof-in-mozambique.html>

overleg over verantwoord beleggen tussen het verantwoordingsorgaan en het bestuur van het ABP”.

Terecht besloot ABP toen, conform haar ESG-beleid, niet langer te beleggen in een bedrijf dat bijdraagt aan mensenrechtenschendingen. Israëlische banken zijn verantwoordelijk voor de levering van de middelen (geld) voor mensenrechtenschendingen (bouw, bestendiging, uitbreiding van Israëlische nederzettingen). Tot op heden zijn de Israëlische banken wettelijk niet in staat zich terug te trekken uit de nederzettingen. Daarom rest ABP geen andere keus, op basis van consistente en consequente toepassing van haar ESG-beleid, dan zich terug te trekken uit Israëlische banken. De Nederlandse regering zegde ook al in 2011 toe om ABP actief aan te spreken op haar mensenrechtenbeleid en ABP actief aan te sporen om zich te houden aan de herziene OESO richtlijn voor Multinationale Ondernemingen. Ook daarom verzoek ik de Nederlandse regering, in lijn met het algemene ontmoedigingsbeleid aangaande de illegale Israëlische bezetting, bestuur en werkgeversfractie aan te sporen af te zien van verdere investeringen in Israëlische banken door ABP.

Hoogachtend,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e United Civilians for Peace

United Civilians for Peace is een samenwerkingsverband van ICCO, Cordaid, Oxfam Novib en PAX. UCP zet zich in voor een rechtvaardige en vreedzame oplossing van het Israëlisch-Palestijnse conflict waarbij de rechten van burgers centraal staan. Onze uitgangspunten zijn het internationale recht en de mensenrechten.

United Civilians for Peace

tav 5.1.2e

5.1.2e

Den Haag, januari 2007

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw rapport "Nederlandse Economische Relaties die de Israëlische Bezetting van Palestijnse en/ of Syrische Gebieden ondersteunen".

De Nederlandse regering deelt uw mening dat de bouw en uitbreiding van nederzettingen op de bezette Westoever en de bouw van de afscheidingsbarrière op Palestijns grondgebied in strijd zijn met het internationaal recht, een bedreiging vormen voor het broze vredesproces en de kans op de totstandkoming van een levensvatbare, territoriaal aaneengesloten Palestijnse staat verkleinen. In EU-verband en bilateraal wordt Israël hier voortdurend op aangesproken.

De Nederlandse regering acht economische relaties met nederzettingen of het meewerken van Nederlandse bedrijven aan de bouw van de Israëlische barrière op Palestijns grondgebied om genoemde redenen onwenselijk. Het is Nederlandse

bedrijven echter niet verboden dergelijke handelsrelaties aan te gaan. De regering voert daarom geen actieve controle uit op dergelijke relaties. De Nederlandse ambassade in Tel Aviv of andere onder mijn verantwoordelijkheid vallende instellingen verlenen niet actief diensten aan bedrijven waarvan bekend is dat zij dergelijke zaken doen of willen doen. Indien de betreffende bedrijven zich hebben geregistreerd voor het door de ambassade beheerde internet databestand van de *Holland-Israel trade portal*, dan zullen zij uit dit bestand worden verwijderd. Tot op heden zijn twee bedrijven om die reden door de ambassade verwijderd. Overigens bevordert de Nederlandse ambassade in eerste instantie de export van Nederland naar Israël. Bedrijven uit Israëlische nederzettingen die willen exporteren naar Nederland zullen zich voor ondersteuning vooral wenden tot Israëlische handelsbevorderende instanties, zoals bijvoorbeeld de Israëlische ambassade in Nederland.

De in uw rapport genoemde verhuurder van mobiele hijskranen heeft inmiddels een gezamenlijke brief van dit ministerie en het ministerie van Economische Zaken ontvangen waarin het standpunt van de Nederlandse regering inzake de muur wordt toegelicht en waarin wordt aangegeven dat de regering het ongewenst acht als een Nederlands bedrijf, op wat voor wijze dan ook, zou bijdragen aan de bouw van de barrière. Het bedrijf heeft inmiddels aangegeven de verhuur van bemande kranen ten behoeve van de bouw van de muur te zullen staken.

Mede naar aanleiding van uw rapport zullen de relevante Nederlandse overheidsdiensten worden geïnformeerd over het hierboven weergegeven standpunt van de regering.

5.1.2e van de directie Noord-Afrika en Midden-Oosten is graag bereid met u van gedachten te wisselen over het rapport en eventuele nadere vragen over het Nederlandse beleid terzake te beantwoorden.

Dr. B. R. Bot

Minister van Buitenlandse Zaken

From: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
To: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: Thu, 02 Jan 2014 16:32:00 GMT
Subject: Bulletin - Stopzetting beleggingen in vijf Israelische banken door PGGM

Hierbij met akkoord van 5.1.2e een bijdrage voor het bulletin mbt stopzetting beleggingen in vijf Israelische banken door PGGM.

Stopzetting beleggingen in vijf Israelische banken door PGGM

Pensionuitvoerder PGGM heeft per 31 december beleggingen in 5 Isralische banken beindigd.

Besluit is uitkomst van MVO-dialoog tussen PGGM en deze vijf banken sinds 2009 over betrokkenheid bij financiering van nederzettingen. Daarin gaven de banken aan nederzettingen niet uit te kunnen sluiten van hun activiteiten o.g.v. ISR wetgeving.

5.1.1c

Andere casus dan Vitens. Het betreft hier generiek aandeelhouderschap waarbij niet mogelijk is dit af te bakenen en tot ISR binnen de Groene Lijn te beperken.

PGGM onderkent de gevoeligheid van deze kwestie en wil er zelf geen ruchtbaarheid aan geven. Corporate governance vereist echter publicatie van het besluit op website van PGGM.

Aangezien NGO's hier alert op zijn, zal besluit zal naar verwachting vroeg of laat in de media komen. PGGM hanteert passieve woordvoering en zal desgevraagd aangeven dat BZ niet om advies is gevraagd en dat beslissing eigenstandig is genomen.

PGGM is pensioenuitvoeringsorganisatie die pensioenen van vijf pensioenfondsen in private sector en in sector welzijn en zorg beheert voor ruim 2,5 miljoen mensen.

Korte passieve woordvoering gaat u toe via COM.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

DAM-MO

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
Cc: 5.1. 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Wed 10/24/2012 1:03:57 PM
Subject: citaat Verhagen
Received: Wed 10/24/2012 1:03:59 PM

Nu ik even in het memo kijk zie ik de verwijzing naar Verhagen in Haaretz. Dit is een juiste weergave van ons denken in die periode en in een andere situatie. Waar het om gaat is dat er geen formele verplichting bestaat voor individuele burgers (incl rechtspersonen als 5.1.5 om zich te houden aan het bezettingsrecht, maar dat de regering het onwenselijk vindt als burgers bijdragen aan schendingen. De aanklacht gaat over de vraag of die schendingen ook strafbaar zijn (dat valt nog te bezien), wij hebben het toen gehouden op onwenselijk – vooral omdat de verplichtingen onder het bezettingsrecht zich tot Staten richten.

5.1.5
5.1.5

Ben nu echt zo weg, 5.1.2e kan zo nodig verder met dit dossier.

Groet 5.1.2e

5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: dinsdag 16 december 2008 15:27
To: BSG-PID
Cc: DAM-MO, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, DJZ-IR
Subject: KV Light Rail Project Jeruzalem - aangepast terug naar M (via 5.1.2e)
Importance: High
Attachments: 12-16 dam755 antwoordbrief (incl opm M- 5.1.2e) -zonder tracks.doc

12-16 dam755
antwoordbrief (in...

Beste BSG-PID-ers,
Bijgaande beantwoording is heden met een kleine aanpassing op aanwijzing van M/ 5.1.2e
weer aan M (via 5.1.2e voorgelegd ter ondertekening.

Vrgr, 5.1.2e
5.1.2e DAM/MO (Israël & MOVP)
T.5423

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Noord Afrika en Midden-Oosten
Bezuidenhoutseweg 67
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Datum november 2008

Behandeld

5.1.2e 1.2e

Kenmerk dam-755/08

Telefoon

+3170 5.1.2e

Blad 1/4

Fax

+31703486639

Bijlage(n) 1

5.1.2e @minbuza.nl

Betreft Beantwoording vragen van het lid Van
Bommel over betrokkenheid van de HTM bij
de aanleg van een light rail project in
Jeruzalem

Graag bied ik u hierbij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door het lid Van Bommel over betrokkenheid van de HTM bij de aanleg van een light rail project in Jeruzalem. Deze vragen werden ingezonden op 4 november 2008 met kenmerk 2008Z05824 / 2080904400.

De minister van Buitenlandse Zaken,

5.1.2 5.1.2e

Antwoorden van de heer Verhagen, minister van Buitenlandse Zaken op vragen van het lid Van Bommel (SP) over betrokkenheid van de HTM bij de aanleg van een light rail project in Jeruzalem.

Vraag 1

Kent u het bericht over de betrokkenheid van de HTM bij het consortium MTS, dat verantwoordelijk is voor de aanleg van een light rail project dat loopt door het bezette oostelijke deel van Jeruzalem en nederzettingen verbindt met het centrum van Jeruzalem¹?

Antwoord

Ik ken dit bericht over het light rail project in Jeruzalem. Zoals uit het bericht blijkt, maakt de HTM geen deel uit van dit door het consortium CityPass uitgevoerde project. Het in het artikel genoemde light rail project van het consortium MTS, waarvan de HTM wel deel uitmaakt, wordt uitgevoerd in Tel Aviv.

Vraag 2

Bent u op de hoogte van het feit dat de PLO een rechtszaak is begonnen tegen de Franse bedrijven Alstom en Veolia Transport die betrokken zijn bij reeds aangelegde delen van het light rail project op grond van het feit dat dit is op te vatten als een uitbreiding van de kolonisering van Oost-Jeruzalem²?

Antwoord

Ja.

Vraag 3

Is ten behoeve van de aanleg van deze light rail verbinding Palestijns grondgebied geconfisqueerd door de Israëlische autoriteiten³?

Antwoord

Voor zover deze light rail verbinding door Palestijns gebied gaat, loopt zij deels over openbare grond en deels over privégrond die daartoe is onteigend. Israël heeft schadevergoeding aangeboden; deze is niet geclaimd door de Palestijnse eigenaren.

¹ <http://www.railway-technology.com/projects/jerusalem/>

² The Guardian, 26 oktober 2007

³ <http://electronicintifada.net/v2/article7076.shtml>

Vraag 4

Deelt u de opvatting dat de confiscatie van land voor de aanleg van een light rail project in bezet gebied in strijd is met artikel 53 van de Conventie van Genève, dat een bezettende mogendheid verbiedt onroerende goederen te vernielen behoudens in de gevallen waarin militaire operaties een zodanige vernieling noodzakelijk maken? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Het betreft hier niet de vernieling van onroerende goederen, maar de ingebruikneming en onteigening van grond. Waar deze grond privé-eigendom is, komt dit in de praktijk neer op confiscatie en confiscatie van particulier bezit door de bezettende mogendheid is ingevolge het oorlogsrecht niet toegestaan.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat de aanleg van een light rail verbinding in bezet gebied in strijd is met artikel 49 van de Conventie van Genève, dat een bezettende mogendheid verbiedt om over te gaan tot overbrenging van een gedeelte van haar eigen burgerbevolking naar het door haar bezette gebied? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Voor zover een light rail verbinding tot doel of gevolg heeft de nederzettingen te faciliteren of te bestendigen, acht ik dit niet in overeenstemming met artikel 49 van de Vierde Conventie van Genève.

Vraag 6

Bent u van mening dat de confiscatie van Palestijns land en de aanleg van een light rail verbinding in bezet gebied recht doet aan de overige bepalingen in de Conventie van Genève met betrekking tot bezette gebieden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

De overige bepalingen van de Vierde Conventie van Genève handelen niet over deze materie.

Vraag 7

Kenmerk dam-755/08
Blad 3/4

Deelt u de opvatting dat de aanleg van dit light rail project door bezet gebied een politieke oplossing van het conflict om Jeruzalem ernstig bemoeilijkt en om die reden moet worden afgewezen?

Antwoord

Dit project kan deel uitmaken van de onderhandelingen over de toekomstige status van Jeruzalem en hoeft op zichzelf deze onderhandelingen niet (ernstig) te bemoeilijken.

Vraag 8

Bent u bereid de ambassadeur van Israël te ontbieden om hem om opheldering te vragen over dit omstreden infrastructurele project?

Antwoord

Israël is zeer goed bekend met de Nederlandse opvattingen met betrekking tot de verplichtingen van Israël op basis van het oorlogsrecht. In dat kader maakt Nederland ook bij voortduring haar bezwaren kenbaar aan de Israëlische autoriteiten inzake illegale nederzettingen in bezet gebied.

Vraag 9

Bent u bereid te verhinderen dat HTM doorgaat met betrokkenheid bij deze overtreding van de Conventie van Genève? Indien neen, waarom niet?

Antwoord

De HTM is niet betrokken bij dit project.

5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: Friday, 14 July 2000 2:46 PM
To: 5.1.2e
Subject: FW: activiteiten HTM in en om Jerusalem

-----Original Message-----

From: 5.1.2e
Sent: Friday, 14 July 2000 11:49 AM
To: 5.1.2e 5.1.2e
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Subject: activiteiten HTM in en om Jerusalem

Beste 5.1.2e en 5.1.2e

Aan mij werd langs informele weg de vraag voorgelegd wat M (in rechte) kan ondernemen tegen de activiteiten die de HTM wil ontwikkelen in en om Jerusalem (te weten: het aanleggen van een trambaan van West-Jerusalem door Oost-Jerusalem naar bezet gebied).

Hierbij langs informele weg een suggestie.

Indien het gemeentebestuur van Den Haag door zijn besluitvorming direct is betrokken bij de activiteiten van HTM bestaat er de mogelijkheid van schorsing en vernietiging van een dergelijk besluit door de Kroon. Er moet dan sprake zijn een besluit van het gemeentebestuur, waaruit betrokkenheid met en/of goedkeuring van de plannen van HTM blijkt. Een schorsingsvoordracht kan worden gedaan door de Minister wie het aangaat (in dit geval M) in overleg met de Minister van BZK. De vernietigingsvoordracht die daarop moet volgen, moet worden gedaan door de Minister van BZK. Schorsing/vernietiging kan op advies van de Raad van State door de Kroon worden uitgesproken indien sprake is van strijd met het recht of het algemeen belang (strijd met het Nederlandse buitenlandbeleid/strijd met VN-resolutie).

Vanwege de betrokkenheid van de Minister van BZK bij een dergelijk instrument, verdient het aanbeveling om hem vroegtijdig bij deze kwestie te betrekken.

Omdat op dit moment onduidelijk is welke relatie er op dit punt bestaat tussen de gemeente Den Haag en HTM, wat de exacte betrokkenheid is van de gemeente Den Haag, wat de plannen precies inhouden en hoe het dossier er overigens uitziet, volsta ik met deze suggestie. Uiteraard kan verdere uitwerking door DJZ/BR van het instrument van schorsing en vernietiging op verzoek van DAM/MO plaatsvinden.

Voorts lijkt, zoals gezegd, dit probleem in ieder geval ook langs politieke weg te moeten aangepakt.

Daarbij zou M via de Minister van BZK de burgemeester van Den Haag kunnen aanspreken op het feit dat de gemeente Den Haag op deze wijze het Nederlandse buitenlands beleid doorkruist dan wel laat doorkruisen. Daarnaast kan M de Minister van Verkeer en Waterstaat de vraag voorleggen in hoeverre zij het verantwoord acht dat een door de overheid gesubsidieerd vervoersbedrijf dergelijk risicovolle activiteiten ontwikkelt.

Conclusie:

1. het instrument van schorsing/vernietiging is een optie, en zou nader kunnen worden onderzocht;
2. het is in ieder geval verstandig om nu reeds interdepartementaal overleg, m.n. met BZK, te plegen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

To: [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl]
Cc: [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl]; [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl]; [5.1.2e]
[5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl]
From: [5.1.2e]
[5.1.2e] Tue 10/23/2012 3:30:42 PM
Subject: FW: 3e Commissie - PAL-ISR - Rapport [5.1.2e]
Received: Tue 10/23/2012 3:30:43 PM
FW: Riwal/Livnat
Kamervragen Riwal 2006.pdf

Beste [5.1.2e],

Met betrekking tot onderstaande vraag het volgende:

Er bestaat geen noodzaak te interveniëren op basis van het rapport. Wel graag de kwestie volgen. De zaak [5.1.5] ligt politiek zeer gevoelig. Op dit moment onderzoekt het OM de zaak. Wij doen dan ook geen uitspraak over inhoudelijke aspecten ervan.

Bij eerdere vragen over deze kwestie hebben we gereageerd langs procedurele lijnen: benadrukken onafhankelijkheid van het Openbaar Ministerie, onbekendheid met de aanklacht (onderwerp van onderzoek), de mogelijkheid om beroep aan te tekenen tegen een eventueel besluit van het OM om niet te vervolgen, waardoor het van belang is dat het OM aanklachten als deze zeer nauwkeurig onderzoekt alvorens een beslissing over al daniet vervolging te nemen. (zie mail in bijlage)

Wat betreft de verwijzing naar de kritiek van “most notably from the then Dutch Minister of Foreign Affairs” in het rapport (o.v.v.

[5.1.5] Bedoelde opmerking, in reactie op kamervragen, stamt uit 2007, dus ruim voordat er sprake was van [5.1.5]
[5.1.5], in zoverre verschilt die situatie van de huidige waar de zaak ter beoordeling van het OM ligt. (zie ook bijlage nav kamervragen uit 2006 over deze kwestie, i.h.b. antwoord op vraag 4).

Met vriendelijke groet,

[5.1.2e]

From: [5.1.2e]
Sent: dinsdag 23 oktober 2012 13:00
To: [5.1.2e]
Subject: FW: 3e Commissie - PAL-ISR - Rapport [5.1.2e]

Zoals beloofd.

Groet,

[5.1.2e]

From: [5.1.2e]
Sent: dinsdag 23 oktober 2012 09:41
To: [5.1.2e] [5.1.2e]
Cc: [5.1.2e]; [5.1.2e] [5.1.2e]; [5.1.2e]
Subject: FW: 3e Commissie - PAL-ISR - Rapport [5.1.2e]

Goedemorgen [5.1.2e],

Handelen jullie dit rechtstreeks af met [5.1.2e]?

Voor achtergrond over ons MVO-beleid kunnen jullie terecht bij [5.1.2e]

Groet,

[5.1.2e]

Van: [5.1.2e]
V00041en: Monday, October 22, 2012 07:40 PM
Aan: [5.1.2e] [5.1.2e]; [5.1.2e] [5.1.2e]

1326091

Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e ;
5.1.2e

Onderwerp: 3e Commissie - PAL-ISR - Rapport 5.1.2e

Bijgevoegd het rapport van 5.1.2e over de mensenrechtensituatie in de Palestijnse Gebieden. Een deel van het rapport gaat uit naar bedrijven die in de bezette gebieden opereren; er wordt één specifiek NLs bedrijf genoemd, 5.1.5

Interactieve dialoog met de SR staat gepland voor de ochtend van 25/10.

Vraag is nu hoe met dit rapport om te gaan. Normaal gesproken laten we het bij een gemeenschappelijke EU-statement (langs de lijnen: “dank voor het rapport, heeft onze aandacht en dan een drietal vragen”), maar nu er een NLs bedrijf wordt genoemd aan jullie de vraag of behoefte is aan een nationale statement of dat we het verder negeren. Mochten we niet nationaal willen interveniëren, wellicht wel goed voor ons om een korte verklaring te hebben mocht 5.1.2e of andere lidstaten opeens met de beschuldigende vinger naar NL wijzen.

Verneem gaarne z.s.m. waar jullie gedachte naar uit gaat.

Groet,
5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
From: 5.1.2e
5.1.2e Mon 10/26/2020 1:03:37 PM
Subject: FW: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied
Received: Mon 10/26/2020 1:03:00 PM
[Appreciatie-opiniestuk-Volkskrant-bedrijven-in-bezet-gebied.docx](#)

Zoals besproken t.i. (dit is volgens mij de laatste versie).

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: vrijdag 23 oktober 2020 17:43
To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Subject: RE: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

Prima!

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Datum: vrijdag 23 okt. 2020 4:38 PM
Aan: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Kopie: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Onderwerp: RE: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

Ha 5.1.2e,

Dank voor je reactie.
Er is uiteindelijk nog een korte toevoeging gedaan onder naming and shaming vanuit DAM.
Aan 'jullie' gedeelte is niks meer veranderd, dus ik heb het in de lijn gedaan.
Hopelijk is dit ook akkoord voor jullie!

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: donderdag 22 oktober 2020 11:57
To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Subject: FW: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

Beste 5.1.2e
Bij afwezigheid van 5.1.2e heb ik een blik geworpen op het memo. Lijkt me prima; ik heb geen opmerkingen. Ik zie graag nog wel de finale versie voordat het de lijn in gaat.
Vriendelijke groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Sent: donderdag 22 oktober 2020 08:31
To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Subject: FW: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

5.1.2e,

Zou jij (bij afwezigheid van 5.1.2e) hier nog de gevraagde blik op willen werpen.
00042

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: woensdag 21 oktober 2020 12:29
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; DJZ-IR <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: RE: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

Dag beiden,

Dank voor jullie reacties. Wat vertraging wegens andere zaken aan mijn zijde, maar als jullie een blik kunnen werpen op nieuwe versie, heel graag.

Ik weet niet in hoeverre het nodig is om een aparte alinea aan naming and shaming te wijden, of dat we kunnen volstaan met een extra toevoeging in de alinea **UNHCR Database**.

Verder is het vooral het ontmoedigingsbeleid dat ziet op wat 5.1.2e onder punt 1 schaat.

Ik zie dat 5.1.2e met verlof is, dus vandaar ook deze mail aan algemene DJZ-IR postbus.

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: donderdag 8 oktober 2020 15:44
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: FW: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

5.1.2e,

Ik kan me goed vinden in de suggesties en opzet van 5.1.2e.

Nummer 2 is dan inderdaad al gedekt met de input van 5.1.2e.

Ik kan nummer 3 voor mijn rekening nemen: ingaan op VN Database (staat er al in), is immers ook vorm van namen & shamen is, en dat het kabinet daar in algemeen geen voorstander van is: we houden geen lijst bij van NL bedrijven die actief zijn in nederzettingen. Onder dat kopje kan dan evt. ook het deel over het ontmoedigingsbeleid en herkomstduiding worden opgenomen.

Nummer 1 lijkt me aan jullie als IMH. Misschien past daar ook IMVO.

Is het handig dat jij een nieuwe versie maakt en ons dan weer seintje geeft?

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Sent: donderdag 8 oktober 2020 11:44
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: RE: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

5.1.2e, 5.1.2e,

Ik heb een passage uit mijn oude memo uit 2014 '*verbatim*' ingevoegd. Die geeft nog steeds de juiste stand van zaken weer; na 5.1.5 is er niks meer gebeurd. Ik denk dat strafrecht daarmee geheel getackled is.

Ik voeg het memo nog een keer bij (vanaf para. 21 interessant ...) ... excuus voor de spam ☺

Misschien kan de appreciatie iets meer gericht worden op de stellingen in het (korte) opiniestuk.

00042
Dus opzet (memo) als volgt:

1326053

- Stuk gaat over (in) NL (gevestigde) bedrijven die zijn opgenomen in de database van UNHCHR vanwege hun betrokkenheid bij economische activiteiten in Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden en de reactie van de Nederlandse overheid daarop.
- Stuk stelt dat NL overheid meer kan doen om bedrijven zover te krijgen geen zaken meer te doen in bezet Palestijns gebied en noemt de volgende voorbeelden:
 1. elke vorm van steunmaatregelen, belastingvoordelen en dienstverlening afhankelijk maken van naleving van mensenrechtenverplichtingen;
 2. het Openbaar Ministerie zou een onderzoek kunnen instellen naar de betrokkenheid van de Nederlandse bedrijven bij schendingen van internationaal strafrecht in de nederzettingen;
 3. 'namen en shamen' van medeplichtige bedrijven.

En dit kunnen we dan duiden aan de hand van het huidige beleid.

Nummer 2 is dan al gecovered.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: donderdag 8 oktober 2020 10:43

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

Voor wat betreft OM etc heb ik wel een voorstel... zal ik later delen, dan hoeven we denk ik niet naar J&V... scheelt weer :-)

Gr.

5.1.2e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Datum: donderdag 08 okt. 2020 10:20 AM

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Kopie: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

Ha 5.1.2e, ik heb nog wat dingen toegevoegd en opmerkingen geplaatst. Het is nu nog vooral een opsomming van beleid – wat goed is en een duidelijk beeld geeft – maar ik denk dat we toch ook wat concreter in moeten gaan op de punten die zij aanhalen (belastingvoordelen etc. en rol OM) en de haalbaar- cq wenselijkheid daarvan. V.w.b. OM en internationaal strafrecht zul je vermoedelijk bij J&V te rade moeten gaan, v.w.b. dat andere tast ik helaas in het duister.

Verder heb ik nog wat punten toegevoegd conform de CBL-brief die we eerder verstuurd: verkoop van producten uit nederzettingen is niet verboden, Database brengt daar geen verandering in, maar er moet wel goede herkomstduiding zijn.

Als je nog even wilt overleggen hoor ik het wel. Liefst morgen dan..

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: woensdag 7 oktober 2020 11:31

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e

1326053

< 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

Beste collega's,

Graag jullie aandacht voor de appreciatie op [foxy](#).
Ik hoop de memo eind deze week de lijn in te kunnen doen.

Groet,

5.1.2e

5.1.2e

.....
Directorate General Foreign Economic Relations
Department for Trade Policy and Economic Governance
Ministry of Foreign Affairs
Rijnstraat 8 | 2515 XP | The Hague | The Netherlands
P.O. box 20061 | 2500 EB | The Hague | The Netherlands

.....
5.1.2e @minbuza.nl | M +31 5.1.2e

www.rijksoverheid.nl/ministeries/bz | www.twitter.com/minbuza

90%, zorg dat u erbij bent: www.startmetoesorichtlijnen.nl

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Tue 9/5/2017 2:04:50 PM
Subject: FW: ENV-2017.5189 / Reactie op nota OHCHR over MRR-database van bedrijven die zaken doen met Israëlische nederzettingen
Received: Tue 9/5/2017 2:04:51 PM
Scan van MinBuZa Multifunctional.pdf

-----Original Message-----

From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: dinsdag 1 augustus 2017 09:17
To: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: FW: ENV-2017.5189 / Reactie op nota OHCHR over MRR-database van bedrijven die zaken doen met Israëlische nederzettingen

Beste 5.1.2e en 5.1.2e

M en R zijn inmiddels akkoord met het memo met de voorgestelde reactie op de nota van OHCHR over de MRR-database van bedrijven die zaken doen met Israëlische nederzettingen. R dus met de opmerking: "@DIO -> bedrijven neutraal informeren! -> Dus geen anti OHCHR-positie in woord e/o geschrift uitdragen."

Er moet nu op korte termijn een aantal acties worden ondernomen, waarbij we ook even moeten nadenken over timing en volgorde:

- 5.1.2a
- Versturen nota aan OHCHR
- Informeren bedrijven

Ik stel voor dat we hier vanmiddag even over overleggen en hoop dat jullie daar even tijd voor kunnen vrijmaken. Ik zal jullie daartoe zometeen een Outlook-uitnodiging sturen.

Groet,

5.1.2e

-----Original Message-----

From: 5.1.2e
Sent: maandag 31 juli 2017 13:58
To: DAM <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; DMM <5.1.2e @minbuza.nl>; IMH <5.1.2e @minbuza.nl>; DIO <5.1.2e @minbuza.nl>; DJZ <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; COM <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; R <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: ENV-2017.5189 / Reactie op nota OHCHR over MRR-database van bedrijven die zaken doen met Israëlische nederzettingen

Van 5.1.2e

Aan: DAM

Kopie: 5.1.2e, 5.1.2e, DMM, IMH, DIO, DJZ, 5.1.2e COM en 5.1.2e

Kenmerk: ENV-2017.5189

Datum: 31 juli 2017

Onderwerp: Reactie op nota OHCHR over MRR-database van bedrijven die zaken doen met Israëlische nederzettingen

Opmerkingen R:

- Akkoord.

- (00043> bedrijven neutraal informeren! -> Dus geen anti OHCHR-positie in woord e/o geschrift uitdragen.

1326063

+++
Hard copy graag ophalen bij het R secretariaat, kamer 7.D.293.

Van: 5.1.2e

Aan: DAM

Kopie: 5.1.2e 5.1.2e DMM, IMH, DIO, DJZ, 5.1.2eCOM en 5.1.2e

Kenmerk: ENV-2017.5189

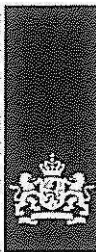
Datum: 31 juli 2017

Onderwerp: Reactie op nota OHCHR over MRR-database van bedrijven die zaken doen met Israëlische nederzettingen

Opmerkingen R:

- Akkoord.

- @DIO -> bedrijven neutraal informeren! -> Dus geen anti OHCHR-positie in woord e/o geschrift uitdragen.

5.1.2e

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R (en M)
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
TEL, RAM
DMM, IMH, DIO, DJZ, GEV, AVT

TER BESLISSING

Datum
20 juli 2017

Onze Referentie
env. 2017-5189
min. bz - 896696
Opgesteld door
5.1.2e

T 7002

memo

Reactie op nota OHCHR over MRR-database van bedrijven die zaken doen met Israëlische nederzettingen

Aanleiding

Nota van Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) aan PV Genève, waarin NL wordt uitgenodigd vóór 1 september a.s. commentaar te leveren op aantijgingen dat vijf in NL gevestigde bedrijven zaken doen met bedrijven in Israëlische nederzettingen.

Gevraagd besluit

Graag uw akkoord om in reactie:

1. De nota in bijlage door PV Genève te laten sturen aan OHCHR om (eenmalig) NL standpunt toe te lichten t.a.v. database, daarbij te verwijzen naar nationaal beleid t.a.v. economische relaties met nederzettingen (ontmoedigingsbeleid, IMVO-beleid), en OHCHR op te roepen zelf bedrijven rechtstreeks te benaderen om ze gelegenheid te bieden verantwoording af te leggen alvorens ze op een lijst te plaatsen.
2. Betreffende bedrijven te informeren over de nota van OHCHR en de NL reactie. Indien daartoe behoefte bestaat, betrokken bedrijven voor nadere toelichting uitnodigen voor gesprek op BZ.

Kern/samenvatting

- Met verzoek geeft OHCHR invulling aan besluit Mensenrechtenraad (MRR) om een database op te stellen van bedrijven die zaken doen met Israëlische nederzettingen (aangenomen maart 2016). Andere landen hebben vergelijkbare nota's ontvangen. Bedoeling is dat rapport met database van bedrijven uiterlijk eind 2017 verschijnt.
- In nota worden vijf in NL gevestigde of onder NL rechtsmacht vallende bedrijven genoemd die in deze database terecht dreigen te komen: Altice, Booking.com, CNH Industrial, Kardan en Tahal Group International. Aantijgingen worden overigens niet door OHCHR gesubstantieerd (zie toelichting).
- NL (en EU) waren tegen instelling van deze database, vanwege principiële positie van NL t.a.v. item 7 MRR (geen nieuwe mechanismen, 'singling out' van Israël), vanwege feit dat het in eerste instantie aan lidstaten is om bewustzijn van bedrijven te vergroten van risico's van mensenrechtenschendingen en omdat criteria en insteek verder gingen dan ontmoedigingsbeleid.
- NL en EU onthielden zich daarom op de betreffende resolutie. EU benoemde bezwaren in gezamenlijke Explanation of Vote (EoV).

• alhoewel
• @ DIO →
bedrijven
neutraal
informeren!
↓ =
dus geen
anti OHCHR-
positie in
woord e/o
geschikt
uitdragen

- DAM, DMM, IMH, DIO en DJZ stellen volgende aanpak voor in reactie op nota OHCHR:
 1. PV Genève stuurt reactienota aan OHCHR met daarin volgende elementen (concept in bijlage):
 - toelichting van NL positie t.a.v. de database;
 - verwijzing naar NL beleid t.a.v. economische relaties met nederzettingen (ontmoedigingsbeleid en beleid t.a.v. Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen);
 - nadruk op belang van dialoog en zorgvuldige hoor en wederhoor met betrokken bedrijven en oproep aan OHCHR om zelf rechtstreeks contact te leggen met bedrijven alvorens hen op een lijst te plaatsen. Bedrijven moeten gelegenheid krijgen zelf verantwoording voor hun handelen af te leggen.
 - duidelijk maken dat NL niet verder zal corresponderen over deze database.
 2. DIO benadert betrokken bedrijven om hen te informeren over de OHCHR-nota en de Nederlandse reactie. Indien daartoe behoefte bestaat, worden betrokken bedrijven voor nadere toelichting uitgenodigd voor gesprek op BZ.
- Het lijkt raadzaam om deze acties op korte termijn te ondernemen, om risico te vermijden dat bedrijven via andere weg deze informatie zouden vernemen.

Datum
20 juli 2017

Onze Referentie

5.1.2a

5.1.2a

5.1.2a

Toelichting

- OHCHR onderbouwt de aantijgingen tegen genoemde vijf bedrijven niet. Uit openbare bronnen kan het volgende worden achterhaald:

- **Altice N.V.:** wordt genoemd in rapport van DanWatch (Deens bureau dat zich met onderzoeksjournalistiek bezighoudt) van januari 2017¹: Altice is een multinational op telecomgebied met hoofdkantoor in Amsterdam. Door eigenaarschap van 'Hot Telecommunications Systems' en Hot Mobile zou Altice verantwoordelijk zijn voor installatie van 121 antennes op de Westoever en het verzorgen van kabel-TV en telefoondiensten aan nederzettingen. Bovendien zou Hot Telecommunications Systems twee kantoren voor klantenservice in de nederzettingen Ma'ale Adumim en Pisgat Ze'ev hebben. Altice reageerde niet op verzoek om reactie van DanWatch.
- **Booking.com B.V.:** op website "Electronic intifada"² wordt vermeld dat Booking.com hotelkamers aanbiedt in nederzettingen, waarbij Booking.com inmiddels wel zou benoemen dat deze zich in "Israeli settlements" bevinden en niet in "Israel", zoals eerder het geval was.
- **CNH Industrial N.V.:** wordt ook genoemd in rapport van DanWatch, met daarin de volgende informatie: CNH Industrial is een multinational op terrein van bouwmachines en voertuigen, die zouden zijn gebruikt bij de aanleg van nederzettingen en de afscheidingsbarrière en de sloop van Palestijnse bezittingen. CNH bezit ook het merk Iveco, dat ook zou zijn gebruikt bij *demolitions*. CNH reageerde niet op verzoek om reactie van DanWatch. NB. Volgens Wikipedia zetelt CNH Industrial vanwege fiscale redenen in NL.
- **Kardan N.V.:** Dit is een Israëlisch-Nederlandse investeringsmaatschappij. Op website "Electronic intifada"³ wordt vermeld dat Kardan NV betrokken zou zijn bij de bouw van een afvalwaterzuiveringsinstallatie op de Westoever voor Israëlische nederzettingen. Dit zou plaatsvinden via dochteronderneming Tahal Group International, een internationaal engineeringbedrijf, dat het masterplan voor afvalwaterzuivering voor Jeruzalem ontwikkelde. Dat plan zou nederzettingen omvatten en voorzien in de bouw van een afvalwaterzuiveringsinstallatie en een waterreservoir voor irrigatie van dadelbomen in nederzettingen.
- **Tahal Group International B.V.:** zie hierboven bij Kardan N.V.

Datum

20 juli 2017

Onze Referentie

Bijlagen:

1. Concept-nota PV Genève in reactie op Nota OHCHR
2. EU Explanation of Vote bij MRR-resolutie over nederzettingen, maart 2016
3. Nota OHCHR aan PV Genève, dd. 11 juli 2017

¹ <https://www.danwatch.dk/en/nyhed/companies-with-activities-in-or-around-illegal-israeli-settlements/>

² <https://electronicintifada.net/content/how-bookingcom-aiding-israels-war-crimes/19641>

³ <https://electronicintifada.net/blogs/adri-nieuwhof/dutch-settlement-profiters-listed-new-report>

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1. 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Wed 10/24/2012 11:23:46 AM
Subject: FW: Falk memo met bijlagen
Received: Wed 10/24/2012 11:23:47 AM
Falk EU comments NL.DOC
Falk MR 5.1.5
Falk Report.pdf.pdf

5.1.2e,
De gisteren door ons gemaakte opmerkingen zijn meegenomen in het memo. 5.1.2e is vanochtend even bij mij langs geweest.
Gr.
5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: woensdag 24 oktober 2012 12:15
To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Subject: Falk memo met bijlagen

Collega's,

Bijgaand memo Falk 5.1.5 met bijlagen.

Zo gaat het de lijn in (5.1.2e gaat het bespreken met 5.1.2e).

Groeten,
5.1.2e

Bron 5.1.2e :
<http://www.haaretz.com/news/dutch-gov-t-warns-company-to-stop-work-on-w-bank-fence-1.225134>

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
5.1.2e Tue 10/1/2019 3:45:07 PM
Subject: FW: Gesprek Booking.com
Received: Tue 10/1/2019 3:45:00 PM

t.i.

From: [redacted] 5.1.2e
Sent: maandag 26 augustus 2019 09:45
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: FW: Gesprek Booking.com

Ha [redacted] 5.1.2e
Zie hieronder een terugkoppeling m.b.t. gesprek Booking.com.
Groet, [redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Sent: woensdag 20 maart 2019 14:44
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: Gesprek Booking.com

Allen,

Onlangs spraken IMH en ondergetekende met Booking.com, over hun activiteiten in nederzettingen in de bezette gebieden. Hieronder – met veel dank aan de collega’s van IMH – een verslag.

Hartelijke groet,
[redacted] 5.1.2e

+++

Aanleiding

Booking verzocht een gesprek met BZ naar aanleiding van de rapporten van HRW/Amnesty over de activiteiten van Booking in ISR nederzettingen. Bookings verzoek richtte zich op een informatie uitwisseling over het aanbieden van accommodatie in bezette gebieden, inclusief nederzettingen. Booking was bekend met de beantwoording op de Kamervragen van de SP en PvdA over dit onderwerp.

Algemeen/achtergrond

Korte kennismaking/achtergrond over Booking.com. In Amsterdam bevindt zich het hoofdkantoor, waar 5000 mensen werkzaam zijn. Booking.com is een online platform en kent two-sides partners. Aan de ene kant de hotels, aan de andere kant o.a. de particuliere woningen. Missie: "Empower people to exchange the world". [redacted] 5.1.1c
[redacted] 5.1.1c
[redacted] 5.1.1c

Beleid aanbieden accommodaties in bezet gebied / nederzettingen

Booking bedrijft geen politiek en liet weten dat zij zich daar ook liever niet over uitlaten. Basisregel voor het bedrijf is dat het zich aan de lokale wetten en voorschriften houdt. Booking is momenteel bezig met het in kaart brengen van alle activiteiten in bezette / betwiste gebieden, wereldwijd. T.a.v. ISR en de bezette PG verwees Booking naar de commotie die rond Airbnb was ontstaan toen dat bedrijf besloot het aanbieden van accommodaties in nederzettingen aan banden te leggen. Dat is publiciteit die elk bedrijf als kiespijn kan missen. Tegelijkertijd willen ze voldoen aan de verantwoordelijkheden die van bedrijven wordt gevraagd in het kader van IMVO (/ CSR). Daar proberen ze bij het vormgeven van hun nieuwe CSR strategie ('Booking cares') nu de balans te vinden, en daarom stelde men het gesprek met BZ op prijs.

richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. In de praktijk betekent dit dat bedrijven zich informeren en risicoanalyses maken over de effecten van hun onderneming op mens en milieu, ook in de waardeketens. Elk bedrijf, dus ook Booking, draagt een eigen verantwoordelijkheid internationaal maatschappelijk verantwoord te ondernemen en zich te houden aan deze richtlijnen. Booking werd in dat kader tevens aangemoedigd om te voldoen aan de 90% doelstelling dat grote bedrijven – waar Booking inmiddels toe behoort – voor 2023, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen expliciet onderschrijven als referentiekader voor hun internationale activiteiten. Er werd benadrukt dat het goed zou zijn als Booking hier positief op zou scoren. Tevens werd de Transparantiebenchmark genoemd waar de overheid vraagt bedrijven transparant te zijn over hun MVO-beleid en –activiteiten. Tot op heden heeft het bedrijf het op de Transparantiebenchmark niet goed gedaan. IMH heeft aangegeven dat het streven van de overheid is consistent te zijn en dat dat betekent dat bedrijven die gebruik maken van het BZ instrumentarium gericht op buitenlandse handel, ook moeten laten zien dat zij de OESO-richtlijnen onderschrijven. Daarnaast gaf IMH aan dat in Q3 van 2019 een tussenmeting plaatsvindt voor de 90% doelstelling en riep Booking op gehoor te geven aan deze benchmark gezien het bedrijf een nul scoorde in de vorige meting uit 2017. Tenslotte, bood IMH aan dat bij verdere vragen over de interpretatie van de OESO-richtlijnen en de OESO Due Diligence Guide contact opgenomen mocht worden.

DAM lichtte het NL ontmoedigingsbeleid t.a.v. activiteiten van NL bedrijven in nederzettingen toe, en op welke activiteiten het ontmoedigingsbeleid betrekking heeft. Onderstreept werd dat de overheid geen diensten verleent aan bedrijven bij dergelijke activiteiten, en bedrijven actief over het beleid informeert als de overheid er zelf bij betrokken is. Het blijft een keuze van bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ondernemen, en waar, en dat geldt dus ook voor Booking. Wel vindt het kabinet het – aldus DAM – belangrijk dat consumenten consequent juist worden geïnformeerd over waar zij hun accommodatie boeken, en niet worden misleid. Dat betekent dat als een accommodatie zich in een ISR nederzetting bevindt, dat bij de advertentie getoond moet worden. Dit is in lijn met VNVR resolutie 2334, dat van lidstaten vraagt onderscheid te maken tussen ISR en de nederzettingen in bezet gebied. Booking gaf te kennen dat ze dit inmiddels zo consistent mogelijk proberen toe te passen.

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Tue 9/5/2017 2:05:19 PM
Subject: FW: OHCHR-nota
Received: Tue 9/5/2017 2:05:20 PM
170809 Note Verbale Dutch Mission: OHCHR Note

From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: woensdag 9 augustus 2017 10:27
To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: OHCHR-nota

Beste collega's,

5.1.2e heeft vanochtend contact gehad met de Israëlische PV over de OHCHR nota. Israëlische PV gaf aan 5.1.2a

5.1.2a

Aansluitend hebben we de reactienota aan OHCHR verstuurd, zie bijlage.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: dinsdag 8 augustus 2017 14:40
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: RE: OHCHR-nota

Beste 5.1.2e e.a.,

5.1.2e

5.1.2a

Mede namens DMM daarom het verzoek om onze reactienota aan OHCHR te versturen, wellicht nadat jullie in Genève ook de Israëlische collega's hebben geïnformeerd.
Zie graag nogmaals de tekst van de reactienota in bijlage, alsmede de EU Explanation of Vote die dient te worden bijgevoegd.

Kunnen jullie laten weten zodra de nota is verstuurd en ons naderhand een digitaal afschrift sturen? Vervolgens kan DIO de betreffende 5 bedrijven informeren.

Dank vast en hartelijke groet,

[illegible]

Subject: RE: OHCHR-nota

Beste collega's,

Dank ~~5.1.2e~~ voor je concepttekst. Ik zal er naar kijken; gemakshalve heb ik het document op de SWR gezet, zodat we er zondig tegelijkertijd in kunnen werken:

5.1.2i

Nog het volgende, om iedereen op hetzelfde informatieniveau te brengen:

PV Genève laat weten dat 5.1.24 verwacht de eigen reactienota aan OHCHR vandaag nog te versturen; bevestiging daarvan volgt over enkele uren.

2a

In overleg met DMM is het voorstel dat wij onze nota a.s. maandag voor einde dag uitsturen, nadat 5.1.2a maandag zowel hier in Den Haag, door ambassade 5.1.2a en door PV Genève telefonisch is geïnformeerd en we overeenstemming hebben over wijze van informatievoorziening aan bedrijven. Graag verzoek aan PV Genève om te wachten met verzending van de nota tot definitieve 'go' van onze kant.

Na verzending van onze reactienota kunnen de bedrijven worden geïnformeerd. Daarom m.i. ook van belang om de conceptreactie van DIO zsm maar uiterlijk maandagmiddag af te ronden.

Voor telefonisch informeren van 5.1.2a kan volgende lijn worden gehanteerd:

Positie NL

5.1.2a

5.1.2e

Sent: vrijdag 4 augustus 2017 11:28

[illegible]

Graag jullie input via track changes op bijgaande concepttekst voor communicatie richting de vijf Nederlandse bedrijven. In lijn met het memo is ervoor gekozen de Nederlandse positie ten aanzien van de resolutie – neutraal – toe te lichten. Verder is een passief spreekpunt voorbereid op de vraag wat ons advies is richting de betrokken bedrijven.

Ik zie jullie reactie graag voor maandag c.o.b. tegemoet.

5.1.2e

Sent: donderdag 3 augustus 2017 12:22

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>;
5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e || 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e , 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: OHCHR-nota

Dag5.1.2e

Dank weer voor de update. Ik werd ook nog even door Italiaanse collega gebeld en heb haar onze lijn toegelicht.

5.1.2a

5.1.2a

He 5.1.2a collega nog niet te pakken gekregen maar laat je weten als ik van haar hoor.

5.1.2e

Sent: donderdag 3 augustus 2017 11:30

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e
 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e
 5.1.2e @minbuza.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl
Subject: RE: OHCHR-nota

Beste allen,

Ik belde zojuist met	5.1.2a	hierover.	5.1.2a
----------------------	--------	-----------	--------

5.1.2a

Ik heb aangegeven dat onze intentie is om nota begin volgende week in te dienen, maar dat wij ook belangstelling zouden hebben om dat min of meer gelijktijdig met 5.1.2a te doen. DUI collega zou mij op de hoogte houden van de timing.

5.1.2a

Dank en groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 2 5.1.2e

Sent: woensdag 2 augustus 2017 13:06

To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: OHCHR-nota

5.1.2e

Ter info: 5.1.2a collega belde net hierover. Hebben intussen ook met zo'n beetje iedereen contact gehad. Heb uitgelegd hoe we er voorlopig in staan.

5.1.2a nog redelijk aan het begin van het hele besluitvormingsproces, en beslissingen moeten ook in 5.1.2a door het kabinet heen.

5.1.2a

Mocht 5.1.2a besluiten te reageren zal dat volgens collega hier waarschijnlijk pas dicht op de deadline zijn (niet zozeer om tactische redenen maar gewoon omdat de hele adviesprocedure nog erg lang zal duren).

Heb afgesproken dat we contact zullen houden.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 2 5.1.2e

Sent: woensdag 2 augustus 2017 09:46

To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 2 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: OHCHR-nota

Ha 5.1.2e

5.1.2a collega belde me zonet terug.

5.1.2a

5.1.2a

Als de tekst van de NV verder ongewijzigd blijft kunnen we die in ieder geval hier vast in orde maken, en wachten we verder op jullie groen licht om te versturen.

Groet, ik verwacht dat dit begin volgende week nog wel speelt hierbij ook even cc aan 5.1.2e die hier vandaag begint al

00047

1326036

Groet,
5.1.2e

Dag 5.1.2e,

5.1.2a

5.1.2e

Ha 5.1.2e, laat je me even weten als de uitslag van M en R binnen is? Dan kan ik 5.1.2e verder berichten.

Dag **5.1.2e**, welkom terug en zie graag mail in bijlage die ik zojuist stuurde, en die natuurlijk ook voor jullie is. We hadden het **5.1.2a** via Genève ontvangen. Het memo ligt nog bij M en R.

5.1.2e

From: 5.1.2e

Sent: dinsdag 25 juli 2017 13:50

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: OHCHR-nota

5.1.2e

Ik sprak zojuist met 5.1.2e van MFA/DJZ over de Tempelberg (we zijn bezig met bericht, wrsch morgen). 5.1.2e vroeg nog aandacht voor onderstaande en wilde weten of wij al hadden gereageerd op de nota's uit Geneve. 5.1.2a

5.1.2a

5.1.2e zei dat de Israëlische ambassade hierover eerder een 5.1.2a op het departement had achtergelaten maar geen duidelijke terugkoppeling had gekregen over het NI standpunt.

Hebben jullie al een reactie van M? Graag je bericht wat wij aan 5.1.2e kunnen laten weten.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e

Sent: woensdag 19 juli 2017 17:35:10

To: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e

Subject: FW: OHCHR-nota

5.1.2e, 5.1.2e

Zie graag via de links ter informatie concept-memo en –nota over van OHCHR ontvangen nota m.b.t. MRR-database nederzettingen (zie bijlage). Gaat hopelijk morgenochtend de lijn in.

Concept-memo:

5.1.2i

Concept-reactie op nota:

5.1.2i

Groet,

5.1.2e

To: [5.1.2e]@ohchr.org [5.1.2e]@ohchr.org
Cc: [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl]
From: [5.1.2e]
Sent: Wed 8/9/2017 9:21:54 AM
Subject: 170809 Note Verbale Dutch Mission: OHCHR Note
Received: Wed 8/9/2017 9:21:56 AM
170809 CdP OHCHR Note.pdf

I herewith kindly send you a Note Verbale + enclosure of the Permanent Mission of the Kingdom of the Netherlands to the United Nations,
concerning the Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan.
The original version will follow by post.

Kind regards,

[5.1.2e] [5.1.2e]
[5.1.2e]

Permanent Representation of the Kingdom of the Netherlands
31-33, Avenue Giuseppe-Motta | 1202 | Geneva

T [5.1.2e]
M [5.1.2e]

[Website](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#)

To: 5.1.2 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e
Subject: FW: Aanvraag 5.1.2f BV
Received: Thur 9/5/2019 1:08:35 PM
Thur 9/5/2019 1:08:00 PM

Beste 5.1.2e,

Graag jullie aandacht voor onderstaande mailwisseling.

Het betreft een exportkredietverzekering voor activiteiten van een NL dochter van een ISR moederbedrijf, voor activiteiten in Ivoorkust. Het ISR moederbedrijf is in het verleden kennelijk wel eens betrokken geweest bij activiteiten in nederzettingen, maar daar heeft de onderhavige transactie niets mee te maken. Op de vraag van DIO/Attradius aan mij of het ontmoedigingsbeleid van toepassing is, heb ik derhalve ontkennend geantwoord, mits (en dat is het geval) Baran's HQ gevestigd is in ISR 'proper'. Ik heb dus geadviseerd dat we als overheid de verzochte dienst kunnen leveren, met de aanbeveling om bij IMH na te gaan of het vanuit IMVO-oogpunt ook acceptabel is. Zie daarop de mail van onze collega 5.1.2e van IMH, met een aantal vragen, vooral met het oog op 'ketenpartners'.

Nu zouden Attradius en DIO graag met jullie willen spreken over deze kwestie. Ik denk dat het goed zou zijn om het gesprek aan te gaan. Ik vraag me wel af in hoeverre het verstandig is dat wij als NL overheid een ISR bedrijf actief gaan aanspreken op de activiteiten die zij (in het verleden) in nederzettingen hebben ontplooid, zeker omdat het onwaarschijnlijk lijkt dat deze specifieke activiteit in Ivoorkust – dus gefinancierd vanuit moederbedrijf 5.1.2f – gefinancierd wordt uit opbrengsten van activiteiten in nederzettingen (en hoe toon je dat überhaupt aan?).

Enfin, genoeg om over te spreken dus. Als ik 5.1.2e dan nog aan het werk ben, haak ook ik graag aan bij de telcon / vc, anders zal 5.1.2e (in cc) ongetwijfeld willen waarnemen.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: dinsdag 3 september 2019 10:48

To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: FW: Aanvraag 5.1.2f BV

Beste 5.1.2e,

Naar aanleiding van de mail van 5.1.2e over het uitoefenen van invloed op ketenpartners hebben wij gister telefonisch contact gehad met ADSB. Nu begrijpen wij dat de financiering inderdaad van het moederbedrijf 5.1.2f Group komt, aangezien de dochtermaatschappij in Nederland is opgezet als brievenbusonderneming. Dit maakt het voor ADSB een diplomatieke uitdaging om het gesprek aan te gaan omdat zij dan het moederbedrijf zelf aanspreken op hun activiteiten in de bezette gebieden. Hiervoor zouden wij ADSB graag in contact brengen met de post, bij voorkeur in de vorm van een telefonisch gesprek. ADSB zou graag advies aan de post vragen over onder andere de reputatie van het bedrijf, mogelijke mensenrechtenschendingen en hoe de ambassade in vergelijkbare gevallen haar invloed aanwendt. Kortom, ADSB ontvangt graag diplomatiek advies over deze situatie. Zie jij ook mogelijkheden voor een verzoek aan de post om een gesprek op te zetten tussen de post en ADSB? Vanuit DIO zijn wij hier ook graag bij betrokken.

Dank en groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: vrijdag 30 augustus 2019 14:39

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Aanvraag 5.1.2f BV

Beste 5.1.2e,

In afstemming met 5.1.2e reageer ik graag op jouw mailtje waarin je vraagt om de blik van IMH naar deze casus.

Uit onderstaande mails begrijp ik dat DAM aangeeft dat de Nederlandse overheid geen diensten verleent aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in bezet gebied. Hierop is onze reactie:

✓Als Atradius hard kan maken dat deze activiteiten niet ten goede komen aan de activiteiten van het hoofdkantoor in de bezette gebieden dan is er volgens het ontmoedigingsbeleid geen bezwaar, zoals 5.1.2e ook al aangeeft.

✓Ook vinden wij de voorwaarde van DAM over de locatie van het hoofdkantoor van belang, maar ik zie dat jij dit al uitzoekt.

00049ler punt is dat de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen van bedrijven verwachten dat zij mogelijk 1280091 hun invloed uitoefenen op hun ketenpartners. Het zou daarom goed zijn om Atradius DSB de volgende punten mee te geven:

✓Hoewel de verzekering voor een activiteit van een dochteronderneming in Ivoorkust is, is er door deze verzekering voor de dochteronderneming wel een link met het hoofdkantoor.

✓Hierbij is van belang om te weten (of proberen te achterhalen) of de financiering voor de activiteiten van het hoofdkantoor komen (en dus eventueel gefinancierd worden uit opbrengsten van activiteiten in de bezette gebieden).

✓Ook is het verstandig om te bekijken of/hoe Atradius DSB invloed kan aanwenden richting de dochteronderneming m.b.t. de activiteiten in de bezette gebieden.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 27 augustus 2019 17:22

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: Aanvraag 5.1.2f BV

Ha 5.1.2e

Heb jij de bezette gebieden in jouw takenpakket zitten? Kun jij hier dan een blik op werpen en jouw visie met mij delen? En na afstemming met mij reageren richting 5.1.2e?

Veel dank!

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 27 augustus 2019 15:39

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e

<5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: Aanvraag 5.1.2f BV

Beste 5.1.2e,

Zie onderstaande mailwisseling. ADSB is bij ons op de lijn gekomen met de vraag of zij een aanvraag in behandeling kunnen nemen. Het betreft een exporttransactie naar Ivoorkust, waarbij de exporteur een dochteronderneming is van een Israëlisch bedrijf. Dit moederbedrijf is de afgelopen jaren actief geweest in de bezette gebieden (zie onderste mail en bijlage). Van DAM (5.1.2e) begrijpen wij dat zij geen bezwaar hebben met het in behandeling nemen van de aanvraag omdat het in de te verzekeren transactie activiteiten van de dochteronderneming in Ivoorkust betreft en daarbij geen link is met activiteiten in de bezette gebieden die ten gunste komen aan Israëlische nederzettingen. Momenteel sta ik nog in contact met DAM voor een check op het adres van het hoofdkantoor.

Nu is mijn vraag aan jou of vanuit IMH bezwaren zijn voor het in behandeling nemen van deze aanvraag, gezien het IMVO-beleid (ketenverantwoordelijkheid?) en de activiteiten van het moederbedrijf in de bezette gebieden?

Alvast veel dank en groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Verzonden: dinsdag 27 augustus 2019 14:30

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e

<5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 2e <5.1.2e

5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Aanvraag 5.1.2f

Beste 5.1.2e,

Dank voor je mail, en het bij DAM nagaan van dit soort gevallen.

Vanuit het perspectief van ontmoedigingsbeleid, graag jullie aandacht voor onderstaande beleidslijn:

De Nederlandse overheid ontmoedigt al jaren economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet gebied. Indien Nederlandse bedrijven aankloppen bij de overheid, worden zij over dit beleid geïnformeerd. De Nederlandse overheid verleent geen diensten aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in bezet gebied. Daarnaast informeert de overheid Nederlandse bedrijven actief in gevallen waarbij zij zelf is betrokken, zoals het bilaterale samenwerkingsforum. Het beleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven, als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren. Het gaat hierbij om activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen.

Omdat het in onderhavig geval gaat om activiteiten van de NL dochteronderneming van 5.1.2f in Ivoorkust – en er voor wat betreft deze specifieke activiteit dus geen link is met activiteiten in de bezette gebieden die ten gunste komen aan ISR

00049ttingen – is het ontmoedigingsbeleid wat ons betreft niet van toepassing, en kunnen wij als overheid de betroffer 1280091

verlenen. Daarbij is wat ons betreft overigens wel van belang dat 5.1.2f hoofdkantoor zich binnen de grenzen van Israël 'proper' bevindt, dus binnen de grenzen van 1967.

Ik zou jullie wel willen vragen om te checken of er vanuit IMH – met het oog op het IMVO-beleid en de activiteiten van het moederbedrijf in de bezette gebieden – wel bezwaren zijn.

Dank nogmaals en hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Sent: dinsdag 27 augustus 2019 11:53

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: FW: Aanvraag 5.1.2f

Beste 5.1.2e,

Net als 5.1.2e ben ik werkzaam bij DIO in het financieringscluster en houd ik mij bezig met de exportkredietverzekering. Atradius DSB is bij ons op de lijn gekomen met een in een aantal opzichten vergelijkbare verzekeringsaanvraag als die van Green2000, waarover 5.1.2e een paar weken geleden met jou contact heeft gehad. Het betreft weer een dochter van een Israëlisch moederbedrijf en wederom een exportproject in Ivoorkust. Daarmee heeft de activiteit waar de verzekering betrekking op heeft, wederom alleen via een NL dochteronderneming, geen directe link met de bezette gebieden. Wat nu anders is, is dat het moederbedrijf betrokken is geweest bij activiteiten in gebied. De site whoprofits.org geeft dit aan (zie de mail hieronder) en zie ook de bijlage over de betrokkenheid bij de bouw van een hogesnelheidslijn. We zouden graag jullie advies inwinnen over de vraag of ADSB door kan gaan met deze aanvraag.

Een verschil met de vorige transactie is dat ADSB in een vroeg stadium na de aanvraag van de exporteur bij ons op de lijn kwam met de mail hieronder, nadat het de genoemde activiteiten van moederbedrijf de Israëlische 5.1.2f tegenkwam. ADSB is nog niet begonnen met de formele beoordeling van de aanvraag.

Laat mij vooral weten indien je meer informatie nodig hebt.

Alvast dank en vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Internationaal Ondernemen
Cluster Financiering
Tel.: 5.1.2e
5.1.2e@minbuza.nl
<http://www.rijksoverheid.nl/>

Van: 5.1.2e <5.1.2e@atradius.com>

Verzonden: vrijdag 23 augustus 2019 11:16

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@atradius.com>

Onderwerp: Aanvraag 5.1.2f

Beste 5.1.2e en 5.1.2e,

Wij hebben een aanvraag voor de ekv ontvangen van exporteur 5.1.2f voor een groot drinkwaterproject in Ivoorkust. Echter, volgens onze informatie is het moederbedrijf van 5.1.2f de Israëlische 5.1.2f betrokken geweest bij de aanleg van een spoorbrug in bezet Palestijns gebied.

Meer informatie hierover treffen jullie aan in de bijlage en de tekst hieronder.

5.1.2f wordt genoemd in bijgevoegd rapport als betrokken bij activiteiten in de bezette gebieden. Bij de bouw van een hogesnelheidslijn heeft het ingenieursbureau het project management gedaan voor de Ayalon brug, die in de laatste 150 meter in de Latrun Enclave komt, voorbij de Green Line en in de bezette gebieden. De brug is al af, de spoorlijn is gedeeltelijk operationeel.

00049

1280091

The viaduct over the Valley of Ayalon, one of the most recognisable landmarks of the project (Wikipedia in article on the railway)

Een aantal Europese partijen heeft de gevolgen ervaren van de betrokkenheid bij de bouw van deze spoorlijn

(https://en.wikipedia.org/wiki/Tel_Aviv%E2%80%93Jerusalem_railway):

The railway has also been criticized by the Arab Palestinians for having two separate sections that pass through the West Bank, totaling 6Most of this distance passes through tunnels, one in the Latrun area, and the other just north of Mevasseret Zion, after the town's residents protested the route going underneath the town.^[28] For this reason, the German national rail operator Deutsche Bahn, which advised Israel Railways on the project, withdrew from it under pressure of pro-Palestinian organizations.^[29] The residents of Mevasseret were also waging a campaign in favor of using a tunnel boring machine (TBM) to dig the tunnel in their section.^[30] The Italian municipality of Rho near Milan adopted a resolution in November 2011 expressing "moral and political censure" towards Pizzarotti, an Italian company based in Parma, due to its involvement in the construction of the railway.^[31] The municipality of Naples similarly asked Pizzarotti to withdraw from the project.^[32] It should be noted however, that the section of the railway with which Pizzarotti is involved (i.e., the TBM-bored, western portion of tunnel 3) is not located in the West Bank.

De website whoprofits.org heeft ook een pagina over de

5.1.2f

The company provides civil engineering services, project management, infrastructure and communication services in Israel and abroad.

The company managed the construction project of section A of the Tel Aviv-Jerusalem Fast Train (A1), including Bridge 6, which crosses the Green Line at the Latrun enclave into occupied Palestinian land.

The company built a dry storage base for the Israeli army in a joint bid with the Aronson Company and ABB SUSA Company. The 125 million USD project was commissioned by the US Army Corp of Engineers. It also executed a 550 million USD border surveillance project for the Israeli military involving the deployment of 250km of camera and radar sites.

The company carried out network deployment projects for some of the biggest cellular providers, including Cellcom Israel, Pelephone Communications and Partner Communications (formerly Orange). All major Israeli cellular providers deploy cellular sites on occupied Palestinian and Syrian land and serve Israeli settlers.

It also carried out a project of YES, which provides satellite broadcasting services to some of the checkpoints and to all Israeli settlements

Wij vragen ons af hoe wij hiermee om moeten gaan.

Ons voorstel is om hier op korte termijn even telefonisch contact over te hebben met jullie.

Zou dat jullie aanstaande maandag schikken?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Dutch State Business

David Ricardostraat 1 | 1066 JS Amsterdam | Netherlands

Phone: 5.1.2e

E-mail: 5.1.2e@atradius.com | Website: www.atradiusdutchstatebusiness.nl

Atradius Dutch State Business N.V. is de uitvoerder van de faciliteiten voor exportkredietverzekering en investeringsgaranties voor rekening en op naam van de Staat der 5.1.2e

Atradius Dutch State Business N.V. the Export Credit Agency of the Netherlands.

00050 Het is ons nog onduidelijk of het ontmoedigingsbeleid alleen van toepassing is op handel of ook geldt voor activitei1280123

Onze lijn is gericht op bedrijven en minder op deelname aan een activiteit, maar wellicht dat DJZ hier meer over weet.

Zouden jullie morgen een seintje willen geven of jullie akkoord zijn met onderstaande reactie? Eventuele suggesties zijn uiteraard welkom.

Alvast veel dank!

Fijne avond,

5.1.2e

5.1.2i

5.1.2e

5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@nocnsf.nl>

Sent: donderdag 17 november 2022 16:54

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@nocnsf.nl>

Subject: WK landenteams in Oost-Jeruzalem

Geachte mevrouw 5.1.2e,

Graag neem ik bij deze contact op in verband met een vraag over activiteiten in de geannexeerde gebieden in Oost-Jeruzalem zodat ik in het vervolg de Nederlandse Schaakbond kan adviseren. Uw contactgegevens heb ik ontvangen van 5.1.2e

Het Nederlandse mannenteam doet vanaf eind deze week deel aan het WK Landenteams in Israël. Naar aanleiding van een oproep van het Rights Forum (organisatie met verschillende oud-politici en wetenschappers. O.a. 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e) heeft de Nederlandse Schaakbond zich verdiept in de situatie ter plekke. Nu blijkt dat het WK in een hotel plaatsvindt dat is gelegen in het geannexeerde gebied in Oost-Jeruzalem. (Toernooi- en verblijfslocatie: 5.1.2e

5.1.2e

00050den het waarderen als u ons nader kunt informeren over het beleid van de Nederlandse overheid met betrekking tot 1280123

activiteiten van Nederlandse organisaties in de geannexeerde gebieden. We zijn vooral benieuwd of (sport)activiteiten met Nederlandse deelname in deze gebieden zijn toegestaan en in het bijzonder als deze activiteiten op initiatief van Israël worden georganiseerd?

Van de post in Israël hebben we al een reactie op onze vragen ontvangen. De reactie was echter van zeer algemene aard zodat ik, in afstemming met 5.1.2e, ook met u in deze contact opneem.

Ik kijk uit naar uw reactie. Als u in de tussentijd nog vragen heeft, ontvang ik deze graag.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

NOC*NSF International Relations

Mobile: 5.1.2e

www.nocnsf.nl

We winnen veel met sport!

*Wij geloven in een sterker Nederland door de kracht van sport. We doen dit onder andere dankzij onze Partners van de Nederlandse sport: De Nederlandse Loterij, Heineken, Missie H2, De Rabobank, Het Algemeen Dagblad. NOC*NSF is een vereniging naar Nederlands recht en geregistreerd in het handelsregister te Arnhem onder nr. 09059703. Op dit e-mailbericht en eventuele bijlagen is een disclaimer van toepassing: www.nocnsf.nl/disclaimer.*

To: 5.1 5.1.2e
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Wed 4/8/2015 11:31:03 AM
Subject: FW: 5.1.5 uit Israël (E3189955).
Received: Wed 4/8/2015 11:31:04 AM

From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: dinsdag 7 april 2015 14:01
To: 5.1.2e@ 5.1.5 nl'
Cc: COM-Liaison
Subject: 5.1.5 uit Israël (E3189955).

Geachte heer 5.1.2e
In antwoord op uw vraag over 5.1.5 uit Israël graag het volgende.

De productie van 5.1.5 producten vindt (deels) plaats in Israëlische nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever, dat tot de Palestijnse Gebieden behoort. Er is geen verbod op de import van deze producten noch volgens Europese noch volgens Nederlandse regelgeving. De EU Cosmetics verordening van 10 juni 2013 bevat wel de verplichting om het land van oorsprong bij import te vermelden op het etiket. Hierbij geldt het volgende: Indien de herkomst van een product is aangegeven, moet deze informatie - om de consument niet te misleiden - correct zijn en de gemiddelde consument er niet toe brengen of kunnen brengen een besluit over een transactie te nemen dat hij anders niet had genomen.

Nederzettingen zijn strijdig met internationaal recht en behoren volgens Nederland en de EU niet tot het grondgebied van Israël (Kamerstuk 23432 nr. 351). De EU en Israël zijn overeengekomen dat voor producten die in Israëlische nederzettingen geproduceerd zijn niet het voor Israël vigerende preferentiële importtarief van toepassing is. Dit wordt vastgesteld aan de hand van de postcodes van de productie-vestigingen.

Het beleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van het ontplooiën van zakelijke activiteiten door Nederlandse bedrijven in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in de bezette Palestijnse gebieden (Westelijke Jordaanoever, met inbegrip van Oost-Jeruzalem en Gazastrook) en op de Golanhoogten is al jaren ongewijzigd. Dit beleid houdt in dat het kabinet Nederlandse bedrijven ontmoedigt zakelijke relaties aan te gaan met bedrijven gevestigd in Israëlische nederzettingen [zoals in dit geval] of zelf activiteiten te verrichten in die nederzettingen of activiteiten te verrichten buiten nederzettingen ten gunste van nederzettingen.

Het is Nederlandse bedrijven echter niet verboden om deze zakelijke relaties aan te gaan of activiteiten te ontplooiën. De Nederlandse overheid is van mening dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij bedrijven zelf ligt. In het kader van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen wordt van Nederlandse bedrijven verwacht dat zij op basis van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen tot een afgewogen besluit komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen.

Op grond van bovenstaand beleid verleent de Nederlandse overheid echter geen diensten aan bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in bovengenoemde gebieden. Dit betekent dat de Nederlandse Ambassade in Tel Aviv en andere onder de Nederlandse overheid vallende instellingen geen diensten verlenen ten behoeve van deze zakelijke relatie met 5.1.5

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

5 5.1.2e

5.5.1.2e

5.1.2e

Directorate General for Foreign Economic Relations
Department of International Business

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67 | Postbus 20061
2500 EK Den Haag
T 070 5.1.2e
5.1.2e @minbuza.nl

To: 5.1.2e (5.1.2e) 5.1.2e @Rotterdam.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e Fri 2/2/2018 1:14:15 PM
Subject: FW: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie
Received: Fri 2/2/2018 1:14:16 PM

5.1.2e

Beste 5.1.2e,
Met dank aan BZ-collega's 5.1.2e e.a. in Den Haag!
Ontvang graag kopie van de def versie van de antwoorden.
Met vriendelijke groet.

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e

Sent: vrijdag 2 februari 2018 10:24

To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e >

Subject: RE: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie

Hoi 5.1.2e,
Zie hierbij advies voor de beantwoording van vragen 2 en 5. Als jullie akkoord zijn, wil jij doorsturen?
Hartelijke groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e

Sent: woensdag 24 januari 2018 11:27

To: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @Rotterdam.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>
Subject: FW: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie

Beste 5.1.2e,

Dank voor de mogelijkheid om mee te lezen, i.h.b. m.b.t. de concept-antwoorden op vragen 2, 4 (in bijlage), 5 en 8 (hieronder).

Ik zit m.n. te kijken naar het concept-antwoord op vraag 5.

M.i. zou je w.b. de formulering aangaande BDS kunnen volstaan met een simpel 'ja' gevolgd door een verwijzing naar het beleid van de Rijksoverheid, i.c. het ontmoedigingsbeleid.

Als je nadere duiding wilt geven (wat je in je antwoord hieronder doet), luistert de formulering daarvan wel nauw.

Volgende 'definitie' van de BDS-beweging trof ik b.v. aan op het internet: "De BDS-beweging (Boycot, Desinvesteringen en Sancties) is een wereldwijde campagne die op vreedzame wijze oproept tot verzet tegen Israël, met als doel dat land te bewegen om zijn verplichtingen met betrekking tot de mensenrechten van de Palestijnen na te komen. De campagne startte op 9 juli 2005 op initiatief van 171 Palestijnse organisaties van over de hele wereld. De BDS houdt kantoor in Ramallah."

Graag kopieer ik hierbij verantwoordelijk BZ-collega 5.1.2e in Den Haag in voor een extra check van de antwoorden, i.h.b. dat op vraag 5. 5.1.2e graag jouw reactie.

H.gr.. 5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e [mailto:5.1.2e @Rotterdam.nl]

Sent: woensdag 24 januari 2018 11:36

To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: FW: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie

Ha 5.1.2e,
Bijgevoegd de concept-beantwoording van de Raadsvragen en hieronder mijn aanvulling op vragen 5 en 8.
Hebben jullie wellicht gelegenheid mee te lezen?

Vriendelijke groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e (5.1.2e)

Verzonden: woensdag 24 januari 2018 10:27

Aan: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @rotterdam.nl>

C00052 5.1.2e <5.1.2e @Rotterdam.nl>

1271565

Onderwerp: RE: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie

Hoi 5.1.2e,

5.1.2i

Ik weet weinig van BDS en Stad van Compassie, maar denk als antwoorden op vraag 5 en 8 aan iets als:

5.1.2i

Minister Zijlstra heeft vorige week een lijst van feitelijke vragen en antwoorden aan de tweede kamer gestuurd over een andere kwestie, zie:
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2018Z00571&did=2018D01238>
en de eerdere kamerbrief uit 2017 (bijgevoegd).

Ik zal vragen of de Nederlandse ambassade nog naar de concept-antwoorden kan kijken.

Vr gr
5.1.2e

Van: 5.1.2e (5.1.2e)

Verzonden: dinsdag 23 januari 2018 22:40

Aan: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@Rotterdam.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@Rotterdam.nl>

Onderwerp: RE: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie

Hoi 5.1.2e,

Ik heb op basis van input van de MRDH een concept beantwoording opgesteld. Kun jij meelezen? Ik heb de input van de MRDH voor het gemak ook bijgevoegd. Het beantwoorden van de vragen 5 en 8 valt buiten mijn competentie en kennis. Weet jij daar iets van?

Ik ben benieuwd, dank alvast,

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
Verkeerskundig planoloog
Gemeente Rotterdam
Stadsontwikkeling
Verkeer en Vervoer
Telefoon 5.1.2e
Mobiel 5.1.2e
Website www.rotterdam.nl

Van: 5.1.2e (5.1.2e)

Verzonden: donderdag 11 januari 2018 18:05

Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@rotterdam.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@Rotterdam.nl>

Onderwerp: RE: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie

Hoi 5.1.2e,

Lijkt me inderdaad goed om de beantwoording primair inhoudelijk en technisch te houden en de input van de MRDH af te wachten.

V.w.b. de internationale aspecten gaat het met name om vragen 2, 5 en 6. Daarbij kunnen we eventueel dezelfde of vergelijkbare tekst gebruiken als bij een eerdere raadsvraag:

5.1.2i

Maar eerst maar even kijken waar MRDH mee komt, dan lees ik graag mee.

00052ndelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Gemeente Rotterdam

Bestuurs- en Concernondersteuning

Directie Concernstaf & Strategie

Afdeling Bestuursadvies & Public Affairs (BPA)

Stadhuis, Coolingsingel 40 (3011 AD)

Postbus 70012, 3000 KP Rotterdam

Telefoon 5.1.2e

Fax

Email 5.1.2e@rotterdam.nl

Website www.rotterdam.nl

Van: 5.1.2e (5.1.2e)

Verzonden: donderdag 11 januari 2018 15:29

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@Rotterdam.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@Rotterdam.nl>

Onderwerp: RE: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie
Fijn dank!

@5.1.2e zoals in mijn mail aan 5.1.2e hieronder staat, ik wacht dus eerst op de input van de MRDH. Dat kan wel één tot enkele weken duren. Daarna vraag ik jou om mee te lezen.

Ik stuur overigens ook binnenkort een uitstelbericht naar het stadhuis, want de huidige deadline gaan we niet halen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

Verkeerskundig planoloog

Gemeente Rotterdam

Stadsontwikkeling

Verkeer en Vervoer

Telefoon 010 - 5.1.2e

Mobiel 06 - 5.1.2e

Website www.rotterdam.nl

Van: 5.1.2e

Verzonden: donderdag 11 januari 2018 15:23

Aan: 5.1 5.1.2e <5.1.2e@rotterdam.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@Rotterdam.nl>

Onderwerp: Antw: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie

Ha 5.1.2e,

5.1.2e kijkt vanaf onze kant mee. 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@rotterdam.nl>

Datum: 11 januari 2018 om 15:11:20 CET

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@Rotterdam.nl>

Onderwerp: Schriftelijke vragen NIDA over gunning OV-concessie aan EBS, vanwege Israël-kwestie

Hoi 5.1.2e

Bijgaande schriftelijke vragen zijn bij ons ter behandeling uitgezet. Dit gaat over een OV-onderwerp (de gunning van de busconcessie 5.1.2e aan een Israëlisch busbedrijf), maar wordt in verband gebracht met een netelige internationale kwestie: het Israël-Palestina vraagstuk. Ik heb de vragen in eerste instantie bij de MRDH uitgezet. De MRDH was immers verantwoordelijk voor de aanbesteding, in zekere zin namens ons college van B&W en dat van de 22 andere MRDH-gemeenten.

Ik wil als ik de input van de MRDH heb, ook graag een collega van de gemeente Rotterdam mee laten lezen die verstand heeft van internationale betrekkingen. Weet jij wie ik hier het beste over kan benaderen?

Dank alvast,

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

Verkeerskundig planoloog

Gemeente Rotterdam

Stadsontwikkeling

Verkeer en Vervoer

00052010 - 5.1.2e

Mobiel 06 - 5.1.2e

1271565

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Mon 3/1/2021 3:39:28 PM
Subject: FW: Blue Line Jeruzalem
Received: Mon 3/1/2021 3:39:30 PM

Dossier bedrijfsleven ontmoedigingsbeleid

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Israel
14 Abba Hillel Street, Ramat Gan 52506, Israel
T +972 (5.1.2e
M +972
E 5.1.2e@minbuza.nl
Visit our websites in [Dutch](#) and [English](#)

From: 5.1.2e
Sent: vrijdag 4 december 2020 15:00
To: 5.1.2e ; TEL-EA ; 5.1.2 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Cc: 5.1.2e
Subject: RE: Blue Line Jeruzalem

Dank! buiten verzoek.

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>
Datum: vrijdag 04 dec. 2020 11:04 AM
Aan: TEL-EA <5.1.2e@minbuza.nl>, 5.1.2 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>, 5.1.2e 2e <5.1.2e@nfia.com>, 5.15.1.2e
< 5.1.2e @minbuza.nl>, 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>, 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>
Kopie: 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>, 5.1.2e < 5.1.2e @minbuza.nl>, 5.1.2e
< 5.1.2e 2e >
Onderwerp: RE: Blue Line Jeruzalem

Beste allemaal,

Woensdag 2 december spraken TEL (5.1.2e) en DAM (5.1.2e) met 5.1.2f een Nederlands bedrijf dat geïnteresseerd is in een infrastructureel project (de zogenaamde Blue Line) dat deels in Oost-Jeruzalem vorm zal krijgen. 5.1.2f was bij TEL op de lijn gekomen n.a.v. de door ISR overheid uitgeschreven tender, en had onder meer vragen over het NL ontmoedigingsbeleid. Onder korte weergave van het besprokene. Zie voor meer achtergrondinfo mijn mail van 10 nov onderaan deze mail.

- Blue Line is een goede kans voor 5.1.2f waar ze heel serieus naar kijken omdat veel andere projecten door Corona vertraging hebben opgelopen. Daarnaast hebben ze goede lokale partners: 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e (volgens 5.1.2f een gerenommeerde partij die de tramstellen levert).
- Naar aanleiding van eerste contact met TEL (telefonisch en schriftelijke toelichting op NL ontmoedigingsbeleid), zijn ze extra alert geraakt op de politieke context. Tijdens een intern managementoverleg vorige week (voor dit gesprek plaatsvond) is eigenlijk al 00053 gezegd dat ze het niet gaan doen, want het is te kort dag (deadline inschrijving in januari 2021) en de risico's zijn te gro1271567

DAM schetst de achtergrond (Groene Lijn en grenzen van 1967) en praktische uitwerking van het ontmoedigingsbeleid: de NL overheid ontmoedigt al jaren Nederlandse bedrijven om economische relaties aan te gaan in en met ISR nederzettingen in bezet gebied. Een infrastructureel project die West-Jeruzalem verbindt met ISR nederzettingen in Oost-Jeruzalem (dus over de grens van 1967) valt onder het ontmoedigingsbeleid. Bij deelname door 5.1.2f aan dit project, kan het bedrijf derhalve niet kan rekenen op steun en bemiddeling vanuit de NL overheid en de ambassade in het bijzonder. Dat zou ook gaan spelen bij het verstrekken van export(krediet)verzekeringen waar de overheid een rol speelt. Dit laatste is een extra bezwaar voor 5.1.2f, omdat zij veel met Atradius Dutch State Business werken.

1271567

5.5.1.2e

5.1.2e

Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Israel

14 Abba Hillel Street, Ramat Gan 52506, Israel

T +972 (0)3

5.1.2e

M +972 (0)5

E 5.1.2e@minbuza.nl

Visit our websites in [Dutch](#) and [English](#)

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

reeds beoordeeld, id=1271512

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

reeds beoordeeld, id=1271512

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Fri 1/28/2022 1:03:09 PM
Subject: FW: Harvest Waste Jenin WtE update & COGAT contact verzoek
Received: Fri 1/28/2022 1:02:00 PM
RE: Waste to Energy Plant in Palestinian Territories

Nog t.i., sorry vergat te cc'en!

From: 5.1.2e
Sent: donderdag 27 januari 2022 16:15
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: FW: Harvest Waste Jenin WtE update & COGAT contact verzoek
Hi 5.1.2e

Ter info en zoals ook met 5.1.2e besproken:

Zie onderstaande update-mail van het Harvest Waste project in Jenin, alsook herhaling van hun verzoek aan ons om hen met COGAT in contact te brengen (o.a. t.b.v. invoer materialen).

Ze waren mee met de handelsmissie van Kaag in 2020 en hebben een grote tender (450 mln EUR) gewonnen voor een Waste to Energy centrale nabij Jenin.

We hebben eind 2021 (met 5.1.2e 5.1.2e) verschillende gesprekken met HW alsook met FMO gevoerd over de politieke context en risico's en ons ontmoedigingsbeleid (zie ook bijgaande mail). Daarbij kwamen we steeds tot de conclusie dat risico's gemitigeerd kunnen worden en doorgang van het project – dat in principe onze volle steun heeft – niet in de weg zouden moeten staan.

Ik zal ze introduceren aan COGAT 5.1.2e, digitaal of wanneer ze hier op bezoek komen in persoon, en van te voren met HW de verwachtingen die ze van zowel COGAT als van ons in het verdere traject hebben bespreken.

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@harvestwaste.com>
Sent: maandag 24 januari 2022 01:56
To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@harvestwaste.com>
Subject: Harvest Waste Jenin WtE update & COGAT contact verzoek

Beste allen,

Wij hopen dat jullie het allemaal goed maken.

Ons project in Jenin maakt goede vorderingen. We zijn in de eindfase van de onderhandelingen over het afval contract (waste concession) en de power purchase agreement met de PA. 5.1.2e 5.1.2e van Invest International, is door de PA gevraagd om mee te denken om ervoor te zorgen dat de contracten vanuit het perspectief van de financiers ook een bankable zijn. Nu die gesprekken allemaal (bijna) zijn afgerond, hopen we deze contracten binnen niet al te lange tijd te ondertekenen zodat het project echt van start kan.

In de tussentijd zijn we volop bezig met de feasibility study. We hebben inmiddels zeven voorstellen van gerenommeerde Nederlandse en internationale consultants binnen om studies als de afval compositie studie, interconnectie studie en bovenal de Environmental & Social Impact Assessment volgens de IFC standaarden te doen. Wij zijn al deze voorstellen nu aan het evalueren en hopen aan het eind van de maand contracten te tekenen zodat we werkelijk van start kunnen.

Beide bovenstaande items zijn weer van belang in het kader van de financiering van Invest International, we hopen hiervan binnenkort de eerste gelden te kunnen trekken. Als Harvest Waste zijn we door alle hoepels inmiddels heen. Invest International is nog een aantal zaken aan het afronden achter de schermen. Hopelijk lukt dit zo snel mogelijk.

Nu dit allemaal in gang is gezet, willen we graag terugkomen op jullie voorstel gedaan tijdens onze vorige live meetings om ons met COGAT in contact te brengen. Zouden jullie ons hierbij kunnen helpen?

Ter info: Wij hebben begrepen dat COGAT inmiddels een bezoek heeft gebracht aan de Zahrat Al-finjan landfill, dus het lijkt nu een uitstekend moment om te gaan spreken.

We vernemen graag van jullie hieromtrent. Mocht er informatie van onze kant hiervoor nodig zijn, laat het ons weten.

Alvast hartelijk dank voor jullie assistentie.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
00054 5.1.2e 5.1.2e

1280112

HARVEST WASTE

M: +31 (0) 20 5.1.2e E: 5.1.2e@harvestwaste.com | www.harvestwaste.com | LinkedIn

5.1.2e Amsterdam Netherlands

Any e-mail sent from Harvest Waste B.V. contain information which is confidential. Unless you are the intended recipient, you may not disclose, copy or use it; please notify the sender immediately and delete it and any copies from your system. You should protect your system from viruses etc.; we accept no responsibility for damage that may be caused by them.

To: [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl]
From: [5.1.2e] [5.1.2e]
[5.1.2e] Mon 7/22/2013 1:34:00 PM
Subject: FW: informatie over Better Place
Received: Mon 7/22/2013 1:34:00 PM
Better PlaceinputDGBEB (3).doc

Extra info.

From: [5.1.2e] [mailto:[5.1.2e]@minez.nl]
Sent: maandag 22 juli 2013 12:45
To: [5.1.2e]
Subject: informatie over Better Place

[5.1.2e],

Bijgaande tekst van 25-5-2011 gaat over Better Place om je een indruk te geven. Ze zijn op Schiphol een pilot gestart met een batterijwisselstation voor taxi's, die inmiddels is gestopt.

Mvg,

[5.1.2e]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

=====

Better Place

Better Place is de grootste dienstverlener op het terrein van elektrisch vervoer wereldwijd (vergelijkbaar met een mobiele telefoonaanbieder). Het bedrijf van 5.1.2e werkt samen met overheden en elektriciteitsbedrijven om de transitie naar duurzame mobiliteit te versnellen.

Het concept

Better Place verzorgt oplaadpunten (thuis en op het werk), maar interessant zijn vooral de accuwisselstations (zodat ook elektrisch vervoer voor lange afstanden mogelijk is). De lege accu's worden automatisch verwisseld in volle. Dit zal slechts enkele minuten in beslag nemen terwijl het opladen (over het algemeen) veel langer duurt. Interessant punt in het concept is dat Better Place eigenaar is van de batterijen, zodat de consument alleen de auto hoeft te kopen (juist de batterij maakt elektrisch rijden heel erg duur, hiermee wordt een belangrijke barrière weggenomen). Ook is interessant dat Better Place ICT-toepassingen in de auto biedt die de communicatie met oplaadinfrastructuur faciliteert. Om dit businessmodel te kunnen realiseren is standaardisatie van groot belang. Better Place is in gesprek met auto en batterijfabrikanten hierover.

Internationale ervaringen

Better Place is reeds gestart in Israël, Denemarken (vooral gecombineerd met windenergie), Australië, Californië, Hawaï en Canada. Een delegatie van V&W en EZ hebben in 2008 de pilot in Israel bezocht.

Better Place in Nederland

Better Place wil ook in Nederland actief worden. Het zal daartoe in 2012 een pilot van een batterijwisselstation opstarten op Schiphol (Europees gefinancierd). Ook is Better Place samen met Enexis momenteel actief met een proef rond smart charging.

Als Better Place daadwerkelijk gaat starten in Nederland zal de infrastructuur van Better Place naast de infrastructuur van Stichting E-laad (netbeheerders) en andere marktpartijen opereren. De laadinfrastructuur in Nederland wordt niet gefinancierd door de overheid. Wel bestaat er een fiscale maatregel die ook van toepassing is voor de aanleg van laadinfrastructuur, de investeringsaftrek premie de Mia Vamil. De overheid faciliteert de totstandkoming van een transparante markt, waarin service providers zoals Better Place een belangrijke rol kunnen spelen. In de gesprekken over de totstandkoming van het marktmodel van laaddienstverlening is Better Place Europe, 5.1.2e reeds partij.

To: [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl]
From: [5.1] [5.1.2e]
[5.1.2e] Mon 7/22/2013 1:34:00 PM
Subject: FW: Kamervragen Better Place
Received: Mon 7/22/2013 1:34:00 PM
[Better Place.doc](#)

Beste [5.1.2e],

Ik zou graag jouw advies ontvangen over onderstaande Kamervragen (nr's 4 en 5). Gaat om een Israelische multinational die accu's voor elektrische auto's leverde in bezette gebieden (is inmiddels failliet). Gemeente Adam en de EU hebben blijkbaar gesubsidieerd/geïnvesteerd. Nu wordt gevraagd of wij van mening zijn dat dat niet had moeten gebeuren, tenzij het bedrijf zijn activiteiten in bezette gebieden zou staken. Graag jouw advies.

Ik stuur je straks nog wat info over het bedrijf door.

Dank alvast.

Vriendelijke groet,

[5.1.1] [5.1.2e]

From: [5.1.2e]@minez.nl]
Sent: maandag 22 juli 2013 10:00
To: [5.1] [5.1.2e]
Subject: FW: Kamervragen Better Place

Beste [5.1.2e],

Hieronder tref je de vijf kamervragen aan en eerdere mailwisseling met Buza.

Ook voeg ik in de bijlage het artikel toe in word-document.

Welke vragen kun jij beantwoorden?

Op welke manier (per mail?) en bij wie van jullie ministerie kan ik een paraaf halen?

Graag je reactie.

Met vriendelijke groet,

[5.1.2e]

.....
Ministry of Economic Affairs

Directorate General for Enterprise and Innovation
Industry Department
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

.....
T +31 70 [5.1.2e]
F 00057 [5.1.2e]
[5.1.2e]@mineleni.nl <mailto:[5.1.2e]@mineleni.nl>

1327313

Van: [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl]

Verzonden: donderdag 18 juli 2013 15:41

Aan: [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]

CC: [5.1.2e]

Onderwerp: Re: Kamervragen Better Place

En ook ik heb het dossier inmiddels verlaten. [5.1.2e] neemt voorlopig waar. Groet, [5.1.2e]

Van: [5.1.2e] [5.1.2e] [mailto:[5.1.2e]@minez.nl]

Verzonden: Thursday, July 18, 2013 03:36 PM

Aan: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minez.nl>; [5.1.2e] [5.1.2e]

Cc: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minez.nl>; [5.1.2e] <[5.1.2e]@minez.nl>; [5.1.2e] <[5.1.2e]@minez.nl>

Onderwerp: RE: Kamervragen Better Place

Hallo [5.1.2e], ik ben niet langer bij Isral betrokken. Graag verwijs ik je naar mijn opvolgster bij BZ/BEB [5.1.2e] en voor de politieke aspecten (zie vragen 4 en 5) naar BZ/DAM/MO (directeur [5.1.2e] zal je vast met de dossierhouder daar in contact willen brengen). Succes met de beantwoording. Vr.gr.. [5.1.2e].

Van: [5.1.2e]

Verzonden: donderdag 18 juli 2013 15:24

Aan: [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]

CC: [5.1.2e] [5.1.2e]

Onderwerp: Kamervragen Better Place

[5.1.2e], [5.1.2e]

Bijgaande kamervragen over Better Place zijn gisteren binnengekomen. Hebben jullie ze al gezien?

Hierbij verzoek ik om jullie medewerking in het kader van de beantwoording. Welke vragen kunnen jullie beantwoorden?

Mvg,

[5.1.2e]

2013Z15182

Vragen van het lid Van Bommel (SP) aan de ministers van Economische Zaken en van Buitenlandse Zaken over de gevolgen van het faillissement en de herstart van Better Place inzake accu-oplaadstations (ingezonden 17 juli 2013)

Bent u op de hoogte van de doorstart van het voormalige Better Place? Zo ja, welk verzoek met betrekking tot de eerdere samenwerking met Nederland doet de nieuwe directie nu aan u? Welk verzoek doet de directie aan de EU in het licht van de samenwerking die door Better Place met de EU was aangegaan? 1)

2

Wat zijn de financile verplichtingen die de Nederlandse staat (met name het ministerie van Economische Zaken) is aangegaan bij de introductie van het bedrijf Better Place in Nederland? Wat is de schade van de Nederlandse steun aan het project na het faillissement eerder dit jaar? Is het mogelijk deze schade bij de nieuwe firma te verhalen? Indien nee, waarom niet?

3

Wat zijn de gevolgen voor de Europese ondersteuning van Better Place met name in het kader van het Ten-T project? Is het mogelijk dat de EU de schade, die na het faillissement van Better Place ontstond, kan verhalen op de nieuwe firma? Indien nee, waarom niet?

4

Deelt u de opvatting dat in het kader van Nederlandse plicht tot "due diligence" de gemeente Amsterdam, de Nederlandse staat en de EU beter niet met Better Place in zee konden gaan, tenzij Better Place openlijk afscheid had genomen van ondersteuning van de bezetting en haar stations in de bezette gebieden had afgestoten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat betekent dat voor uw beleid van actieve ontmoediging van contacten met het bedrijfsleven om in en met de nederzettingen zaken te doen?

5

Deelt u de conclusie dat het aangaan van nieuwe banden met de opvolger van Better Place alleen mogelijk is als afstand wordt gedaan van de faciliteiten in de bezette gebieden? Zo ja, kunt u dat toelichten? Indien nee, waarom niet?

1) Auto's met verwisselbare accu blijven rijden na overname, De Volkskrant, 12 juli 2013.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

To: 5.1.2e @somo.nl; 5.1.2e @somo.nl; 5.1.2e @somo.nl; 5.1.2e @somo.nl
From: 5.1.2e 1.2e
5.1.2e Mon 3/8/2021 3:12:15 PM
Subject: FW: Nederlandse bedrijven actief in door Israel bezet gebied - wat doet MinBUZA?
Received: Mon 3/8/2021 3:12:00 PM
Shufersal KB - ontmoedigingsbeleid.pdf
Shufersal SO - ontmoedigingsbeleid.pdf
beantwoording-kamervragen-over-bericht-kritiek-op-booking.com-om-aanbieden-van-bedden-in-israelische-nederzettingen (1).pdf

Beste 5.1.2e & 5.1.2e
Ik hoop dat alles goed gaat met jullie. Vanuit ons nogmaals veel dank voor het prettige gesprek dat wij iets meer dan twee weken geleden hebben gevoerd.
Naar aanleiding van jullie onderstaande verzoek, heb ik een paar (overigens openbare) documenten voor jullie geselecteerd, van waaruit volgens mij een redelijk compleet beeld van het Nederlandse beleid te extraheren is. Mocht dit alsnog vragen opleveren, hoor ik dat uiteraard graag.
Hartelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e 1.2e 5.1.2e | Middle-East & North Africa Directorate | 5.1.2e Israel
Ministry of Foreign Affairs | 5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @somo.nl>
Sent: donderdag 25 februari 2021 15:47
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @paxforpeace.nl; 5.1.2e 5.1.2e @amnesty.nl; 5.1.2e The Rights Forum 5.1.2e @rightsforum.org; 5.1.2e 5.1.2e @euronet.nl; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @somo.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @oxfamnovib.nl
Subject: RE: Nederlandse bedrijven actief in door Israel bezet gebied - wat doet MinBUZA?

Beste 5.1.2e, 5.1.2e, en collega's,
Graag willen wij jullie nog bedanken voor het gesprek van afgelopen vrijdag. De brede vertegenwoordiging vanuit buza, met mensen van verschillende afdelingen maakte het wat ons betreft tot een interessante uitwisseling, waarbij verschillende invalshoeken aan de orde kwamen. Wij willen graag voorstellen om binnen niet al te lange tijd een vervolgesprek te organiseren. Het zou mooi zijn als de 'posten' dan ook mee kunnen doen.
Voor nu zouden wij jullie willen vragen de formele beleidsdocumenten mbt het ontmoedigingsbeleid met ons te delen, en/of ons een nadere toelichting op dit beleid te verschaffen. Bij nader inzien blijkt dat er – onder de ge-cc-de organisaties – toch verschillende interpretaties bestaan van dit beleid.
Vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thursday, 18 February 2021 09:38
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @paxforpeace.nl; 5.1.2e 5.1.2e @paxforpeace.nl; 5.1.2e 5.1.2e @amnesty.nl; 5.1.2e 5.1.2e @rightsforum.org; 5.1.2e 5.1.2e @euronet.nl; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @somo.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @oxfamnovib.nl
Subject: RE: Nederlandse bedrijven actief in door Israel bezet gebied - wat doet MinBUZA?

Beste 5.1.2e,
Dank voor je email.
Niet iedereen van de beoogde deelnemers heeft Microsoft Teams. Is er eventueel een ander medium (Zoom?) voorhanden? Zo niet, dan zullen wij er een mouw aan passen.
Wij horen graag wie er vanuit de post(en) mee zal doen.
Een ander punt, wij willen ook voorstellen dat 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl bij het gesprek morgen aanschuift. Hij heeft o.a. en shrinking space in zijn portefeuille en is contactpersoon voor het Breed Mensenrechtenoverleg (BMO). Of, mocht hij niet kunnen, dan een andere relevante medewerker vanuit DMM. Als jullie daar akkoord mee zijn, kun jij daar zorg voor dragen?

Vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e
00058 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: Tuesday, 16 February 2021 16:49

To: [redacted] [redacted] <[redacted]@somo.nl>
Cc: [redacted] [redacted] <[redacted]@paxforpeace.nl>; [redacted] <[redacted]@paxforpeace.nl> [redacted]
[redacted] <[redacted]@amnesty.nl> [redacted] [redacted] [redacted] <[redacted]@rightsforum.org> [redacted]
<[redacted]@euronet.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@somo.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@oxfamnovib.nl>

Subject: RE: Nederlandse bedrijven actief in door Israel bezet gebied - wat doet MinBUZA?

Hallo [redacted],

Dank voor je reactie. Ik ben nog in afwachting van reactie uit met name Tel Aviv over wie hierbij zal aansluiten. Ik zal dat uiterlijk donderdag doorgeven. Even voor de check; ieder van jullie heeft Microsoft Teams, correct?

Met vriendelijke groet,

[redacted] [redacted]
[redacted]

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Rijnstraat 8 | Den Haag

M [redacted]

From: [redacted] [redacted] <[redacted]@somo.nl>
Sent: dinsdag 16 februari 2021 11:43
To: [redacted] [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted] [redacted] <[redacted]@paxforpeace.nl>; [redacted] <[redacted]@paxforpeace.nl> [redacted]
[redacted] <[redacted]@amnesty.nl> [redacted] [redacted] <[redacted]@rightsforum.org> [redacted]
[redacted] <[redacted]@euronet.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@somo.nl>; [redacted] <[redacted]@oxfamnovib.nl>

Subject: RE: Nederlandse bedrijven actief in door Israel bezet gebied - wat doet MinBUZA?

Beste [redacted],

Dank je wel voor je mail en de uitnodiging voor dit gesprek. Deze uitnodiging nemen we graag aan, dus vrijdag 19 februari van 11-12u.

Het gaat om EAJG, Amnesty International-NL, The Rights Forum, PAX, SOMO en ook Oxfam Novib. In principe nemen al deze organisaties graag aan het gesprek deel.

Je zegt dat je ook graag de posten er bij wilt betrekken. Dat lijkt ons een heel goed idee. Wie zouden dat precies zijn?

Vriendelijke groet,

[redacted] [redacted]

From: [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>

Sent: Thursday, 11 February 2021 17:11

To: [redacted] [redacted] <[redacted]@somo.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@paxforpeace.nl>; [redacted] <[redacted]@paxforpeace.nl> [redacted]
<y.rahman@amnesty.nl>; [redacted] | The Rights Forum [redacted] <[redacted]@rightsforum.org> [redacted] [redacted]
<japelli@euronet.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@somo.nl>

Subject: RE: Nederlandse bedrijven actief in door Israel bezet gebied - wat doet MinBUZA?

Beste [redacted],

Dank voor jullie bericht. Excuus dat ik niet eerder heb gereageerd. We zouden graag met jullie in gesprek gaan hierover. Ik zou daar graag ook onze posten bij willen betrekken. Mijn voorstel zou zijn om het op 19 Januari 2021 van 11.00-12.00 te plannen.

Ik kijk uit naar jullie reactie.

Met vriendelijke groet,

[redacted] [redacted]
[redacted]

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Rijnstraat 8 | Den Haag

M +31 [redacted]

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@somo.nl>

Sent: maandag 1 februari 2021 14:42

To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@paxforpeace.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@paxforpeace.nl>; 5.1.2e
5.1.2e @amnesty.nl>; 5.1.2e | The Rights Forum 5.1.2e @rightsforum.org>; 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e @euronet.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@somo.nl>

Subject: Nederlandse bedrijven actief in door Israël bezet gebied - wat doet MinBUZA?

Beste 5.1.2e

Vorig jaar september plaatste de Volkskrant een opiniestuk onder de titel Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok. Zoals hieronder ook uitgelegd stonden onder het stuk in de krant enkel de namen van SOMO onderzoekers 5.1.2e 5.1.2e en ondergetekende, omdat de krant standaard maar twee auteurs vermeldt, maar het stuk was een gezamenlijke actie van SOMO, Amnesty International-Nederland, Een Ander Joods Geluid, PAX, en The Rights Forum.

Wij hebben dit opiniestuk ook middels onderstaande email bij ministers Kaag en Blok onder deproberen te brengen. Helaas hebben wij hier geen reactie op mogen ontvangen. Via deze weg vragen wij om alsnog een reactie op het stuk te ontvangen.

Ondertussen is het een jaar geleden dat de eerste editie van de UN Database het licht zag, auteurs van het genoemde opiniestuk, en met ons vele andere gerenommeerde partijen, pleiten ervoor dat de database, in overeenstemming in Resolutie A/HRC/RES/31/36 afgegeven mandaat, jaarlijkse geüpdatet wordt. Wij willen dat Nederland zich daar hard voor maakt. Ook verwachten wij dat in Nederland gevestigde bedrijven gehouden worden aan internationale afspraken en verplichtingen inzake het respecteren van mensenrechten. vraag is dan ook wat de Nederlandse overheid of voornemens is te ondernemen om de in database genoemde Nederlandse te houden aan het internationaal recht. Deze vraag willen we nog steeds graag beantwoord zien. Wij zoeken opnieuw contact in hoop en overtuiging dat er ruimte is voor SOMO, Amnesty International - Nederland, Een Ander Joods Geluid, PAX, en The Rights Forum om onze positie en aanbevelingen over dit onderwerp met het Ministerie van Buitenlandse Zaken te bespreken.

Graag willen we jou vragen om die ruimte voor ons/met ons te zoeken en een gesprek te organiseren.

We horen graag van je.

Vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e

Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen

Centre for Research on Multinational Corporations

Sarphatistraat 30

1018 GL Amsterdam

The Netherlands

T : +31 5.1.2e +31 5.1.2e (cell phone)

E: 5.1.2e@somo.nl

W: www.somo.nl

Sign up for the SOMO [newsletter](#) / SOMO [nieuwsbrief](#)

Report abuse anonymously via [Publeaks](#)

From: 5.1.2e 5.1.2e

Sent: Friday, 18 September 2020 12:26

To: 5.1.2e@minbuza.nl 5.1.2e@minbuza.nl 5.1.2e@minbuza.nl 5.1.2e@minbuza.nl

Cc: 5.1.2e @minbuza.nl <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Geachte Minister Kaag, Minister Blok,

Graag delen wij met u het opiniestuk dat de Volkskrant woensdag 16 september publiceerde, onder de kop "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok".

In dit stuk betogen wij dat de Nederlandse regering meer kan en moet doen om de activiteiten van Nederlandse bedrijven in de illegale Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied aan banden te leggen.

De Volkskrant plaatste een verkorte versie van het oorspronkelijke stuk. In de Volkskrant worden 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e, onderzoekers bij SOMO genoemd als auteurs. Het stuk mede opgesteld en mede ondertekend door Amnesty International - Nederland, Een Ander Joods Geluid, PAX, en The Rights Forum. Dezeu hierbij in bijlage aan. Deze versie is ook gepubliceerd op de sites van [SOMO](#), [PAX](#) en [The Rights Forum](#).

00058
Wij zouden het op prijs stellen om onze positie en aanbevelingen met u te bespreken.

1280094

In afwachting van uw reactie,

Vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2 5.1.2e

5.1.2e

Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen

Centre for Research on Multinational Corporations

Sarphatistraat 30

1018 GLAmsterdam

T: +31 5.1.2e / M: +31 5.1.2e

5.1.2e @somo.nl

Skype: 5.1.2e

www.somo.nl

Twitter: @SOMO

SOMO [newsletter](#)

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e
Cc: 5.1.2e; 5.1.2e@minbuza.nl; 5.1.2e; 5.1.2e@minbuza.nl; 5.1.2e; 5.1.2e@minbuza.nl; 5.1.2e; 5.1.2e@minbuza.nl;
From: 5.1.2e
Subject: FW: Ondernemersreis SGP Israël
Received: Mon 10/31/2016 3:13:03 PM
Received: Mon 10/31/2016 3:13:04 PM
Draft programme - Business trip Israël Cvi SGP 21102016.pdf

5.1.2e

Ik bericht je voor de goede orde dat deze post medewerking heeft toegezegd aan de totstandkoming van een ondernemersreis, 9-14 januari 2017, naar Israël van de SGP. Onder de deelnemers – hoofdzakelijk zakenlui – ook 1 SGP-kamerlid, 5.1.2e

Onze medewerking bestaat uit:

- het (mede-) organiseren van een aantal bezoeken aan start-ups en landbouwbedrijven in Israël;
- ontvangst op de kanselarij of ter residentie voor een briefing over Israël.

Christenen voor Israël, de organisator van de reis, leunt ook op de Israëlische ambassade in Den Haag voor een deel van het programma.

Op dit moment ziet het ernaar uit (zie bijlage) dat het gehele programma zich in 'Israël proper' zal afspelen.

Wij weten echter dat het ISR ministerie van Landbouw mogelijk een bezoek aan een settlement (Gush Etzion) zal bepleiten. Mocht Christenen voor Israël hier oren naar hebben, dan stel ik voor dat:

- wij dit bezoek ontraden/ontmoedigen (met verwijzing naar het ontmoedigingsbeleid);
- en (mocht dit niet succesvol zijn):

- wij geen medewerking (logistiek of anderszins) verlenen aan dat specifieke onderdeel van het programma;
- wij dit ook expliciet (e-mail of brief) aan Christenen voor Israël melden, om misverstanden te voorkomen;
- de groep wel welkom is voor een briefing ter kanselarij of residentie – juist ook om NL beleid uit te leggen.

Jij namens DAM akkoord met deze lijn?

Groet

5.1.2e

Van: 5.1.2e

Verzonden: donderdag 29 september 2016 11:03

Aan: 5.1.2e@minbuza.nl; 5.1.2e@minbuza.nl

CC: 5.1.2e@ipc-nijkerk.nl

Onderwerp: Ondernemersreis SGP/CvI d.d. 9-14 januari 2016

Beste meneer, mevrouw,

Momenteel werken de SGP Tweede Kamerfractie en Christenen voor Israël (Cvi), 5.1.2e in de cc) aan een ondernemersreis naar Israël. Waarschijnlijke data: 9-14 januari 2017.

Graag zouden wij in de voorbereiding van deze reis met de ambassade samenwerken als het gaat om:

- het plannen van bedrijfsbezoeken in sectoren als de IT, startups, landbouw, maakindustrie, bouwnijverheid maar ook de handel in grondstoffen als hardhout, diamantindustrie, etc.
- een inleiding voor de ondernemers in het Israëlische ondernemings- en startup-klimaat; evt. in combinatie met een netwerkbijeenkomst
- een inblikje voor de ondernemers in de Israëlische defensie en met name de banden tussen de IDF en de private markt
- voor Kamerlid 5.1.2e een politiek bezoek aan (nationale) politici en/of overheidsinstanties om te spreken over (bilaterale) samenwerking op terreinen als landbouw, innovatie en veiligheid?

Zelf coördineer ik namens de fractie een aantal inhoudelijke aspecten van de reis, terwijl Cvi zorg draagt voor de praktische en organisatorische kant. We verblijven met name in (de omgeving van) Tel Aviv en Jeruzalem.

We horen graag hoe wij de komende tijd onze samenwerking kunnen vormgeven; alvast hartelijk dank.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Postbus 20018, 2500 EA

5.1.2e | E 5.1.2e@tweedekamer.nl | I www.tweedekamer.nl

00059

1271573

To: [redacted] [redacted] @minbuza.nl]
Cc: [redacted] [redacted] @minbuza.nl]
From: [redacted] [redacted]
Sent: Fri 8/2/2013 12:57:00 PM
Subject: FW: overleg over isreal en nederzettingen FW: Israel
Received: Fri 8/2/2013 12:57:00 PM
[Untitled attachment 00040.txt](#)

This is a multipart message in MIME format.

-----=<hprm>
Content-Type: multipart/alternative;
boundary="-----<hprmalt>"

-----=<hprmalt>
Content-Type: text/plain;
charset="us-ascii";
Content-Transfer-Encoding: 7bit

[redacted]

Deze afspraak staat nu voor a.s. maandag om 16u. in 4 A 11. Ik zal er bij zijn voor de zorgplicht' vraag. Zou jij willen aansluiten voor jouw kennis over de problematiek die je inmiddels hebt opgedaan in het NCP traject? Mail hieronder had [redacted] nog niet aan je verstuurd.

Groet,

[redacted]

[redacted] International CSR Unit
Trade Policy and International Economic Governance Department

.....
Directorate General for Foreign Economic Relations

Ministry of Foreign Affairs
Bezuidenhoutseweg 67 | 2494 AC | The Hague
P.O. box 20061 | 2500 EB | The Hague

.....

[redacted]

[redacted] @minbuza.nl <[redacted]@minbuza.nl>

From: [redacted]
Sent: vrijdag 2 augustus 2013 13:51
To: [redacted] [redacted] [redacted]
Subject: overleg over isreal en nederzettingen FW: Israel

Welkom terug! Ik heb meteen voor je een binnenkomer. 5.1.2e gaf aan dat jij de beste persoon hiervoor bent.

DJZ heeft input nodig van MVO cluster op Israel en nederzetting problematiek. Vraag is nav Kamervragen over Isralisch bedrijf Better Place dat accu laadstations heeft in bezette gebieden en dat overheidsgeld ontvangt uit innovatieprogramma van EZ. Daar hebben ze ook de vraag bij: Deelt u de conclusie dat het aangaan van nieuwe banden met de opvolger van Better Place alleen mogelijk is als afstand wordt gedaan van de faciliteiten in de bezette gebieden? Zo ja, kunt u dat toelichten? Indien nee, waarom niet?

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kv-tk-2013Z15182.html>

DJZ wil graag beter beeld krijgen van de problematiek in relatie tot bedrijfsleven. Zij zouden graag wat meer horen van ons over hoe bedrijven daarin staan, wat hun ervaringen zijn, welke voors en tegens wij zien. Ik heb aangegeven dat antwoord op de vraag politiek is, dat MVO gaat over eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, dat bedrijven weten wat er speelt in hun keten en risico's minimaliseren. Dat staat naast grotere politieke vraagstukken of je als overheid moet verbieden om met bepaald gebied zaken te doen. MVO laat de beslissing of je wel of niet met bedrijf uit nederzetting in zee wilt gaan over aan het Nederlandse bedrijf zelf. In dit geval is het wel weer anders, omdat de vraag is of je als overheid banden wilt aangaan met een bedrijf dat actief is in de nederzettingen; dan is de Nlse overheid dus de partij die de beslissing moet nemen. Maar vanuit MVO beleid hebben we daar geen antwoord op. Wat we wel hebben is input vanuit jouw gesprekken met bedrijven en experts.

DJZ, 5.1.2e, wil graag zsm want de Kamervragen moeten uit een overleg om beter beeld te krijgen met MVO cluster en DAM. Ik laat het aan jullie om afspraak te plannen.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: vrijdag 2 augustus 2013 10:17
To: 5.1.2e
Subject: Israel

Ha 5.1.2e weet jij hier wat van? Ben jij er as maandag? DJZ wil even overleggen.

Beste Collega's,

Ivm kamervragen Van Bommel over het Isralische bedrijf Better Place, bestaat bij DJZ/IR behoefte aan nader overleg om verschillende situaties die zich kunnen voordoen ten aanzien van betrokkenheid van bedrijven bij Isralische nederzettingen helder te krijgen. Het zou mooi als 5.1.2e wat meer achtergrond kan geven tav de MVO aspecten hiervan.

Met vr. groet

5.1.2e

DJZ/IR

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl]
From: 5.1.2e
5.1.2e Tue 4/28/2015 3:32:03 PM
Subject: FW: Uw vraag aan de Rijksoverheid: Omgang Israelische bedrijven (E3213806)
Received: Tue 4/28/2015 3:32:03 PM

Ter informatie, dank nogmaals!

From: 5.1.2e
Sent: dinsdag 28 april 2015 16:31
To: 5.1.2e
Cc: 5.1.2e
Subject: RE: Uw vraag aan de Rijksoverheid: Omgang Israelische bedrijven (E3213806)

Beste mevrouw 5.1.2e,

Dank voor uw mail en excuses voor de vertraging in de beantwoording. In antwoord op uw verzoek informeer ik u graag als volgt. Uw initiatief van de Wetskills Water Challenge in Israël ziet er interessant uit. Een dergelijke activiteit sluit overigens ook goed aan op het bilaterale samenwerkingsforum tussen Israël en Nederland, dat gericht is op versterking van de bilaterale relaties tussen beide landen. Zoals u zelf onderkent, is water tegelijkertijd een gevoelig thema in de context van het Israëlisch-Palestijns conflict. Een goede en zorgvuldige voorbereiding is daarom raadzaam.

Zoals bekend hebben achtereenvolgende kabinetten het standpunt ingenomen dat Israëlische nederzettingen in bezet gebied in strijd zijn met internationaal recht (zie ook Kamerstuk 23432 nr. 351). De Nederlandse overheid voert daarom al jaren beleid om economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet gebied te ontmoedigen. Nederlandse bedrijven die aankloppen bij de overheid worden over dit beleid geïnformeerd. De Nederlandse overheid verleent geen diensten aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden. Daarnaast informeert de overheid Nederlandse bedrijven actief in gevallen waarbij zij zelf is betrokken, zoals tijdens het bilaterale samenwerkingsforum met Israël. Het beleid is van toepassing op activiteiten van Nederlandse bedrijven als die direct bijdragen aan de aanleg en instandhouding van nederzettingen of als die de aanleg of instandhouding ervan direct faciliteren. Het gaat hierbij om activiteiten in nederzettingen, activiteiten met bedrijven gevestigd in nederzettingen en activiteiten buiten nederzettingen die ten gunste komen aan nederzettingen. In gevallen waarin niet duidelijk is of een activiteit ten gunste komt van nederzettingen raadt het kabinet desgevraagd Nederlandse bedrijven aan het gesprek aan te gaan met het desbetreffende Israëlische bedrijf.

Ten aanzien van de samenwerking tussen Vitens en Mekorot kan ik u voorts informeren dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken Vitens destijds op verzoek heeft laten weten geen bezwaar te zien in samenwerking met Mekorot, voor zover die samenwerking betrekking heeft op activiteiten binnen de Groene Lijn of op activiteiten buiten Israël die niet ten gunste van nederzettingen komen. De Nederlandse overheid werkt zelf bijvoorbeeld samen met Mekorot in het kader van het MEDRC-project (Middle-East Desalination Research Center), op het gebied van training van Jordaanse en Palestijnse watertechnici. Graag verwijs ik u verder naar de beantwoording van Kamervragen over dit onderwerp van 12 december 2013 (<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/12/12/beantwoording-kamervragen-over-samenwerkingsverband-met-het-israelische-waterbedrijf-mekorot.html>).

Voor verdere specifieke vragen met betrekking tot uw beoogde activiteit en mogelijke partners, verwijs ik u graag door naar 5.1.2e 5.1.2e op de Nederlandse Ambassade in Tel Aviv. Zijn contactgegevens zijn als volgt:

E: 5.1.2e @minbuza.nl
T: +972 (5.1.2e)
M: +972 (5.1.2e)

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Vriendelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e [mailto: 5.1.2e @wetskills.com]
Sent: dinsdag 7 april 2015 11:11
To: 5.1.2e
Subject: Fwd: Uw vraag aan de Rijksoverheid: Omgang Israelische bedrijven (E3213806)

00061
Beste 5.1.2e,

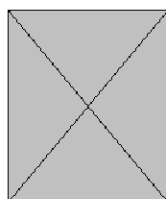
1271582

Voorafgaand aan de Watec in Israël (oktober 2015) willen wij graag een Wetskills Water Challenge organiseren (zie www.wetskills.com), in samenwerking met Technion University in 5.1.2e en Mekorot. Daarnaast hebben wij een aantal partners waar wij graag contact mee willen leggen/onderhouden. Omdat wij in 2013 onderdeel uitmaakte van de NL-handelsdelegatie en dit, wat betreft de betrekkingen tussen Vitens Evides en Mekorot, spanningen heeft opgeleverd zouden wij graag onze partners aan BZ willen voorleggen om vervelende situaties te voorkomen. Bijgaand vindt u de lijst met (mogelijke) samenwerkingspartners. Ik hoor graag hoe er vanuit het MinBZ wordt aangekeken tegen samenwerking met deze partijen. Alvast erg bedankt voor uw hulp (ons referentienr. is E3213806).

Vriendelijke groeten,

5.1.2e

Program Organisation Wetskills
www.wetskills.com

----- Doorgestuurd bericht -----

Van: **COM-Liaison** <5.1.2e@minbuza.nl>

Datum: 30 maart 2015 09:56

Onderwerp: Uw vraag aan de Rijksoverheid: Omgang Israelische bedrijven (E3213806)

Aan: 5.1.2e@wetskills.com" 5.1.2e@wetskills.com>

Geachte mevrouw 5.1.2e,

U kunt hierover contact opnemen met onze landenmedewerker voor Israël:

5.1.2e

5.1.2e

Buitenlandse Zaken / SG / DGPZ / DAM / DAM-MO

5.1.2e

5.1.2e

Postadres

Postbus 20061 2500 EB 's-Gravenhage

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 67 2594 AC 's-Gravenhage Nederland

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

Liaison-officer Burgervragen

.....
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Communicatie
Postbus 20061 | 2500 EB | 's-Gravenhage

00061

5.1.2e@minbuza.nl

1271582

--- Original Message ---

From: [5.1.2e]@wetskills.com
Received: 3/2/15 9:44:24 AM CET
To: Informatie Rijksoverheid
Subject: Omgang Israëlische bedrijven

Referring website: <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bz/contact>

Aard van uw vraag: Beroepsmatig
Aanspreekvorm: Mevrouw
Naam: [5.1.2e]

Telefoonnummer: [5.1.2e] [5.1.2e]

E-mailadres: [5.1.2e]@wetskills.com

Organisatie: Wetskills Water Challenge (ondersteund door NWP)

Onderwerp: Omgang Israëlische bedrijven

[5.1.2e]

Reeds beoordeeld in bovenstaande

[5.1.2e]

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e

Sent: donderdag 2 maart 2017 17:08

To: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: RE: VERZOEK: vraag ZMA Tel Aviv ondersteuning supermarktactie

Hoi 5.1.2e,

Ik wil graag antwoord geven op jouw vraag 'of we kunnen aantonen dat we maximaal hebben ingezet om te voorkomen dat het materiaal in nederzettingen wordt gebruikt. Hebben we daarover bv schriftelijke afspraak gemaakt met supermarkt keten?'

- Zoals je weet is onze lijn betreft het IMVO beleid dat wij verwachten van bedrijven dat zij de OESO richtlijnen naleven.
- Wij hebben zelf een informerende en adviserende rol te vervullen, maar kunnen niet voor een bedrijf beslissen. De uiteindelijke bedrijfsvoering ligt natuurlijk bij het bedrijf zelf.
- Als we zelf als overheid bedrijven ondersteunen, dan geven bedrijven een schriftelijke verklaring af dat zij de OESO richtlijnen naleven.
- In dit specifieke geval heeft 5.1.2e TEL in contact met president-directeur van Shufersal in algemene zin kaders van ontmoedigingsbeleid toegelicht. Shufersal heeft aangegeven dat het bij ondersteuning van deze actie bedrijfsmatig niet kan uitsluiten dat het promotiemateriaal met logo ambassade in supermarkten in nederzettingen terechtkomt. Ook speelt hierbij waarschijnlijk mee dat een dergelijke afspraak met NL voor Shufersal binnenlands-politiek in ISR niet te verkopen is.
- Als wij maximaal willen inzetten om te voorkomen dat het materiaal in nederzettingen wordt gebruikt, dan leggen we dit schriftelijk vast. Echter heeft Shufersal dus al aangegeven dit niet te kunnen doen. Om te zorgen dat we handelen in lijn met ons IMVO beleid zouden we om een schriftelijke verklaring van Shufersal kunnen vragen die aangeeft dat ze de OESO richtlijnen naleven. Echter heb ik van collega's van DAM te horen gekregen dat dit ook niet mogelijk is.
- Gezien de situatie en de ruimte die we krijgen zie ik als enige mogelijkheid daarom dat we het ontmoedigingsbeleid en ons IMVO beleid mondeling bij de betrokken bedrijven toelichten. Als we deze informerende en adviserende rol vervullen, dan hebben we in dit geval alles gedaan om ons IMVO beleid na te leven. We maken uiteindelijk geen beslissingen voor het bedrijf, maar vertrouwen erop dat het bedrijf de OESO richtlijnen naleeft wanneer zij dit aangeven.
- Het is in deze dus een politieke keuze om wel door te gaan met de actie, aangezien we niet kunnen garanderen dat de bedrijven de OESO richtlijnen naleven.

Ik hoop dat dit zo duidelijk is.

Groeten,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Directorate General International Economic Relations
Department for Economic Governance and Trade Policy
Ministry of Foreign Affairs
Bezuidenhoutseweg 67 | the Hague
PObox 20061 | 2500 EB | the Hague

T +31 70 5.1.2e
5.1.2e@minbuza.nl

 Please consider the environment, do you really need to print this mail?

Van: 5.1 5.1.2e

Verzonden: donderdag 2 maart 2017 12:33

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: FW: VERZOEK: vraag ZMA Tel Aviv ondersteuning supermarktactie

5.1.2e,

Zie graag hieronder reactie van 5.1.2e. Kan jij zsm een concept-antwoord formuleren?
Volgens mij is deze passage uit het onderstaande advies daarbij relevant:

+++
5.1.2e TEL heeft in contact met president-directeur van Shufersal in algemene zin kaders van ontmoedigingsbeleid toegelicht. Dit leidde tot vraagtekens bij laatstgenoemde. Vrees bij TEL is dat, indien NL niet snel duidelijk maakt deze actie te willen ondersteunen, Shufersal zal besluiten de producten van een ander EU-land te gaan promoten dit jaar. TEL wil daarom graag uiterlijk vandaag terugkoppelen aan Shufersal.

- Shufersal heeft aangegeven dat het bij ondersteuning van deze actie bedrijfsmatig niet kan uitsluiten dat het promotiemateriaal met logo ambassade in supermarkten in nederzettingen terecht komt. 5.1.2i
5.1.2i

+++

Dank vast en groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e
Sent: donderdag 2 maart 2017 12:03
To: Berg, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: RE: VERZOEK: vraag ZMA Tel Aviv ondersteuning supermarktactie

Ik kan mij vinden in voorgestelde lijn. Wel graag amb vragen lokale ontwikkelingen goed te monitoren. Ik neem aan dat ook andere eu-landen een "actiemaand" hadden/hebben? GR 5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: donderdag 2 maart 2017 11:59
To: 5.1 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>
Subject: RE: VERZOEK: vraag ZMA Tel Aviv ondersteuning supermarktactie

Post en DAM kunnen beste politiek risico inschatten, dus ga daar wel in mee. Vraag me af, ook vanuit mvo, kunnen we aantonen dat we maximaal hebben ingezet om te voorkomen dat het materiaal in nederzettingen wordt gebruikt. Hebben we daarover bv schriftelijke afspraak gemaakt met supermarkt keten?
5.1.2e

From: 5.1 5.1.2e
Sent: donderdag 2 maart 2017 11:20:19
To: 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Subject: VERZOEK: vraag ZMA Tel Aviv ondersteuning supermarktactie

Beste 5.1.2e en 5.1.2e,

Graag hierbij verzoek om akkoord met onderstaand advies, met akkoord 5.1.2e en 5.1.2e en afgestemd met IMH en DJZ. TEL zou graag uiterlijk vandaag (vóór begin weekend in Israël) uitsluitel willen geven aan de Israëlische supermarktketen Shufersal, dus vandaar speedshalve dit advies via de mail.

Veel dank vast en groet,

5.1.2e
DAM-MOVP
5.1.2e

Aanleiding

5.1.2e reeds beoordeeld: 1271699

reeds beoordeeld: 1271699

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl]
From: [redacted] 5.1.2e [redacted]
5.1.2e Mon 2/6/2023 8:10:44 PM
Subject: FW: Brief over de wettelijke status van importproducten uit betwiste gebieden - verstuurd op 4 juni 2020
Received: Mon 2/6/2023 8:10:47 PM
[20.013 Wettelijke status importproducten uit betwiste gebieden.pdf](#)

From: [redacted] 5.1.2e [redacted]
Sent: maandag 24 augustus 2020 08:55
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] >; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>
Subject: FW: Brief over de wettelijke status van importproducten uit betwiste gebieden - verstuurd op 4 juni 2020

Hoi [redacted] 5.1.2e [redacted]

Zoals vorige week al even aangegeven nu een opzet voor antwoord op de brief die binnengekomen is van CBL (zie bijlage). Volgens mij een keurig algemeen verhaal. Vraag me alleen af of we misschien nog specifiek op de casus uit de CBL-brief (verkoop van dadels uit betwist gebied) in moeten gaan of dat we in plaats daarvan de optie tot een gesprek aan kunnen/willen bieden. Hoe denk jij hierover?

Heb [redacted] 5.1.2e [redacted] bij afwezigheid van [redacted] 5.1.2e [redacted] in CC gezet en [redacted] 5.1.2e [redacted] bij afwezigheid van [redacted] 5.1.2e [redacted] vanwege voedingsmiddelenconvenant / relatie met CBL.

Groet,
[redacted] 5.1.2e [redacted]

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>
Sent: maandag 24 augustus 2020 15:56
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>
Subject: RE: Brief over de wettelijke status van importproducten uit betwiste gebieden - verstuurd op 4 juni 2020

Ha [redacted] 5.1.2e [redacted]

Ben begonnen aan een antwoord op de brief. Ook alvast wat stukken uit eerdere stukken in de brief geplaatst. Zou je er alvast een blik op kunnen werpen, kunnen we em daarna met de collega's delen.

Nu ik de brief voor het eerst goed las zag ik dat ze vragen naar producten uit door Israël bezette gebieden. Daar kunnen we wat makkelijker duidelijkheid verschaffen. Kunnen we altijd nog gesprek aanbieden als de rest dat een goed idee vindt.

[redacted] 5.1.2e [redacted]

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>
Sent: woensdag 19 augustus 2020 11:43
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]
[redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] >
Subject: FW: Brief over de wettelijke status van importproducten uit betwiste gebieden - verstuurd op 4 juni 2020

Beste [redacted] 5.1.2e [redacted] 2e [redacted]

Graag ter informatie bijgaande brief – voor zover nog niet gezien (hij is ook direct naar IMH gegaan). De beantwoording ligt denk ik voornamelijk bij jullie, gezien de focus op de *UN Guiding Principles for Business and Human Rights* (en daarmee IMVO). Wij kijken natuurlijk graag mee; hier speelt ook de UN Database van de OHCHR mee en indirect het ontmoedigingsbeleid, maar dat laatste betreft geen bindende (inter)nationale wetgeving en zijn supermarkten dus strikt genomen ook niet aan gehouden.

'00063^e herkomstduiding is in dit kader denk ik wel weer van belang, en ik denk dat dat beleid hier ook uitleg verdient. 1261545

Zouden jullie een aanzet willen maken voor een antwoord? Ik denk dat veel bestaande lijntjes gebruikt kunnen worden, zolang het CBL duidelijk wordt wat het beleid is en welke wetgeving precies van toepassing is.

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e@cbl.nl>

Sent: donderdag 13 augustus 2020 13:58

To: 5.1.2e 5.1.2e 1.2 5.1.2e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e >; 5.1.2e 5.1.2e@minbuza.nl> 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e@cbl.nl>; 5.1.2e 2 5.1.2e@minbuza.nl>

Subject: Brief over de wettelijke status van importproducten uit betwiste gebieden - verstuurd op 4 juni 2020

Geachte heer 5.1.2e,

Op 4 juni hebben wij u via post een brief gestuurd over de wettelijke status van importproducten uit betwiste gebieden.

Wij hebben vernomen dat deze brief u niet heeft bereikt.

Na overleg met uw ministerie stuur ik u bijgaand deze brief via e-mail.

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

M 5.1.2e | T 5.1.2e

I <https://www.cbl.nl> | [@cblnieuws](#)

A Overgoo 13, 2266 JZ Leidschendam, Nederland

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Noord-Afrika en Midden-Oosten (DAM)
T.a.v.
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag

bezoekadres
Overgoo 13
2266 JZ Leidschendam
070 3376200
info@cbl.nl
www.cbl.nl

postadres
Postbus 262
2260 AG Leidschendam

Leidschendam, 4 juni 2020

Ref.: 20.013/MJ

NL15 ABNA 0513 5446 74
BIC: ABNANL2A
KvK V 40412403

Betreft: Status importproducten uit betwiste gebieden

Geachte

Enkele van onze leden hebben onlangs een brief ontvangen betreffende de verkoop van dadels uit betwist gebied. In de verkregen brief wordt gesteld dat door producten af te nemen van een leverancier genoemd in het rapport van de VN Commissaris voor de Mensenrechten *"Report on business activities related to settlements in the Occupied Palestinian Territory (A/HRC/43/71)"* de betreffende afnemer het internationaal recht schendt en handelt in strijd met de UN Guiding Principles for Business and Human Rights.

De consequentie van bovenstaande uitspraak zou zijn dat de Nederlandse overheid de import van producten uit de betwiste gebieden niet mag toestaan en dat bedrijven deze producten niet mogen verhandelen. Nederlandse supermarkten hechten eraan zich aan geldende wet- en regelgeving te houden. Zo wordt in het geval van etikettering van producten uit betwiste gebieden de nationale en internationale wetgeving gevolgd.

Omdat de situatie niet duidelijk is voor onze leden verzoeken wij u op korte termijn helderheid over bovenstaande uitspraak te verschaffen door eenduidig de wettelijke status van importproducten uit betwiste gebieden kenbaar te maken.

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Bij het CBL zijn aangesloten:

Albert Heijn | Aldi | Bidfood | Boni Markten | Boon Sliedrecht | Coop Supermarkten | Deen Supermarkten | Detailresult | Hoogvliet | Jan Linders | Jumbo Supermarkten | De Kweker | Lekkerland | Lidl Nederland | Makro Nederland | Nettorama | NS Stations Retail Bedrijf | PLUS Retail | Poiesz Supermarkten | Ildigro | Spar | Vakcentrum | Groothandel in Levensmiddelen Van Tol | Vomar Voordeelmarkt |

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
Sent: Mon 2/6/2023 6:22:22 PM
Subject: FW: Dank voor jullie deelname!
Received: Mon 2/6/2023 6:22:25 PM

From: [redacted] 5.1.2e

Sent: vrijdag 19 februari 2021 07:08

To: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: FW: Dank voor jullie deelname!

Dag beiden,

Vanochtend vond het gesprek tussen 4 BZ-medewerkers (DAM, IMH) en 7 ngo-medewerkers plaats (SOMO, PAX, Amnesty, The Rights Forum, Oxfam Novib) naar aanleiding van het opiniestuk in de Volkskrant 'Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok'. Destijds is op verzoek van R daarover een appreciatiememo opgesteld. Het gesprek van vanochtend was bedoeld om, op verzoek van de ngo's, in gesprek te gaan over o.a. het opiniestuk.

Een groot deel van het gesprek ging over de VN Database die is gemandateerd door een resolutie van de VN Mensenrechtenraad. Hierin worden bedrijven genoemd die zakendoen in de bezette gebieden. Nederland heeft zich destijds van stemming onthouden, maar de resolutie is wel aangenomen. Op dit moment stelt Nederland zich, naar goed gebruik, op het standpunt dat aangenomen resoluties moeten worden uitgevoerd. In de eerste editie van de database worden ook vier Nederlandse bedrijven genoemd. De ngo's informeerden naar het contact dat wij al dan niet hebben met deze bedrijven. Vanuit DAM is aangegeven dat wij bedrijven vooral op verzoek informeren, of wanneer zij op enige wijze gebruikmaken van overheidsdiensten (bijv. deelname aan handelsmissies). Wij benaderen bedrijven dus niet op eigen initiatief. Hiertoe bestaat ook geen wettelijke verplichting.

In aanvulling op ons staande ontmoedigingsbeleid heb ik kort het nieuwe IMVO-beleid aangestipt en uitgelegd dat we toewerken naar een wettelijke due diligence verplichting (in eerste instantie Europees, anders nationaal). Ik heb ook toegelicht dat er via de Internationale Programma's van de RVO steun kan worden geboden aan bedrijven die op een maatschappelijk verantwoorde manier willen ondernemen in het buitenland en dat hiervoor ook het 'uitvoeringsbeleid MVO' geldt. Daarnaast heb ik aangegeven dat er in april (via de koepelorganisaties) stakeholderconsultaties plaatsvinden en dat ngo's hier mogelijk nog hun geluid kunnen laten horen.

Het gesprek duurde een uur dus er kwam nog meer ter sprake, maar dit was voor ons het meest relevant. Ik vond het erg interessant en leerzaam om aan deel te nemen. Zou ik graag vaker doen in de toekomst!

Groet,

[redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 19 februari 2021 13:29

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: Dank voor jullie deelname!

Beste [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]

Dank voor jullie actieve deelname aan het overleg van morgen. Het was goed om met SOMO en de anderen te spreken. Wat ze vragen (vervolgen van bedrijven, verbieden import) gaat verder dan wat wij kunnen toezeggen, maar we hebben ze wel goed kunnen informeren over het proces voor versterking van het IMVO-beleid en over de resultaten van het ontmoedigingsbeleid.

buiten verzoek.

5.1.2e

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
Sent: Mon 2/6/2023 6:18:30 PM
Subject: FW: Investerings door NLse pensioenfondsen in Israëlische nederzettingenindustrie
Received: Mon 2/6/2023 6:18:33 PM

From: [redacted] 5.1.2e
Sent: maandag 6 september 2021 07:57
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]>
Subject: RE: Investerings door NLse pensioenfondsen in Israëlische nederzettingenindustrie

Ha [redacted] 5.1.2e

Bij beantwoording van KV leest DJZ wel altijd mee op dit onderwerp. Dat is dan vaak [redacted] 5.1.2e Een eerder gesprek met ngo's over dit onderwerp was DJZ echter niet bij aanwezig. Ik kan me voorstellen dat ze nu ook niet per se bij het gesprek hoeven aan te sluiten, maar wellicht fijn om hen bij de voorbereiding te betrekken?

Groet,
[redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Sent: vrijdag 3 september 2021 17:01
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: Investerings door NLse pensioenfondsen in Israëlische nederzettingenindustrie

Ha [redacted] 5.1.2e

Deze mail is even blijven liggen met het wegwerken van de verlofinbox en andere prio's, maar ondertussen komt 16 sept met rasse schreden dichterbij.

Ik besprak je vraag gisteren even met [redacted] 5.1.2e Aangezien dit een gesprek op ambtelijk niveau is waarin we normaliter stand beleid toelichten is het voor ons niet gebruikelijk om inzet/spreekpunten te laten accorderen in onze lijn. Ik kan niet inschatten of dat voor DAM hetzelfde is voor wat betreft het ontmoedigingsbeleid dat je wil toelichten in het gesprek met de pensioenfondsen.

Lastige aspect in het uitvoeren van de motie cq het gesprek zit 'm in het feit dat we obv stand beleid R hadden geadviseerd de motie te ontraden (zie bijlages), waarna zij het aan oordeel Kamer overliet. Het terugtrekken van de beleggingen is iets wat vanuit de OESO-richtlijnen wel een last-resort is, maar daarop aandringen bij een zelfstandig pensioenbestuur is niet iets wat we gebruikelijk doen als overheid.

Lijkt ons dus sowieso goed om het gesprek voor te bespreken. Ik plan iets in voor begin volgende week.
@ [redacted] 5.1.2e gezien bovenstaande nog nuttig om iemand van DJZ hierbij te betrekken? Zo ja, wie raad je aan?

Groet,
[redacted] 5.1.2e

Ps. Ik bemerkte dat de Pensioenfondsen die aan het gesprek zullen deelnemen nog niet zijn toegevoegd aan de invite. Ik maak een nieuwe bijeenkomst aan met inbellink omdat de oorspronkelijke reservering door [redacted] 5.1.2e was aangemaakt (voor [redacted] 5.1.2e sowieso optioneel om aan te sluiten).

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Sent: maandag 2 augustus 2021 14:31
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: Investerings door NLse pensioenfondsen in Israëlische nederzettingenindustrie

1261548

Ha [5.1.2e], ik vroeg me af of het verstandig is om onze inzet tijdens dat gesprek van te voren vast te leggen middels een memo en dat op niveau te laten goedkeuren. Hoor graag hoe jullie dit zien.

Groet,

[5.1.2e]

From: [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl>

Sent: vrijdag 23 juli 2021 14:36

To: [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl>; [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl>

Cc: [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl>

Subject: FW: Investerings door NLse pensioenfondsen in Israëlische nederzettingenindustrie

Ter info, ook mhoo het gesprek samen met DAM (in cc) met de pensioenfederatie op 16 september.

From: [5.1.2e] [5.1.2e]@paxforpeace.nl>

Sent: vrijdag 23 juli 2021 14:03

To: [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl>; [5.1.2e] [5.1.2e]@minfin.nl>

Cc: [5.1.2e] [5.1.2e]@paxforpeace.nl>; [5.1.2e] [5.1.2e]@paxforpeace.nl>

Subject: Investerings door NLse pensioenfondsen in Israëlische nederzettingenindustrie

Dag [5.1.2e] en [5.1.2e]

Op de valreep van jouw verlof, [5.1.2e] wilde ik graag nog het volgende bij jullie onder de aandacht brengen.

We hadden het tijdens onze kennismaking vorige week al even kort over de door de Kamer aangenomen motie van de SP waarin de regering verzocht wordt in gesprek te gaan met pensioenfondsen die beleggen in bedrijven die actief zijn in de Israëlische nederzettingenindustrie. Zoals ik toen al noemde maakt PAX deel uit van de "Don't Buy In on the Occupation" (DBIO) coalitie. Deze coalitie van 17 Europese, Palestijnse en regionale NGOs kijkt naar de banden tussen Europese financiële instellingen en bovengenoemde bedrijven – waaronder de 112 bedrijven die in de VN Database voorkomen en die door hun activiteiten daar direct betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen, schendingen van IHL en soms zelfs bij oorlogsmisdaden. Half september brengt de coalitie haar eerste rapport uit. Hierin zijn ook 2 Nederlandse pensioenfondsen opgenomen (alook 3 verzekeraars en 3 banken). In het rapport roepen we de betreffende instellingen op om, in lijn met hun verantwoordelijkheden onder de UNGPs en OESO-richtlijnen, actief het gesprek aan te gaan met de betreffende bedrijven om hun activiteiten in de bezette gebieden te staken, dan wel om z.s.m. te desinvesteren. Ook wijzen we deze instellingen op hun verantwoordelijkheid om druk uit te oefenen op de bedrijven om effectief herstel te bieden voor de schendingen die hebben plaatsgevonden. Daarnaast wijzen we op het feit dat -mochten de instellingen hun verantwoordelijkheden in deze niet nakomen- ze het risico lopen om direct medeplichtig te worden aan (het voortbestaan van) deze ernstige en publiekelijk reeds lang bekende schendingen.

We zijn benieuwd hoe het gesprek met de pensioenfondsen verloopt, dus mochten jullie er t.z.t. iets over kunnen delen dan horen we dat graag. En we zijn uiteraard bereid om, voorafgaand aan of in de opvolging van dat gesprek, de uitkomsten van het onderzoek en onze aanbevelingen verder toe te lichten.

Heb een hele fijne zomer!

Groeten [5.1.2e]

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl]
From: [redacted] 5.1.2e [redacted]
5.1.2e Mon 2/6/2023 6:24:01 PM
Subject: FW: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"
Received: Mon 2/6/2023 6:24:03 PM
[Appreciatie-opiniestuk-Volkskrant-bedrijven-in-bezet-gebied \(1\).docx](#)

From: [redacted] 5.1.2e [redacted]
Sent: dinsdag 16 februari 2021 11:05
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Dag collega's,

Hier alles goed. Aan het bijkomen van de spierpijn na het schaatsweekend! Jij nog op het ijs gestaan?

Voor de volledigheid in de bijlage [het memo](#) zoals dat destijds vanuit IMH naar R is gegaan. Ik neem aan dat je dit memo bedoelt toch? Het memo is destijds geschreven op verzoek van R. Het was mij niet duidelijk dat er een vraag uitstond van SOMO waarop wij zouden antwoorden. Mogelijk heb ik hier iets gemist?

Lijn lijkt me inderdaad duidelijk. Wat dat betreft niets nieuws onder de horizon.

Groet,
[redacted] 5.1.2e [redacted]

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Sent: dinsdag 16 februari 2021 16:52
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Dag beiden,

Ik hoop dat alles goed is met jullie.

Jullie zagen inmiddels dat SOMO op de lijn is gekomen over het stuk dat ze eerder schreven t.a.v. de activiteiten van bedrijven in bezet gebied. Aanstaande vrijdag is er een digitale meeting gepland. Volgens mij is het memo met de appreciatie destijds wel vanuit IMH naar R gegaan, en heeft zij die gezien, maar is SOMO vervolgens niet van een antwoord voorzien.

Leek me goed om dit even te checken, voordat vrijdag dat gesprek aan gegaan wordt.

Onze lijn is overigens duidelijk volgens mij, conform memo en ook de brief die we in september aan CBL schreven.

Groet,
[redacted] 5.1.2e [redacted]

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Sent: dinsdag 29 september 2020 22:01
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Hi [redacted] 5.1.2e [redacted]

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: maandag 28 september 2020 10:53

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: RE: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Ha 5.1.2e

CBL heeft vorige week een antwoordbrief ontvangen (na heel wat vertraging in de lijn). Stuur je die zo even.

Groet,
5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: maandag 28 september 2020 10:09

To: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: FW: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Ha 5.1.2e

We nemen aan dat jullie het voortouw nemen. Horen graag wanneer we kunnen meelesen.

Nog voor alle zekerheid: is CBL van een definitief antwoord voorzien over ditzelfde onderwerp?

Dank en groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>

Verzonden: Friday, September 25, 2020 18:04

Aan: 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>

CC: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>;

5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Beste collega's,

R heeft aangegeven graag een appreciatie hiervan te ontvangen van 5.1.2e (uiteraard afgestemd met DAM).

Hg, 5.1.2e

From: 5.1.2e @minbuza.nl>

Sent: vrijdag 18 september 2020 19:03

To: 5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>;

5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>; 5.1.2 5.1.2e @minbuza.nl>

Subject: FW: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Beste collega's,

Zie onderstaand evenals bericht in bijlage; graag ter behandeling.

00067
Mec. uitk en hg,

1261550

5.1.2e

5.1.2e

🔊 Go green, read from the screen!

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@somo.nl>

Sent: Friday, September 18, 2020 12:26

To: 5.1.2e@minbuza.nl; 5.1.2e@minbuza.nl

Cc: 5.1.2e@minbuza.nl 5.1.2e@minbuza.nl

Subject: Opiniestuk Volkskrant: "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok"

Geachte Minister Kaag, Minister Blok,

Graag delen wij met u het opiniestuk dat de Volkskrant woensdag 16 september publiceerde, onder de kop "Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok".

In dit stuk betogen wij dat de Nederlandse regering meer kan en moet doen om de activiteiten van Nederlandse bedrijven in de illegale Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied aan banden te leggen.

De Volkskrant plaatste een verkorte versie van het oorspronkelijke stuk. In de Volkskrant worden 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e, onderzoekers bij SOMO genoemd als auteurs. Het oorspronkelijke stuk is echter mede opgesteld en medeondertekend door Amnesty International - Nederland, Een Ander Joods Geluid, PAX, en The Rights Forum. Deze versie treft u hierbij in bijlage aan. Deze versie is ook gepubliceerd op de sites van [SOMO](#), [PAX](#) en [The Rights Forum](#).

Wij zouden het op prijs stellen om onze positie en aanbevelingen met u te bespreken.

In afwachting van uw reactie,

Vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen
Centre for Research on Multinational Corporations

Sarphatistraat 30

1018 GL Amsterdam

T: +31 5.1.2e / M: +31 5.1.2e

E: 5.1.2e 1.2e

Skype: 5.1.2e

www.somo.nl

Twitter: @SOMO

SOMO [newsletter](#)

00067

1261550

Aan R
Van IMH
Via 5.1.2e
Kopie aan 5.1.2e COM, DAM, DJZ
Afgestemd met DAM, DJZ

TER INFO

Datum
27 oktober 2020
Onze Referentie
Min-BuZa.2020.5793-34
Opgesteld door
5.1.2e IMH
T 06 5.1.2e
Uiterlijk bij

memo

Appreciatie opiniestuk Volkskrant bedrijven in bezet gebied

Aanleiding

Opiniestuk Volkskrant, 'Doe iets aan bedrijven in bezet gebied, Kaag en Blok' (15/9/2020). U verzocht om een appreciatie van de voorstellen in het stuk.

Kern/samenvatting

Artikel

Schrijvers verwijzen naar een lijst van bedrijven die betrokken zijn bij economische activiteiten in illegale Israëliische nederzettingen in bezet Palestijns gebied. Op de lijst staan ook vier Nederlandse bedrijven. Het huidige regeringsstandpunt, namelijk het benadrukken van de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, wordt als niet afdoende gezien. Het stuk roept op tot verdere actie, bijvoorbeeld in de vorm van het voorwaardelijk maken van steunmaatregelen, belastingvoordelen en dienstverlening. Daarnaast wordt geopperd dat het OM een onderzoek kan instellen naar de betrokkenheid van de Nederlandse bedrijven bij schendingen van internationaal strafrecht in de nederzettingen. Tot slot wordt ook *naming and shaming* genoemd als mogelijk middel.

Voorwaardelijkheid van overheidsdiensten

Het kabinet verwacht van alle Nederlandse bedrijven dat zij internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen door invulling te geven aan internationale normen zoals die zijn neergelegd in de OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen), waar de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's) onderdeel van uitmaken. Het is vervolgens aan Nederlandse bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken. Hierbij kunnen zij diverse bronnen gebruiken zoals rapporten van overheden, internationale organisaties en maatschappelijke organisaties. Het kabinet heeft geen inzicht in hoe vaak de OESO-richtlijnen worden geschonden. Ondanks dat dit de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven betreft, kan het kabinet bepaalde overheidsdiensten wel voorwaardelijk maken. Een voorbeeld hiervan is dat bedrijven de OESO-richtlijnen dienen te onderschrijven en aan bepaalde IMVO-voorwaarden moeten voldoen om deel te nemen aan handelsmissies.

Op 16 oktober is de beleidsnota 'Van voorlichten tot verplichten: een nieuwe impuls voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen' (Kamerstuk

2020Z19175) aangeboden aan de Tweede Kamer. Toekomstig IMVO-beleid zal ook van toepassing zijn op bedrijven die zaken doen in de bezette gebieden.

Datum
[datum]

Onze Referentie
Min-BuZa.2020.5793-34

Ontmoedigingsbeleid

In het algemeen geldt dat het kabinet bedrijfsactiviteiten die bijdragen aan de aanleg en de instandhouding van Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden als onwenselijk beschouwt. De Nederlandse overheid ontmoedigt al jaren economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in deze gebieden. Dat beleid houdt onder meer in dat de Nederlandse overheid geen diensten, waaronder bijvoorbeeld steunmaatregelen, verleent aan Nederlandse bedrijven waar het gaat om activiteiten die zij ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden.

Invoer in de EU van producten uit de door Israël bezette gebieden is niet verboden. Er bestaat bijvoorbeeld geen verbod voor Nederlandse supermarkten om producten uit Israëlische nederzettingen in de door Israël bezette gebieden te verkopen. Ook het rapport van de VN Commissaris voor de Mensenrechten "*Report on business activities related to settlements in the Occupied Palestinian Territory*" (A/HRC/43/71) brengt hierin geen verandering. Daarbij gelden wel de regels omtrent een correcte herkomstduiding van die producten, om misleiding van de consumenten te voorkomen zodat diezelfde consument een weloverwogen keuze kan maken.

Individuele strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Het stuk stelt, zonder verdere onderbouwing of toelichting, dat het Openbaar Ministerie 'een onderzoek zou kunnen instellen naar de betrokkenheid van de Nederlandse bedrijven bij schendingen van internationaal strafrecht in de nederzettingen.' Gerechtelijke vervolging is mogelijk op basis van de Wet internationale misdrijven. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij het OM. Dergelijke zaken zijn complex en hebben tot op heden niet plaatsgevonden. Voor duiding is een passage relevant uit een memo over Handel met bezette gebieden (DJZ (IR en ER): MinBuza-2014.73805). Deze passage is onder "Toelichting" *verbatim* weergegeven.

Naming and shaming

Het kabinet is geen voorstander van *naming & shaming*. Het is niet de taak van het kabinet om een 'zwarte lijst' op te stellen, bij te houden en te publiceren van bedrijven waarvan wordt verondersteld dat zij economische relaties onderhouden met Israëlische nederzettingen. Zie hieronder het kabinetsstandpunt over de UNHCR Database.

Toelichting

UNHCR Database

Nederland is nooit voorstander geweest van de VN Database met bedrijven die betrokken zijn bij economische activiteiten in illegale Israëlische nederzettingen. Het kabinet is van mening dat het beleid hieromtrent primair een verantwoordelijkheid is die bij landen zelf ligt, in plaats van een VN-aangelegenheid. Tijdens de stemming in de Mensenrechtenraad (MRR) over de resolutie die de Hoge Commissaris mandateerde om de Database op te stellen,

onthield Nederland zich van stemming. Toen de resolutie eenmaal was aangenomen, was Nederland voorstander van de uitvoering ervan – zoals gebruikelijk bij aangenomen moties – en hamerde daarbij op het recht van hoor en wederhoor voor bedrijven die *gelist* dreigden te worden.

Datum

[datum]

Onze Referentie

Min-BuZa.2020.5793-34

Handel met bezette gebieden

Voor duiding over mogelijkheden van gerechtelijke vervolging is een passage relevant uit een memo over Handel met bezette gebieden (DJZ (IR en ER): MinBuza-2014.73805):

" 23. *Individuele strafrechtelijke verantwoordelijkheid.* In uitzonderlijke gevallen kunnen individuen, op grond van internationaal of nationaal recht, en bedrijven, op grond van nationaal recht, strafrechtelijk aansprakelijk zijn voor investeringen in en export naar bezette en andere niet-onafhankelijke gebieden. Het internationaal recht legt verplichtingen op aan individuen, zoals het verbod op het plegen van oorlogsmisdrijven (bezette gebieden) en misdrijven tegen de menselijkheid (andere niet-onafhankelijke gebieden). In Nederland geldt op basis van de Wet internationale misdrijven (WIM) dat natuurlijke personen en rechtspersonen kunnen worden vervolgd voor schendingen van internationale misdrijven, zoals misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven, waaronder het misdrijf van rechtstreekse of indirecte verplaatsing door de bezettende mogendheid van delen van haar eigen burgerbevolking naar het bezette grondgebied. M.a.w. daar waar Nederlandse bedrijven (of personen) betrokken zijn bij of ondersteuning verlenen aan handelingen of activiteiten die als misdrijven in de zin van de WIM kunnen worden gekwalificeerd, lopen zij het risico dat, al dan niet op basis van aangifte, strafrechtelijk onderzoek wordt ingesteld. De verantwoordelijkheid hiervoor en de opportuniteit van eventuele vervolging ligt bij het Openbaar Ministerie (OM). Gezien de complexiteit van dergelijke onderzoeken, is echter niet bij voorbaat gezegd dat strafrechtelijk onderzoek daadwerkelijk uitmondt in vervolging van bedrijven of personen, laat staan hun veroordeling. Tot op heden is hiervan nog geen sprake geweest.

5.1.5

5.1.5

¹ DJZ (IR en ER): MinBuza-2014.73805

Memorandum

Graag bring M
aan Beetsman

Van

DAM/MO *ps*

Aan

5.1.2e

via DAM *30/6*

C.c.

DVL, Tel Aviv, Ramallah

Datum

30 juni 2000

Kenmerk

DAM-417/2000

Betreft

Betrokkenheid HTM bij tender tramtraject(-en)
Jeruzalem

Samenvatting

HTM is betrokken bij een tender voor het aanleggen van een omstreden 'light railway'-traject, waarvan een van de niet-officiële doelstellingen lijkt te zijn het verbinden van West-Jeruzalem met gebieden/settlements elders in de stad. Project ligt uiterst gevoelig bij Palestijnse autoriteiten, die contact hierover hebben gezocht met Ramallah en DAM/MO. Nader (informerend) overleg met betrokken partijen en met name HTM/eigenaar gemeente Den Haag is gewenst. Verzoeken aansturing.

Achtergrond

In de Haagsche Courant van vrijdag 23 juni 2000 werd melding gemaakt dat de Haagse Tramweg Maatschappij (HTM) tesamen met het Canadese Bombardier en de Israëliische ondernemingen 'Property and Building' en 'Clal' betrokken is bij een tender voor de aanleg en exploitatie van een trambaanproject in Jeruzalem. Ook zes andere consortia hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn.

De tender zal naar verwachting in september a.s. worden gepubliceerd en betreft de aanleg van een eerste van acht lijnen (dubbelspoor) met een totale lengte van 50 km en 75 haltes. Het eerste traject zal de Israëliische nederzetting Pisgat Ze'ev in het noorden van de stad via het centrum (Yaffa St) verbinden met de nederzetting Yad Vashem in het zuidwesten. Pisgat Ze'ev ligt binnen de gemeentegrenzen van (Oost-) Jeruzalem en de tramlijn zou derhalve door bezet gebied lopen; i.e. tot het punt waarop de lijn West-Jeruzalem bereikt. Zolang tussen Israël en de PA nog geen akkoord is bereikt over de geografische verdeling van (Oost-) Jeruzalem dient dzz.

derhalve terughoudendheid worden betracht. Dit geldt mede daar
deelname van een Nederlandse overheidsonderneming (ook al is
die gemeentelijk) aan een project dat de aanspraken van Israël
op groot Jeruzalem kan helpen versterken, Nederland in een
moeilijke positie ten opzichte van EU-partners en de Arabische
wereld zal brengen.

~~De Palestijnse Autoriteit is~~ De Palestijnse Autoriteit ziet het
project als onwelgevallig, omdat het werkelijke doel zou zijn
de aanspraken van Israël op Oost-Jeruzalem te vergroten. Ook
zou onteigening van Palestijnse gronden nodig zijn. 5.1.2e

5.1.2a

Navraag bij HTM leerde dat het bedrijf zich inderdaad heeft
ingeschreven voor de tender en dat zowel de ambassade in Tel
Aviv (5.1.2e en 5.1.2e), de gemeente Den Haag als het
Ministerie van Verkeer en Waterstaat over het project zijn
geïnformeerd. Minister Netelenbos zou bovendien steun hebben
toegezegd; dit wordt nog nagetrokken. Trekker binnen HTM van

5.1.2e

het project is 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e

Ambassade Tel Aviv bevestigde dat HTM enige tijd geleden de post heeft ingelicht over de ontwikkeling en daarbij is gewezen op potentiële politieke complicaties, daar de geplande route door 'bezet gebied' loopt. De post is inmiddels benaderd door de Nederlandse pers met vragen over dit onderwerp. Ook Ramallah maakte hier melding van.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat zegt geen actieve steun te geven aan het project. Opgemerkt zij dat de staatssecretaris van V&W in november 2000 een bezoek zal brengen aan de regio. Het precieze programma is nog onbekend.

Zoals eerder al opgemerkt (DAM-407) is de positie van HTM een complexe omdat de gemeente Den Haag 100% van de aandelen bezit, maar HTM ook een autonome status heeft. Het is in deze evident dat de relatie tussen lokale en landelijke overheden hierbij verdere complicaties kan opleveren.

Opgesteld door 5.1.2e - Toestel 5.1.2e

5.1.2i

5.1.2e

5.1.2e

Memorandum

5.1.2e

Van HMA Tel Aviv

Aan DJZ/IR

Cc. DAM/MO

Datum 24 juli 2000

Kenmerk EA-229/00

Betreft Betrokkenheid HTM bij tender tramtraject Jeruzalem

- graag reactie
aan DAR + Tel Aviv dat
= wij dat standpunt
niet delen ;

= er vooral niet op
tegen moeten worden
gekomen

bv. per e-mail ? of is dat
overbodig ?

5.1.2e

Met verwijzing naar uw DJZ/IR-306/00 d.d. 20 juli jl. het volgende.

5.1.2e

Tijdens recent een gesprek met [5.1.2e] van de
Mattin Group - betrokken bij het door Nederland
gefinancierde onderzoek naar de uitvoer naar de EU van
producten afkomstig van joodse nederzettingen in de
bezette gebieden - wees betrokkene er op dat z.i. de
Nederlandse staat wel degelijk aansprakelijk kan worden
gesteld voor het handelen van HTM in Oost-Jeruzalem. Er
zou volgens gesprekspartner i.c. sprake zijn van schending
van de Geneefse conventie(s). Deze conventies zou(den)
lidstaten verplichten handelingen van onderdanen die
i.s.m. de conventie(s) te voorkomen c.q. te bestraffen.

Wellicht ziet u aanleiding e.e.a. nader te onderzoeken.

Swp. nader
naden zoeken
ook andere
verklaring!

Handwritten note:
Hoez handover
niet.
7 juli beant-
woord.

Opgesteld door [5.1.2e] - Toestel 73 77

→ DJZ/CR
→ DJZ/IR

doss
Isr. / handel /
Palestijne

Memorandum

ter beslissing

Aan	M	Datum	30 januari 2007
Van	DAM	Kenmerk	DAM/061/07
Via	5.1.2e 5.1.2e		
C.c.	5.1.2e DJZ 5.1.2e		
Afgestemd met	(DJZ) EZ, LNV		
Betreft	Kamervragen Karimi over economische relaties met Israëlische nederzettingen		

Aanleiding

Kamervragen van het oud-lid Karimi (GroenLinks) over economische relaties met Israëlische nederzettingen.

Gevraagd besluit

Instemming met en ondertekening van bijgevoegde concept-antwoordbrief.

Toelichting

De vragen van oud-lid Karimi zijn gesteld naar aanleiding van een uitgebreid rapport van *United Civilians for Peace* over Nederlandse handelsrelaties met bedrijven in bezette Palestijnse en Syrische gebieden. Voor bijgevoegd concept-antwoord is aansluiting gezocht bij antwoorden op Kamervragen van het lid Koenders over betrokkenheid van een Nederlands bedrijf bij de bouw van de Israëlische barrière en antwoorden op vragen die tijdens de begrotingsbehandeling zijn gesteld. Kern van de beantwoording is dat de regering de bouw van nederzettingen door Israël in bezet Palestijns gebied en de bouw van de afscheidingsbarrière op Palestijns grondgebied strijdig acht met het internationale recht en het daarom onwenselijk vindt dat Nederlandse bedrijven zaken doen met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet gebied of meewerken aan de bouw van de Israëlische barrière op Palestijns grondgebied. Het is Nederlandse bedrijven strikt genomen echter niet verboden dergelijke handelsrelaties aan te gaan en de regering staan geen juridische middelen ter beschikking dit tegen te gaan.

Bijlagen

1. Concept-antwoorden

Opgesteld door	5.1.2e	Toestel 5193
----------------	--------	--------------

5.1.2i

5.1.2i

Dossier Bzetz/Gelieden/HTM.

5.1.2e

: brief per 7/8 alleen
hebben liggen?

Memorandum

Van

Wnmd DAM

Aan

5.1.2e

C.c.

5.1.2e 5.1.2e DJZ/IR

Datum

24 juli 2000

Kenmerk

DAM-484/2000

Betreft

HTM-tender 'lightrailproject' Jeruzalem

reusor DAN

garne concept brief
opstellen

volgende week is S en even
en doe dan kunnen telaren
(op 11 vachten durst te lang
m.i.)

deze week:

→ wnd S²

(Ra Kollen)

→ Mnjoor

per 7/8
wee traag
Rench

Onlangs heeft op ambtelijk niveau (DAM) telefonisch contact plaats gevonden met het Kabinet van burgemeester Deetman over mogelijke politieke gevoeligheden rond de deelname van HTM aan de tender voor een 'lightrail-project' in Jeruzalem.

Inmiddels heeft DJZ/IR juridisch advies uitgebracht (zie aangehecht memo) inzake de Nederlandse positie in deze en hoe het ministerie zou kunnen reageren. DJZ/IR pleitte o.m. voor een brief van M aan burgemeester Deetman. Navraag bij DJZ/IR leerde overigens dat een brief op ambtelijk niveau eveneens een optie is.

Stel derhalve voor brief uit te laten gaan van M of 5.1.2e waarin de gemeente Den Haag wordt geïnformeerd over de politieke en internationaal-rechtelijke complicaties die een mogelijke deelname van HTM aan het 'lightrail'-project met zich mee zou kunnen brengen. Eveneens zou kunnen worden voorgesteld om, indien de gemeente hier prijs op stelt, in de loop van augustus nader overleg op ambtelijk niveau hierover te voeren.

Opgesteld door

5.1.2e

- Toestel 070-3485464

295- DP2

1634/00

1326051

Re: Vergadering van de EU Raadsformatie Buitenland op 6 september 2013.

Den Haag, 2 september 2013.

Geachte heer Timmermans,

Op 6 september 2013 is er een informele vergadering van de EU Raadsformatie Buitenlandse Zaken. In deze vergadering zal gesproken worden over de mogelijke afzwakking van de Richtlijnen met betrekking tot de kwestie van de nominatie van projecten voor een bekroning of subsidies aan projecten van organisaties die zich niet houden aan het internationale recht.

Deze afzwakking zou vooral van toepassing zijn op Israëlische organisaties die actief zijn in de Palestijnse gebieden of die zich niet keren tegen het beleid van Israël ten aanzien van de Palestijnse gebieden, voor zover dat ontoelaatbaar is volgens het internationale recht.

Ik dring er bij u op aan om vast te houden aan handhaving van deze richtlijnen, die zijn opgesteld met inachtneming van het internationale recht. Europa doet er goed aan om elke indruk te vermijden dat zij rechteloosheid rechtvaardigt.

Ter informatie kunt u in de bijlage gedetailleerdere informatie vinden die mij is toegestuurd door de Quakerraad voor Europese aangelegenheden.

U zou mij een genoegen doen door mij te informeren over de resultaten van het overleg op 6 september en het standpunt dat u daar heeft verdedigd ten aanzien van bovengenoemde kwestie.

Vrede en alle goeds,

5.1.2e

5.1.2e

BIJLAGE

Quakers believe firmly that all people have a right to exist in peace and security. It follows that both Israelis and Palestinians must be guaranteed this right. Whether this is in two separate states or in one state, peace must be based on a viable state, within secure borders, where equality for all is guaranteed and where democratic participation is available to all citizens.

The occupation by Israel of the West Bank including East Jerusalem and the Golan Heights causes suffering to all peoples in the region. The EU Representative for Foreign Affairs Catherine Ashton has often reiterated the position of the EU, that the Israeli settlements, deemed illegal under international law, are an obstacle to peace. On December 10, 2012, the Council expressed the EU's commitment to ensure that all future agreements with Israel must unequivocally and explicitly indicate their inapplicability to the occupied Palestine territory. But the words were not implemented into action until on 19 July, the European Commission published their new guidelines on the eligibility from 2014 onwards of Israeli entities and their activities in the territories occupied by Israel since June 1967, for grants, prizes and financial instruments funded by the EU.

It has since come to my attention that these guidelines may be discussed during the informal meeting of the EU Foreign Affairs Council on September 6th.

I wish to make it clear why the EU should not respond favourably to requests to dilute the guidelines or discontinue application of the EU's commitment to uphold international law in the matter of the borders of Israel.

First, the Guidelines are in full conformity with international law, which the EU is bound to respect in accordance with Articles 3(5) and 21(1) of the EU Treaty. Israel's occupation of Palestine, and the Israeli government's policy of establishing settlements in occupied Palestine, have been condemned on numerous occasions by the UN Security Council and the International Court of Justice as well as by the EU and the rest of the international community. Allowing Israeli entities established in the settlements or having activities there to benefit from financial assistance provided by the EU, would amount to not only recognizing the legality of Israel's settlement policy but also rendering aid and assistance to its maintenance and pursuance.

Second, Israel has already concluded agreements with other countries that explicitly acknowledge that they do not apply to the occupied territories. Thus, in letters exchanged on the occasion of the agreement of 27 September 1972 with the USA to establish the US-Israel Bi-national Science Foundation, Israel expressly acknowledged that projects sponsored by the Foundation cannot be conducted in these territories or relate to subjects primarily pertinent to such areas. Similarly, the eligibility policy of the German-Israeli Foundation (GIF), established in 1986 by an agreement between the science ministries of both governments, specifies that the GIF can support only projects conducted within the geographic areas under the jurisdiction of Israel prior to 5 June 1967. In view of these precedents, the present Israeli government's refusal to acknowledge the same limitation in its agreements with the EU is incomprehensible.

Third, contrary to the Israeli government's objection, the Guidelines do not in any way prejudice the issue of the negotiations with the Palestinians. As stated by EU High Representative Catherine Ashton on 19 July 2013, it has been the EU's long held position that it will only recognize changes to the pre-1967 borders that are agreed by all the parties to the Middle East Peace Process (MEPP). The Guidelines do nothing more than confirm EU statements. If the EU

were to now change the guidelines or their interpretation, it would not only represent a U-turn in its stated policy and jeopardize its own credibility, but would also jeopardize the MEPP.

Fourth, the Guidelines are limited to the strict minimum required to attain their objective :

- they do not apply to public authorities at national level ;
- they do not apply to natural persons ;
- Israeli entities having activities in a settlement are not excluded from receiving grants or prizes as long as their activities within the framework of such grants or prizes are carried out within Israel's pre-1967 borders.

Thus the frequently-heard criticism that they constitute an excessive and disproportionate sanction against Israel is without any merit.

Finally, the claim that the EU discriminates against Israel since it does not impose sanctions in other situations in which violations of human rights occur is baseless. The refusal to finance Israeli entities and activities in occupied Palestine is not aimed at sanctioning Israel's numerous and serious violations of the Palestinians' human rights. What is at stake is the illegality of the occupation of Palestine. Under international law the EU has the obligation not to recognize that occupation to legal. Excluding certain Israeli entities from EU funding is not "sanctioning Israel" but simply fulfilling that obligation. Any parallel with parts of the world where violations of human rights occur without attracting EU sanctions simply misses the point. There is no reason why the EU should make funds available to Israeli entities if these funds are to be used in a manner putting in danger the EU's policy of advancing the Middle East Peace Process.

For all these reasons, I urge you to uphold the guidelines and insist that all future agreements with Israel contain provisions accurately reflecting their content.

Quaker Council for European Affairs,
Brussels

Aan de Minister van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Re: Overleg van de EU Ministers van Buitenlandse Zaken op 6 september 2013 in Vilnius.

Waddinxveen, 2 september 2013.

Geachte heer Timmermans,

Naar verluidt vindt op 6 september 2013 een informele vergadering plaats van de EU Ministers van Buitenlandse Zaken. In deze vergadering zal gesproken worden over de mogelijke afzwakking van de 2013/C 205/05 richtlijnen (*"Richtsnoeren betreffende de mogelijkheid van Israëlische entiteiten en hun activiteiten in de door Israël sinds juni 1967 bezette gebieden om in aanmerking te komen voor subsidies, prijzen en financieringsinstrumenten die na 2014 met EU-middelen worden gefinancierd"*)

Ik dring er bij u op aan om vast te houden aan onverkorte handhaving van deze richtlijnen, die zijn opgesteld opdat de EU zich geheel aan het internationale recht zal houden.

Juist nu, terwijl Israelische en Palestijnse delegaties eindelijk weer in gesprek zijn geraakt na druk uit Washington, is het bijzonder opportuun dat de EU haar rol speelt en haar interpretatie van het internationaal recht gestand doet, ook waar dit tijdelijk pijnlijk kan zijn voor Israel.

Ter informatie vind u in de bijlage gedetailleerdere informatie en argumenten van de door mij gesteunde "Quaker Council for European Affairs" (<http://www.qcea.org/>), één van de in Brussel opererende vredesorganisaties.

U zou mij een genoegen doen door mij te informeren over de resultaten van het overleg op 6 september en het standpunt dat u daar heeft verdedigd ten aanzien van bovengenoemde kwestie.

Hoogachtend,

5.1.2e

tel: 5.1.2e

M: 5.1.2e

E: 5.1.2e@gmail.com

Argumenten

- De EU heeft als standpunt, dat de Israëlische nederzettingen , illegaal volgens het internationaal recht wordt geacht, een obstakel zijn voor vrede.
- Op 10 dec. 2012 heeft de Raad bepaald dat alle toekomstige overeenkomsten met Israël ondubbelzinnig en expliciet dienen aan te geven dat bezet Palestijns grondgebieden hierbuiten vallen.
- Pas op 14 juli 2013 is dit in EU richtsnoeren op schrift gesteld voor 2014 en daarna.
- Deze richtsnoeren zijn volledig in overeenstemming met het internationaal recht , die de EU eerbiedigen overeenkomstig de artikelen 3 (5) en 21 (1) van het EU-Verdrag.
- Voor Israël kan dit geen verrassing zijn, gezien de vele uitspraken van: het Internationale Hof van Justitie, de VN Veiligheidsraad, de VN, de EU en vanuit de rest van de internationale gemeenschap.
- Afwijken of verzachten van de richtsnoeren zou ongemerkt legitimiteit gunnen aan het Israëlische nederzettingen beleid en indruisen tegen het internationale recht.
- Het is niets nieuws: Israël heeft al overeenkomsten met andere landen die expliciet bepalen niet van toepassing te zijn op de bezette gebieden. Voorbeelden zijn de oprichting van de US-Israel Bi-national Science Foundation (27 sept. 1972) en de "German-Israeli Foundation" (1986)
- De richtsoeren lopen niet vooruit op onderhandelingsresultaten: De EU zal aanpassingen aan de grenzen van vóór 1967 erkennen, zodra die door de betrokken partijen in het vredesproces zullen zijn overeengekomen.
- De richtsnoeren bevestigen bestaande EU standpunten, en met verzachting of aanpassing zou de EU haar eigen geloofwaardigheid op het spel zetten.
- De richtsnoeren beperken zich tot een absoluut minimum: ze gelden niet voor openbare instanties op nationaal niveau, noch voor natuurlijke personen. Israëlische entiteiten met activiteiten in bezette gebieden, kunnen zich nog steeds kwalificeren voor activiteiten die louter binnen de pré 1967 grenzen zullen plaatsvinden. De richtsnoeren kunnen dus niet als sanctie gezien worden.
- Israël wordt niet gediscrimineerd t.o.v. andere gebieden waar schending van mensenrechten plaatsvindt. Eventuele schending van mensenrechten speelt namelijk geen rol, het gaat om de grenzen volgens internationaal recht. De EU heeft zich aan de wet te houden.
- Er zijn geen argumenten om EU fondsen beschikbaar te maken op een manier die afbreuk doet aan internationaal recht c.q. het vredesproces.

BIJLAGE

Quakers believe firmly that all people have a right to exist in peace and security. It follows that both Israelis and Palestinians must be guaranteed this right. Whether this is in two separate states or in one state, peace must be based on a viable state, within secure borders, where equality for all is guaranteed and where democratic participation is available to all citizens.

The occupation by Israel of the West Bank including East Jerusalem and the Golan Heights causes suffering to all peoples in the region. The EU Representative for Foreign Affairs Catherine Ashton has often reiterated the position of the EU, that the Israeli settlements, deemed illegal under international law, are an obstacle to peace. On December 10, 2012, the Council expressed the EU's commitment to ensure that all future agreements with Israel must unequivocally and explicitly indicate their inapplicability to the occupied Palestine territory. But the words were not implemented into action until on 19 July, the European Commission published their new guidelines on the eligibility from 2014 onwards of Israeli entities and their activities in the territories occupied by Israel since June 1967, for grants, prizes and financial instruments funded by the EU.

It has since come to my attention that these guidelines may be discussed during the informal meeting of the EU Foreign Affairs Council on September 6th.

I wish to make it clear why the EU should not respond favourably to requests to dilute the guidelines or discontinue application of the EU's commitment to uphold international law in the matter of the borders of Israel.

First, the Guidelines are in full conformity with international law, which the EU is bound to respect in accordance with Articles 3(5) and 21(1) of the EU Treaty. Israel's occupation of Palestine, and the Israeli government's policy of establishing settlements in occupied Palestine, have been condemned on numerous occasions by the UN Security Council and the International Court of Justice as well as by the EU and the rest of the international community. Allowing Israeli entities established in the settlements or having activities there to benefit from financial assistance provided by the EU, would amount to not only recognizing the legality of Israel's settlement policy but also rendering aid and assistance to its maintenance and pursuance.

Second, Israel has already concluded agreements with other countries that explicitly acknowledge that they do not apply to the occupied territories. Thus, in letters exchanged on the occasion of the agreement of 27 September 1972 with the USA to establish the US-Israel Bi-national Science Foundation, Israel expressly acknowledged that projects sponsored by the Foundation cannot be conducted in these territories or relate to subjects primarily pertinent to such areas. Similarly, the eligibility policy of the German-Israeli Foundation (GIF), established in 1986 by an agreement between the science ministries of both governments, specifies that the GIF can support only projects conducted within the geographic areas under the jurisdiction of Israel prior to 5 June 1967. In view of these precedents, the present Israeli government's refusal to acknowledge the same limitation in its agreements with the EU is incomprehensible.

Third, contrary to the Israeli government's objection, the Guidelines do not in any way prejudice the issue of the negotiations with the Palestinians. As stated by EU High Representative Catherine Ashton on 19 July 2013, it has been the EU's long held position that it will only recognize changes to the pre-1967 borders that are agreed by all the parties to the Middle East Peace Process (MEPP). The Guidelines do nothing more than confirm EU statements. If the EU

Aan de Minister van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Wijchen, 2 september 2013

Re: Overleg van de EU Ministers van Buitenlandse Zaken op 6 september 2013 in Vilnius.

Geachte heer Timmermans,

Naar verluidt vindt op 6 september 2013 een informele vergadering plaats van de EU Ministers van Buitenlandse Zaken. In deze vergadering zal gesproken worden over de mogelijke afzwakking van de 2013/C 205/05 richtlijnen (*"Richtsnoeren betreffende de mogelijkheid van Israëlische entiteiten en hun activiteiten in de door Israël sinds juni 1967 bezette gebieden om in aanmerking te komen voor subsidies, prijzen en financieringsinstrumenten die na 2014 met EU-middelen worden gefinancierd"*)

Ik dring er bij u op aan om vast te houden aan onverkorte handhaving van deze richtlijnen, die zijn opgesteld opdat de EU zich geheel aan het internationale recht zal houden.

Juist nu, terwijl Israelische en Palestijnse delegaties eindelijk weer in gesprek zijn geraakt na druk uit Washington, is het bijzonder opportuun dat de EU haar rol speelt en haar interpretatie van het internationaal recht gestand doet, ook waar dit tijdelijk pijnlijk kan zijn voor Israël.

Ter informatie vind u in de bijlage gedetailleerdere informatie en argumenten van de door mij gesteunde "Quaker Council for European Affairs" (<http://www.qcea.org/>), één van de in Brussel opererende vredesorganisaties.

U zou mij een genoegen doen door mij te informeren over de resultaten van het overleg op 6 september en het standpunt dat u daar heeft verdedigd ten aanzien van bovengenoemde kwestie.

Hoogachtend,

5.1.2e

E-mail: 5.1.2e@upcmail.nl